

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

3

**SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ
KOMİSYONU**

TUTANAK DERGİSİ

4 Temmuz 2013 Perşembe

**SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ
KOMİSYONU**

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

4 Temmuz 2013 Perşembe

----0----

K O N U

Sayfa

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Tasarısı (1/787) (Devam)

1:97

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

BİRİNCİ OTURUM

1:40

Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	1
Madde 32, 33		1
Madde 34		1:2
Alim IŞIK	(Kütahya)	2
Mehmet ERDOĞAN	(Gaziantep)	2
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	2
Fatih METİN (Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı)		3
Müge DOĞAN (BDDK Temsilcisi)		3
Türkiye Bankalar Birliği Temsilcisi		3
Sıtkı YILMAZ (Tüketici Dernekleri Federasyonu Başkanı)		3
Önerge		3
Alim IŞIK	(Kütahya)	3:4
Fatih METİN (Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı)		4
Madde 35		4
Önerge		4
Alim IŞIK	(Kütahya)	4, 5
Fatih METİN (Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı)		5, 7, 8
Avni DİLBER (Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdür Yardımcısı)		5
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	5:6, 8
Mustafa ÖZTÜRK	(Bursa)	6, 7
Sıtkı YILMAZ (Tüketici Dernekleri Federasyonu Başkanı)		6, 7
Ekrem KESKİN (Türkiye Bankalar Birliği Temsilcisi)		6:7
Ramazan ERSOY (Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdür Vekili)		7
Önerge		8
Gerekçe		8
Alim IŞIK	(Kütahya)	8:9

Fatih METİN (Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı)		9
Orhan KARA SAYAR	(Hatay)	9
M adde 36		9
Önerge		9
Alim IŞIK	(Kütahya)	9:10
Fatih METİN (Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı)		10
Nihat ZEYBEKÇİ	(Denizli)	10
Mustafa ÖZTÜRK	(Bursa)	10
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	10
M adde 37		10
Önerge		10
Alim IŞIK	(Kütahya)	11, 12, 15:16, 17
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	11, 12, 13, 16:17, 18
Hüseyin FİLİZ	(Çankırı)	12
Nihat ZEYBEKÇİ	(Denizli)	12, 14:15, 16, 17:18
Mustafa ÖZTÜRK	(Bursa)	12, 17
Fatih METİN (Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı)		12, 18
Ramazan ERSOY (Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdür Vekili)		12:13
Genel Müdür Vekili		13:14
Ekrem KESKİN (Türkiye Bankalar Birliği Genel Sekreteri)		13:15
Kemal DEĞİRMENDERELİ	(Edirne)	14, 15, 18
Aysel CAN EKŞİ (Tüketiciyi Koruma Derneği Genel Başkan Yardımcısı)		15
Sıtkı YILMAZ (Tüketici Dernekleri Federasyonu Başkanı)		18
M adde 38		19
Önerge		19
Alim IŞIK	(Kütahya)	19, 20
Ramazan ERSOY (Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdür Vekili)		19:20
Nihat ZEYBEKÇİ	(Denizli)	20
Fatih METİN (Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı)		20
M adde 39, 40		20
M adde 41		20:21
M adde 42		21
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	21, 22
Ramazan ERSOY (Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdür Vekili)		21:22
Mustafa ÖZTÜRK	(Bursa)	21, 22
Sıtkı YILMAZ (Tüketici Dernekleri Federasyonu Başkanı)		22
M adde 43		22:23
M adde 44, 45		23
Alim IŞIK	(Kütahya)	23
Nihat ZEYBEKÇİ	(Denizli)	23
Ramazan ERSOY (Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdür Vekili)		23:24
Fatih METİN (Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı)		24
Avni DİLBER (Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdür Yardımcısı)		24
Ümit ÖZGÜMÜŞ	(Adana)	24
Sıtkı YILMAZ (Tüketici Dernekleri Federasyonu Başkanı)		24:25

M adde 46		25
M adde 47		25:26
Önerge		26
Gerekçe		26
Mustafa ÖZTÜRK	(Bursa)	26, 32, 33
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	26:30, 31, 32:33
Avni DİLBER (Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdür Yardımcısı)		26:27
Fatih METİN (Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı)		27, 30:31, 33
Candan ÇORBACIOĞLU (Doğrudan Satış Derneği Temsilcisi)		27:30, 31:32
Bahattin ŞEKER	(Bilecik)	29
Ramazan ERSOY (Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdür Vekili)		30
Kemal DEĞİRMENDERELİ	(Edirne)	30:31
Orhan KARA SAYAR	(Hatay)	32
Aysel CAN EKŞİ (Tüketiciyi Koruma Derneği Genel Başkan Yardımcısı)		32
M adde 48		33
Önerge		33:34
Mustafa ÖZTÜRK	(Bursa)	34, 36:37
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	34:35, 35, 36, 37, 38, 39
Fatih METİN (Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı)		34, 37, 38
İsmail YÜCEL (Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)		35, 35:36, 37:38
Kemal DEĞİRMENDERELİ	(Edirne)	35, 36
Nihat ZEYBEKÇİ	(Denizli)	36, 37, 39
Sıtkı YILMAZ (Tüketici Dernekleri Federasyonu Başkanı)		38
Ekrem UTKU (Türkiye Perakendeciler Federasyonu Temsilcisi)		38:39
Ümit ÖZGÜMÜŞ	(Adana)	39
Oğuz ŞAHİN (Tüketicinin Korunması ve Gözetimi Genel Müdürlüğü Ticari Reklamlar ve İlanlar Dairesi Başkanı)		39
İKİNCİ OTURUM		41:73
Fatih METİN (Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı)		41
M adde 49		41
M adde 50		41:42
Sıtkı YILMAZ (Tüketici Dernekleri Federasyonu Başkanı)		42:43
Hüseyin ÜZÜLMEZ	(Konya)	43
M adde 51		43
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	43:44
Sıtkı YILMAZ (Tüketici Dernekleri Federasyonu Başkanı)		44
Ramazan ERSOY (Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdür Vekili)		44
Fatih METİN (Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı)		44
M adde 52		44:45
Alim IŞIK	(Kütahya)	45, 47
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	45:46
Mustafa ÖZTÜRK	(Bursa)	46, 47
Halil MAZICIOĞLU	(Gaziantep)	46

Fatih METİN (Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı)	47
Önerge	47
Alim IŞIK (Kütahya)	47
Mehmet Ali SUSAM (İzmir)	47:48
Aysel CAN EKŞİ (Tüketiciyi Koruma Derneği Genel Başkan Yardımcısı)	48
Fatih METİN (Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı)	48
Madde 53	48:49
Sıtkı YILMAZ (Tüketici Dernekleri Federasyonu Başkanı)	49
Ramazan ERSOY (Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdür Vekili)	49
Mehmet Ali SUSAM (İzmir)	49
Madde 54	49:50
Önerge	50
Mehmet Ali SUSAM (İzmir)	50:51
Alim IŞIK (Kütahya)	50
Fatih METİN (Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı)	50:51
Madde 55	51
Aysel CAN EKŞİ (Tüketiciyi Koruma Derneği Genel Başkan Yardımcısı)	51
Madde 56	51:52
Önerge	52
Alim IŞIK (Kütahya)	52
Ramazan ERSOY (Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdür Vekili)	52, 53
Mehmet Ali SUSAM (İzmir)	52:53
Fatih METİN (Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı)	53
Önerge	53
Mehmet Ali SUSAM (İzmir)	53:54
Aysel CAN EKŞİ (Tüketiciyi Koruma Derneği Genel Başkan Yardımcısı)	54
Ramazan ERSOY (Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdür Vekili)	54
Fatih METİN (Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı)	54
Madde 57, 58	55
Mehmet Ali SUSAM (İzmir)	55, 56
Alim IŞIK (Kütahya)	55
Ramazan ERSOY (Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdür Vekili)	55:57
Fatih METİN (Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı)	57
Madde 59	57
Önerge	57
Mehmet Ali SUSAM (İzmir)	57:58, 59
Alim IŞIK (Kütahya)	58, 59
Nihat ZEYBEKÇİ (Denizli)	58, 59
Fatih METİN (Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı)	58, 59
Ramazan ERSOY (Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdür Vekili)	58:59
Aysel CAN EKŞİ (Tüketiciyi Koruma Derneği Genel Başkan Yardımcısı)	59
Madde 60, 61	60
Mehmet Ali SUSAM (İzmir)	60, 61
Fatih METİN (Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı)	60, 61

Sıtkı YILMAZ (Tüketici Dernekleri Federasyonu Başkanı)		61
Ramazan ERSOY (Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdür Vekili)		61
M adde 62		61:62
M adde 63		62:63
Önerge		63
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	63, 64:65, 66:69
Alim IŞIK	(Kütahya)	63:65, 66:68, 69
Mustafa ÖZTÜRK	(Bursa)	64
Sıtkı YILMAZ (Tüketici Dernekleri Federasyonu Başkanı)		64:65, 66, 67
Sağlık Bakanlığı Temsilcisi		65:66
Nihat ZEYBEKÇİ	(Denizli)	66:67, 69
Ramazan ERSOY (Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdür Vekili)		67:69
Fatih METİN (Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı)		69
Önerge		69
Ömer SELVİ	(Niğde)	69
Fatih METİN (Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı)		69
Ramazan ERSOY (Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdür Vekili)		69:70, 71
Nihat ZEYBEKÇİ	(Denizli)	69:71
M adde 64		71
Ramazan ERSOY (Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdür Vekili)		71
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	71, 72
Alim IŞIK	(Kütahya)	71
Fatih METİN (Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı)		72
M adde 65		72
Alim IŞIK	(Kütahya)	72, 73
Fatih METİN (Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı)		73
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	72, 73
ÜÇÜNCÜ OTURUM		74:97
M adde 66		74
Önerge		74
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	74
Gerekçe		74
Fatih METİN (Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı)		74
Önerge		75
Alim IŞIK	(Kütahya)	75
Fatih METİN (Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı)		75
M adde 67, 68		75
M adde 69, 70, 71, 72		76
M adde 73		76:77
M adde 74, 75		77
M adde 76		77:78
M adde 77		78:79
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	79:80, 81, 83
Fatih METİN (Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı)		79:80, 81, 83:84
Nihat ZEYBEKÇİ	(Denizli)	80
Alim IŞIK	(Kütahya)	80
Avni DİLBER (Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdür Vekili)		80:81

Genel Müdür Yardımcısı)		
Ömer SELVİ	(Niğde)	80:81
Aysel CAN EKŞİ (Tüketiciyi Koruma Derneği Genel Başkan Yardımcısı)		81
Ekrem UTKU (Türkiye Perakendeciler Federasyonu Temsilcisi)		82, 83
Ramazan ERSOY (Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdür Vekili)		82:83
Önerge		84
Mustafa ÖZTÜRK	(Bursa)	84
Kemal DEĞİRMENDERELİ	(Edirne)	84
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	84:85
Alim IŞIK	(Kütahya)	84
Ömer SELVİ	(Niğde)	84
Nihat ZEYBEKÇİ	(Denizli)	85
Önerge		85
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	85:87
Fatih METİN (Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı)		85:87
Ramazan ERSOY (Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdür Vekili)		86
M adde 78		87
Fatih METİN (Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı)		87
Önerge		87
Mustafa ÖZTÜRK	(Bursa)	87
Gerekçe		87
M adde 79		87:88
Kemal DEĞİRMENDERELİ	(Edirne)	88
Önerge		88
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	88:90, 91:92
Alim IŞIK	(Kütahya)	88
Mehmet ERDOĞAN	(Gaziantep)	89
Nihat ZEYBEKÇİ	(Denizli)	89, 91
Fatih METİN (Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı)		89:91
Orhan KARA SAYAR	(Hatay)	89:90
Yakup GÜZEL (Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü Eğitim Daire Başkanı)		91:92
Aysel CAN EKŞİ (Tüketiciyi Koruma Derneği Genel Başkan Yardımcısı)		92
M adde 80, 81		92
M adde 82		92:93
M adde 83, 84, 85, Geçici M adde 1		93
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	93
Ömer SELVİ	(Niğde)	93
M adde 86		93
M adde 87		93:94
Aysel CAN EKŞİ (Tüketiciyi Koruma Derneği Genel Başkan Yardımcısı)		94
Cengiz DEMİRBAĞ (Maliye Bakanlığı Maliye Uzmanı)		94
Önerge		94
Gerekçe		95
Fatih METİN (Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı)		95, 96:97
Mehmet Ali SUSAM		95, 96
Alim IŞIK	(Kütahya)	95

Orhan KARA SAYAR	(Hatay)	95
Mustafa ÖZTÜRK	(Bursa)	96
Nihat ZEYBEKÇİ	(Denizli)	96
Sivil Toplum Örgütü Temsilcisi		96

Açılma Saati: 10.53

Kapanma Saati: 18.51

4 Temmuz 2013 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.53

BAŞKAN: M. Mücahit FINDIKLI (Malatya)

BAŞKAN VEKİLİ: Hüseyin ÜZÜLMEZ (Konya)

SÖZCÜ: Halil MAZICIOĞLU (Gaziantep)

KÂTİP: Mustafa ÖZTÜRK (Bursa)

_____0_____

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, yeterli çoğunluğumuz vardır.

Komisyon üyesi arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz. Gece saat 03.00'tü Genel Kurul bitti, gece 03.00'ten sonra git, evde yat, tekrar sabahın 10.00'unda toplantıya katıl, gerçekten arkadaşlarımızın özverisi için çok teşekkür ediyorum, bu yorgunluğa rağmen tekrar çalışma ortamını bize sağladıkları için herkese teşekkür ediyorum.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bu çalışma koşullarıyla ilgili olarak bir şey söylemek istiyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Evet.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bugün bu çalışmayı belirli bir saatte bitirmemiz gerektiğine inanıyorum çünkü aşağıdaki kanunla ilgili konuşmalarımız var, yapacak çalışmalarımız var. Bu nedenle, bugün başlattığımız bu çalışmayı Medisin açılma saatine kadar devam ettirelim, ondan sonra da Medisteki çalışmalarımız için ara verelim.

BAŞKAN – Bir başlayalım, şartlara göre kolaylık sağlarız; bir başlayalım, sonra değerlendirelim.

Evet, teşekkür ederim.

32'nci maddeden başlıyoruz.

32'nci maddeyi okutuyorum:

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Konut Finansmanı

Konut Finansmanı Sözleşmeleri

MADDE 32- (1) Konut finansmanı sözleşmesi, konut edinmeleri amacıyla; tüketicilere kredi kullanılması, konutların finansal kiralama yoluyla tüketicilere kiralanması, sahip oldukları konutların teminatı altında tüketicilere kredi kullanılması ve bu kredilerin yeniden finansmanı amacıyla kredi kullanılmasına yönelik sözleşmedir.

(2) Konut finansmanı sözleşmesi yazılı olarak kurulmadıkça geçerli olmaz. Geçerli bir sözleşme yapmamış olan konut finansmanı kuruluşu, sonradan sözleşmenin geçersizliğini tüketicinin aleyhine olacak şekilde ileri süremez.

BAŞKAN – 32'ci maddede önerge var mı efendim?

Söz talebi? Yok.

32'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

33'üncü maddeyi okutuyorum:

Sözleşme Öncesi Bilgilendirme Yükümlülüğü

MADDE 33- (1) Konut finansmanı kuruluşları, tüketiciye, konut finansmanı sözleşmesinin koşullarını içeren sözleşme öncesi bilgi formunu, sözleşmenin kurulmasından makul bir süre önce vermek zorundadır.

BAŞKAN – 33'üncü madde üzerinde önerge? Yok.

Söz talebi? Yok.

33'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

34'üncü maddeyi okutuyorum:

Temerrüt

MADDE 34- (1) Tüketicinin taksitleri ödemede temerrüde düşmesi durumunda konut finansmanı kuruluşu, kalan borcun tamamının ifasını talep etme hakkını saklı tutmuşsa, bu hak ancak konut finansmanı kuruluşunun bütün edimlerini ifa etmiş olması ve tüketicinin de birbirini izleyen en az iki taksidi ödemede temerrüde düşmesi halinde kullanılabilir. Konut finansmanı kuruluşunun bu hakkını kullanabilmesi için tüketiciye en az otuz gün süre vererek muacceliyet uyarısında bulunması gerekir.

(2) Muaccel kılınan taksitlerin hesaplanmasında faiz, komisyon ve benzeri masraflar dikkate alınmaz.

(3) Finansal kiralama işlemlerinde, muacceliyet uyarısında verilen süre içerisinde tüketicinin edimini yerine getirmemesi halinde, bu sürenin sona ermesini takiben konut finansmanı kuruluşu kalan borcun tamamını ifa etme hakkını kullanmak üzere konut finansmanı sözleşmesini feshettiği takdirde, konutu derhal satışa çıkarmakla yükümlüdür. Konut finansmanı kuruluşu satış öncesinde konut için 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca yetki verilmiş olan kişi veya kurumlara kıymet takdiri yaptırır. Takdir edilen kıymet, satıştan en az on işgünü önce tüketiciye bildirilir. Konut finansmanı kuruluşu takdir edilen kıymeti dikkate alarak basiretli bir tacir gibi davranmak suretiyle konutun satışını gerçekleştirir. Konutun satışından elde edilen bedelin, kalan borcu aşması halinde aşan kısım tüketiciye derhal ödenir. Konut finansmanına yönelik finansal kiralama işlemlerinde 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanununun 33 üncü maddesi uygulanmaz.

(4) Konutun satışının bu maddenin üçüncü fıkrası kapsamında gerçekleştirilmesi ve varsa elde edilen bedelin kalan borcu aşan kısmının tüketiciye ödenmesini takiben tüketici veya zilyetliğin devredilmiş olması halinde zilyetliği elinde bulunduran üçüncü şahıslar konutu tahliye etmekle yükümlüdür. Konutun tahliye edilmemesi halinde, konut sahibi, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun 26 ncı ve 27 nci maddeleri uyarınca tüketici veya zilyetliği elinde bulunduran üçüncü şahıslar aleyhine icra yoluna başvurabilir.

BAŞKAN – Alim Hoca, söz talebi mi var efendim?

ALİM IŞIK (Kütahya) – Evet.

BAŞKAN – Buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Öncelikle, hepinize iyi çalışmalar diliyorum. Bu, temerrüt konusu önemli maddelerden birisi. Önerge hazırlıyorum, yetiştirebilir ama en azından şunu söylemekte yarar görüyorum: Burada zamanında en az iki taksidini ödemeyenlerin temerrüde düşmesi hâlinde kullanılabilecek hakları ve tüketiciye en az otuz gün süre verilerek bu görevini yerine getirmesine yönelik bir hak veriliyor. Bu iki taksitin en az üç, otuz günün de en az altmış güne çıkarılmasının yerinde olacağını düşünüyorum. Zaten, ödeyebilmiş olsaydı bu otuz gün içerisinde borcunu öder, temerrüt faizine düşmezdi. Onun için, bunun Komisyon üyelerimizce dikkate alınmasını talep ediyorum. Bu konuyla ilgili de bir önerge hazırlıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

MEHMET ERDOĞAN (Gaziantep) – Bu konuyla ilgili geçmişte yapılandırmaya giren çok sayıda vatandaş bizi arıyor. Çoğu samimi olarak ödeyemediklerinden ikinci taksitten sonra bozulduğunu... Bunun için, bu torba yasada bir şans daha istiyorlar. Bu konuda ne yapabiliriz?

BAŞKAN – Evet.

Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ben de iyi çalışmalar diliyorum herkese, katılanlara da teşekkür ediyorum.

Konut finansmanı Türkiye’de son dönemde çok yoğun bir şekilde tüketicilerin rağbet ettikleri olaylardan bir tanesi, hem konut yapımcıları hem finans kuruluşları bu konuyu ciddi bir şekilde teşvik ediyorlar ve Türkiye inşaatı dayalı bir büyümeyi son dönemde gerçekleştiriyor. Bu belki Türkiye koşullarında işsizliğe ve birçok iş kolunda bir hareketliliğe sebep olsa da giderek artan arz ve bunun karşısında talepte de zorlanma temerrüt faizleri konusunu da çok önemli bir şekilde gündeme getiren konulardan bir tanesi olacak.

Şimdi, Sayın Bakanlık ve Tüketiciyi Koruma Genel Müdürlüğü olarak, az önce arkadaşlarımızın da belirttiği gibi geçmişte bu konuda ciddi sıkıntılara düşmüş arkadaşlarımızın sorunlarına çözüm getirebilecek veya şu an bu yasal düzenlemede yeniden bu duruma düşülmesini engelleyebilecek bir vade aşımı sağlama konusunda ne düşünüyorlar? Hazırladıkları bu kanun maddesinde hangi kriterleri örnek alarak iki kere ödemedikten sonra bir aylık süre içerisinde ihbar edilerek temerrüde düşme koşullarını sağladıklarını bir açıklarlarsa bakanlık olarak, sevinirim.

BAŞKAN – Peki, buyurun Sayın Bakanım.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Şöyle: Bankacılık mevzuatında bir hüküm var, o hükme paralellik açısından bu gerekliydi. Yoksa bu taksit sayısını biz üç ay olarak düşünmüştük, öyle yapmıştık. Sonra o uyarı üzerine iki olmuştı. BDDK temsilcisi arkadaşımız burada, bir açıklama yapsın.

BAŞKAN – Evet.

BDDK TEMSİLCİSİ MÜGE DOĞAN – Merhaba, Müge Doğan, BDDK.

Karşılık Yönetmeliği’ mizde doksan gün sonra Karşılık Yönetmeliği’ ne göre temerrüt etmiş oluyor zaten ve burada da iki taksit artı otuz gün, zaten doksan gün ediyor. Daha fazla uzaması, evet yönetmelikte sıkıntı yaratabilir.

BAŞKAN – Sizin kanunda bu şekilde mi?

BDDK TEMSİLCİSİ MÜGE DOĞAN – Karşılık Yönetmeliği’ mizde, evet.

BAŞKAN – Yönetmelikte mi, kanunda mı efendim?

BDDK TEMSİLCİSİ MÜGE DOĞAN – Karşılık Yönetmeliği’ mizde, kanunumuzda buna benzeyen bir şey... Karşılık Yönetmeliği’ mizde var. Ama TBB temsilcimiz de isterseniz ekleme yapabilir.

BAŞKAN – Peki, o arkadaşımızı da bir dinleyelim.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, sayın vekillerim; efendim, bankacılık sisteminin aktif kalitesiyle ilgili olarak düzenleme yapan Karşılık Yönetmeliği, Bankacılık Kanunu’na tabi olarak çıkarılmış bir düzenleme ve uluslararası bir düzenleme. Dolayısıyla, uluslararası düzenlemelere göre doksan gün süresinde ödenmeyen krediler temerrüde düşüyor. Bu düzenlemeyi yaparken de bankacılık sisteminin kredi kalitesi açısından, özellikle de sayın vekilimin belirttiği gibi son dönemde hızla büyüyen konut kredileri açısından bu önem taşıyor. Bankacılık sistemi, konut kredilerini daha çok vade nedeniyle uluslararası yatırımcılara “securitize” ederek yani satarak o kredileri finansman sağlamaya çalışıyor. Dolayısıyla, bu kredilerin gerek kredi kalitesi gerekse sorunlu kredilerin izlenmesinin uluslararası kriterlere tam uygun olması gerekir. Ha müşteri iki dönem, üç dönem ödemediği zaman bankasına gidip yeniden yapılandırma istiyor olabilir. Onu da bankalarımız müşterinin ödeme niyetine göre yapıyor ama biz bu doksan günü daha uzun bir vadeye çıkarırsak bu uluslararası uygulamalarda, ki en hassas düzenlemelerden bir tanesidir kredi kalitesinin ölçülmesi açısından, ciddi sıkıntı olabilir.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Tüketici Derneği adına, buyurun.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ - Tüketicilerimizin, bu dünyada sahip olmak istediği temel şeylerden bir tanesi konut sahibi olmaktır. Kuşkusuz arkadaşların söyledikleri doğrudur, bugüne kadar sistem veyahut da kredi verenler açısından bu böyle olmakla birlikte, gerçekten tüketicilerin zaman zaman çok haklı nedenlere dayalı ödememe durumları da bulunmaktadır ülkemizde. Bu da göz önüne alınarak haklı bir gerekçeleri olanlara gerçekten ev sahibi olmaları konusunda verdikleri bu çabayı destekleme adına, bu sürenin uzatılmasının çok daha yararlı olduğunu düşünmekteyiz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Evet, bu konu üzerinde bir adet önerge vardır, okutuyorum:

TBMM Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

1/787 Esas numaralı Tasarının 34. maddesinin (1). fıkrasında geçen “en az iki” ibaresinin “en az üç”, “en az otuz gün” ibaresinin de “en az altmış gün” olarak değiştirilmesini arz ederim.

Alim Işık

Kütahya

BAŞKAN – Evet, Sayın Işık buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Biraz önce de ifade etmeye çalıştım. Bugün gerçekten konut kredisi olarak zamanında taksitlerini geri ödeyemediği için birçok sıkıntı içerisine düşmüş vatandaşlarımızın sayısının her geçen gün, geometrik olarak arttığı ve yeni mağduriyetlerin yaşandığı gerçeğini hepimiz biliyoruz. Şimdi, burada iki taksiti ödemeyeni temerrüde düşürüyorsunuz, artı otuz gün de, üç ay, doksan gün diye ifade etti arkadaşlarım...

Değerli arkadaşlarım, hiç kimse borcunu gücü varken ödememe yolunu tercih etmez. Bu insanlar, bu duruma geldiyse, amacınız da bu insanlara ev yapmak ve evine girmiş olan insanların orada huzurla durmasını sağlamak ise bu sıkıntıyı çözmek zorundayız. Onun için üç ay artı iki ay, beş aya yayarak biraz bu konunun rahattatılması amacıyla önerge verilmiştir. Ben daha fazla

düşünüyordum ama tabii Türkiye'nin şartlarında hepimiz beraber yaşıyoruz, en azından bu ilave iki aylık sürenin tüketicilere tanınmasının yerinde olacağını düşünüyorum, takdir komisyon üyelerimizin.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet.

Hükümet önergeye katılıyor mu efendim?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

34'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

35'inci maddeyi okutuyorum:

Bağlı Krediler

MADDE 35- (1) Bağlı kredi sözleşmesi; konut finansmanı kredisinin münhasıran belirli bir konutun satın alınması durumunda bir sözleşmenin finansmanı için verildiği ve bu iki sözleşmenin objektif açıdan ekonomik bir birlik oluşturduğu sözleşmedir.

(2) Bağlı kredilerde, konutun hiç ya da gereği gibi teslim edilmemesi nedeniyle tüketicinin satış sözleşmesinden dönme veya bedelden indirim haklarından birini kullanması halinde satıcı, sağlayıcı ve konut finansmanı kuruluşu müteselsilen sorumludur. Ancak, konut finansmanı kuruluşunun sorumluluğu konutun teslim edildiği tarihten itibaren kullanılan kredi miktarı ile sınırlı olmak üzere bir yıldır.

(3) Konut finansmanı kuruluşları tarafından verilen kredilerin ipotek finansmanı kuruluşlarına, konut finansmanı fonlarına veya ipotek teminatlının menkul kıymet teminat havuzlarına devralması halinde dahi, kredi veren konut finansmanı kuruluşunun sorumluluğu devam eder. Krediyi devralan kuruluş bu madde kapsamında sorumlu olmaz.

(4) Konut finansmanı kuruluşu ile satıcı arasında belirli bir konutun tedarikine ilişkin bir sözleşme olmaksızın, tüketicinin kendisi tarafından belirlenen konutun bedelinin kredi veren konut finansmanı kuruluşu tarafından ödenmesi suretiyle kullanılan krediler bağlı kredi sayılmaz.

BAŞKAN – Evet.

Madde üzerinde iki adet önerge var, okutup işleme alacağım.

TBMM Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/787 Esas numaralı Tasarının 35. maddesinin 2. fıkrasının son cümlesinin madde metninden çıkartılmasını arz ederim.

Alim Işık

Kütahya

BAŞKAN – Evet, Alim Hocam.

Buyurun.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Bu bağlı kredilerle ilgili (2)'nci fıkrada: "Konutun hiç ya da gereği gibi teslim edilmemesi nedeniyle tüketicinin satış sözleşmesinden dönme veya bedelden indirim haklarından birini kullanması hâlinde satıcı, sağlayıcı ve konut finansmanı kuruluşu müteselsilen sorumludur. Ancak, konut finansmanı kuruluşunun sorumluluğu konutun teslim edildiği tarihten itibaren kullanılan kredi miktarıyla sınırlı olmak üzere bir yıldır." O zaman konut sağlayıcı yani kredi sağlayıcı kuruluşların yani banka ve benzeri kuruluşların eğer bir yılla sorumlulukları bitecekse bu kabul edilebilir değil. Krediyi verirken zaten riski göz önünde bulundurarak bu kuruluşlar faiz oranını buna göre belirliyor. Şimdi, riski, krediyi satarken yüksek tutacak, faiz oranını ona göre tüketiciye dayatacak "Kardeşim istiyorsan bu şartlarda." diyecek. Daha sonra bu şartlar iyi gitmediği gerekçesiyle geri dönüş olduğunda "Bu işte ben yokum." diyecek. Hayır, böyle bir şeyin kabul edilmesi mümkün değil. Ya bu müteselsilen sorumluluk devam etmeli çünkü kredi şartlarını buna göre oluşturuyor bankalar ya da bu cümle tamamen kalkarak aynı şartlarda satıcının, aracının ve bankanın bu riski paylaşması gerektiğini düşünüyorum. Aksi takdirde bu cümlenin bu hâlde kalması hâlinde faiz lobisinin böyle bir konuya nasıl müdahale ettiğini hepimiz açıkça görürüz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Evet, bu konuyla ilgili Sayın Bakanım buyurun.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Genel Müdür Yardımcımız Avni Bey cevap verecek.

BAŞKAN – Buyurun Avni Bey.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AVNİ DİLBER – Efendim, burada öncelikle şunu belirtmek lazım: Aynı hüküm mevcut kanunumuzda var yani bir yılla sorumlu olması. Burada tüketicilerin mağduriyetleri bakımından baktığımız zaman zaten konutun teslimini esas alıyoruz. Yani konut teslim edilmişse teslim tarihinden itibaren bankayı bir yıl daha sorumlu tutmak, aslında uygulamada da sorun yaşamadığımız bir alan. Diğer türlü, bankayı daha uzun süreli sorumlu tutacak olursak yani piyasa dengesi bozulabilir. Beş yıl sonra bile bu banka evin bir ayıbından sorumlu olacaktır. Oysa zaten burada aylık maldan sorumlulukta, firmanın sorumluluğu zaten devam ediyor. Dolayısıyla, bankaların buradaki sorundaki sorumluluğu hakkaniyete çok uygun olmadığından mevcut düzenlemenin sürdürülmesinin faydalı olacağını düşündük.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Işık.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım teşekkür ederim Sayın Genel Müdürün açıklamasına da, bugün on yıl yani yüz yirmi ay, yüz seksen ay vadeyle konut satıldığı bir Türkiye’de, “Konutun teslim tarihinden itibaren bir yıl bankayı sorumlu tutuyoruz, bu da mevcut kanunda zaten var.” demek çözüm değil. Mevcut kanundaki şartlar iyi olsaydı bu konutlar bu hâle gelmezdi. Demek ki orada sıkıntı var yani bu krediyi satarken en az on yıl, on beş yıl vadeyi dikkate alarak riski her türlü gelecekteki sıkıntıyı hesaplayarak bu faiz oranı belirlenmiyor mu? Dolayısıyla, bir yıl konut teslimi, iki yıl içerisinde teslim ediyor ondan sonra on yıl kredi ödemesi devam ediyor. On yılın bir yılında veya on beş yılın bir yılında bankanın sorumluluğunu bitirmek, bu konuda ciddi anlamda tüketiciyi mağdur etmek anlamına geleceğini düşünüyorum. Onun için buradaki açıklamaya gerek duydum.

BAŞKAN – Yani, mesela nasıl bir problemle karşılaşıyoruz?

ALİM IŞIK (Kütahya) – Kanunda bunun var olması, buraya aynen gelmesini gerektirmez diye düşünüyorum, bugünden çıkması gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Evet.

Sayın Susam buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, burada konut kredilerini konuşuyoruz, konut finansmanını konuşuyoruz ve konut finansmanında bağlı krediler konusunda bir düzenleme yapıyoruz. Bu düzenlemede bağlı krediler derken kimler sorumlu? Bir: Finans kuruluşu. İki: Finans kuruluşundan kredi kullanan. Üç: İnşaatı yapan, satıcı olan kesim. Bunların üçlü bir sorumluluğu burada bağlı kredi oluşturan unsurları bir araya getiriyor.

Şimdi, bu bağlı kredileri öyle bir noktaya getirdik ki, bir, bağlı kredileri katılım bankalarının dışına çıkardık. Şimdi de bu bağlı kredilerde finans sektörünün sorumluluğunu bir yılla sınırlıyoruz. Arkadaşlar, bakınız, bu belki kanunda böyledir, şurada böyledir diye savunma yapabiliriz, olabilir ama ülke ve dünya gerçeklerini bir değerlendirdiğimizde ortaya ne çıkıyor? Amerika’daki krizin başlangıcı Mortgage kredileri değil midir? Mortgage kredileri, bir yanıyla finans sektöründe bu tür kredilerle müthiş bir şekilde konut fiyatlarını üst limitlere çıkartan, fiyat artıran ve artırılmış fiyatlar üzerinden piyasa oluşturan, piyasaya para süren daha sonra da dünya piyasalarında sıkıntıları oluşabilecek çöküntüleri yaratan krizlere yol açmıştır. Şimdi, bankacılık sektörünü Türkiye’de de konut noktasında ciddi bir şekilde teste tabi tutmak lazım. İstanbul’a da diğer kentlere de bakın, İstanbul’da her gün bir büyük inşaat ve bunun finansı noktasında da müthiş reklamlarla tüketicileri sanki bedavaya ödeyecekmiş gibi reklamlarla konut aldırma teşvik eden bir ortam. Böyle bir ortamda Tüketicici Koruma Kanunu çıkartıyorsak, içine reklam kurulları koyuyorsak, tüketiciyi yanıltmamayı, bilinçlendirmeyi amaçlıyorsak tüm bunlar çerçevesinde yaptığımız kanunda da bunun maddi altyapısını oluşturabilecek doğru düzenlemeleri koymamız lazımdır.

Bunlardan bir tanesi, bağlı kredilerde finans sektörünün sorumluluğunu kısa değil uzun tutmaktan geçer. Bu anlamıyla “bir yılla sınırlı” demek kredilerin verildiği süreleri asgari beş-on-on beş yıla düşündüğünüzde bu anlamıyla bu sorumluluğun artmasında her zaman hem piyasa için hem ülke ekonomisi için hem tüketici için yarar olduğuna çok yürekten inanıyorum. Bu anlamıyla, biz şöyle bakmamalıyız: Yani, işte “Borçlar Kanunu’nda şu var, Bankacılık Düzenleme Kanunu’nda bu var.” böyle değil, bu kanun diğer kanunlara örnek olabilecek şekilde tüketicinin hak ve menfaatini koruyabilecek bir durumda olmalıdır. Bu anlamıyla bankacılığın sorumluluğu olmalıdır.

Ben, ikinci olarak söylüyorum: Katılım bankaları konusundaki iddiamı ve düşüncemi devam ettiriyorum. Katılım bankaları, farklı bir sistem oluşturarak bunu özellikle de konutta ve konut finansmanı gibi ilişkilerle devam ettirerek kendilerinin çalışmalarını bir noktaya taşıdılar. Bu kanunda da maalesef bazı arkadaşlarımızın da özel çabalarıyla bu çok ciddi bir şekilde bir yasal hâle geldi. Onlar artık, bu sektörün gücünü de arkalarına alarak tartışmasız bankacılık sektörünün yıldız kuruluşları oldu.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Buyurun Sayın Öztürk.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Değerli arkadaşlar, ben hepinize hayırlı sabahlar diliyorum, iyi bir gün diliyorum.

Şimdi, bu bağlı kredi tanımını alt komisyonda da çok tartıştık. Biraz önce siz de bahsettiniz, üçlü bir sistem ve ekonomik iş birliğini ifade eden bir sistemdir. Dolayısıyla, katılım bankalarının bu sistem dışına çıkarılması söz konusu değildir. Oradaki uygulama farklı bir uygulamadır. Hiç kimsenin de bu manada özel bir gayreti yoktur, bankacılık sektöründe de ayrı bir rekabet oluşturacak yani bir tarafı üste, bir tarafı alta getirecek bir durum yoktur. Bankalar Birliği de aslında bunu alt komisyonda izah etti, teferruatlı izah etti, “Bizim açımızdan hiçbir problem yoktur, bu bütün bankaları ilgilendiren bir hadisedir.” diye.

Bir başka şey, burada, tabii ben süre konusuna gelmeyeceğim ama yani konutu teslim aldığınız zaman bir sözleşmeniz var yani şu şu şartlarda, işte kapısı böyle olacak, fayansı böyle olacak diye bir durumunuz var. Dolayısıyla, bunu zaten alırken teyit ediyorsunuz sözleşmeyle ve ondan sonra da bir yıl içinde çıkabilecek sorumluluklardan da bankayı da, satıcıyı da... Diğer sorumluluklar zaten, satıcıyla ilgili devam ediyor. Yani, ben bunun karar verilebilecek bir süre olduğunu şahsen düşünüyorum.

Takdirlerinize arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Evet, çok kısa...

TÜDEF BAŞKANI SİTKİ YILMAZ – Çok kısa.

Tatil ve konut amaçlı taşınmazların, ayıplı malda süresi beş yıldır. Şimdi, bir kanun yapıldığı zaman bütün şeylerin birbirine uyumlu ve tutarlı olması lazım. Böyle olunca eğer ayıplı ve kusurluysa müteselsil sorumluluk adına kredi verenin de beş yıl sorumlu olması gerekir. Onun bir yıla sınırlandırılmış olması, sonradan çıkan anlaşmazlıklar açısından sorunlar yaratır.

İkincisi: 4’üncü maddeyle ilgili bağlı kredilerin tanımı açık ve bellidir. Şimdi, bu belliyken, ikili bir yapıyı da kanun zorlamasıyla bağlı kredi sınırları içine almanın tüketici açısından bir faydası olmayacağı kanısındayız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Bankacılardan kimse yok mu bize bir açıklama yapacak? Bu bir yıl, neden dolayı sorumlusunuz? Niye beş yıl sorumlu değilsiniz?

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKREM KESKİN – Öncelikle şunu belirtiyim efendim: Uluslararası düzenlemelere göre konut kredisi, tüketici kredisi sayılmıyor. Avrupa Birliği’nde konut kredisi için diyor ki: “Bu bir yatırım kredisidir.” Vatandaş, bununla bir yatırım alıyor yani bir yerde borcu var ama bir yerde de aktifi var. Hatta aldığı borcun çok daha üzerinde bir servet de edinmiş olabilir. Onun için konut kredilerini, belli bir miktarın üzerini istisna tutuyor.

İkincisi: Sayın hocamızın belirttiği gibi burada bankaların sorumluluğunu daha uzun yıllara taşırsanız, bankalar taşınan bu sorumluluk için sermaye ayırmak zorundalar. Yani BDDK diyecek ki: “Bu konutun ayıplı çıkmasından, sorunlu çıkmasından dolayı sen bir yıl değil de, beş yıl...” O zaman beş yıl boyunca sermaye ayırır.” Bir: Ayrılan her 1 liralık sermaye 8 liralık yeni kredi açılmasını engeller. İki: Tam tersine daha uzun vadeli bir sorumluluk bankalar açısından daha yüksek bir risk demektir ve daha yüksek bir maliyet demektir. Asıl ondan dolayı daha yüksek bir faiz uygular veya satıcıya rücu edilebilir bir sözleşmeyle ona yüklemeye çalışır. Bu tüketiciye yansır.

Bankacılık sistemine getirdiğimiz her ekstra bir yük, tüketiciye yeni bir maliyet demektir. Bir yıla ayıracağı sermayeyle ve taşıdığı riskle, beş yıl ayıracağı sermaye ve risk daha uzundur ve daha yüksek maliyetlidir. Bu nedenle, bankacılık sistemi, uluslararası düzenlemelerde olmadığı hâlde konut finansmanını -biz Konut Finansmanı Kanunu çıkarken de söylemiştik- bu kanun kapsamına alınmıştır, tüketici kredisi sayılmadığı hâlde sayılmıştır. Uluslararası rekabet gücü açısından da bankaların aleyhinedir. Bu düzenleme gelmiştir, bir yıla sınırlandırılmıştır. Daha uzun vade, daha büyük risk ve daha yüksek bir maliyet demektir.

Teşekkür ederim.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Bu Mortgage’da durum nasıldı Sayın Genel Sekreterim?

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ EKREM KESKİN – Aynısı, oradan alınma efendim, aynı madde.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Genel Müdür buyurun.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Sayın Başkanım, saygılar sunuyorum.

Şimdi, bu konuyu biz alt komisyonda da çok tartıştık. Bir defa 2007 yılında Mortgage yasasıyla bizim kanunumuzda, Tüketici Kanunu’na bir düzenleme getirildi, konut finansmanı sözleşmesiyle ilgili. Buradaki süre bir yıl, biz yeni düzenlemede de bunu koruyoruz ancak 2007’den beri uygulamalara baktığımız zaman sorun daha çok Başkanım, konutun özellikle konut finansmanında konutun teslimiyle ilgili problemler çıkıyor. Konutun tesliminden sonra çok problem çıkmıyor. Yani, sözleşme akdediliyor ancak firmalar, konutu teslim edemiyor, teslim edemediği zaman sorun çıkıyor.

Şimdi, bu bağlı kredilerde bankalar zaten firma ile, üretici firma ile satıcı firma ile birlikte konutun teslimine kadar zaten sorumlulukları var, bunda bir sorun yok. Açılan kredi süresi içerisinde sorumluluğu var. Ayrıca burada konut teslim edildikten itibaren bir yıl da bankanın sorumluluğu devam ediyor. Buradaki ayıpla ilgili zaten taşınmazlardaki ayıp beş yıldır yani satıcı her hâlükârda tüketiciye karşı beş yıllık –teslim edildikten itibaren bir ayıp varsa- sorumluluğu vardır. O açıdan yaşanan problem sadece teslim süresinde, teslim aşamasında. Konutların teslim edilememesi ya da gereği gibi teslim edilememesinden kaynaklanıyor. Bu açıdan 2007’deki bu düzenlemeye paralel olarak yapılan bu uygulama bizce yerinde bir uygulamadır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

TÜDEF BAŞKANI SİTKİ YILMAZ – Bir cümleyle...

BAŞKAN – Bir saniye, mevzu açıklığa kavuşmuş...

TÜDEF BAŞKANI SİTKİ YILMAZ – Ama...

BAŞKAN – Bakın, bundan sonra ne söyleyecekseniz toparlayın, öyle söyleyin. Dolayısıyla, alt komisyonda çalışıldığı için üst komisyonda mümkün olduğu kadar kısa, yani tartışmaların içine çok fazla girmeden görüşünüzü söyleyin. Devamlı söz isterseniz veremeyebilirim, onu diyorum.

TÜDEF BAŞKANI SİTKİ YILMAZ – Peki ama bazen soru sorma ihtiyacı doğuyor.

Mesela, diyelim ki ayıplı olması nedeniyle bir sene sonra satın aldığım firmayla anlaşmazlığım ortaya çıktı ama bankaya ödemelerim devam ediyor, bu sorunu nasıl çözeceğim?

BAŞKAN – Bir sene sonra nasıl bir şey çıkar?

TÜDEF BAŞKANI SİTKİ YILMAZ – Mesela evin rutubetten dolayı veya kullanılan demir aksamından dolayı teknik yönüyle ayıplı ve kusurlu çıkması durumunda, bir taraftan sorunun çözülürken bankayla olan ödemelerin devam ediyor...

BAŞKAN – Tamam, peki teşekkür ederiz. Yok öyle bir şey çıkmaz.

Buyurun.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Ben, Sayın Başkanım konunun çok açıklığa kavuştuğunu düşünüyorum ama bir hususu ben düzeltmek istiyorum. Özellikle, bağlı kredilerde katılım bankalarına ilişkin özel bir açılım sağlandığı hususunda Sayın Susam’ın beyanları oldu.

Şimdi bu şeyi düzeltelim, bir kere bağlı kredilerde vatandaş, bir malı bulup bana bu malı al dediği zaman, normal banka da katılım bankası da bu anlamda bağlı kredide olmuyor yani normal bankalarımız da aynı mevzuat üzerinden işlem görüyor. Dolayısıyla, burada bir ayırım, burada özel bir kayırma diye bir şey söz konusu değil, onu öncelikle ortaya koyayım. Zaten burada, konut finansmanında öne çıkan, son dönemde mağduriyetlerin yaşandığı olay da bu tip projelere bağlı bağlı kredilerdir yani vatandaşın kendisinin bulunduğu değil bizzat müteahhit firmayla banka arasında yapılan anlaşmaya ilişkin olarak oradan gidip konut alan vatandaşlarımıza ilişkindir. Onlarla ilgili de zaten burada bağlı kredi muhabbeti dışında değildir zaten o. O nedenle bu bağlı kredi mevzusunu da bu şekilde açıklığa kavuşturmak için söz aldım teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Bakan Yardımcımız, katılım bankalarıyla ilgili olarak yaptığım eleştiriye bağlı krediler açısından cevap verdi ama benim baştan beri söylediğim olay çok nettir. Bu konuları tartıştığımız için girmeyeceğim, burada kâr payıyla faizi aynı noktada değerlendiren anlayışları, bu kanun metnine derceden tasarıları gördük, tartıştık. Onun için çok tartışmaya girmiyorum, yanlış bir noktadır. Türkiye’de katılım bankalarına giden insanlar faiz sisteminin dışında kalmak için gitmiş olmalarına rağmen ama işin tam işleyişi, katılım bankacılığında faizi millete söylemeyip katılımcı olarak kâr payı şeklinde bir işlemi aynen faiz uygulaması ve aynen bankacılık sisteminde eşit şartlara getirmek, katılım bankacılığıyla normal finans bankacılığının birbiri arasındaki tüm farkları ortadan kaldırıp ama tüketiciyi de farklı bir bankacılık anlayışında işlem yapıyormuş gibi gösterdiği anlamında çok ciddi bir eleştirimiz vardır, bu eleştirimiz saklıdır, kabul edilmese de düşüncelerimiz, söylediğimiz doğrudur.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Evet efendim, Hükûmet katılıyor mu önergeye?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

TBMM Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/787 sıra sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Tasarısı'nın 35 inci maddesinin ikinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Ömer Selvi

Mustafa Öztürk

Niğde

Bursa

“(2) Bağlı kredilerde, konutun hiç ya da gereği gibi teslim edilmemesi nedeniyle tüketicinin satış sözleşmesinden dönme veya bedelden indirim haklarından birini kullanması hâlinde satıcı ve konut finansmanı kuruluşu müteselsilen sorumludur. Ancak, konut finansmanı kuruluşunun sorumluluğu; konutun teslim edilmemesi durumunda konut satış sözleşmesinde veya bağlı kredi sözleşmesinde belirtilen konut teslim tarihinden, konutun teslim edilmesi durumunda konutun teslim edildiği tarihten itibaren kullanılan kredi miktarı ile sınırlı olmak üzere bir yıldır.”

BAŞKAN – Gerekçe...

Gerekçe:

Değiştirilmesi öngörülen fıkrada bağlı kredi ile alınan konutun ayıplı çıkması durumunda konut finansmanı kuruluşunun sorumluluğu düzenlenmektedir. Malın teslim edilmesi durumunda konut finansmanı kuruluşunun sorumluluğu teslim tarihinden itibaren 1 yıl olarak belirlenmiştir. Ancak maddede konutun hiç teslim edilmemesi durumunda 1 yıllık süre hesaplanırken hangi tarihin temel alınacağına ilişkin bir düzenleme yapılmamıştır. Bu nedenle konutun hiç teslim edilmemesi durumunda konut satış sözleşmesinde veya bağlı kredi sözleşmesinde belirtilen konut teslim tarihinin esas alınacağına yönelik düzenleme yapılmıştır.

BAŞKAN – Evet.

Sayın Işık, buyurun efendim.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Teşekkür ediyorum.

Bu konutun teslim edilmemesi durumunda sürenin belirlenmesiyle ilgili düzenlemeye katılıyorum ama bu “1 yıl” ibaresine katılmadığımı, bu sıkıntının asıl burada olduğunu, bugün TOKİ kanalıyla yapılan deprem evleri dâhil, teslim edildikten sonra... Çünkü, insanlar o telaş içerisinde konut teslimine gireyim diye o karambolde giriyor. Şu anda Simav’da yapılan deprem konutlarında su on sekiz aydır yeterli miktarda değil, tüm sistem yapılmış olmasına rağmen aşağıdan basıncı vurduğunuz anda patlıyor. Hepsi mağdur, teslim edilmiş, sözleşmeler imzalanmış ama muhatap yok, alt taşeron uçmuş, gitmiş. Su yok, suyu taşıyacak sistem arızalı ama vatandaş ödemeye devam ediyor. Kimse içine girmede, 500 lira normal kira bedeli olacak yere 250 liraya veremiyor şu anda vatandaş, çünkü su yok. Taşıma suyla on sekiz aydır bin konutun bulunduğu bir mahallede hayat devam eder mi? Dolayısıyla, bu bir yıl sorunu çözmediği değerli arkadaşlar. Dolayısıyla, bu işin var olan kanunda bir yıl olması problemin çözüleceği anlamına gelmez. Evet, sürenin uzaması maliyet unsurudur ama bunu baştan vatandaş bilir, yüzde 1,02 vereceğine 1,03 verir ama beş yıl hiç olmazsa bu aracı olan bankanın da sözleşme süresi boyunca aynı şekilde riske ortak olduğunu görürse bu sorun daha kolay çözülür. Bunun mutlaka uzaması lazım geldiğini düşünüyorum, bir kez daha hatırlatıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Sayın Başkanım, Sayın Işık'ın örneğinden gidecek olursak, zaten burada zaman aşımıyla alakalı bir şey yok yani burada endişeye mahal verecek bir durum da yok. Neden? Zaten satıcı yani yapan firma, neticede TOKİ, beş yıl boyunca bu ayıplara karşı mesul. O nedenle...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Yok ki, adamı bulamıyorsunuz, yok, gitmiş adam.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Ya, adam önemli değil, senin muhatabın TOKİ.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Aldığı malın parasını ödemiş, kimse “Neden?” demiyor.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Sayın Vekilim, TOKİ mesul yani o adamın gitmesi önemli değil, o, TOKİ'nin sorunu, rücu...

ALİM IŞIK (Kütahya) – TOKİ diyor ki: “Ben ana işverene paramı ödedim. Ana işveren bana sorumluluğu geri getirdi. Ana işverenin alt taşeronla olan problemi beni ilgilendirmez.”

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Doğru, ilgilendirmez işte, yahu ilgilendirmez işte.

ORHAN KARA SAYAR (Hatay) – Yasayla ilgilendiriyor Alim Hocam, burada ilgilendiriyorlar.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN –Yahu netice itibarıyla sizin muhatabınız TOKİ. Dolayısıyla, o, TOKİ'nin sorunu, sizin sorunuz değil tüketici olarak, onu demeye çalışıyorum.

BAŞKAN – Evet, peki efendim, mevzu anlaşılmıştır.

Sayın Hükûmet önergeye katılıyor mu efendim?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 35'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

36'ncı maddeyi okutuyorum:

Faiz Oranı

MADDE 36- (1) Kredilerde geri ödeme tutarlarının, finansal kiralama işlemlerinde ise kira bedellerinin anaparayı aşan kısmı bu madde kapsamında faiz olarak kabul edilir.

(2) Sözleşmede belirtilmek suretiyle konut finansmanına yönelik kredilerde ve finansal kiralama işlemlerinde faiz oranı sabit veya değişken olarak ya da aynı kredi için her iki yöntem esas alınmak suretiyle belirlenebilir. Faiz oranının sabit olarak belirlenmesi halinde, sözleşmenin kurulduğu tarihte belirlenen oran tarafların rızası dışında değiştirilemez. Oranın değişken olarak belirlenmesi halinde ise, başlangıçta sözleşmede belirlenen oran, dönemsel geri ödeme tutarı başlangıçta sözleşmede belirlenen azami dönemsel geri ödeme tutarını aşmamak koşuluyla ve sözleşmede belirlenecek yurtiçinde veya yurtdışında genel kabul görmüş ve yaygın olarak kullanılan bir endeks baz alınarak değiştirilebilir. Oranların değişken olarak belirlenmesi halinde bu yöntemin muhtemel etkileri konusunda tüketicilerin bilgilendirilmesi şarttır. Bu amaçlarla kullanılabilecek referans faizler ve endeksler Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından belirlenir.

BAŞKAN – Madde üzerinde bir adet önerge var, okutup işleme alacağım:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/787 esas numaralı kanun tasarısının 36'ncı maddesinin (2)'nci fıkrasında geçen “bir endeks” ibaresinin “endekslerden en düşük olanı” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Alim Işık

Bahattin Şeker

Kütahya

Bilecik

BAŞKAN – Hocam, gerekçe mi, şey mi?

ALİM IŞIK (Kütahya) – Kısa bir açıklamada bulunayım Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım, burada faiz oranıyla ilgili düzenleme getirilmiş, sabit ve değişken olması durumunda veya her ikisinin birlikte kullanılması, tercih edilmesi durumunda dönemsel geri ödeme tutarlarının hesaplanmasında özellikle değişken faiz oranının kullanılması hâlinde, yurt içi veya yurt dışında genel kabul görmüş ve yaygın olarak kullanılan bir

endeks baz alınır. Şimdi, genelde tüketici fiyatları ya da üretici fiyatları esas alınarak kullanılan endekslerin ikisi yaygın olarak kullanılıyor. Burada önemli olan bu iki endeksten düşük olanının tercih edilerek tüketicinin korunmasıdır. Bir endeks, hangisi? İki arasında 0,5 puan fark var o tarihte. E, şimdi büyüğünü seçtin, var mı değiştirme şansın? Yok.

BAŞKAN – Doğru.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Onun için bunu netleştirmesi lazım. Evet “yaygın olarak kullanılan” ibaresi kalabilir ama bu, bir endeks yerine o yaygın kullanılan endekslerden o gün itibarıyla düşük olanının kullanılmasıyla bu geri ödemenin düzenlenmesi lazım. Önerge bu amaçla verilmiştir.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım?

GÜMRÜK TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Takdire bırakıyoruz efendim.

BAŞKAN – Evet, Sayın Zeybekci buyurun.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Teşekkür ederim Başkanım.

Ben de bu teklifi biraz makul görüyorum. En azından en düşük değilse bile “Altındaki Merkez Bankası tarafından belirlenir.” gibi bir şartın oraya getirilmesi, en kötü ihtimalle onun getirilmesi gerektiğine inanıyorum yani serbest bırakmak yerine o endeksi belirleyen de Merkez Bankası olması lazım en kötü ihtimalle veyahut da “en düşüğü dikkate alınır” diye bir değişikliği destekliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Zeybekci.

Sayın Öztürk, buyurun.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Sayın Başkanım, burada tüketici lehine bir düşünce var, çok da fark olmayacak ama tüketici lehine olduğu için böyle bir önergeyi ben de doğru buluyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Susam...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) - Bunu alt komisyonda tartıştık, bu konuda verdiğimiz önergeler vardı. O dönemde bu verdiğimiz önergeler her ne kadar kabul görmese de bugün genel bir konsensüs sağlanmış durumda. Biz de alt komisyonda belirttiğimiz gibi bunun “uluslararası standartlarda kabul görmüş” ifadesinin muğlak olduğunu, bunun netleştirilmesi gerektiğini ve en alt limitler üzerinden değerlendirilmesi gerektiği konusundaki verilen önergeye katılıyor ve destekliyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Evet, Hükümetin takdire bıraktığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

37’nci maddeyi okutuyorum:

Erken Ödeme

MADDE 37- (1) Tüketici, vadesi gelmemiş bir veya birden çok taksit ödemesinde bulunabileceği gibi, konut finansmanı borcunun tamamını erken ödeyebilir. Bu hallerde, konut finansmanı kuruluşu, erken ödenen miktara göre gerekli tüm faiz ve diğer maliyet unsurlarına ilişkin indirim yapmakla yükümlüdür.

(2) Faiz oranının sabit olarak belirlenmesi halinde, sözleşmede yer verilmek suretiyle, bir ya da birden fazla ödemenin vadesinden önce yapılması durumunda, konut finansmanı kuruluşu tarafından tüketiciden erken ödeme tazminatı talep edilebilir. Erken ödeme tazminatı gerekli faiz indirimi yapılarak hesaplanan ve tüketici tarafından konut finansmanı kuruluşuna erken ödenen tutarın yüzde ikisini geçemez. Oranların değişken olarak belirlenmesi halinde tüketiciden erken ödeme tazminatı talep edilemez.

BAŞKAN - Madde üzerinde bir adet önerge var, okutup maddeyle beraber işleme alacağım:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/787 esas numaralı tasarının 37’nci maddesinin (2)’nci fıkrasında geçen “yüzde ikisini” ibaresinin “binde beşini” olarak değiştirilmesini arz ederim.

Alim Işık

Kütahya

BAŞKAN - Evet, önce önerge sahibine söz veriyorum.

Ali Hocam, buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bu da bugün uygulamada en çok sıkıntı çekilen konulardan birisi. Şimdi, faiz oranlarının giderek düştüğü, özellikle de Hükümetin yetkili ağızlarının zaman zaman işte “Bir zamanlar faiz oranı şuydu, şimdi yüzde 4’e düşürdük.” diye övündüğü bir dönemde, siz eğer yüzde 4-5 faiz oranının olduğu bir dönemde sadece sabit faiz yöntemini seçtiği için, bunu da zamanı geldiğinde, şartları iyileştiğinde “Ben kredimi kapatmak istiyorum.” dediğinde, uygulanan faiz oranının yarısına yakın bir ceza vererek bu insanlara “Hayır kardeşim, sen erken ödeme yapamazsın, bugün zenginsen fakirliğe devam et!” anlayışını sürdüremezsiniz. Bu şartlarda yani yüzde 10’un altındaki faiz oranlarının olduğu şartlarda bileşik faiz etkisinin binde 5’i geçmeyeceğini bilen birisi olarak söylüyorum: Evet, sabit oranı tercih ettiği için bunun da bir maliyeti var ama bu binde 5’i geçmemeli, yüzde 2 çok ağır bir ceza ve kimse aldığı krediyi... Özellikle de zaten ilk dönemlerde ana paranın kendisine değil faizine ödeme yapılıyor. On yıllık bir kredi döneminde beşinci yıldan sonra ancak ana para azalıp ödemelerine geçiliyor, erken kapatmak istediği zaman ilk zamanlar. Zaten adamcağızın durumu iyi olsa ilk zaman niye kredi alsın ki? Durumu üçüncü, beşinci yıldan sonra iyileşmeye başlayınca “Ben bunu kapatayım.” dediğinde bankadaki diyor ki “Kardeş, sen bunu kapatırsan zaten verdiği ceza parası alacağın indirimden daha fazla.” Yani, dolayısıyla, insanları mecburen uzun dönemli borçlanmaya iten bir uygulamadır bu. İnsan borcunu kapatmak istiyorsa bunun bir maliyeti vardır, o maliyetin makul olması -o da binde 5’i geçmez- bu sınırlamanın binde 5’le düzenlenmesinin doğru olacağını ve tüketici lehine olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Susam, buyurun efendim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Evet, dün, erken ödemeyle ilgili 27’nci maddede tartışma yaptık. 27’nci maddenin (2)’nci fıkrasını size okuyayım: “Belirli süreli kredinin erken ödenmesi durumunda kredi veren erken ödeme tazminatı talep edebilir. Bu tazminat, erken ödeme ile kredi sözleşmesinin sona erme tarihi arasındaki sürenin bir yılı aşmaması durumunda erken ödenen kredi tutarının binde beşini, bir yılı aşması halinde ise erken ödenen kredi tutarının yüzde birini aşamaz.” Bugün konut kredilerine gelelim konuyu okuyalım. Erken ödemede ne diyor (2)’nci fıkra: “Faiz oranının sabit olarak belirlenmesi halinde, sözleşmede yer verilme suretiyle, bir ya da birden fazla ödemenin vadesinden önce yapılması durumunda, konut finansmanı kuruluşu tarafından tüketiciye erken ödeme tazminatı talep edilebilir. Erken ödeme tazminatı gerekli faiz indirimi yapılarak hesaplanan ve tüketici tarafından konut finansmanı kuruluşuna erken ödenen tutarın yüzde ikisini geçemez.”

Dünkü tartışmalarda ne demiştik? Bunun muafiyet vardı, işte, yıllık 25 bin lirayı geçmeyenler muaf tutuluyordu ve benzeri. Orada, bankacılık sektörünü haklı bulduğumuz bir yan vardı: Faizlerin düştüğü bir ortamda, bu anlamıyla faizlerini kapamak için yüksek montanlı krediler başka yerlerden para alınıp bankaya kapatılır ve zor durumda bırakılırdı. Orada da bir yüzde 1’lik koymuştuk. Konut kredisi o krediden... İhtiyaç kredilerinden zaten muaf tutulduğunu düşünmüştük. Oradaki kredilerin bu anlamıyla bankacılık sektöründe bir sorun yaratmaması açısından temsilî anlamında yüzde 1’lik ve yüzde 5’lik bir oranla olmasında bir makuliyet anlamıştık ama şimdi dönüyorsunuz... Konut kredileri çok daha farklı kredilerdir yani konut kredilerinde erken ödeme noktasını yüzde 2 üst limitini koyarsanız bu anlamıyla çok daha yanlış bir noktada olursunuz. Neden orada yüzde 1’le, binde 5’le iktifâ ediyorsunuz da, yetiniyorsunuz da burada yüzde 2 koyuyorsunuz? Çünkü, konut kredilerinde çok ciddi bir şekilde meblağlar var, bu meblağlar bankacılık sektörü tarafından erken ödenmesi noktasında daha çok ceza almayı öne sürüyor. Hâlbuki bankacılık sektörü ne demişti bize? “Biz, konut sektöründeki verdiğimiz kredileri uluslararası piyasadan borçlanarak alıyoruz.” Demek ki konut kredisi verdiğiniz zamanki faiz oranıyla piyasadan aldığınız faiz oranı belli, siz bunu muhasebeleştirmişsiniz, erken de ödüyorsa sizin aslında ciddi bir mağduriyetiniz yok. Oradan aldığınız faiz oranı, sattığınız, aradaki maliyeti de koymuşsunuz, sattığınız oran belli. Şimdi, erken ödedyse teşekkür etmeniz gereken kesime yüzde 2 erken ödeme cezası koymanız mantıklı ve makul, kabul edilebilir bir oran olamaz. Bu anlamıyla, bu oranın binde 5 gibi, böyle, sistem açısından ekstra olabilecek bir oranlara düşürülmesi veya kaldırılması gerektiğini düşünüyorum, iki madde arasındaki bu ilişkiyi de dikkatlerinize sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Filiz.

HÜSEYİN FİLİZ (Çankırı) – Değerli Başkanım, ben de 37'nci maddenin (1)'inci ve (2)'nci fıkralarıyla ilgili görüş belirteceğim.

Erken ödeme miktarına göre gerekli tüm faiz ve diğer maliyet unsurlarına ilişkin indirim yapmakla yükümlüdür deniliyor. “Gerekli” kelimesinde bir esneklik görüyorum yani bankalar “Bana göre bu kadar gerekli.” dediği zaman istediği şekilde bankaların eli rahatlıyor ve tüketiciyi istediği şekilde yönlendirip ondan istediği faizi ve komisyonu alabilir.

Ayrıca, konut faizlerinin yüzde 5 olduğu bir dönemde erken ödemedeki yüzde 2 faiz oranı neredeyse işin yarısını almak anlamına gelir ki binde 5 veyahut da yüzde 1 oranında sınırlandırılmasını öneriyorum ben.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın Zeybekci, buyurun.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Teşekkür ederim Başkanım.

Ben, öncelikle, Bakanlığa veyahut da BDDK'ya sormak istiyorum: Yüzde 2'nin bir hesabı, bir mantığı var mı? Yani, olmazsa olmaz “Bunun maliyeti işte 0,25 şudur, 0,75 budur, 0,30 da budur, ondan sonra ortaya çıkan rakam 1,85'tir, ondan işte biz bunu yüzde 2 yazdık.” diye bir çözümü, bir açıklaması var mı yoksa bu, insanlar vazgeçerken caydırmak amaçlı bir rakam mı? Eğer bu söylediğim mantıkta böyle bir rakam yoksa yani maliyetlerinde bu kurtarıyorsa bunun binde 5 -Alim Hocamızı destekliyorum- ki hiç değilse yüzde 1 rakamıyla yani olmuyorsa da yüzde 1 rakamıyla sonuçlanması gerektiğine inanıyorum.

Diğer taraftan, dün, 27'nci madde çok hızlı bir şekilde için de dikkat edemediğimiz bir şey var orada. Yani, bu 27'nci maddedeki en son bir tespitte bulunuyor orada yani tekriri müzakere veya bir not olarak ileride düzeltmeye de gidebiliriz bunu. “Erken ödeme tazminatı tüketicinin erken ödemesi ile kredi sözleşmesinin sona erme tarihi arasındaki dönemde ödemesi öngörülen faiz tutarını aşamaz.” Yani, o faiz tutarı kadar erken ödeme tazminatı alabilir anlamı çıkar buradan. Yani, iki yıllık bir süre var...

ALİM İŞİK (Kütahya) – Yani “Erken ödeme!” diyor.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – ...bu sürede ben x para faiz ödeyeceğim, bu tazminat da bu x para faizi geçemez yani oraya kadar daha tazminat alabilir diye bir şey var yani hiçbir mantığı kalmıyor ortada. Önce, yukarıdaki yüzdeyle yüzde 1'ini aşamaz ama arkasından da böyle bir şey söyleniyor. Bu cümlelerin bir önceki cümleyle beraber tekrar müzakere edilmesi gerektiğine inanıyorum.

Bir de, gerek Bakanlıktan gerekse BDDK'dan bu yüzde 2'nin alt dökümünü istiyorum. Eğer alt dökümü kurtarıyorsa, kurtardığı yere kadar indirilmesi gerektiğine inanıyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Öztürk, buyurun.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; bu konu da alt komisyonda çok tartışılan bir konu. Faizler gerçekten Türkiye'de düşüyor, Alim Hocam doğru söylüyor yani daha önce...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Faizler şu an yükseliyor.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Dengeli gidiyor, önemli değil.

Burada, tabii, binde 5'e düşmesi demek finans sektörünün diğer bağlantılarından dolayı sektörü çok riskli oluşturabilecek bir artışı olabilir. Benim o dönemde de şahsen gündeme getirdiğim, bunun makul bir seviye olan yüzde 1'e düşürülmesinin de yine uygun olacağı kanaati var bende.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, buyurun.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Efendim, bu konuda netlik olması açısından bir hesaplama yöntemi var, algılandığı gibi değil olay, bir formülü var bunun. O nedenle, Genel Müdürümüz açıklasın, biraz daha belki akılda kalır.

BAŞKAN – Evet, bir de bankalardan da birine söz vereceğim. Şimdi burada sorular var yani Sayın Susam'ın sorusu var: “Tüketicilerde binde 5 ve yüzde 1 dediniz, burada niye yüzde 2 yapıyorsunuz?” Sayın Zeybekci de aynı soruyu sordu “Bir hesaba mı dayanıyor?” diye. Bu soruların cevaplarını alalım.

Buyurun Sayın Genel Müdür.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Şimdi, tabii, 27'nci madde de biz tüketici kredilerini düzenledik. Tüketici kredilerinin riskiyle konut finansmanı kredilerinin riski farklı. Konut finansmanı kredileri miktar olarak, rakam olarak çok yüksek, artı bir de vadesi çok uzun. Dolayısıyla, 2007 yılında Mortgage Yasası'yla getirilen düzenlemede yüzde 2 erken ödeme tazminatı getirildi sırf riskinden dolayı. Bu sebeple, eğer erken ödeme talebi olursa, bu yapılacak indirimler... Zaten bizim o dönemde çıkardığımız bir yönetmeliğimiz var. Bu yönetmelikte, bu erken ödemede muaf tutulacak faizle, masrafla ilgili bir formülasyon zaten var yani burada bir sıkıntı yok. Bu yönetmelik şu an yürürlükte ve uygulanıyor.

BAŞKAN – Nasıl, anlamadım ben? Yani, şimdi erken ödemeye gittiğimiz zaman yüzde 2'yi alıyorlar...

GENEL MÜDÜR VEKİLİ – Bu değil efendim, bu, ayrı.

BAŞKAN – Nedir o?

GENEL MÜDÜR VEKİLİ – Şimdi erken ödeme... Diyelim ki biz on yıllık bir konut finansmanı aldık, ilk iki yıl sistem gayet iyi işledi, tüketicimiz dedi ki “Ben son sekiz yılı kapatmak istiyorum.” Şimdi, buradaki... Yani, zaten bir defa burada değişken faizli bir erken ödeme yok, sabit faiz ise erken ödeme var. Gerekli faiz indirimi, keza bu kredi için başta alınan masraf, bunlarla ilgili indirim –yani “mahsup” diyelim biz ona- bunlarla ilgili bir formül var yani bu konuda yönetmelik var, bu konuda uluslararası bir düzenleme var, biz de bunu zaten mevzuatımıza şey yaptık, bu, yürürlükte yani buradaki formüle göre bu indirimler yapılıyor. Yani, sekiz yılın tabi olduğu gerekli toplam faiz miktarı, keza o kredinin tamamına ilişkin açılan, başta alınan masraf ve faiz dışında alınan diğer kalemlerle ilgili tüketiciye ne kadar geri ödeme yapılacağına ilişkin bir formülasyon var. Bu konuda bir yönetmeliğimiz var, 2007 yılında çıkardık, bu, yürürlükte. Bu gerekli faiz indirimine vurgu buradan kaynaklanıyor. Yani, söylediğim gibi, konut finansmanı kredisi riskli bir kredi...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bu yönetmeliğe bağlı mı kanun çıkaracağız, yoksa bu kanunu çıkarıp o yönetmeliği bu kanuna mı tabi tutacağız?

GENEL MÜDÜR VEKİLİ – Efendim, yüzde 2 ile bu yüzde 2 farklı. Yüzde 2, genel anlamda, eğer erken ödeme talebinde bulunursa ve erken kapatıyorsa kredisini tüketici, bankalar yüzde 2'ye kadar tazminat isteme hakkına sahip. Bu, 2007'de.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Peki, tüketiciyle konut kredisi arasında bankacılık sisteminin riskleri açısından değerlendirme yapmayı belki bankacılara bırakalım ama siz de bu konuda bir değerlendirme yapıyorsunuz, madem formülasyondan bahsediyorsunuz, o formülasyonda risk katsayısı kaç alınıyor?

GENEL MÜDÜR VEKİLİ – Sayın Vekilim, formülasyondan kastettiğim, tüketiciye yapılacak indirimlerden kastediyorum. Şimdi, tazminatla alakalı yok. Şimdi, benim sekiz yılım var, dolayısıyla sekiz yılın faizi bir hesaplanacak. Yani, atıyorum, benim 125 bin lira kalan bir borcum var, bunun ne kadarı faiz, toplam faiz miktarı ne kadar bu...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Faizleri alınıyor zaten.

GENEL MÜDÜR VEKİLİ – Yani, bununla ilgili bir formülasyon var. Bu, uluslararası bir formülasyon, bunu da biz bir yönetmelik hâline getirdik. Bu, tüketiciye yapılacak indirimle ilgili ancak erken ödeme tazminatı farklı. Yani, şimdi, bir taraftan tüketiciye bir indirim yapılıyor, faiz indirimi yapılıyor...

BAŞKAN – O yönetmelikteki indirim ayrı.

Şimdi, erken ödemeye geldim yüzde 2'ye kadar... Bak arkadaş...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – (1)'inci fıkrası o.

BAŞKAN – Bir dakika! Şimdi, o indirimler falan filan tamam, onlara eyvallah. Şimdi, erken ödemeye gittim, yüzde 2'ye kadar banka benden faiz alacak.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKTERİ EKREM KESKİN – Erken ödeme tazminatı.

BAŞKAN – Neyse yani. Yahu ne fark eder, para benim cebimden çıktıktan sonra ya. Allah Allah! Adına ne dersin de. Para benim cebimden çıktıktan sonra adına ne dersin de.

GENEL MÜDÜR VEKİLİ – Başkanım...

BAŞKAN – Bir müsaade et.

Şimdi, bankacı arkadaşım, bir kere, parayı senden alıyoruz, sende bizden parayı geri alıyorsun, biz de sana parayı geri veriyoruz, aslı ticareti seninle yapıyoruz. Niye bizden bu yüzde 2'yi alıyorsun?

GENEL MÜDÜR VEKİLİ – Sayın Başkanım, ben bir cümle ilave edeyim.

BAŞKAN – İlave et, oraya geçeceğim.

GENEL MÜDÜR VEKİLİ – Şimdi, efendim, riske vurgu yapıyorum. Şimdi, tüketici kredilerinde son bir yıla kadar binde 5, son bir yıl yüzde 1. Şimdi, konut finansmanında risk daha büyük, süre daha fazla, rakam, miktar daha büyük. Risk büyüdüğü için erken ödeme tazminat miktarı da yüzde 2.

BAŞKAN – Tamam, risk büyüdüysen de paramı getiriyorum, veriyorum, riski ortadan kaldırıyorum kardeş, Allah Allah!

Evet, şimdi yani size de vereceğim de şu mevzuyu ben de bir anlayayım yani...

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKTERİ EKREM KESKİN – Sayın Başkanım, bir kere vade farklılığı var. Konut kredileri ortalama sekiz ila on yıllık krediler. Türkiye’de kaynak vadesi ise aşağı yukarı bir yıl hatta bir yılın altında. Biraz önce de arz ettiğim gibi bu kredilerin finansmanında uluslararası finansman çok önemli. Tüketici ya da konut kredisi kullanan niye erken ödeme yapmak istiyor? Daha önce yüksek faizle aldığı ve şimdi faizi düştüğü... Bir başka banka diyor ki “Gel ben sana daha uygun koşullarda vereyim.” Şimdi, ilk krediyi veren bankayı düşünün. Bu banka on yıllık finansman bulmuş, bu finansmanın riskleriyle uygun olarak kendini koruma altına alıyor uluslararası piyasalarda, kur riskine ve faiz riskine. Faizler aşağı doğru düştüğünde müşterinin lehine bir durum ortaya çıktı ama başka rakip bir banka diyor ki “Gel ben sana daha...” Şimdi, vatandaş hesap yapacak. Faiz oranlarının düştüğü ortamda yüzde 2 ek ödemekle, düşen faizden kaynaklanan marj arasında... Şimdi, biz “Bu yüzde 2’yi ödeme!” dersek, yüksek maliyetle yani yüksek faize...

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – “Ödeme!” demiyoruz, azaltıyoruz.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKTERİ EKREM KESKİN – Bir kere yüzde 2 uluslararası uygulama.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – İçini söyleyin bize, içinde neler var onun ki yüzde 2?

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKTERİ EKREM KESKİN – Şimdi, efendim, bakın...

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Yani, uluslararası sigorta var, uluslararası ödeme tazminatı var, şu var, bu var yani içinde neler var?

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKTERİ EKREM KESKİN – Yüzde 2, vade riskinden kaynaklanan bir maliyet hesabı. Uluslararası piyasalarda fiyatların istikrarlı olduğu yerde, AB uygulamalarında bile bu yüzde 2 yani faizlerin yüzde 3-3,5 düzeyinde değiştiği ülkelerde bile yüzde 2 çünkü aksi takdirde faiz oranlarının düşmesinden kaynaklanan bir başka bankanın lehine davranışını sonucu ilk finansmanı yapan banka aleyhine bir durum gerçekleşiyor. Ha, müşteri hesabını yapacak, yüzde 2 ile ceza ödediği hâlde ek bir fırsatı varsa gidip bunu bir başka bankadan alabilir. Biz bunu yaptığımız takdirde ilk finansmanı yapan bankaya o fonlamanın getirdiği birtakım riskler nedeniyle ek ceza vermiş oluyoruz. O zaman bankalar şöyle bir duruma gidecek: Daha uzun vadeli kredi açmayacak. E, konut finansmanı Türkiye’nin büyümesi açısından da çok önemli bir unsur. Ortalama 80 bin Türk lirası bugün konut finansmanı. Tüketici kredilerinde ortalama 5 bin ila 8 bin lira arasında. Vade birisinde on yıl, birisinde üç yıl. Her iki düzenleme de uluslararası düzenleme. Şimdi, biz, “Uluslararası rekabet gücüne uygun bir bankacılık sistemi yaratalım, bu bankalarımız bölgesinde, çevresinde güçlü olsun.” diyoruz, istikrarlı ülkelerde uygulanan oranların altında bir oranla... E, bu bankalar yurt dışından... Üstelik yine söylüyorum, bu kredileri paket halinde yurt dışına satıyorlar. Hangi müşteri yurt dışında farklı niteliklerde daha düşük ödeme yükümlülüğü olan, farklı uygulamaları olan krediyi alsın? Bir kere bankacılık sistemimizin risklerine karşı ve bu sattığı ürünün uluslararası piyasalarda pazarlanabilirliği açısından da düşünmemiz lazım. Daha şu anda Türkiye’de konut finansmanının gayrisafi yurt içi hasılaya oranı yüzde 10’lar civarında. Diğer ülkeler 45’e, 50’ye getirmişler bunu. Biz, bu oranla finansal sektörümüzü -desteklemek demeyeyim ama- biraz daha cesaretlendirmemiz lazım. Bu ceza müşterinin aleyhine bir durum değil çünkü müşteri kapatmak istiyorsa zaten daha ucuz bir yerden kredi bulmuş demektir, durumu iyileştirdiği için değil. Çünkü, diğer bankalar bu teklifi veriyor “Gel kendine daha ucuz krediyi al, ben sana bunu yapıyorum.” diyor. Türkiye’de de bu tür olaylarda, bankacılık sisteminde diğer ülkelerin tanıdığı bu oranı daha düşük getirerek biz ülkemizin konut finansmanı kredilerini uluslararası piyasalarda daha az cazip hâle getiriyoruz.

BAŞKAN – Peki şunu yapabiliyor muyuz, demin lafınızdan şunu anladım: Biz, bu tip kredileri yani Amerika’nın mortgage kağıtlarını satması gibi, paketlerini satması gibi biz de kendi kredi şeylerimizi toparlayıp uluslararası arenada satabiliyor muyuz?

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKTERİ EKREM KESKİN – Yurt dışına satıyoruz efendim, tabii, uluslararası yatırım fonlarına satıyoruz. Uluslararası yatırım fonları ve bunlar da uzun vadeli yatırımcılar.

BAŞKAN – Ha, o güzel.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKTERİ EKREM KESKİN – Dolayısıyla, bu kredinin türüne, niteliğine bakıyor. Biliyorsunuz Sermaye Piyasası Kurulumuz da yeni araçlar getirdi, sekülarizasyon yapmayı... Şöyle yapıyor bankalar: Bu

kredileri bir paket yapıyor, bunlar üzerinden bir araç ihraç ediyor, bu ihracı -yine kredi bankanın üzerinde- uluslararası piyasalara satıyor. Biz bunları daha az cazip hâle getirirsek konut finansmanını desteklememiş oluruz.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bir soru daha soracağım da...

BAŞKAN – Buyurun.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Uluslararası piyasaya satarken bu paketleri, bu elindeki portföyü, arkadaş, ben bunu erken kapatırsam oradaki tazminatı ne, oradaki maliyeti ne? Yani, bunun erken kapatmayla ilgili bir maliyeti var mı?

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKTERİ EKREM KESKİN – Uluslararası uygulamalarda hep yüzde 2 efendim. Bakın, bu, Avrupa Birliği direktifinde de, konut finansmanında da, tüketici finansmanında da aynı. Dolayısıyla, bizim vade sorunumuzu aşmamızın yöntemi bu krediyi uluslararası piyasalara satmaktır.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Siz kağıt olarak satmıyor musunuz?

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKTERİ EKREM KESKİN – Ama niteliği o, o kredilere bağlı.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Yani, şey yok, kağıdın değeri düşüyor.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKTERİ EKREM KESKİN – Hayır ama şimdi kağıdın değeri düşecek, finansmanın cazibesi azalıyor.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – O ayrı.

BAŞKAN – Satışın azalır, vade kısılır yani toplam menfaat aşağı çekilmiş olur.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKTERİ EKREM KESKİN – Evet.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Son bir soru daha soracağım: 27'nci madde de geçmiş bir madde ama oradaki bu kredinin kapatılmasına kadar geçen süredeki ödenecek faiz miktarını geçemez, o miktarla ilgili ne söylüyorsunuz? Yani, zaten ödeyeceğim faizi götürüp ödeyeceksem sadece bana psikolojik bir rahatlığı olur bunun.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKTERİ EKREM KESKİN – Ama efendim, ceza onun altında... Yani, yüzde 1'in rakamı onun altında olabilir, "Onun üstüne geçemez." diyor. Dolayısıyla, o dönemde ödeyeceğim faizin üstüne çıkamaz. Daha altında olabilir, bu tüketicinin lehine. Her iki durumda da böyle.

BAŞKAN – Evet, peki, şimdi, orada bir arkadaşımız daha söz istemişti. Herhangi bir mikrofonu yanaşıp veya biraz yüksek sesle...

TÜKODER GENEL BAŞKAN YARDIMCISI AYSEL CAN EKŞİ – Sayın Işık'ın, Sayın Susam'ın ve Sayın Zeybekçi'nin vermiş olduğu önergeye katılıyoruz. Tüketici erken ödediği için cezalandırılmamalı çünkü bizim tüketicimiz zaman zaman ipotek altında olan daireyi dairesi kabul etmiyor. Yani, borcu varsa, bir şekilde borç bulup o malı ancak ipoteksiz aldığı zaman "Bu mal benim." diyebiliyor. Bu yüzden, tekrar müzakere edilmesini ve şu toplantıdan lütfen bir tane iyi bir kararla İstanbul'a dönmek istiyorum.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Şimdi, son cümleleri iade ediyorum. Bu toplantıdan bir tane iyi bir karar...

TÜKODER GENEL BAŞKAN YARDIMCISI AYSEL CAN EKŞİ – Önergeyi verildiği hâliyle müzakere anlamında söyledim.

BAŞKAN – Hayır, bir saniye! Hanımefendi, şimdi, bak, Komisyonu eleştirmeniz ayrı bir şey. Çıkarınız, medyanız var, kendi kurumlarınız var, eleştirirsiniz, kanunu eleştirirsiniz filan ama böyle benim sağladığım bir ortamda da bu kadar Komisyon üyesine yani böyle şey yapmayın. Bakın, çok güzel de önergeler geçiyor, biraz insaf.

Burada, milletvekili arkadaşlarımdan epey söz var.

Alim Hocam, buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Açıklamalardan da istifade ediyoruz ancak şu bilimsel gerçeği bir hatırlatmak isterim. Yalnız, şunu da baştan belirtiyim, asla ukalalık falan algılanmasın.

BAŞKAN – Estağfurullah Hocam.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Ben yıllarca bu işin dersini vermiş, fizibilite raporu hazırlığının temel esası olan mühendislik ekonomisi konusunda eseri olan Türkiye'deki birkaç kişiden birisiyim. Dolayısıyla, bu iş vade uzadıkça ve faiz oranı yükseldikçe sabit ödeme yöntemiyle değişken faiz oranı yöntemi arasındaki fark büyür. Örnek vereceğim sadece anlaşılması için: Yüzde 5 faiz oranı, beş yıllık vade, sabit ödeme yönteminde baktığınız zaman 5x0,05, yüzde 2,5. Yani 100 lira aldıysanız beş sene sonra ödediğiniz fazladan

para 2,5 liradır. Bileşik faiz oranı uygularsanız bu iş yani sürexfaiz oranı değil, 1+faiz oranı üzeri süredir. Dolayısıyla, iş geometrikleşmeye başlar. Belli bir süreden sonra ki bu, beş, altı, bazı yatırımlarda sekiz-on yıldır, hızla eğri dikleşir, vatandaşın ödeme gücünün çok üstünde bir faiz yüküyle karşı karşıya kalınır. Zaten, konut kredilerinde sekiz-on yıllık vade esas alındığı için bunun yüzde 2 gibi yüksek tutulmasının altındaki gerekçe, faiz oranı yüzde 10'un, enflasyon oranının da yüzde 5'in üzerinde olduğu durumlarda bu riski göğüslemek içindir ama oran yüzde 5'lerin altında ve süre de sekiz yılında altında ise, on yılın altında ise bu ikisi arasındaki fark küçülür. Yüzde 2 çok büyük bir cezadır. Bu nedenle, bu yüzde 2'nin... Avrupa'da, başka yerde olabilir, sizin yüzde 2 cezai puanını buraya koymuş olmanız demek: "Türkiye'de şartlar riskli, dolayısıyla ekonomi her an kırılabilir. Arkadaş, siz de oraya yanaşmayın." anlamına da gelir, olaya bir de böyle bakın. Yani kapatma cezası yüzde 2 olan bir ülkeye niye yabancı finansman kaynakları para versin? Ekonominize güvenemiyorsunuz ki onun için ceza veriyorsunuz. Bunu böyle okurlar. Bunun yaratacağı algı da çok önemlidir. Onun için, faiz oranlarının artık belli bir noktaya geldiği, "stabil" diyebileceğimiz bir düzeye çekildiği böyle bir dönemde iki yıl öncesi, beş yıl öncesi, on yıl öncesi ile uygulanan yöntemi uygulamaya devam etmek bundan sonra tüketicilere haksızlık demektir. Vatandaş, mecburen, uzun vadeli borçlan, ondan sonra ekonomik istikrar adına başka şekillerde sömürmeye devam et demektir. Buna bizim razı olmamız mümkün değil. ben bu işin içinden gelen birisi olarak söylüyorum. Hangi arkadaşım hani yöntemi getirirse bunu bilimsel olarak tartışmaya hazırım. Bugün bu risk yüzde 2 değildir, binde 5 buna makul bir rakamdır. Takdir sizin, diyorum. Israr ederseniz bunu başka şekilde tabii ki herkes değerlendirecektir ama bunun bir anlamı olması lazım. Yani, beş yıl önce yüzde 2 uygulanıyordu, Avrupa Birliğinde böyle uygulanıyor... Hem bir taraftan çıkıyor "Avrupa Birliği dağılacak, işte, ekonomi battı, Türkiye dünyaya örnek." diyoruz hem de Avrupa'daki yüzde 2 ceza puanını getirip buraya da uyguluyorsunuz. Bunun bir anlamı yok arkadaşlar. Onun için, bunun mutlaka aşağı çekilmesi...

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Kademelendirilebilir mi?

ALİM IŞIK (Kütahya) – Olabilir, kademelendirilebilir, yıla kadar.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Beş yıla kadar, vade sonuna kadar...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Tabii, tabii, aynen öyle, ona katılıyorum.

Ama burada direkt "yüzde 2" dersiniz zaten yüzde 2 ceza puanını uyguluyor banka. Yani yüzde 1 uygulayayım, ben buna binde 5 uygulayım diye böyle bir şans yok. "Yüzde 2'ye kadar" demek, "Yüzde 2'yi uygula, kimseyi erken hesabını kapatmaya fırsat verme."

BAŞKAN – Tabii, doğru yani oraya "yüzde 2" yazdıktan sonra niye yüzde 1 uygulasin? Onun getirdiği yüzde 2'yi uygulayın.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Bitti.

Ama bunu kademelendirebiliriz yani beş yıl kadar, beş yılın üzeri gibi konularda farklı bir çalışma gerekiyor. Onun için, bunun binde 5 gibi makul bir masraf olacağını düşünerek... Aslında, o da fazla çünkü zaten kapatıncaya kadar siz faizini alıyorsunuz. Kredinin özellikle ilk yılları geri ödemede faize yapılır. Bunu zaten aldınız, iki üç yıl yüksek miktarda geri ödemeyi faiz karşılığı kullandınız. Siz oradan banka olarak zaten kâr ediyorsunuz. Sizden alınan geri ödeme miktarını gidiyor, başka birine tekrar satıyor. Bankanın burada hiçbir riski yok ama bu binde 5'in işte dosya masrafıdır, kapatmadır, açmadır gibi algılanması gerekir. Çünkü getiren kişi zaten parayı size peşin ödemek ve erken ödemek taahhüdünde bulunduğu göre yeni bir imkân yaratıyor bankaya. "10 bin lirayı getirdim sana, buyur, satmak için nakit oluşturuyorum." diyor. Yani aslında ödüllendirilmesi gereken bir uygulama ama burada amaç şudur: On yıl vadeyle başka bir yerden kaynak bulundu. Bunu riske atmamak için kimseyi erken ödemeyi teşvik etmeyelim. On yıl, uzun vadeli, yüksek faiz gelirli bir kredidir. Bu insan beş yıl sonra duyumu iyileştiğinde bunu kapatıp da benim kârımdan aşağı çektiğimesin mantığıdır. Bunun kabul edilmesi hakikaten doğru değildir. Bunun makul bir düzeye çekilmesi lazım. Ha, oran tartışılabilir, hesaplanır, kademelendirilebilir "beş yıla kadar, beş yıldan sonrası" gibi, o yöntemi tekrar tartışabiliriz ama yüzde 2 çok büyük bir cezadır ve Türkiye için bence ayıptır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Hızla arkadaşların görüşünü alacağım, ondan sonra Hükümetle bir tartışalım.

Sayın Susam...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bankacılar Birliği Genel Sekreterinin açıkladığı gerekçelerin kendi içerisinde bazı haklılıkları olsa da yani yapılan finansmanın dışarıya satılmasında faiz oranının yüksekliği bizim kredi bulmamızda kalitemizi yükseltiyor, bankacılık sektörünü iyi noktaya getiriyor şeklindeki açıklamalar kendi açılarından şey olabilir ama burada tüketici açısından baktığınızda olay şudur: "Faizlerin düştüğü bir anda genellikle bu işi kapatıyoruz diyorsunuz. İşte bizim dışarıdan bulduğumuz krediyi

verdiğimiz tüketici başka bankalarda faiz düştüğü için alıyor, bunu kapatıyor. Bu büyük oranda kullanılan kredinin büyük oranını oluşturuyor.” diyorsunuz. Ben sadece öyle bakmıyorum meseleye. Tüketicinin çok önemli bir kısmı konut kredileri kullanırken zaten konutunu bankaya ipotek veriyor. Çok önemli bir kısmı belirli bir miktarını ödeyip bir, konutunun sahibi olmak istiyor; iki, konutunu çok ciddi bir şekilde başka bir iş için kullanmaya çalışıyor. Bakınız, kullandığınız birçok konut kredilerinde şu vardır: Oğluna, hanımına veya bir yakınına satarak konut kredisi düşük diye kendine finansman sağlayan ticaret âlemi vardır. Birçok konut kredisi böyle alınmıştır, piyasada vardır çoğunlukta başka şeyler de ama. Onun için, bu ticaret âleminin içinde olan insanlar bunu bilirler. En kolay kredi, ucuz kredi, konutunu birine satarsın, güvendiğin birine veya evladına, o “konut alıyorum” diye gider, bankaya ipotek ettirir, alır o krediyi, işinde kullanır. Bunun geri ödenmesi konusunda zaten ipoteği çözdürme diye bir derdi olduğu için tüketicinin ilk bulduğu paralarda yapar. Ben de konut kredisi aldım, aynı şekilde hiç de öyle banka faizi düştüğü için falan değil, elime başka bir değerimi sattığımda geçen parayla gittim, konut kredimi ödedim “yüzde 3” dediler, yüzde 2 pazarlığıyla konut kredisini ödedim. Yani bunu çok oranda biliyorum. Bu oranı bu kadar yüksek tutmanız doğru değil. Yani kredinin uluslararası piyasada niteliğini yükseltme adına tüketicinin mağduriyetini burada gündeme getiremeyiz. Ben bunun düşürülmesi, en azından 27’nci madde çerçevesinde olması gerektiğini düşünüyorum. Ben kredinin uzun vadeli olması, tüketici kredileriyle konut kredilerini karşılaştırırken uzun vade, kısa vade tartışmalarında da konut kredisinin niteliği olarak daha güvenceli kredi olduğunu düşünüyorum, tüketici kredisi daha riskli kredidir. Konut kredisi sabit hatta, az önce Bankalar Birliğinin dediği gibi, değeri artıp verdiği kredinin daha fazlasını alabileceğin kredilerdir. O anlamıyla, riski daha düşük olan bir kredide erken ödemenin bu kadar yüksek olması doğru değildir, onun düzeltmek gerekir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim, sağ ol.

Sayın Öztürk, buyurun.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; oranla ilgili düşüncemi biraz önce söyledim, bir kenara bırakıyorum fakat şu görüşe de katılmıyorum: Yani Türkiye’deki ekonomiye güven duyulmadığı, risk taşıdığı, kırılgan olduğu düşüncesine katılmıyorum. Neden? 2008’e baktığınız zaman, dünyada çıkan bu kriz finans sektöründe çıkmıştır ve finans sektöründeki yapısal tedbirlerin alınmamasından kaynaklanmıştır ve bütün dünyayı sarmıştır. Eğer Türkiye bu yapısal tedbirleri almasaydı ve iyi bir şekilde uygulamasaydı Türkiye de bu krizden doğal olarak daha fazla etkilenecekti, teğet geçti. Yani bunların kendi içinde bir risk payı vardır, bankaların da risk payı vardır, tüketici de alırken risk payı vardır.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Siyasete girmeyelim.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Bu risk payının değerlendirilmesinin önemli olduğunu düşünüyorum, onu da söyleyeyim. Bu zaten, alt komisyonda da...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Dışarıdan kırılgan olduğu anlamına gelir, yani onu söyleyeyim.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Gelmez çünkü uluslararası alanda da hem Hükümet hem de Bankalar Birliği açıkladı buradaki uygulamayı.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sen öyle zannet.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Dolayısıyla, onlar da tahmin ediyorum, bu tedbiri de o krizden sonra almışlardır diye düşünüyorum. Dolayısıyla, alt komisyonda da bu zaten tartışıldı, bizim de tekliflerimiz olmuştur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Zeybekci, buyurun.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Şimdi, tüketicinin yararına veya milletin, vatandaşın yararına olan bir şeyi istememek gibi buradaki hiçbir üyenin veya buradaki hazırandan hiç kimsenin böyle bir düşüncesi olamaz. Yalnız, istenen bir şey makul ve mantıklı olmalı, hesaplanabilir olmalı ve karşılanabilir olmalı. Yani burada matematik bilen herkes şunu gayet iyi bilir ki: Bir maliyet varsa ortada, eğer bunu bir yere koyamıyorsanız başka bir yere koyarsanız. Bankaların bu yüzde 2 maliyeti bileşik kaplar gibi, eğer bunu buradan alamazsa genel faizin üzerine yedirerek yüzde 6-7-8 olan şey 9 olur. Mutlaka bir şekilde bir yerden karşılaması gerekir.

Ben, burada yani Alim Hocamın teklifinin ana mantığına katılmakla birlikte yani beş yıla kadar, sekiz yıla kadar, on yıla kadar kademelendirilerek nasıl bir oran düşürmesi yapılabilir diye onun bakılması gerektiğine inanıyorum ve bu konuda Hükümete yani Değerli Bakanımıza, Bakan Yardımcımıza ve arkadaşlarına da inanıyorum. Çünkü, Bankalar Birliğini burada rakip olarak görüyorum

yani tüketicinin karşısında rakip olarak görüyorum ama Hükûmeti onun karşısında bunun savunucusu olarak görüyorum. Bu 2'yi aşağıya çekmekle ilgili yani makul olmak kayıt ve şartıyla, karşılanabilir olma kayıt ve şartıyla ve başka bir yere yamanmamasına da dikkat ederek yani buradan yüzde 2'yi indirdik binde 5'e ama öbür taraftan yüzde 1,5 değil bu sefer 3, riski de üzerine koyarak 3 maliyet getirecekse hiçbir anlamı yok. İyilik yapılmı derken kötülük yaparız insanlara. Yani burada tekrar bakılmasını, kademelendirilerek yapılabilecek bir şey varsa yani kademelendirildiğinde binde 5, yüzde 1, yüzde 1,5 gibi bir kademelendirme yapıp da bir sonuç alınıp alınamayacağına bakılmasını, bunun Hükûmetimizin ve BDDK'nın birlikte çalışarak kısa süreli bir şeyle getirmesini talep ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Değirmendereli, buyurun.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, şimdi burada bankacı arkadaşlar “Bu finansmanı biz işte uzun vadeli uluslararası piyasalardan elde ediyoruz ve ona göre de bu konuyla ilgili satışlar da yapıyoruz.” dediler. Yani uzun vadeli planlamalar yapılıyor. “Ben bu fiyattan bir faizle alıyorum, ona göre satıyorum tüketiciye.” diyor ama şimdi tabii bu işler şöyle: Banka da sıkıştığı zaman hiç gözünün yaşına bakmıyor tüketicinin. Yani 94 krizinde, 2008'de anlaşmalar olduğu hâlde “Gel kardeşim, bu kredilerini kapat.” dediler yani bankalar da. Yani bunları da biliyoruz.

Şimdi bir önemli konu arkadaşların üstünde durduğu: “Yani Avrupa'da, Avrupa Birliğinde bu oran yüzde 2.” diyor. Şimdi ben bir finansçı arkadaşımı aradım, bu oranın üst limiti yüzde 2'dir, yüzde 2'ye kadar dediler. Yani yüzde 2 diyor da bu o günkü şartlara göre bankalar bu şeyleri lehte uyguluyor. O anlamda, yani böyle işte 2 konusunda biz de daha hassas olmalıyız diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Yani 2'ye kadar...

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Yani Avrupa 2 değil, 2'ye kadar.

BAŞKAN – Yok, burada, kanunda da “2'ye kadar” diyor da.

Sayın Hükûmete şimdi dönüyorum.

Şimdi, burada, bu yüzde 2'ye kadar ifadesi aslında şöyle, tartışılan konu şu: “Yüzde 2'ye kadar” diye biz kanun çıkarıyoruz ama gelen şikâyet, bankalar genellikle yüzde 2'yi basıp geçiyor, bunun altına inmiyor. Burada nasıl bir düzenleme düşünüyorsunuz? Böyle bir düzenleme yapabilir misiniz, kontrol yapabilir misiniz, bir yönetmelikle sınırlayabilir misiniz veya Sayın Zeybekci'nin ve Alim Hoca'nın da teklifleri gibi kademeli bir yapı olabilir mi? Bu konuyla ilgili Hükûmetin görüşlerini rica ediyoruz.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Bütün değerli vekillerimizin görüşlerine teşekkür ediyorum, saygı duyuyoruz ancak bu konu tarafımızdan çok uzun süreli süreç boyunca birçok kurum ve kuruluş toplantılarında konuşuldu, görüşüldü, Avrupa ve dünya uygulamaları ortaya kondu, Türkiye'deki finansal yapı ortaya kondu ve çoğu uzun bir müzakere sonucunda verilen karar budur.

Dolayısıyla, biz bu önergeye katılmıyoruz.

BAŞKAN – “Yüzde 2'ye kadar” sizin için yeterli.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Evet.

BAŞKAN – Önerge üzerinde yeteri kadar tartışma gerçekleştirilmiştir.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Tüketici Derneği...

BAŞKAN – Tüketici Derneğine söz verdim demin. Başkan yardımcınıza söz verdim bu konuyla ilgili.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Tüketici Dernekleri Federasyonu Başkan Yardımcısı tamam, söylediğini söyledi ama bu konu uygulamada nasıl aşılar onu paylaşmak isterim.

BAŞKAN – Tamam, yani Hükûmetin de görüşünü aldık. Uygulamada yüzde 2, onu zaten söyledim özellikle, “Yüzde 2'yi basıp geçiyorlar.” diye söyledim.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – “2'ye kadar” diyor ama mesela Avrupa'daki yüzde 2 bizim yüzde 2'mizle orantılı mı, ne kadar orantılıdır? Mesela, “ilk banka zarar görür” diyor ama ilk banka da başka bir bankanın kredisine aynı şeyi veriyor.

BAŞKAN – Tamam, peki, teşekkür ederiz.

Değerli arkadaşlar, Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

37'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

38'nci maddeyi okutuyorum:

Sigorta Yaptırılması

MADDE 38- (1) Tüketicinin yazılı veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla açık talebi olmaksızın kredi ile ilgili sigorta yaptırılamaz. Tüketicinin sigorta yaptırmak istemesi halinde, istediği sigorta şirketinden sağladığı teminat konut finansmanı kuruluşu tarafından kabul edilmek zorundadır. Bu sigortanın kredi konusuyla, meblağ sigortalarında kalan borç tutarıyla ve vadesiyle uyumlu olması gerekir.

BAŞKAN – Evet, bu 38'nci maddede bir adet önerge var, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

1/787 esas numaralı Tasarı'nın 38'nci maddesinin sonuna "Tüketici isterse on dört gün içinde sigorta poliçesinden cayma hakkına sahiptir. Bu durumda kredi veren veya konut finansmanını sağlayan kuruluş kredi koşullarını tüketici aleyhine değiştiremez." cümlesinin eklenmesini arz ve teklif ederim.

Alim Işık

Kütahya

BAŞKAN – Alim Hocam, önerge sahibi olarak, buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bu konuda, özellikle Tüm Sigorta Acenteleri Federasyonunun da buna benzer bir görüşü size de gelmiştir. Önemli bir konu bu. Özellikle, sigorta yaptırılmasında tabii ki karşı taraf bir teminat arayacak ancak burada şartlar o kadar ağır ki "Sigortayı yaptırdın, yaptırdın; yaptırmazsan sana vereceğim kredinin riski artıyor. Örneğin 0,8'le vereceğim krediyi 1,1'le veriyorum." diyor. Yani bu cayma hakkını tüketiciyi koruma adına mutlaka buraya koymamız lazım. Daha sonra, daha ucuza bir kredi imkânı bulan bir insanın ömür boyu bu karşı tarafa o günkü şartlarda aldığı krediyi bu şekilde garanti etme...

BAŞKAN – Sigortayı.

ALİM IŞIK (Kütahya) – ...sigorta etme hakkı olmamalı. Diğer taraftan, bu cayma hakkını kullanması hâlinde de tüketici aleyhine yeni bir şart ileri sürülmemeli. Bu konuya ilişkin detaylı görüş zaten biraz önce ismini zikrettiğim federasyon tarafından da sizlere, tüm üyelere ulaştırıldı. Eğer arkadaşlar burada varsa uygulamada yaratacağı sıkıntıyı da onlardan dinleyebiliriz. Aynı şekilde, Türk Ticaret Kanunu'nda buna benzer bir hüküm olmasına rağmen ama bankacılık sektöründe bunun işlemediği ve uygulamada tüketici aleyhine bir sonuç yaratacağı fikri hâkimdir. Bunun engellenmesi adına böyle bir düzenlemenin yapılmasında yarar gördüğümü ifade ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Genel Müdürüm, buyurun.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Şimdi ben kısaca bir uygulamadan bahsedeyim: Bugüne kadar, şu an mevcut kanunda böyle bir düzenleme yok. Gerçekten, bankalar 500 liralık bir tüketici kredisi için de, 300 bin liralık bir konut finansmanı kredisi için de hayat sigortası şartı getiriyorlar, uygulama böyle. Şimdi, biz bu düzenleme ile sigorta yapma şartını ortadan kaldırıyoruz çünkü bizim kanunumuzun bir başka maddesinde var "Bir ürünün satışı bir başka ürünün şartına bağlanamaz." diye. O açıdan diyoruz ki: "Bankalar tüketicinin yazılı talebi olmaksızın sigorta yaptıramaz." Bu son derece güzel bir düzenleme.

Şimdi, Sayın Vekilimizin önergesinde getirdiği sigortayla ilgili cayma hakkı... Zaten sigortayla ilgili cayma hakları Türk Ticaret Kanunu'nda düzenlenmiş durumda, Sigortacılık Kanunu'nda bu hükümler var. Yani bu kanunun konusu değil, Tüketici Kanunu'nun konusu değil. Tüketici Kanunu'nda sigortacılık sözleşmeleri düzenlenmiyor, sadece "sigorta şartına bağlanamaz" diyor. Ayrıca, tüketici bu kredi için bir başka sigorta kuruluşundan bir poliçe getirdiği zaman bankalar da bunu kabul etmek zorunda diyoruz. Bu son derece çağdaş ve son derece tüketicinin lehine bir düzenleme diyoruz.

Arz ederim.

BAŞKAN – Sayın Zeybekci, buyurun.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ben Alim Hocama sormak istiyorum da: Tüketici isterse on dört gün içinde, yani başlangıçtan itibaren ilk on dört gün içinde...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Nihat Bey, sigortayı yaptırmış ya, on dört günse cayma hakkı olsun.

BAŞKAN – Ama bu cayma hakkı Sigorta Kanunu'nda varmış zaten.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Söylüyorlar burada. Onu buraya uygulama hakkı...

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ana kanunda varsa...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Krediyi alırken bunu şart koştuğu için kredi maliyetinden...

BAŞKAN – Tamam, imzaladı, on beş gün sonra da Sigorta Kanunu'na göre, gitti, “ben caydım” dedi, başka bir poliçe götürdü. O zaman tüketici devreye girecek. Değil mi, o noktada bir sıkıntı yok?

Önergeye katılıyor mu Hükûmet?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

39'uncu maddeyi okutuyorum:

Diğer Hususlar

MADDE 39- (1) Konut finansmanı sözleşmesine ilişkin bir hesap açılması ve bu hesaptan sadece kredi ile ilgili işlemler yapılması durumunda, tüketiciden bu hesaba ilişkin herhangi bir isim altında ücret veya masraf talep edilemez. Bu hesap, kredinin ödenmesi ile kapanır. Ancak açılan hesap üzerinden başka işlemler yapılması ve tüketicinin hesabın kapatılmasına yönelik talebi olmaması durumunda hesap kapatılmaz.

(2) Tüketicinin açık talimatı olmaksızın konut finansmanı sözleşmesi ile ilişkili bir kredili mevduat sözleşmesi yapılamaz.

(3) Bu Bölüm hükümlerinin uygulanmasında, konut yapı kooperatiflerinin gerçek kişi ortakları da tüketici olarak kabul edilir.

(4) Sözleşme öncesi bilgilendirme, tüketici ile konut finansmanı kuruluşunun hak ve yükümlülükleri, sözleşmenin zorunlu içeriği, konut finansmanı reklamları, yeniden finansman, bağlı kredi, temerrüt, erken ödeme ve yıllık maliyet oranının hesaplanması ile diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

BAŞKAN – Madde üzerinde önerge yok.

Söz talebi yok.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 40'ı okutuyorum:

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Ön Ödemeli Konut Satış

Ön Ödemeli Konut Satış Sözleşmeleri

MADDE 40- (1) Ön ödemeli konut satış sözleşmesi, tüketicinin konut amaçlı bir taşınmazın satış bedelini önceden peşin veya taksitle ödemeyi, satıcının da bedelin tamamen veya kısmen ödenmesinden sonra taşınmazı tüketiciye devir veya teslim etmeyi üstlendiği sözleşmedir.

(2) Tüketicilere sözleşmenin kurulmasından en az bir gün önce, Bakanlıkça belirlenen hususları içeren ön bilgilendirme formu verilmek zorundadır.

(3) Yapı ruhsatı alınmadan, tüketicilerle ön ödemeli konut satış sözleşmesi yapılamaz.

BAŞKAN - Madde üzerinde önerge yok.

Söz talebi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 41'inci okutuyorum:

MADDE 41- (1) Ön ödemeli konut satışının tapu siciline tescil edilmesi, satış vaadi sözleşmesinin ise noterde düzenleme şeklinde yapılması zorunludur. Aksi halde satıcı, sonradan sözleşmenin geçersizliğini tüketicinin aleyhine olacak şekilde ileri süremez.

(2) Satıcı, geçerli bir sözleşme yapılmış olmadıkça tüketiciden herhangi bir isim altında ödeme yapmasını veya tüketiciyi borç altına sokan herhangi bir belge vermesini isteyemez.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

42'nci okutuyorum:

Teminat

MADDE 42- (1) Bakanlıkça projedeki konut adedi ya da projenin toplam bedeli kriterine göre belirlenecek büyüklüğün üzerindeki projeler için satıcının ön ödemeli konut satışına başlamadan önce; kapsamı, koşulları ve uygulama esasları Hazine Müsteşarlığınca belirlenen bina tamamlama sigortası yaptırması veya Bakanlıkça belirlenen diğer teminat ve şartları sağlaması zorunludur.

(2) Bina tamamlama sigortası kapsamında sağlanan tazminat, teminat ve benzeri güvenceler iflas veya tasfiye masasına dâhil edilemez, haczolunamaz, üzerlerine ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz konulamaz.

BAŞKAN – Madde üzerinde Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bu maddede Bakanlıktan, Genel Müdülden bir açıklama rica ediyorum.

Şimdi, “Bakanlıkça belirlenen büyüklüğün üzerindeki projeler için satıcının ön ödemeli konut satışına başlamadan önce kapsamı, koşulları, uygulama esasları Hazine Müsteşarlığınca, projede konut adedi” ve benzeri devam eden maddede şöyle bir, alt komisyonda da sormuştum, bir daha sormak istiyorum, kafamda bir soru var: Bu tür bir kriterlerle belirlenen konutların piyasada küçük işletmeciler şeklinde müteahhitlik yapan, konut yapan insanlarla aralarında bir haksız rekabeti oluşturabilecek bir güvenceyi içinde barındırdığı için onların daha zor durumda kalmasına neden olabilecek bir uygulamaya sebep olabilir mi? Böyle bir uygulama sonucunda piyasada büyükler lehine bir haksız rekabet oluşabilir mi? Bunu önlemek için bu maddede veya bu kanunda bir değerlendirmeniz var mı? Bunları öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Genel Müdür.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Tabii, bunu alt komisyonda da çok tartıştık. Gerçekten bu, şu anki kanunumuzda “kampanyalı satış” diye geçiyor. Çok riskli bir satış çünkü rakamlar çok büyük, mağduriyetler de o oranda çok büyük oluyor. O açıdan, biz bu düzenlemeyle son derece makul birtakım tedbirler getirdik. En başta diyoruz ki: Bir yapı ruhsatı almadan ön ödemeli konut satışı yapamayacak. Yapı ruhsatı ne demek? İlgili belediyeden bu inşaat, bu projeye başlanabileceğine dair bir izin belgesi alacak. Bu gerekli ancak yeterli değil. Yine Bakanlık tarafından belirlenen büyüklükteki projeler için de konut tamamlama sigortası veya Bakanlıkça belirlenen diğer teminat veya diğer şartları sağlamak zorunludur. Buradaki amacımız, bu mağduriyetleri gidermek, olası birtakım sıkıntılar karşısında tüketicilerin ödemiş olduğu rakamları, paraları güvence altına almak.

Sayın Vekilimizin tabii, sorusu: “Piyasada büyük projeler olduğu gibi küçük projeler, küçük miktarlı, küçük, mahallî, yerel müteahhitler de var. Acaba, bunlar aleyhine bir dengesizlik olur mu, büyükler lehine bir haksız rekabet olur mu?” sorusu var. Biz olacağını sanmıyoruz. Bu yüzde 1,5-2’yi de geçmeyecek bunun toplam maliyeti ancak genel anlamda bu tür mağduriyetlerin, olası mağduriyetlerin önüne geçmiş olacaktır.

Arz ederim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bu konuda gerçekten tüketicilere çok önemli haklar getiriyor. Özellikle piyasayı dolandırmaya yönelik uygulamalar da burada epey bir önleneyecek. Yapı ruhsatı ve binanın tamamlanma sigortası önemli. Zaten büyüklerle küçükler arasında malın değerine göre sigorta yaptıracağı için bir de denge oluşacak. Dolayısıyla, ben, tüketici lehine çok önemli bir madde olduğunu düşünüyorum.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Sayın Başkanım, bir ilave yapabilir miyim?

BAŞKAN – Evet, buyurun.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Bina tamamlama sigortasının esprisi şu: Şu an bu, ülkemizde uygulanan bir sigorta türü değil. Bunun usul ve esaslarını Hazine Müsteşarlığı belirleyecek. Başlanmış bir projede satıcı, müteahhit bir sıkıntıya düştüğü zaman o bina, o proje ortada kalmayacak, o sigorta şirketi binanın kalan kısmını tamamlayacak ve dolayısıyla o proje ekonomik bir değer olarak da ekonomiye kazandırılmış olacaktır.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Küçük bir açıklama daha yapmak istiyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ben tüketici için zararlı falan demedim, beni anlamakta birazcık daha... Herhâlde ben anlatamıyorum diyeyim kendimi.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Ben demedim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ben öyle diyeyim daha iyi olur çünkü arkadaşlarımızın müdahalesinden anladım ki ben anlatamıyorum.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Hayır ya, ne alakası var Sayın Susam. Biz görüşümüzü söyledik, siz görüşünüzü söylediniz.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yok, ben anlatamıyorum. Şu anlamıyla söyledim...

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Ben size cevap vermedim ki ben görüşümü söyledim ya.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Tamam ya ben de öyle dedim, görüşünü sunuyor, ben de anlatamıyorum dedim.

Burada bu olsun ama çok fazla maliyet getirmeden, küçüklerin de konut tamamlama kredilerinden yararlanabilecek bir formülasyonu koyalım da... Belirli projeleri sadece "Bu konutlar biter, biz buraya girelim." noktasında bir anlayışla piyasada haksız bir rekabet oluşturmayalım; bunu söylüyorum, benim aktardığım olay budur. Bunu anlamamız... Hem burada küçük müteahhitten alanların, tüketicinin korunmasına hem de onların korunması noktasında da bir rekabet ortamında adaletin sağlanmasını istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Anlatamadığımı anladın.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – O zaman ben de tekrar cevap vereyim Sayın Başkan, bu sefer cevap veriyorum.

Yani, şunu söyleyeyim: Burada anlama veya anlamama meselesi değil. Ön ödemeli satış yani konu da bu. Eğer malın değeri "A" liraysa "A" liraya göre sigorta bedeli ödeyecek, malın değeri "B" liraysa "B" liraya göre bedel ödeyecek. Dolayısıyla, büyükse büyük ödeyecek, küçükse küçük ödeyecek ve bunlar ön ödemeli satışta hepsi aynı kapsamda değerlendirilecek ya.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Peki efendim, madde üzerinde önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Susam, bir konu var, bu 39'uncu maddede şunu ben size arz edeyim: Dün hesapların kapatılmasıyla ilgili bir konu vardı, 39'uncu maddede, orayı kaçırdık. "Ancak açılan hesap üzerinden başka işlemler yapılması..." filan. Yani, onu düzeltmemiz lazım.

39'uncu maddeyi tekrar tekrarı müzakereye açıyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

"Bu hesap tüketicinin aksine yazılı talebi olmaması halinde kredinin ödenmesi ile kapanır." diye düzeltmiştik öbür maddede. Sözlü önergenin buraya da dercedilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiş.

Sayın Bakanım, size sormadım, özür dilerim, dün zaten sizin kendi notunuzdu bu.

Teşekkür ederiz.

39'uncu maddeyi bu şekilde düzeltmiş olduk.

Bir konuyu daha arz edeyim Sayın Genel Müdürüm, Sayın Bakanım: Bu özellikle yüzde 2'lerin tespit edilmesinde bir formülasyon Tüketiciler Derneği bize...

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Yüzde 2 değil, tüketicilerin indiriminde kullanılan...

BAŞKAN – İndiriminde kullanılan formülasyonla ilgili... Bu formülasyonun uygulamasında bilirkişi kullanılıyor, marifetiyle... Bu bilirkişi de 500 bin lira bir bedelle bilirkişilik yapıyor, bu da tüketicinin haklarının aranmasıyla ilgili sıkıntı yaratıyor. Lütfen, bu konuyu notlarınıza alıp yönetmelikte düzeltiniz efendim. Kayıtlara geçmesi açısından tekrar ettim.

Teşekkür ederim.

43'üncü maddeyi okutuyorum:

Cayma Hakkı

MADDE 43- (1) Tüketici, on dört gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin ön ödemeli konut satış sözleşmesinden cayma hakkına sahiptir. Cayma hakkının kullanıldığına dair bildirim bu süre içinde satıcıya yöneltilmiş olması yeterlidir. Satıcı, cayma hakkı konusunda tüketicinin bilgilendirildiğini ispat etmekle yükümlüdür.

(2) Taşınmazın kısmen veya tamamen bağlı krediyle alınması durumunda bağlı kredi sözleşmesi, sözleşmenin kurulduğu tarihte hüküm doğurmak üzere bu maddede öngörülen cayma hakkı süresi sonunda yürürlüğe girer. Konut finansmanı kuruluşu cayma hakkı süresi içerisinde tüketiciden faiz, komisyon, yasal yükümlülük ve benzeri isimler altında hiçbir masraf talep edemez.

(3) Satıcının aldığı bedeli ve tüketicuyu borç altına sokan her türlü belgeyi iade ettiği tarihten itibaren, tüketici on gün içerisinde edinimlerini iade eder.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi yok, önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

44'üncü maddeyi okutuyorum:

Konutun Teslimi

MADDE 44- (1) Ön ödemeli konut satışında devir veya teslim süresi sözleşme tarihinden itibaren otuz altı ayı geçemez. Kat irtifakının tüketici adına tapu siciline tescil edilmesiyle birlikte zilyetliğin devri halinde de devir ve teslim yapılmış sayılır.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi yok, önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

45'inci maddeyi okutuyorum:

Sözleşmeden Dönme

MADDE 45- (1) Ön ödemeli konut satışında, devir veya teslim tarihine kadar tüketicinin herhangi bir gerekçe göstermeden sözleşmeden dönme hakkı vardır. Sözleşmeden dönülmesi durumunda satıcı; konutun satışı veya satış vaadi sözleşmesi nedeniyle oluşan vergi, harç ve benzeri yasal yükümlülüklerden doğan masraflar ile sözleşme bedelinin yüzde ikisine kadar tazminatın ödenmesini isteyebilir.

(2) Satıcı, yükümlülüklerini hiç ya da gereği gibi yerine getirmezse tüketiciden herhangi bir bedel talep edemez. Tüketicinin ölmesi veya kazanç elde etmekten sürekli olarak yoksun kalması sebebiyle ön ödemeleri yapamayacak duruma düşmesi ya da sözleşmenin yerine olan koşullarla yapılacak bir taksitle satış sözleşmesinin konulmasına ilişkin önerisinin satıcı tarafından kabul edilmemesi yüzünden sözleşmeden dönülmesi hallerinde tüketiciden herhangi bir bedel talep edilemez.

(3) Sözleşmeden dönülmesi durumunda, tüketiciye iade edilmesi gereken tutar ve tüketicuyu borç altına sokan her türlü belge, dönme bildirimi satıcıya ulaştığı tarihten itibaren en geç doksan gün içerisinde tüketiciye geri verilir. Satıcının aldığı bedeli ve tüketicuyu borç altına sokan her türlü belgeyi iade ettiği tarihten itibaren, tüketici on gün içerisinde edinimlerini iade eder.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi isteyen Sayın Işık, buyurun efendim.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Çok kısa... Burada da yine "Sözleşmeden dönülmesi durumunda satıcı konutun satışı veya satış vadesi, vade sözleşmesi nedeniyle oluşan vergi, harç ve benzeri yasal yükümlülüklerden doğan masraflar ile sözleşme bedelinin yüzde 2'sine kadar tazminatın ödenmesini isteyebilir." Şimdi, masrafını alıyor, yüzde 2'sini yani. Onun için, buradaki yüzde 2 yine bir cezalandırma oranıdır. Bunun yeniden gözden geçirilmesi, ya kaldırılması ya da makul bir düzeye, yine binde 5 düzeyine çekilmesini öneririm.

BAŞKAN – (1)'inci fıkrayı mı?

ALİM IŞIK (Kütahya) – (1)'inci fıkrada. Her türlü masrafını alıyor, faizini alıyor. Ondan sonra niye yüzde 2? O zaman, bu düzenlemeyi yapmanın ne anlamı kaldı? Kim bundan yaralanacak?

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Faizi alıyor diye bir şey yok.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Tüm harcamalarını alıyor o güne kadar yaptığı masrafın...

BAŞKAN – Buyurun.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Şimdi, bu, ön ödemeli konut satışında Sayın Başkanım, biz tüketicilere iki türlü hak getirdik: Bir, on dört günlük cayma hakkı. Sözleşme kuruldu, hiçbir gerekçe ileri sürmeksizin on dört gün içinde cayabiliyor. Bir de teslim süresine kadar -ki teslim süresi

otuz altı aydır, otuz altı ayı geçemiyor- teslim anına kadar, bu otuz beşinci ay olabilir, otuz dört ay, neyse, sözleşmeden dönme hakkı getirdik. Bu da çok ileri bir haktır hem de piyasa koşullarını düşündüğümüz zaman. Biz satıcıya dönme hakkı getirmiyoruz, satıcıya sözleşmeyi feshetme hakkı getirmiyoruz, tüketici dilerse, isterse bu sözleşmeden dönebiliyor. Döndüğü zaman zaten bu satışla ilgili doğmuş birtakım -vergidir, harçtır- masraflar olabiliyor, bunları alabiliyor, bir de yüzde 2'ye kadar da bir dönme tazminatı... Bu da son derece makul diye düşünüyoruz.

Teşekkür ederim.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Bir ilave daha yapsın Genel Müdür Yardımcımız.

BAŞKAN – Bir açıklama daha alayım.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ AVNİ DİLBER – Şimdi efendim, buradaki sözleşmeden dönme tazminatı dediğimiz olayın bazı sınırları var aslında. Birincisi nedir? Bir defa satıcı, konutu satan kişi yükümlülüklerini yerine getirmiyorsa zaten bunu ödeyemeyecek. Yine, eğer tüketici gelirden yoksun kalmışsa ödeyemeyecek ya da tüketici yeni bir taksitlendirme isteyebilecek yani olağan bir taksitlendirme ve bunu firmanın kabul etmesi lazım, eğer kabul etmezse bu durumda da ödeyemeyecek. Burada şöyle bunu tersinden söylersem: Firma işini düzgün bir şekilde yapıyor ama vatandaş yirminci ayda... Örnek vereyim, otuz altı ayda teslim etmesi gerekiyor ya, otuzuncu ayda sebepsiz bir şekilde dönmek istiyor.

BAŞKAN – “Paramı ver, ben dönüyorum.” diyor.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ AVNİ DİLBER – Evet.

Burada da firmaların -yani sektör dengesini de gözettik dedik ya - zor duruma düşmemesi bakımından özellikle –mesela tapuyu vermiş- teslim şartı koyuyoruz, sonra bu tapunun geri verilmesi gerekiyor, buradaki harçların yani düzgün bir firmanın, buradaki, en azından, ekonomik dengelerini koruma bakımından bu hükmün uygun olduğunu düşünüyoruz efendim.

BAŞKAN – Sayın Özgümüş, buyurun.

ÜMİT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; ben aslında dün de söyledim, konunun ruhuna bir itirazım var ama itiraz ettikten sonra yine “Kabul edenler... Etmeyenler...”le geçtiği için çok fazla müdahale etmiyorum bu konulara.

Şimdi, kanunun ismi Tüketiciyi Koruma Hakları Kanunu ama biz Sanayi ve Ticaret Komisyonuyuz yani sanayi yapan, ticaret yapan insanların da haklarını korumak zorundayız ana komisyon olarak. Şimdi, dün de söyledim, burada da var, şimdi diyor ki yukarıda: “Cayma hakkı... Tüketici on dört gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin ön ödemeli konut satış sözleşmesinden cayma hakkına sahiptir.” Şimdi, dönmüşüz, aşağıda 45'inci maddede “Ön ödemeli konut satışında devir veya teslim tarihine kadar tüketicinin herhangi bir gerekçe göstermeden -bir de- sözleşmeden dönme hakkı..”nı koymuşuz. Şimdi, niye koyuyoruz bunu? Yani, tüketici, orada bir tane ev var, İnternet'ten almıyor, gidiyor, bakıyor, kontrol ediyor duvarını, fayansını, kapısını, şurasını, burasını, ondan sonra gidiyor, konutu alıyor. Eğer burada bir sahtekârlık yoksa, eğer o konutu yapan ya da dükkânı söylediğinde, buzdolabı, çamaşır makinesi, televizyon satan adam eğer broşüründeki gibi doğru düzgün, basiretli bir tüccarsa ya da konutu yapan daha önce açıkladığı şartlara, sözleşmeye uygun şekilde konut yapıyorsa ben tüketiciye on dört gün içerisinde karısına hediye ettiği evin, karısı onun rengini beğenmedi diye “Ahmet, ben bunun rengini beğenmedim, hadi cayaalım.” deme hakkını niye getiriyoruz? Yani, bir yandan sanayiye geliştirelim, bir yandan konutu geliştirelim, bir yandan piyasa çalışsın ama öte yandan da tüketiciye hiçbir gerekçe göstermeden, niye hiç talepsiz ve gerekçe göstermeden ben cayma hakkını vereyim? Git, konut duruyor veya dükkânı açıklamamı da bununla birleştirerek söyleyeyim, dükkânda buzdolabı da duruyor, broşürü de yanında, incele, beğendiysen al ama eve götürdükten sonra, on gün sonra ya da konutu aldıktan sonra, on dördüncü gün senin karın veya çocuğun rengini beğenmedi veya bilmem, karşı manzarasını beğenmedi diye daha önce ön ödeme yaptığın adama gidip “Paramı ver, ben bundan vazgeçtim.” dediğin zaman, o adam on dört gün içerisinde aldığı parayı tuğlaya bağladıysa, demire bağladıysa, fiyatlar yükselecek diye bir yere bağladıysa o zaman o basiretli tüccarı niye mağdur ediyoruz? Ha, böyle bir hak getirilmiş tüketici lehine, o zaman da eğer dönüyorsa, eğer karısı evin rengini, manzarasını beğenmemişse, o zaman da o inşaatı yapan basiretli adamı, basiretli müteahhidi, tüccarını korumak için de yüzde 2 cezai tazminatı da ödesin. Bana göre çok doğru bir karar.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Başkanım...

BAŞKAN – Tüketiciler olarak alt komisyonda zaten siz çalıştınız, biz de size çalışıyoruz.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Biz çalıştık ama burada...

BAŞKAN – Evet, lütfen, hemen...

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Teşekkür ederim.

Şimdi, bir tüketici niye vazgeçer, bunu bilmemiz lazım. Ev sahibi olmak isteyen bir tüketici otuz ay sonra vazgeçtiği zaman o satın aldığı malın değeri de yükselir, hem malın değeri yükselmışken yüzde 2 ceza da tüketiciye vermek gerçekten ikinci bir ceza. Bu nedenle, tüketiciyi anlamak lazım. Burada düzenlediğimiz kanun...

BAŞKAN – Başkasına satсын, para kazansın, bir şey olmaz.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Satan kazanır karşılığını. Yüzde 2' yle niye tüketici cezalandırılıyor?

BAŞKAN – Tamam, peki.

Evet, maddenin üzerinde yeterli tartışma oldu, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

46' ncı maddeyi okutuyorum:

Diğer Hususlar

MADDE 46- (1) Sözleşme öncesi bilgilendirme, sözleşmenin zorunlu içeriği, tüketici ile satıcının hak ve yükümlülükleri, cayma hakkı ve sözleşmeden dönme ile diğer uygulama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi yok, önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

47' nci maddeyi okutuyorum:

BEŞİNCİ BÖLÜM

Diğer Tüketici Sözleşmeleri

İşyeri Dışında Kurulan Sözleşmeler

MADDE 47- (1) Satıcı veya sağlayıcı ile tüketici arasında;

a) Teklifin tüketici ya da satıcı veya sağlayıcı tarafından yapılmasına bakılmaksızın işyeri dışında, tarafların eş zamanlı fiziksel varlığında kurulan,

b) Tarafların eş zamanlı fiziksel varlığında tüketiciyle işyeri dışında görüşülmesinin hemen sonrasında, satıcı veya sağlayıcının işyerinde ya da herhangi bir uzaktan iletişim aracıyla kurulan,

c) Mal ve hizmetlerin tüketiciye tanıtımı ya da satışı amacıyla satıcı veya sağlayıcı tarafından düzenlenen bir gezi esnasında kurulan,

sözleşmeler işyeri dışında kurulan sözleşmeler olarak kabul edilir.

(2) İşyeri dışında kurulan sözleşmeler, Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş satıcı veya sağlayıcı tarafından kurulur.

(3) Tüketicinin, işyeri dışında kurulan sözleşme ya da buna karşılık gelen herhangi bir öneri ile bağlanmadan önce ayrıntıları yönetmelikte belirlenen hususlarda açık ve anlaşılır şekilde bilgilendirilmesi zorunludur. Tüketicinin bilgilendirildiğine ilişkin ispat yükü satıcı veya sağlayıcıya aittir.

(4) İşyeri dışında kurulan sözleşmeler yazılı olarak kurulmadıkça geçerli olmaz. Geçerli bir sözleşme kurmamış olan satıcı veya sağlayıcı, sonradan sözleşmenin geçersizliğini tüketicinin aleyhine olacak şekilde ileri süremez. Satıcı veya sağlayıcı; tüketicinin kendi el yazısı ile sözleşme tarihini yazmasını ve sözleşmeyi imzalamasını sağlamak, sözleşmenin bir nüshasını tüketiciye vermek ve mal veya hizmeti tüketiciye sunmakla yükümlüdür. Sözleşmenin tüketiciye teslim edildiğinin ve mal veya hizmetin sunulduğunun ispatı satıcı veya sağlayıcıya aittir.

(5) Tüketici, on dört gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin sözleşmeden cayma hakkına sahiptir. Cayma hakkının kullanıldığına dair bildirimin bu süre içinde satıcı veya sağlayıcıya yöneltilmiş olması yeterlidir. Cayma süresi içerisinde satıcı veya sağlayıcı sözleşmeye konu mal veya hizmet karşılığında tüketiciden herhangi bir isim altında ödeme yapmasını veya tüketiciyi borç altına sokan herhangi bir belge vermesini isteyemez. Satıcı veya sağlayıcı, cayma hakkı konusunda tüketicinin bilgilendirildiğini ispat etmekle yükümlüdür. Tüketici, cayma süresi içerisinde malın mutata kullanımı sebebiyle meydana gelen değişiklik ve bozulmalardan sorumlu değildir.

(6) Satıcı veya sağlayıcının bu maddede belirtilen yükümlülüklerle aykırı hareket etmesi veya tüketiciyi cayma hakkı konusunda gerektiği şekilde bilgilendirmemesi durumunda, tüketici cayma hakkını kullanmak için on dört günlük süreyle bağlı değildir. Her halükarda bu süre cayma süresinin bittiği tarihten itibaren bir yıl sonra sona erer.

(7) Sözleşmenin zorunlu içeriği, kapsam dışı sözleşmeler, doğrudan satışlar, çok katlı kazanç sistemleri, tüketici ile satıcı ve sağlayıcının hak ve yükümlülükleri, cayma hakkı, bilgilendirme yükümlülüğü, teslimat, satış yapacaklarda aranacak nitelikler ile diğer uygulama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

BAŞKAN – Madde üzerinde bir adet önerge var, okutuyorum:

TBMM Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/787 esas sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Tasarısının 47 nci maddesinin yedinci fıkrasında yer alan “çok katlı kazanç sistemleri” ibaresinin fıkra metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Ömer Selvi

Mustafa Öztürk

Niğde

Bursa

Gerekçe:

Çok katlı kazanç sistemleri niteliği itibarıyla kapıdan satışlardan farklılıklar içerdiğinden söz konusu ifadenin fıkra metninden çıkarılmasının daha uygun olacağı değerlendirilmiştir.

BAŞKAN – Sayın Öztürk...

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Sayın Başkanım, burada bu maddeden çıkarılıyor ama bir başka yerde tanımlarıyla birlikte çok katlı kazanç sistemleri düzenleniyor. Dolayısıyla, o açıklamayı da yapmak istedim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ben Bakanlıktan 47’nci maddenin (7)’nci fıkrasının diğer satış yöntemlerinden farkının ne olduğunu, bu konulan nokta itibarıyla, bu gelinen önerge konusundaki Bakanlığın tavrının ne olduğunu ve çok katlı kazanç sistemlerinin sistematik, yerleşik ticaret odaları, sanayi odaları, esnaf teşkilatlarıyla, onların yükümlülükleriyle kendilerine sağladıkları avantaj arasındaki farklılıklar konusunda ne düşündüklerini bir değerlendirmelerini rica ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Evet, buyurun.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ AVNİ DİLBER – Burada öncelikle şunu belirtmek istiyorum: Yani, çok katlı kazanç sistemi aslında bizim kanunumuzda düzenlenmiş bir durum değildi. Fakat piyasada bir sorun var, özellikle eski ismiyle belki “saadet zinciri” diyebileceğimiz bazı firmalar var, “piramit satış” da diyebileceğimiz adına. Kapıdan satışta bir mal söz konusu yani bir kişi bu satış yöntemine uygun olarak, örnek veriyorum, bir tansiyon aletini kapıya götürüyor, satıyor, bir şekilde burada düzenleniyor. Biz “Acaba bu madde kapsamında yönetmelikte hiç olmazsa bunlara da bir şey yapabilir miyiz?” dedik. Sonradan, gerek sektörün, özellikle doğrudan satış derneğinin bu alandaki açıklamaları... Bizim de zaten önceki yıllarda tartıştığımız bir konuydu. Buraya koyabilir miyiz? Piramit satışlarla ilgili bir madde konulunca buradan kelime çıkarılması gerekiyordu. Peki, piramit satış nedir ya da...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Niye çıkarılması gerekiyordu?

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ AVNİ DİLBER – Şöyle efendim: Yani ayrıca düzenleniş...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Nasıl ikna oldunuz yani ikna olma sisteminizi öğrenebilir miyim?

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ AVNİ DİLBER – Efendim şöyle: Bu düzenleniyor ayrıca. Çok katlı kazanç sistemi piramit satış demek, piramit satışlarla ilgili yeni bir madde eklenmesi yönünde sayın vekillerimizin bir şeyi oldu...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bir madde mi ekleyeceğiz yani?

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ AVNİ DİLBER – Evet efendim, piramit satışları yasaklayan yeni bir madde eklendi.

Piramit satış nedir? Burada bir mal söz konusu değildir efendim, gelir kazancı vaadi öngören bir sistemdir.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Mal satışı diyebilir miyiz?

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ AVNİ DİLBER – Efendim şöyle: Diyelim ki bir ürün satıyorsunuz, değeri 1 lira ama 100 liraya satıyorsunuz. Diyor ki: “Bu ürünün değeri değil.” Ürün olabiliyor da olmayabiliyor da. Üye bulma koşuluna bağlı olarak kazanç elde etme sistemi öngörüyor, daha doğrusu vadediyor ama kazanan kimse pek olmuyor, genelde tepedeki birkaç kişinin yoğun bir kazancı oluyor.

BAŞKAN – Saadet zinciri...

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI VEKİLİ AVNİ DİLBER – Saadet zinciri diğer bilinen ismi ama dünyadaki literatürdeki ismi piramit sistemler ya da çok katlı kazanç sistemleri diye geçtiği için biz burada ayrıca düzenlenmesi... Sayın vekillerimizin de bu konuda talebi oldu, zaten bizim tartıştığımız bir konuydu. Ayrı bir madde olarak düzenlenirse...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Peki, işleyişi nasıl oluyor? Burada sektörün temsilcileri var, bizi bir aydınlatırlar mı? Yani, ben bunu samimiyetle öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun, Sayın Bakan.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Sayın Başkanım, Sayın Milletvekilim; eğer uygun görürseniz bunu zaten 80’inci maddede bir önergeyle düzenliyoruz, eğer uygun görürseniz orada ayrıntılı biçimde anlatalım zaman tasarrufu açısından ama “Yok, hayır, burada anlatın.” diyorsanız da...

BAŞKAN – Hemen bir açıklama sektör temsilcisinden alalım.

Hanımefendi buyurun.

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Biz özellikle bu tür “saadet zinciri” halk arasında tanınan, hepimizin de geçmiş senelerde çok yakından bildiği -yaşanan krizleri yakından hatırlarsınız- TİTAN diye adlandırılan saadet zincirlerini... Bu tür oluşumlardan biz sektör olarak ayrılmak istiyoruz çünkü biz kaliteli ürünler satan ve insanlara, evde oturan ev kadınına, emekliye veya ek gelir ihtiyacı olan üniversite öğrencilerine yardım eden ve bunların kaliteli ürün satarak gelir sağlamalarını temin eden bir sektörüz. Ve biz, bu tür saadet zincirlerinden kesin olarak ayrılmak istiyoruz. Bu çok katlı kazanç sistemleri bunların ifadesi. Biz özellikle genel müdürlüğe gittik ve bu tür saadet zincirlerinin -Avni Bey’in dediği gibi dünya literatüründe “piramit düzen”, Avrupa Birliği uygulamalarında adıyla- piramit düzenlerin yasaklanmasına sonuna kadar destek verdiğimizizi söyledik ve bir madde eklenerek bu yasağın kanunda yer almasını istiyoruz.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sizin adınız ne olacak, onu soruyorum. Benim anlamadığım olay, siz buradan çıkıp yeni bir yere koyduğunuzda kapıdan satış değil mi sizinki veya doğrudan satış değil mi?

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Sayın Vekilim, biz doğrudan satışız ve burada yerimiz var zaten, bu, 7’nci maddede zaten “doğrudan satış” diye var ve bir alt yönetmelikle de bizim işimizin nasıl yapıldığını şey edeceğiz.

Demin, sizin belirttiğiniz bazı küçük esnafa rekabet konularına ayrıca cevap vermek isterim ama şimdi bu yöneltilen soruyla ilgili olmadığı için ona giremiyorum.

Demek istediğim, biz doğrudan ürün satarak insanlara gelir sağlayan bir sektörüz. Biz insanlara umut satmıyoruz, insanlardan büyük paralar alıp bir üçgen piramit altında, hani “Altta kalanın canı çıksın.” şekliyle üsttekilere, birkaç kişiye kâr sağlayan bir sektör değiliz. Bizim işimizde eşit kâr imkânı, eşit gelir imkânı herkes için vardır eğer işini düzgün yapar, ürünlerin satarsa.

Demin söylediğiniz konuya da eğer izin varsa cevap vermemde...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Onlara da söyleyebilirsiniz, benim için bir şey yok da. Yalnız, benim sizin konumlandırılmanız konusunda hâlâ kafam netleşmiş durumda değil. Onun için, bu soruları soruyorum.

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Tabii, haklısınız.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Size hiçbir şekilde piramit sistemdeki TİTAN örneğinde bir muamele veya değerlendirme, bir sınıflandırma yapılsın anlamında bir şey söylemiyorum. Ama “Siz nesiniz? Nasıl bir satış yapıyorsunuz?” noktasıyla ilgili olarak burada diğer tüketici sözleşmelerinin içine neden girmek istemiyorsunuz, bunu anlamak istiyorum.

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Biz oradayız zaten.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Siz, tamam, piramit sistemin dışında olun ama niye?

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Efendim, biz oradayız zaten, 7’nci maddenin içindeyiz, okursanız eğer, kapıdan da doğrudan satışlar diye biz varız orada zaten.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ama piramit sistemin içerisinde görmüyorum ki ben onları...

BAŞKAN – Piramit sistem içerisinde değil zaten.

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Ama biz piramit sistemde değiliz zaten. Çok katlı... Bakın, o cümleyi okursak eğer madde 7'yi rica etsem, net bir şekilde...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Çok katlı kazanç sistemleri...

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Bakın, “Kapsam dışı sözleşmeler, doğrudan satışlar, çok katlı kazanç sistemleri...” Burada yazan çok katlı kazanç sistemleri Sayın Genel Müdür Muavini Avni Bey'in de belirttiği gibi piramit sistemler, doğrudur, yanlış yorum yok.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Siz orada değilsiniz.

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Biz o değiliz.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Siz hangi sisiniz burada sayılanlardan?

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Efendim biz doğrudan satışlarız.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Tamam, peki, niye bu konuda ayrı bir düzenleme istiyorsunuz, onu anlamıyorum.

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Efendim, çünkü bunların piyasada yaptığı zarar, tüketicilerde yarattığı, kamuoyunda yarattığı zarar...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Peki, sizi niye piyasa böyle algılıyor, onu anlamaya çalışıyorum. Bakın, siz bana diyorsunuz ki: “Biz sözleşmelerin zorunlu içeriği, kapsam dışı sözleşmeler, doğrudan satışlar; biz buyuz.” diyorsunuz değil mi?

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Evet çünkü biz ürün satarak işimizi yapıyoruz.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – “İkinci yazılan, çok katlı kazanç sistemlerinde biz yokuz.” diyorsunuz.

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Evet, doğrudur.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Peki, siz yoksanız tüketici ve satıcı... Niye kendinize bu sistem içerisinde doğrudan satıcı olduğunuz hâlde, kendinizi niye piramit sistemin bir parçası olarak algılandığınız konusunda piyasada bir algı var? Bunu niye...

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Bu var çünkü kamuoyunda ve biz bundan zarar...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Peki, neden oluyor, işte, onu soruyorum.

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Biz ürünümüzü götürdüğümüz zaman ve sattığımız zaman ve onların da bizimle çalışmasını istediğimiz zaman...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Çünkü siz şunu diyorsunuz değil mi tüketicilere: Bir sistem kuruyorsunuz, en tepede firma var, firmanın altında diyelim ki ülke temsilcisi var, onun altında bölge temsilcisi var, onun altında şehir sorumlusu var, onun altında mahalle veya benzeri.

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Hayır, Sayın Vekilim, bunların hiçbirisi yok. Kusura bakmayın, sizin bilginiz de doğru değil. İzin verin, ben sizi aydınlatayım o zaman. Biz çok uluslu büyük yabancı firmalarız.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Nasıl sattırıyorsunuz?

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Şu anda derneğimizi temsil eden 9 şirketin 8'i yabancı, çok uluslu, büyük firma; bir tanesi de Türkiye'de adı bilinen Yıldız Holdinge ait bir yerel firma. Biz, hepimiz burada yaptığımız ürünleri Türkiye'de 18 yaşını aşan her Türk vatandaşı bizden bu ürünleri alıp... Birçoğu zaten bu ürünleri kendi ihtiyacı için, kendi evinde kullanmak üzere alıyor çünkü bu ürünler herhangi bir...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Adlarını da söyleyin, müsaitse, yani hangi... Kozmetik mi?

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Kozmetik var, ev, temizlik, bakım ürünleri var, vitaminler var.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Tamam, arkadaşlarımız anlaşılar diye soruyorum.

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Tabii. Yani, firma adı kullanmak doğrudur, yanlışır bilemediğim için, ben bu komisyonlarda ilk defa görev aldım da bilemiyorum ondan. Ama hepsi büyük, yüz yirmi senelik, yüz elli senelik, dünyada büyük şirketler hâlinde, Türkiye'de de faaliyettedir. Hepimiz yüzde 100 yabancı sermayeyle çalışıyoruz. Öyle, bölge temsilcisi...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Çok güzel. Peki, nasıl satırıyorsunuz ürünlerinizi?

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Efendim, biz ürünlerin sağlayıcısıyız. Kendi ürettiğimiz ürünleri Türk vatandaşlara...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – İthal mi ediyorsunuz siz?

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Evet, efendim, biz ithalatçıyız.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Kim ithal ediyor, Türkiye’deki bir başka firma mı?

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Hayır, kendi firmalarımız. Deminden beri söylediğim şey, biz yabancı sermayeli Türkiye’de kurulmuş...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bir firma ithal ediyor.

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Evet, biz ithalatçıyız, ürünü alıyoruz...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Diyelim ki “A” firması var yurt dışında, “B” firması Türkiye’de ithalatçı firma.

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Hayır, efendim. “A” firması yurt dışından geliyor, “A” firması Türkiye’de yüzde yüz yabancı sermayeli işi kuruyor.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bir “B” firması kuruyor mu, yoksa kendi firmasıyla mı?

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Hayır, kendi firması efendim. Kendi şirketimi örnek vermek istiyorum, Amway şirketi.

BAŞKAN – Mesela, Avon. Avon bunlardan bir tanesi değil mi?

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Avon’u örnek verelim. Avon büyük bir uluslararası şirket, yüz yirmi altı senelik. Türkiye’ye geliyor, yüzde 100 yabancı sermayeli Türkiye’de işi kuruyor Avon Türkiye olarak, aynı firma ve bu ürünlerini Türkiye’deki 18 yaşın üstü Türk vatandaşlarına diyor ki: “Benim ürünümü benden alabilirsin. İster evinde kendin bu kozmetikleri kullanabilirsin çünkü bu ürünler bir parfümeride, bir markette, bir eczanede satılmıyor. Bu ürünleri kendin alabilirsin. Ben seni eğitiyorum, seni destekliyorum ve senin bu ürünleri yakın çevrende, tanıdığın, bildiğin, yani apartmanın...”

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Pazarlamacı olacak insanlara mı söylüyor bunu, yoksa tüketiciye mi?

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Hayır efendim. 18 yaşını aşan her Türk vatandaşına, kim isterse. Bu ürünleri alabilir, kendi de kullanabilir ve bu kullanımdaki deneyimini yakın çevresindeki arkadaşıyla...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Peki, bu insanlara nasıl ulaşıyor, onu soruyorum.

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Efendim, bizi onlar bulabiliyorlar çünkü bir Avon serbest girişimcisi ürününü tanıttığı zaman arkadaşı diyor ki...

BAHATTİN ŞEKER (Bilecik) – Şehir sorumluları var ya, “Yok.” diyor da..

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yani yapmayın Allah aşkına, doğru konuşacağız birbirimizle.

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Efendim, şehir sorumlusu diye bir kavram yok. Bizim distribütörlerimiz kendi aralarında organize oluyorlar.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Hanımefendi, bu konuyu doğru anlattırsanız, biz de doğru anlarsak size yardımcı oluruz.

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Ben doğru anlatıyorum.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Avon temsilcilerinin kimler olduğunu bizler de biliyoruz. Yani, mesela, ben bazı bölgelerde “Ben Avon temsilcisiyim, şu kategoriye geçtim, şu kadar satış yaptım, ilerledim.” diyen insanları biliyoruz.

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Ama bu insanlar bir iş kuruyorlar Sayın Vekilim, izin verseniz oraya geleceğim, anlatacağım.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Az önce sordum “Yok hiçbirisi.” dediniz.

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Ama anlatıyorum, bakın, şehir temsilcisi diye bir şey yok.

BAŞKAN – Hanımefendi, pardon...

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Peki, Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar yani bu...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ben bu anlamıyla bu olayın doğru algılanması gerektiğini düşünüyorum. Bunun doğru algılanması noktasında ben hakkıyla ticaret yapan hiç kimsenin bu kanundan bir mağduriyete uğramasını istemem. Ancak, doğru şekilde birbirimizi anlamalıyız ve doğru...

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Son bir cümle söyleyeceğim. Dün yanlış algılamadan dolayı, doğrudan satışın piramit düzenlere benzetilmesinden dolayı, şu anda bu sektörde yer alan ve kendine ek gelir, küçük bir meblağ da olsa aile bütçesine katkıda bulunan 700 bin kişi etkilenmektedir. Biz de o kamuoyundaki yanlış algının ortadan kalkmasını istiyoruz. Bu konudaki bu sıkıntımız olmasa biz gelip kendimiz gönüllü olarak... yasaklayan madde koyun der miyim?

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Evet, Sayın Genel Müdür, buyurun.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Sayın Başkanım, bu, şu anki kanunda kapıdan satış diye düzenlenen mevcut, var olan bir satış türü. Biz bunu “işyerinde yapılan satış” diye değiştirdik. Bir defa, iş yeri dışında satış yapacak bütün firmalar doğrudan satışları da dâhil, bizim illerdeki gümrük ticaret il müdürlüklerimizden yetki belgesi almak zorunda. Bunların süresi iki yıl. Bunların takibi, bunların bilgileri, bunların şirket bilgileri, bütün bunlar bizim il müdürlüğümüzde takip ediliyor. Burada, piramit satış dediğimiz, saadet zinciri dediğimiz yani bununla ilgili bağımsız bir madde sonra düşündüğümüzden dolayı, bundan dolayı, “çok kat”ı buradan çıkarıyoruz yani burada bir yanlış algılama var. Doğrudan satış da dâhil, hepsi kapıdan satışa giriyor.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

Bunun ayrılması için bu çıkarıldı, daha sonra da bir madde ihdası talebiniz var, ayrı bir, o piramit satışlarla ilgili ayrı bir yetkinizi artırmak adına.

Önergeyle ilgili?

Buyurun.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Bu konuyla, bu çok katlı kazanç sistemleriyle... Şimdi, buradan benim anladığım, aslında Amway de bir çok katlı kazanç sistemi yani, o da piramit bir sistem veya AVON, neyse. Niye değil? Yani orada bir...

BAŞKAN – Hayır, hayır, şimdi şöyle, Sayın Değirmendereli...

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Yani burada ürünle şeyi ayırıyoruz galiba, çok katlı...

BAŞKAN – Sayın Değirmendereli, özür dilerim, bir şey ilave edeyim.

Şimdi, arkadaşlar, kafamız şuradan karışıyor. Sayın Genel Müdürüm...

Sayın Değirmendereli, bir açıklama isteyeceğim. Bu piramit satış ne demek? Bunu bir anlatırsanız...

Buyurun Sayın Bakan...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Bakın, şimdi, burada çok basit, çok net bir şekilde bir ayırım var. Bakınız, doğrudan satışlarda, adı üstünde, doğrudan firmanın yapmış olduğu satış. Yalnız, piramitte şöyle bir şey var: Şu telefon, atıyorum, normal piyasa değeri 100 lira. Piramitte adam diyor ki: “Bunu bin liraya alacaksın. Bunu sana hediye ediyorum. Seni bir sistemin içinde dâhil ediyorum.” Ama doğrudan satışlarda direkt, bu mal 100 liraysa 100 liraya satıyor, 90 liraya satıyor, neyse yani. Dolayısıyla, piramit satışla doğrudan satışın arasındaki temel fark bu. Yoksa ürünü nasıl pazarladığı, o ayrı konu. Hani, o, koordinatör, bölge müdürü, bilmem ne vesaire dediniz ya, o satış pazarlama tekniği veya usulü, o ayrı bir olay ama buradaki piramit satışın özelliği şu: Kişinin “satıyorum” dediği mal aslında 1 liraysa bunu 10 lira yapıyor. 10 lirada şunu söylüyor, diyor ki: “Ben seni bir sistemin içine dâhil ettim. Eğer bundan sonra sen iki kişiye dahi bunu sattığın zaman sen de bu sistemin içinde pay alacaksın.” Dolayısıyla...

BAŞKAN – “16 lira para kazanacaksın.” diyor.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Tabii. Şimdi, biz tabii, bu piramit satış sistemine girince arkadaşlarımız bu konuda çok ciddi bir araştırma yaptılar, orada ayrıntılı anlatacaklar, ben bu anlamda söyledim yani bu önerge değil de, o maddede bu piramit satış çok daha güzel anlatılır. Yoksa doğrudan satış zaten çok net olarak ortaya konan ve bugüne kadar da bizim çok fazla şikâyet almadığımız bir alan. Tüketici derneklerinin de burada doğrudan satışlarla alakalı sıkıntıları varsa burada ifade edebilirler. Yani doğrudan satış kavramı ayrı, piramit satış kavramı ayrı, onu anlatmış olayım, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

Sayın Değirmendereli, buyurun.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Ben de burada bir yanlışlığa meydan vermeyelim diye bunu tartışmaya açıyorum. Arkadaşlar, bu Amway de, Avon da piramit kategorisinde şeylerdir ama ürün satıyorsunuz burada yani sonuçta bir ürünü satıyorsunuz bu tip şeylerde yani 10 liraya satmıyorsunuz, 1 liraya satıyorsunuz belki ama o 1 liranın içerisinde de kendine göre, A, B, C kategorilerine göre bölüşümler oluyor.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Sayın Değirmendereli, o malı satıyor, adamlarla ilişkisini kesiyor. Şimdi, ben size verdim, doğrudan satıştan verdim, sizle bir daha ilişkim yok. Bu mal karşılığında... Öteki türlü, bir sistemin içerisinde sizsiniz. Olmuyor yani o malı siz almakla siz bir sistemin içine dâhil olursanız oradan para kazanma vaadi var size karşı.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Ama bunlarda da var yani...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Bunlarda yok, satıcıya var yani pazarlayıcıya var, öbüründe kişiye var.

BAŞKAN – Vereceğim efendim.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Hayır yani öbürüyle ayrıalım diye ben de bunları... Yani bir eksiklik olmasın diye bunu tartışmaya açıyorum ama yani bu sistemlerde de ürün var ama ürünün üstünden yani belki prim olarak onu ifade ediyorsunuz.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Sayın Vekilim, şöyle ifade edeyim isterseniz, şimdi o önerge gelecek ama burada yeri gelmişken anlatmış olayım, tanımı şöyle: Piramit satış, katılımcılarına bir miktar para veya mal varlığı ortaya koymak karşılığında sisteme aynı şartlar altında başka katılımcılar bulma koşuluyla bir para veya mal varlığı kazancı olanağı ümidi veren ve mal varlığı kazancının elde edilmesinin tamamen veya kısmen diğer katılımcıların da koşullara uygun davranmasına bağlı kılan, gerçekçi olmayan veya gerçekleşmesi çok güç olan kazanç beklentisi sistemidir.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Gerçekçi ama Amway de öyle yani...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Amway de şu sanırım, ben burada tahmini söylüyorum: Ben size malı veriyorum, size satan kişiyle firma sahibi arasındaki yani pazarlamacı değil de pazarlamacının çalıştırdığı kişiye verdiği vaattir, o başka bir şey değildir yani. O pazarlama sistemi o farklı bir şey, tüketiciyle alakası yok onun, onu demeye çalışıyorum.

BAŞKAN – Peki, hanımefendiye son bir söz veriyorum.

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Çok teşekkür ederim. Öncelikle, ben de Sayın Susam gibi galiba kendimi yeterince anlatamıyorum, onun için de özür diliyorum ama sizin haklı olduğunuz bir nokta var. Bizim iş yapış şeklimiz yani doğrudan satış, yasal doğrudan satış şirketlerinin iş yapış şeklinin bir tanesi de çok katlı pazarlama dediğimiz sistemdir. Yani ben ürünü alırım, arkadaşşıma satarım, arkadaşım kullanır, beğenir “Ya ben bu ürünü kendim direkt şirketten alamaz mıyım? Senin aracılığınla almasam?” Alabilir, o da gider bir distribütörü olur şirketin ürünü alır. Onun cirolarıyla birlikte, benim cirolarımla birlikte, ben sattığım ürünlerle prime hak kazanırım. Piramitlerle ilgili olarak burada hepimiz birer tüketiciyiz, hepimizin bu farkı bilmesi lazım çünkü hepimiz kandırılmaya bu konuda yatkın... Bizler akıllı insanlarız, belki kandırılmayız ama halkımızda daha kolay para kazanayım diye kandırılmaya çok açık insan sayısı fazlasıyla var. Üç ana fark vardır: Birincisi: Sayın Bakan Yardımcının belirttiği gibi işe başlama maliyeti. Biz, yasal doğrudan satış şirketleri işe başlama maliyetlerimiz bizim çok düşüktür, 60 lira, 70 lira en fazla 100 lira ve bu işe başladığınız zaman da biz onlara her türlü desteği de...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ne gibi...

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – İşe kayıt, giriş maliyeti. Ama bir öbür türlü hatırlarsanız, Titanları unuttunuz mu, 3'er bin, 5'er bin marklarla...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Biz sizi öğrenmeyi istiyoruz, siz...

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Sayın Vekilim, ben farkı örneklemeye çalışıyorum size. Şu anda da benzer piramit sistemler dışarıda var. Bin dolarlarla, iki bin dolarlarla insanları işe sokan ve bu paranın karşılığında bir ürün yok, karşılığında hiçbir şey yok, o parayı kaptırdığınız zaman gider.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Siz 60-70 lira verdiğinizde ürün almıyorsunuz değil mi? Sisteme giriyorsunuz.

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Evet, giriş maliyeti, işe giriş maliyeti.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ben bunu merak ediyordum.

DOĞRUDAN SATIŞ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ CANDAN ÇORBACIOĞLU – Ve bunun karşılığında da en az bir üç ay, altı ay güvencesiyle birlikte yani vazgeçersen parayı aynen geri alabilirsin. İş yapmaya başladığınız zaman bir ürün satmak zorundasınız ve

bu ürünler, değeri olan ürünler ve ayrıca bunlar şu anda burada yazdığınız on dört gün cayma bildiriminin çok daha üstünde süresiz geri verme hakkıyla satın alabildiğiniz ürünler. Dolayısıyla, bu birinci fark işe başlama.

İkincisi, ürün varlığı. Yani piramit sistemlerde ürün yoktur, bir parasal, benden sana, senden bana zincirdir. En sonuncusu da şirketlerin geçerliliği, kalitesi güvencesi. Biz kendimiz giderek Genel Müdürlüğe...

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim, sağ olun.

ORHAN KARA SAYAR (Hatay) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlar, doğrudan satış da piramit satışın içinde, birbirine çok benzeyen iki ticari şekil fakat piramit satışın doğrudan satıştan farkı, piramit satış zincirine girenler, halkasını büyüterek o işten gelir elde etmeye çalışıyor, gelir elde ediyor; doğrudan satışta ürünü satıyor, gidiyor, fark bu. Bu, daha geniş bir halka, daha geniş bir zincir. Orada doğrudan satış bu işin içine girdiği zaman, diğerlerinde, satış süresinde, satış sonrasında o işlemlerde çok ciddi hatalar, yanlışlar, aldatmacalar olabiliyor. Orası bir ayrı... O sisteme her katılanlar bu işten para kazanıyor ama doğrudan satışta ürünü veriyor, çekiyor gidiyor, aradaki fark bu. Bunu ayırmak gerekiyor onun için.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) - Doğrudan satışta da para kazanıyor.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz.

ORHAN KARA SAYAR (Hatay) - Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Öztürk, buyurun.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Sayın Başkanım, burada, girişi belli şartlara bağlı, herhangi bir hukuki teşekkül oluşmamış ve üyelerine de sanal para kazandıran sistemler olarak ben bunu algılıyorum. Uygulamada bunun değişik örneklerini görüyoruz. Buradaki amaç yani bir eksi getirmiyor. Bu, çok katlı, işte, sanal, üyelerini zorlayan, belli şartlara bağlı sanal kazanç elde etmeye yönelik uygulamayı ayırt ediyoruz burada. Çıkarılmasının sebebi o ve bunun da sanal olan yani üyelerine sanal kazanç sağlama vadeden bu saadet zincirinin ayrılarak bir başka maddede tamamen yasaklanması şeyini getiriyoruz, olay bu yani.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

Buyurun hanımefendi.

TÜKODER GENEL BAŞKAN YARDIMCISI AYSEL CAN EKŞİ – Şimdi, ürünü almak için distribütör olmak gerektiğinden dolayı, tüketici olmuş olmuyorsunuz yani saadet zincirinde o ürün kusurlu olduğu zaman, cildinde bir problem yarattığı zaman, o ürünü veren kişi malın iadesini talep edemiyor çünkü satıcı konumuna girmiş oluyor. Bununla ilgili sorunlar yaşanıyor. Buna nasıl bir çözüm getiriliyor? Ayrıca, faturasız işi yani bunları nasıl hallediliyor?

BAŞKAN – Var. Peki, onu sonra o sektörle konuşursunuz.

Evet arkadaşlar, gerekli...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Efendim, benim bir sözüm var.

BAŞKAN – Öyle mi efendim? Yani bu konuyu...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Seviyorum bu konuyu.

BAŞKAN – Yani evet, sevdiniz gibi geliyor bana da.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Niye seviyorum, biliyor musunuz arkadaşlar? Hanımefendi konuşmasında bir şey söyledi. “700-800 bin kişi bu işten ekmek yiyor.” dedi. Bu çok önemli bir sayı. 700-800 bin kişi bu işten ekmek yiyorsa biz bu konuyu önemli olarak tartışmalıyız. 700-800 bin kişinin yaptığı ticari hacmi önemsemeliyiz. 700-800 bin kişinin iş yaptığı bir işte iş güvenliğini, çalışma koşullarını, vergi sistemini konuşmalıyız. Onun için, bütün bunları böyle konuşmadan “Biz, işte, doğrudan satış. Piramitin yaptığı bütün haksızlıklar ve yanlışlıklardan arınmak istiyoruz.” Tabii ki arının, sizi öyle bir değerlendirmeye tabi tutmuyoruz ama sisteminiz şu an Türkiye’deki ticari sistemi altüst ediyor. Hiçbir çalışanınız, sizden mal satan insan, sosyal güvenlik sistemine dâhil değil, hiçbirisi değil, sosyal güvenlik sistemine dâhil değil. Bir esnaf bir insanı çalıştırmaya kalktığı zaman hemen sosyal güvenlik sistemine girmek zorunda. 700-800 bin kişi sosyal güvenlik sistemine sahip değil.

İki: Yaptığınız sistemle, sonuç itibarıyla, insanların işsizliğine veya yeni bir kazanç elde etmesi noktasından hareketle, satış yöntemleriniz haksız rekabet ortamlarını oluşturabilecek noktada. Bütün bunları tartışmaya ihtiyacımız var Sayın Başkan. Niye böyle, biz bu ülkenin insanlarına haksızlık ediyoruz? Yani bunu söylerken şunu söylemek istiyorum: Tabii ki güçlü, dünya üzerinde satış ağı oluşturmuş, satış deneyimi oluşturmuş güçlü firmaların bu ülkede rekabet yaparken küçüklerle haksız rekabet yapmasının önüne geçmek istemeyi yapmak, benim bir milletvekili olarak bu Parlamentodaki birincil önceliğim ve görevim, Gümrük ve Ticaret Bakanlığının da

görevi. Ticaret kesiminin de birinci önceliği bu sistemin Türk ticaret sistemine getirdiklerini doğru değerlendirip algılamak zorunda. Onun için hassasiyetim var.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) - Sayın Başkan, bir görüş belirtmek istiyorum.

BAŞKAN – Arkadaşlar, son sözü veriyorum.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) - Şimdi, bu doğrudan satışlarla ilgili madde var ve bununla ilgili düzenlemeler var, cezai müeyyideler var zaten burada, bunlar devam ediyor. Yani bu sistemin içinde tamamen yükümlülükleri belli. Burada, sadece, sanal olan bir yapıyı ayırt etmek üzere ve bunun da yasaklanması üzerine bir düşünce var. Yoksa yani doğrudan satışla ilgili tüm yükümlülükler, tüm sorumluluklar, tüm cezalar devam ediyor. O yüzden tartışıyoruz yani.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Yeterli müzakere olmuştur. Önergeye katılıyor musunuz efendim?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Evet, kabul edilen önerge doğrultusunda 47'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

48'inci maddeyi okutuyorum:

Mesafeli Sözleşmeler

MADDE 48- (1) Mesafeli sözleşme, satıcı veya sağlayıcı ile tüketicinin eş zamanlı fiziksel varlığı olmaksızın, mal veya hizmetlerin uzaktan pazarlanmasına yönelik olarak oluşturulmuş bir sistem çerçevesinde, taraflar arasında sözleşmenin kurulduğu ana kadar ve kurulduğu an da dâhil olmak üzere uzaktan iletişim araçlarının kullanılması suretiyle kurulan sözleşmelerdir.

(2) Tüketici, mesafeli sözleşmeyi ya da buna karşılık gelen herhangi bir teklifi kabul etmeden önce ayrıntıları yönetmelikte belirlenen hususlarda ve siparişi onaylandığı takdirde ödeme yükümlülüğü altına gireceği konusunda açık ve anlaşılır şekilde satıcı veya sağlayıcı tarafından bilgilendirilir. Tüketicinin bilgilendirildiğine ilişkin ispat yükü satıcı veya sağlayıcıya aittir.

(3) Satıcı veya sağlayıcı, tüketicinin siparişinin kendisine ulaştığı andan itibaren taahhüt edilen süre içerisinde edimini yerine getirir. Mal satışlarında bu süre her hâlükarda otuz günü geçemez. Satıcı veya sağlayıcının bu süre içerisinde edimini yerine getirmemesi durumunda tüketici sözleşmeyi feshedebilir.

(4) Tüketici, on dört gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin sözleşmeden cayma hakkına sahiptir. Cayma hakkının kullanıldığına dair bildirim bu süre içinde satıcı veya sağlayıcıya yöneltilmiş olması yeterlidir. Satıcı veya sağlayıcı, cayma hakkı konusunda tüketicinin bilgilendirildiğini ispat etmekle yükümlüdür. Tüketici, cayma hakkı konusunda gerektiği şekilde bilgilendirilmezse, cayma hakkını kullanmak için on dört günlük süreyle bağlı değildir. Her hâlükarda bu süre cayma süresinin bittiği tarihten itibaren bir yıl sonra sona erer. Tüketici, cayma hakkı süresi içerisinde malın mutlak kullanımı sebebiyle meydana gelen değişiklik ve bozulmalardan sorumlu değildir.

(5) Oluşturdukları sistem çerçevesinde, uzaktan iletişim araçlarını kullanmak veya kullandırmak suretiyle ve satıcı veya sağlayıcı adına bedel tahsil ederek mesafeli sözleşme kurulmasına aracılık edenler, bu maddede yer alan hususlardan dolayı satıcı veya sağlayıcı ile birlikte müteselsilen sorumludur.

(6) Mesafeli sözleşmelerde, kapsam dışı sözleşmeler, tüketici ile satıcı ve sağlayıcının hak ve yükümlülükleri, cayma hakkı, bilgilendirme yükümlülüğü, teslimat ile diğer uygulama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

Madde üzerinde bir adet önerge vardır, okutuyorum.

TBMM Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/787 esas sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Tasarısının 48 inci maddesinin 5 inci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Mustafa Öztürk
Bursa

Orhan Karasayar
Hatay

"(5) Oluşturdukları sistem çerçevesinde, uzaktan iletişim araçlarını kullanmak veya kullandırmak suretiyle ve satıcı veya sağlayıcı adına mesafeli sözleşme kurulmasına aracılık edenler, bu maddede yer alan hususlardan dolayı satıcı veya sağlayıcı ile yapılan işlemlere ilişkin kayıtları tutmak ve istenilmesi halinde bu bilgileri ilgili kurum, kuruluş ve tüketicilere vermekle yükümlüdür. Ancak bu fıkra kapsamında aracılık edenler satıcı veya sağlayıcı ile yaptıkları sözleşmeye aykırı fiillerinden dolayı sorumludur. "

BAŞKAN – Evet, önerge sahibi, buyurun efendim.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) - Şimdi, burada, daha önceki bir kanundaki bir uygulamanın...

BAŞKAN – E-ticaret...

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) - ...e-ticarette yansımaları buraya getirdik. Bakanlık böyle bir ihtiyaç hissetti. Biz de bu önergeyi verdik ama burada bu araçların satıcıyla veya hizmet sağlayıcıyla yaptıkları sözleşmelerin dışında herhangi bir işlem yaparlarsa bunlardan da sorumlu olmasını oraya eklettik.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sağ olun.

Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – “Oluşturdukları sistem çerçevesinde uzaktan iletişim araçları kullanmak veya kullandırmak suretiyle ve satıcı veya sağlayıcı adına bedel tahsil ederek mesafeli sözleşme kurulmasına aracılık edenler bu maddede yer alan hususlardan dolayı satıcı ve sağlayıcıyla birlikte müteselsilen sorumludur.”

Şimdi, önergeyi veren iki arkadaşımızla birlikte biz alt komisyonda çalıştık. Sayın Orhan Karasayar Komisyon Başkanımızdı, Mustafa Öztürk Komisyonumuzun üyesiydi. Bu konuyu orada konuşmadık ama ben bu konuyu anlamakta... Bakanlık bu öneriyi getirmiş. Onun için Bakanlıktan şunu istiyorum: Bunu biraz daha açıklayın bize. Ben bu ifadeyi anlamakta ve açıklamakta zorlanıyorum.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Biz de açıklayabiliriz örnekleriyle.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bunu anlamakta zorlanıyorum çünkü bu kanunda gördük ve yaşadık ki iletişim şirketleri bu kanunun dışına çıkabilmek için her türlü çalışmayı yapıyorlar.

BAŞKAN - Yok, yok, öyle değil Sayın Susam. Ben de şey edeceğim şimdi.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – İşte, söylesinler, açıklasınlar göreyim.

BAŞKAN - Onu ben yani bir şeyi burada açıklayayım. O konu bizim e-ticaret yasamızla alakalı bir konudur. Tabii, e-ticaret yasamız da...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Daha çıkmadı e-ticaret yasası.

BAŞKAN – Ama Komisyonumuz onu ittifakla çıkardı ve iftihar ettiğimiz bir kanun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ama daha Medisten çıkmadığı için kanun değil.

BAŞKAN – Yani...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Değişebilir Mediste gideriz, hepsini değiştirebiliriz. O, ayrı olay.

BAŞKAN – Efendim, sözümü bitireyim.

Dolayısıyla, orada Komisyon olarak çalıştığımız ve düzenlediğimiz bir yapıyla aynı tenasübü sağlamak adına böyle bir hazırlık yapıldı. Teferruatını ve detaylarını...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkanım, dinamik olduğunu söyler arkadaşlar mesela. Alt komisyonda aklımıza gelmeyi şimdi yaptık.

BAŞKAN – Benim aklıma geldi, ben söyledim.

Evet, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, e-ticarette, geçmişte komisyonlardan geçen şeklini Medise geldiğimizde değiştirebiliriz. Şimdi, o kanunu baz alarak bu kanunu ona uydurmaya çalışmak, gerçekleşmemiş bir kanuna...

BAŞKAN – Efendim, hayır, şöyle bir şey: Orada da savunduğumuz şey doğrudu, burada da savunduğumuzun şeyin böyle olması lazım.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ben yanlış demiyorum. Yanlış veya...

BAŞKAN – Yani dolayısıyla, o doğrunun burada olması lazım. O doğru orada çıkarsa orada da öyle doğru olması lazım, burada da doğru olması lazım.

Evet, buyurun Sayın Müsteşarım.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI İSMAİL YÜCEL - Teşekkür ederim Sayın Başkan. İsmail Yücel, Müsteşar Yardımcısı.

Öncelikle şunu ifade etmek istiyorum: Evet, Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı Meclisimizin gündeminde. Ancak, bu alan tüketicinin korunmasına ilişkin mesafeli sözleşmeler yönetmeliği çerçevesinde izlenmektedir ve denetlenmektedir. Dolayısıyla, bu maddede yapılacak değişiklik doğrudan elektronik ticaretin düzenlenmesiyle ilgili bir husustur. Şimdi, Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı'nda "aracı hizmet sağlayıcı" olarak bu mesafeli sözleşmede satıcı ve sağlayıcıyla sözleşme yapılmasına aracılık edenler tanımlanmıştır. Ayrıca, 5651 sayılı internet ortamında yapılan yayınların düzenlenmesi ve bu yayınlar yoluyla işlenen suçlarla mücadele edilmesi hakkında bir kanunumuz daha var. Bu kanunda da "yer sağlayıcılar" olarak tanımlanmıştır. Bir örnekle belki daha iyi ifade edilebilir. Ankara'daki bir alışveriş merkezi... Alışveriş merkezi işleticisinin bir tüzel kişiliği var veya gerçek kişi bir işletmeci. O alışveriş merkezinin içerisinde 200 tane işletme var. Satıcı veya sağlayıcı bunların tüketicilere verdiği hizmetten veya sattığı maldan Armada'nın işleticisi müteselsil sorumlu olmamalıdır. Armada'nın işleticisinin sorumluluğu oradaki 200 tane işletmenin tüketicilerle yaptığı sözleşmelerde bulunan bütün bilgileri tutmak ve gerektiğinde bu bilgileri ilgili kurum ve kuruluşlara ve tüketicilere sunmak olmalıdır. Ayrıca, bu düzenleme bütün dünyada böyledir. Elektronik ticaret ülkemiz ekonomisinde de hızla gelişen bir alandır. Tasarı da zaten bu amaçla hazırlanmıştır. Avrupa Birliği ortalamasının 8 kat gerisindedir Türkiye'de elektronik ticaret kapasitesi. Bu alanın düzenlenmesiyle beraber çok olumlu gelişmeler yaşanacaktır. Bu düzenleme eğer müteselsil sorumluluk olarak çıkarsa yer sağlayıcılar olarak veya aracı hizmet sağlayıcıları olarak tabir ettiğimiz tacirlerin bu alana yatırım yapmaktan imtina etmesi sonucunu doğuracaktır. Bu, hem 5651 sayılı Kanun'la hem de Meclisteki Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı'yla uyum sağlamak üzere yapılan öneridir.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Değirmendereli, buyurun.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Şimdi, burada, gene ince bir nokta var diye düşünüyorum, şöyle: "Satıcı veya sağlayıcı adına bedel tahsil ederek mesafeli sözleşme kurulmasına aracılık edenler müteselsilen sorumludur." diyor yani şimdi, verilen Armada örneğinde, Armadanın içinde mağazalar var. Onlar kendi tahsilatlarını yapıyor ama eğer Armada merkezi olarak o tahsilatı yapıyorsa o üründen sorumlu olmalı tabii.

Şimdi, diğer örnekleri vereceğim. Hani, "sahibinden.com", "gittigidiyor.com" gibi bu, İnternet üstünden yapılan satışlarda bu siteler tahsilatı yapıyorsa müteselsilen yani ben ürünü alıyorum, "sahibinden.com" a ödüyor isem parasını -o ürünün sahibine ödüyor belirli bir komisyon alarak- o "sahibinden.com" un sorumlu olması gerekiyor veya "yemeksepeti" var. Altında bir sürü firmalar var "yemeksepeti" nin ama parayı "yemeksepeti" ne ödüyorsunuz. Zehirlendiğiniz zaman o firmadan mı, "yemeksepeti" de bundan sorumlu olabilmeli.

Teşekkür ederim. Bence bu ayarları daha iyi yapabilmeliyiz diye bunları tartışmaya açıyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ne kadar güzel yapmışım, soruyu sormuşum.

BAŞKAN – Bir müsaade edin.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Açıkla, tamam, açıkla. Sen sözlerini bitir, ondan sonra konuşacağım çünkü senin açıklaman benim ufkumu genişletti, çok teşekkür ederim.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI İSMAİL YÜCEL – Ben de teşekkür ederim katkı sağladıysam.

6493 Sayılı Ödeme Ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri Ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun var şu anda yürürlükte ve BDDK tarafından yürütülüyor. Bu kanun çerçevesinde yetki almamış kuruluşlar tahsilat yapamazlar. Dolayısıyla, satıcı ve sağlayıcı adına tüketiciden tahsilat yapacak kuruluşların sorumlulukları az önce ifade ettiğim kanun çerçevesindedir. Dolayısıyla, o sorumluluk da satıcı ve sağlayıcı sorumluluğu değildir. Ödeme sağlayan yani tüketicinin yaptığı ödemeyi

satıcıya ve sağlayıcıya ileten kurum eğer aracı hizmet sağlayıcıysa veya yer sağlayıcıysa ayrıca bu kanun çerçevesinde yetki almış olması lazım. Bu yetki çerçevesinde de hem satıcıya hem sağlayıcıya karşı hem de tüketiciye karşı sorumlulukları var. Dolayısıyla...

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Orada müteselsilen, o kanun kapsamında müteselsilen sorumlu oluyor.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI İSMAİL YÜCEL – Müteselsil sorumluluk değil. Yani o kanundan kaynaklı, o ödemeyi yaparken satıcıya karşı, sağlayıcıya karşı yani bu hizmeti verdiği kişiye karşı ve tüketiciye karşı o ödemenin güvenliğini sağlamakla ilgili bir sorumluluğu var. Bu, tamamen bir ödeme hizmetidir, ayrı bir ödeme hizmetidir ve bu yetkinin adı da ödeme hizmeti sağlayıcılığıdır. Bu da şu anda BDDK'nın sorumluluğunda yürütülen bir mevzuattır.

Evet, teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Susam'a vereceğim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, arkadaşlar, hakikaten sorularımızın ne kadar anlamlı olduğu ortaya çıkıyor. Şimdi, Sayın Müsteşar Yardımcımızın açıkladığı konu üzerinden gidelim isterseniz. Az önce Kemal Bey de çok güzel bir örnek verdi, "yemeksepeti"yle ilgili olayı, İnternet'te oluşan olayları.

Şimdi, verdiğiniz örnekte hangi alışveriş merkezinin adını verdi?

BAŞKAN – Herhangi biri.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Evet, A alışveriş merkezinin adını verdi. Bu alışveriş merkezi veya böyle... Bir tüketiciyi, burada tüketici kanununu konuşuyoruz. Tüketici kanununda marka ne, nereye gidelim diyoruz? A alışveriş merkezine. Nereden yemek siparişi verelim? Şu sitedeki, şu yemek şeyinden. Nereden malı alalım? "gittigidiyor" bilmem ne şeyden.

Değerli arkadaşlar, bu alışveriş merkezleri, bu noktalar, buraya mağaza alırken uluslararası bir firma veya bütün bu mağazalarda benzer uygulamalarla, gidin bakın, hep marka seçiyorlar. Antep'teki AVM'ye de gidin, İstanbul'daki AVM'ye de gidin, Trabzon'daki AVM'ye de gidin, İzmir'deki AVM'ye de gidin; girişinden, müşteriye ne kadar dolaştıracaklarına, hangi markaları nerelere koyacaklarına, müşteriye nerelerde oturacaklarına, hızlı tüketimleri nereye koyacaklarına, her şey dizayn edilmiş durumda ve buralara girmek için bedelleriniz ve markanız olmak zorunda. Bu firmalar bütünüyle tüketiciye, sonuç itibarıyla... Bizim tüketici ne diyor biliyor musunuz? "İzmir'de gene A'yla başlayan bir yere gidelim." diyor adını. "Ankara'da şuna gidelim, buna gidelim..." Yani, bu firmaların adlarını biliyorsunuz diye söylemek istemiyorum ama böyle gidiyorlar ve burada olan her şeyin o marka altında kurulmuş AVM'nin güvencesi altında olduğunu da düşünüyorlar. Niye onları müteselsilen sorumluluktan muaf tutmaya çalışıyorsunuz? Hep belirli kişileri koruyoruz. Tüketici burada hem onu hem öbürünü...

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – İlk söyledikleriniz çok doğrudu, şimdi geldiğiniz nokta son derece yanlış.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Olabilir, sizin katılmadığınız nokta olabilir. Yanlış olanları...

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Doğru tarafına ben devam edeceğim birazdan.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Tamam, devam edin.

Bu anlamıyla, biz bu noktayı dikkate almak zorundayız. Bu değişiklik eski hâlden bu yasaı daha geriye götürüyor. Bence hiç böyle girmeyin, bırakınız eski hâliyle kalsın, eski daha güzeldir.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Sayın Başkanım, piyasada mesafeli satışlarla ilgili farklı örnekler olduğu için, örnekler tam verilmeyince yerine oturmuyor. Müsteşar Yardımcımızın o alışveriş merkezi örneği bir satışla ilgili değildir. Yanlıştır ama tamamen yer sağlayıcı meselesine açıklık getirmek üzere söylenmiş bir şeydir ama karşılığı yoktur. Yani, yer sağlayıcı için doğrudur ama örneği yanlıştır. Örnek söylüyorum size -ben de sordum, onu söyleyeyim size- mesela, bir callcenter var, callcenter satış... Satış nedir? İşte sizin bahsettiğiniz gibi, benim tarifemi yükseltiyor. Tarife yükseltmesi bana bir bedel ödettiriyor. Bunu bu kapsamda değerlendirip değerlendirmeyeceğini ben sordum mesela. Dedim ki: "Bunun bu kapsamda değerlendirilmesi için o A şirketinin 'callcenter'la yaptığı anlaşmadan sorumlu olması lazım." Yaptığı anlaşma varsa sorumludur. Onun haricinde, A şirketi "Ben bunu 'callcenter'a söylememiştim." demesinden kurtulmak için de mesela, son cümleyi eklettim, dedim ki: "Bundan kurtulmamız lazım, böyle bir sorumluluk yüklüyor."

Olay nedir? Bakın, olay...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Gene iletişim işe giriyor.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Tabii, tabii, iletişim işe giriyor.

Olay şudur: Örneğin, ben A telekom şirketiym. Benim belediyelere yönelik bir programım var, belediye bu programı almıyor, maliyeti çok yüksek. Diyor ki: “Ben sana bir şifre vereceğim, bütün bilgilerini burada toplayabilirsin, burada bir çalışma yapabilirsin ama bana aylık bedel ödeyeceksin.” Yer sağlayıcı meselesi tamamen buna uyan bir hadisedir baktığınız zaman. Ben böyle algılıyorum şahsen. Dolayısıyla, olayı da böyle değerlendirmek lazım. Biraz önce -Hükûmet de burada açıklasın tabii- bir şey söylendi “gittigidiyor.com”daki satış bir mal ve hizmet satışı mıdır, yoksa yer sağlayıcı kapsamında mı değerlendireceğiz, bunu da öğrenmek isterim yani.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Tek kelimeyle yer sağlayıcı.

NİHAT ZEYBEKCİ (Denizli) – Çok teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Ben bir örnek vermek istiyorum, bir ara hani bu yurt dışındaki vatandaşlarımızı kandıran bazı kurum ve kuruluşlar vardı, onların yatırım yapmalarıyla ilgili. Türk Hava Yollarının dergisinde, Skylife’ta benim çok iyi bildiğim bir firmanın yani hücrelerine kadar bildiğim bir firmanın bir ilanı vardı. “Bilmem ne holding işte şey...” diye öyle resimler koymuş ki adamın uzay merkezi var, adamın hidroelektrik santralleri var, rüzgâr santralleri var, şu var, bu var yani hepsini koymuş oraya. Tabii, benim yurt dışındaki garip vatandaşım Türk Hava Yolları gibi bir kuruluşu bir devlet kuruluşu olarak gördüğü ve oradaki dergiyi de sanki böyle Resmî Gazete’ymiş gibi algıladığı için oradaki verilen ilana da inanılmaz bir itibar göstererek... Masum insanların da mağdur edildiğini, hakikaten böyle paralarının çarçur edildiğini... Sonra göz yaşlarıyla da yine bize geldiler, yine bunları tedavi etmek veya...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yine siz çözdünüz.

NİHAT ZEYBEKCİ (Denizli) – Yani çözmek için Denizli’de odalar olarak bir şey oluşturmaya çalıştık yani Sanayi Odası, Ticaret Odası... O zaman Sanayi Odasında İhracatçılar Birliği Başkanıydım, çağırdık bu insanları mağdur etmemek için, çözemedik tabii.

Şimdi, burada, sizin söylediğiniz şeyde Sayın Müsteşar Yardımcımızın verdiği örnek -belki niyeti doğru ama- yanlış bir örnek. Adam mülk sahibi, kiraya vermiş yani orada markası ne olursa olsun kimseden sorumlu olmamalı. Belki kiraya verdiği insanların... Şundan da sorumlu olmamalı: Ruhsatlı mıdır, değil midir. O, belediyenin işi. Yani, iş yeri açma ruhsatı var mıdır, vergi dairesine kayıtlı mıdır, bankalarda batacğı mıdır, bu, o adamın sorumluluğu olamaz. Onun bilgilerini elinde tutup bunu verebilir. Böyle bir sorumluluktan dolayı da bu olmaz diye düşünüyorum ama şöyle bir şey daha var: Söylediğiniz ikinci doğru örnek. “gittigidiyor” veyahut da isimlerini burada hatırladığım “morhipo” filan, öyle İnternet siteleri var. Bu İnternet siteleri sizin ürününüzü alıyor, oraya koyuyor, hiçbir sorumluluk kabul etmiyor ama oradan satıyor. Yani, A şirketinin ürünlerini B alıcısıyla, tüketicisiyle orada buluşturuyor ama diyor ki: “Ben hiç sorumlu değilim ha!” Bu, yanlış. O sorumlu olmalı. Oradaki bu sorumluluğu sabitlemeliyiz, ondan kaçamamalı. Ama sadece mekân meselesiye yani A alışveriş merkezi B alışveriş merkezi bu...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Telekom işine verdiği örneğe de gelin.

NİHAT ZEYBEKCİ (Denizli) – Telekom da bu İnternet sitesiyle benzerdir. Orada eğer bir satma sorumluluğu aldıysa yani ben, “callcenter”ların öyle bir özelliği tam olarak ne derece var, uzmanlık gerektiren bir mesele olduğu için girmiyorum ama yine böyle bir oluşumsa, yine böyle bir şeyse, yemek şeyi gibi ortak sipariş alınan bir şeyse, onun öyle bir sorumluluğu olmalı. O yemek sağlayan firmanın kalitesinden sorumlu olmalı, servis süresinden sorumlu olmalı, bunun zamanında gidip gitmemesinden sorumlu olmalı, bu düzenlenmeli ama mekândan dolayı böyle bir şey olmamalı.

Ben 5’inci maddedeki tanımın -sanki biraz gayretle daha düzgün hâle getirilebilir ama- yeterli olduğunu düşünüyorum. Eğer bedel tahsil edilerek değil de hem bedel tahsil edip hem de hizmetin yani ikisinin sözleşme yapmasında birinci dereceden etken olduysa müteselsilen sorumlu olmalı, öyle bir düzenleme yapılmalı.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şimdi, burada tartışılan şey, yer sağlayıcı veya direkt satış. İnternet’te ben bir dükkân açıyorsam, bu dükkânda da bir ürün satıyorsam ben direkt satıcıyım. Ama ben İnternet’te bir site kuruyorsam ve bu sitedeki havuzları da kiraya veriyorsam birilerine, o zaman da ben yer sağlayıcı oluyorum. Yani, bu, İnternet’te açılmış sitenin tavrı ve tarzıyla alakalı bir şey, niye bunu birbirine karıştırdık, onu anlamadım.

Sayın Müsteşarıma söz vereceğim, buyurun Sayın Müsteşarım.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI İSMAİL YÜCEL -Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Benim verdiğim örnekten kaynaklı bir belirsizlik oluştu. Bir AVM örneğini sadece sanal mağazacılığı daha iyi ifade etmek için, betimleme amacıyla kullandım. Söz konusu tamamen bir sanal ticarettir, sanal mağazacılıktır. Bunu...

BAŞKAN – Efendim, şöyle, bakın: Eğer bir insan sanal âlemde kendi dükkânını açıyor da kendi temin ettiği malları satıyorsa, o zaten direkt satıcıdır ve sorumludur sattığı şeyden. Eğer bir adam bir site kuruyor, o sitenin köşelerini bir başkasına kiraya veriyorsa, ona o platformu sağlıyorsa onun sattığı üründen sorumlu değildir. Yani, bir tanesi yer sağlayıcı, bir tanesi direkt satıcı. Bunu karıştırmayın birbirine.

Buyurun.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI İSMAİL YÜCEL – Somut bir AVM ismini vermemin amacı müteselsil sorumlulukla ilgiliydi yani satıcı ve sağlayıcının tüketiciyle ilişkisi ve onlara sanal ortamda yer sağlayan aracı hizmet sağlayıcının görev ilişkisini daha iyi ifade etmek içindi. Bu mağazacılık, sizin de ifade ettiğiniz gibi, tamamen sanaldır. Aracı hizmet sağlayıcı elektronik ortamda bin tane satıcıya yer sağlar ve tamamen sanaldır. Bu hizmetin amacı kendi portalında o satıcının ürünlerini satabilmesi için yer sağlamaktır. Dolayısıyla, o satıcının sattığı mallardan ve hizmetlerden müteselsil sorumluluk duyması veya yüklenmesi dünyadaki uygulamalarla uyumlu değildir.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Son söz sizin, son söz vatandaşın, buyurun efendim.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Teşekkür ederim.

Şimdi, site üzerinden tüketici alışveriş yaptığı zaman bu kişiye de bu hizmeti verme olanağı sağlıyor ancak tüketici kişiden kişiye yapılan satışlardan sorumlu değil, tüketici hakem heyetleri kapsamına alınmıyor. Şimdi, böyle bir mağduriyet nasıl önlenir?

İkincisi: Siz orada kiraya vermiyorsunuz, satış üzerinden bedel alıyorsunuz. Bedel aldığınız için onlar aynı zamanda sizin kiracılarınız değil, sizin üyeleriniz şeklinde örgütleniyor. Benim doğrudan tüketici olarak, orada bu satışları sunanlar üç ay sonra ortadan kalktığı zaman muhatabım kalmıyor. Bu nedenle, ben esas muhataba şeyimi yönelttiğim zaman bulamamam durumunda müteselsilen o şeyi açana ait...

BAŞKAN – Yok, şimdi şöyle: Zaten o ticaret yasası çıkmadığı için bazı konuşmalarımız havada kalıyor. Orada arkadaşların eleştirisi doğru ama onun da çıkması lazım.

Sayın Bakan, bu konuda Adalet Bakanlığıyla bir temasa geçerseniz, eylülde veya ekimde bizim bunu çıkarmamız lazım ki burada da söylediğimiz birçok şey karşılığını bulsun.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Çıkarsa da kanunda tüketicinin korunması gerekiyor.

BAŞKAN – Orada da var aynı düzenlemeler.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Biz aslında çok daha önceden olmasını arzu ediyorduk ama son dönemdeki Meclisin çalışma temposu nedeniyle bu kaldı. Ekim ayında, Allah'ın izniyle, onu gündeme getireceğiz.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Çok tempolu çalışıyor Meclisimiz.

BAŞKAN – Evet efendim.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Ya işte, tempolu veya temposuz olduğunu benim söyleme şeyim olmaz.

BAŞKAN – Gece üçe kadar çalışıyoruz yani.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Benim haddime değil de son dönemdeki çalışma sistemine yetiştiremedik. Ekimde inşallah gündeme taşıyacağız Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ederiz.

Hükûmet önergeye katılıyor mu?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi de...

TÜRKİYE PERAKENDECİLER FEDERASYONU TEMSİLCİLSİ EKREM UTKU – Dördüncü fıkrayla ilgili bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Çok geç kaldın, kusura bakma.

TÜRKİYE PERAKENDECİLER FEDERASYONU TEMSİLCİLSİ EKREM UTKU – Beş değil dördüncü fıkra.

BAŞKAN – Yani, niye şimdiye kadar söz almadın?

TÜRKİYE PERAKENDECİLER FEDERASYONU TEMSİLCİSİ EKREM UTKU – Bir şey tartışıyordunuz, oraya müdahil olmak istemedim.

BAŞKAN – Nedir konu? Hemen...

TÜRKİYE PERAKENDECİLER FEDERASYONU TEMSİLCİSİ EKREM UTKU – Dördüncü fıkrada tüketiciye on dört günlük cayma hakkı veriliyor hiçbir gerekçe göstermeksizin. Yalnız, malın mutata kullanımı sebebiyle meydana gelen değişiklik ve bozulmalardan da tüketicinin sorumlu olmadığı ifade ediliyor. Bir iç çamaşırı veya mayo gibi hijyenin önemli olduğu bir ürünü satın alıp, on dört gün içinde kullanıp, on üçüncü gün “Ben bunu gerekçe göstermeden iade ediyorum.” diyen tüketici üründeki değişiklikten de sorumlu tutulmuyor. Ya “malın mutata kullanımı” kavramını açıklayalım, daha açık hâle getirelim veya tüketicinin bu kullanımıyla ilgili bir sınırlama, bir sorumluluk sağlamalıyız.

BAŞKAN – Evet, burada da üreticiler haklı gibi görünüyor.

ÜMİT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – Zaten başkan beri söylüyoruz haklı olduğunu.

BAŞKAN – Zaten senden başka buna destek olan kimse yok. Vallahi, bizi dövmüşler, korkumuzdan sesimiz çıkmıyor.

Evet, buyurun.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TİCARİ REKLAMLAR VE İLANLAR DAİRESİ BAŞKANI OĞUZ ŞAHİN – Sayın Başkanım, bu konuyla ilgili, cayma hakkının istisnaları, hangi ürünlerde cayma hakkı kullanılacak, hangi ürünlerde kullanılmayacak, bunları yönetmelikte çok detaylı bir şekilde düzenleyeceğiz. Örneğin, hijyenik ürünleri kapsam dışı tutacağız o yönetmelikte. Bazı anında ifa edilen elektronik hizmetleri oluyor, bunları kapsam dışı tutacağız. Bunların hepsini yönetmelikte yapacağız.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ayakkabı dâhil olacak mı?

BAŞKAN – Onları düzenleyeceğiz.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TİCARİ REKLAMLAR VE İLANLAR DAİRESİ BAŞKANI OĞUZ ŞAHİN – Efendim, yönetmelik çalışması yapınca değerlendireceğiz.

BAŞKAN – Bunun kayıtlara geçmesi önemliydi.

Buyurun.

ÜMİT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – Arkadaşlar, bazı arkadaşlarımız acıktı, şekeri olanlar da var ama bir türlü kafama yatmayan şu konuyu Bakanlık tarafından bana biri açıklayabilir mi? Şu hiçbir gerekçe göstermeden cayma hakkının mantığı nedir ya, bana açıklayabilecek birisi çıkar mı?

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TİCARİ REKLAMLAR VE İLANLAR DAİRESİ BAŞKANI OĞUZ ŞAHİN – Ben açıklayayım: Bazı riskli satış türleri var. Mesafeli satışta tüketici mal veya hizmeti hiç görmeden alışveriş yapıyor.

ÜMİT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – “Mesafeli”, “mesafesiz” diye bir ayırım yok. Mağazadan buzdolabı aldın, getirdin ya da ev aldın, cayma hakkın var.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TİCARİ REKLAMLAR VE İLANLAR DAİRESİ BAŞKANI OĞUZ ŞAHİN – Onda yok, zaten belli satışlarda var; mesafeli de var, iş yeri dışında yapılan satışlarda var, borçlar da olduğu için taksitli satışlarda var ama diğer peşin satışlarda falan cayma hakkı yok. Ayıplıysa ürün otuz gün içerisinde değiştirebiliyorsunuz. Ama dediğim gibi, mesafeli satışta siz ürünü görmüyorsunuz. Ürünü görmediğiniz için ürünün size gelmesi lazım, o, ihtiyaçlarınızı karşılıyor mu, ona göre bir bakıp... Cayma hakkı verilmesinin mantığı bu.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bu çağdaş bir tüketici hakkıdır, onu öyle görmek lazım.

BAŞKAN – Ümit Hocam, müşteri velinimetindir, hiç kusura bakma.

ÜMİT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – Sadece mesafeli satışlardaysa itirazım yok ama ben öyle anlamadığım için sordum.

BAŞKAN – Peki efendim, o şey maddeye geçti.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 48’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Saat iki buçukta toplanmak üzere ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.47

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.43

BAŞKAN: M. Mücahit FINDIKLI (Malatya)
BAŞKAN VEKİLİ: Hüseyin ÜZÜLMEZ (Konya)
SÖZCÜ: Halil MAZICIOĞLU (Gaziantep)
KÂTİP: Mustafa ÖZTÜRK (Bursa)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın Bakanım, hoş geldiniz.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Hoş bulduk Başkanım.

BAŞKAN – 49’ uncu maddede kalmıştık.

49’ uncu maddeyi okutuyorum:

Finansal Hizmetlere İlişkin Mesafeli Sözleşmeler

MADDE 49- (1) Finansal hizmetler, her türlü banka hizmeti, kredi, sigorta, bireysel emeklilik, yatırım ve ödeme ile ilgili hizmetleri ifade eder. Finansal hizmetlere ilişkin mesafeli sözleşme, finansal hizmetlerin uzaktan pazarlanmasına yönelik olarak oluşturulmuş bir sistem çerçevesinde, sağlayıcı ile tüketici arasında uzaktan iletişim araçlarının kullanılması suretiyle kurulan sözleşmelerdir.

(2) Finansal hizmetlere ilişkin mesafeli sözleşmelerde, tüketicinin sözleşmenin kurulmasına ilişkin iradesini açıklamadan önce, cayma hakkı, tüketicinin kabul beyanı vermesi halinde yükümlülük altına gireceği ve ayrıntıları Bakanlıkça belirlenen diğer hususlarda, açık, anlaşılır ve kullanılan iletişim araçlarına uygun bir şekilde bilgilendirilmesi zorunludur. Bu bilgilendirmenin ticari amaçla yapıldığı anlaşılır olmalı ve sesli iletişim araçlarının kullanıldığı hallerde sağlayıcının kimliği ile görüşme talebinin sebebi her görüşmenin başında belirtilmelidir. Tüketicinin sözleşmenin kurulmasına dair kabul beyanı kullanılan iletişim araçlarına uygun olarak fiziki veya elektronik ortamda tespit veya kayıt edilir. Sağlayıcı, cayma hakkının iletilmesi ile fiziki veya elektronik ortamda yapılacak tespit veya kayıtlar için gerekli önlemleri almakla yükümlüdür.

(3) Sağlayıcının, sözleşmenin bütün şartlarını ve Bakanlıkça belirlenen diğer hususları, kâğıt üzerinde veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla tüketiciye iletmesi zorunludur. Bu yükümlülük, tüketicinin sözleşmeyi kuran iradesini yöneltmesinden önce veya tüketicinin talebi üzerine yazılı bilgilendirmeye elverişli olmayan bir uzaktan iletişim aracı kullanılarak sözleşmenin kurulması halinde sözleşmenin kurulmasından hemen sonra yerine getirilir.

(4) Tüketici, sözleşme ilişkisinin devam ettiği süre içerisinde herhangi bir ücret ödemeksizin sözleşmenin kâğıt üzerinde yazılı bir örneğini talep edebilir. Ayrıca tüketici, finansal hizmetin niteliğiyle bağdaşması halinde kullanılan uzaktan iletişim aracını değiştirme hakkına sahiptir.

(5) Tüketici, finansal hizmetlere ilişkin mesafeli sözleşmelerden on dört gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin cayma hakkına sahiptir. Cayma hakkının kullanıldığına dair bildirimin bu süre içinde sağlayıcıya yöneltilmiş olması yeterlidir. Sağlayıcı, cayma hakkı konusunda tüketicinin bilgilendirildiğini ispatla yükümlüdür. Sigorta sözleşmelerine ve bireysel emekliliğe ilişkin sözleşmelerde ise cayma süresi hakkında diğer mevzuatta yer alan tüketici lehine olan hükümler uygulanır.

(6) Finansal hizmetlere ilişkin mesafeli sözleşmelerde, tüketicinin sözleşmeyi sona erdirmesine ilişkin talebini herhangi bir uzaktan iletişim aracıyla iletmesi yeterlidir. Tüketici, sözleşmeyi sona erdirmek için sözleşmenin tesis edilmesini sağlayan yöntemden daha ağır koşullar içeren bir yöntem kullanmak zorunda bırakılamaz.

(7) Finansal hizmetlere ilişkin mesafeli sözleşmelerde, uzaktan iletişim araçlarının kullanılması, kapsam dışı sözleşmeler, kartla ödeme, tüketici ile sağlayıcının hak ve yükümlülükleri, cayma hakkı ile diğer uygulama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

BAŞKAN – Evet, önerge yok, söz talebi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

50’ nci maddeyi okutuyorum:

Devre Tatil ve Uzun Süreli Tatil Hizmeti Sözleşmeleri

MADDE 50- (1) Devre tatil sözleşmesi, bir yıldan uzun süre için kurulan ve tüketiciye bu süre zarfında birden fazla dönem için bir veya daha fazla sayıda gecelik konaklama imkânı veren sözleşmelerdir.

(2) Devre tatil sözleşmeleri ile sağlanan hakkın şahsi veya aynı bir hak olması bu maddenin uygulanmasını engellemez. Devre tatile konu taşınmazın inşa edileceği arsa için yapı ruhsatı alınmadan tüketicilerle ön ödemeli devre tatil sözleşmesi yapılamaz.

(3) Uzun süreli tatil hizmeti sözleşmesi, bir yıldan uzun süre için kurulan ve tüketiciye, belirlenen süre zarfında konaklamaya veya konaklama ile birlikte seyahat ya da diğer hizmetlerin beraber sunulduğu durumlara ilişkin indirim yahut diğer menfaatlardan faydalanma hakkı verilen sözleşmelerdir.

(4) Tüketicilere aşağıdaki sözleşmelerin kurulmasından en az bir gün önce, Bakanlıkça belirlenen hususları içeren ön bilgilendirme formu verilmesi zorunludur:

a) Devre tatil sözleşmeleri.

b) Uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri.

c) Değişim sözleşmeleri.

ç) Satıcı veya sağlayıcının, devre tatil veya uzun süreli tatil hizmetinin alınıp satılması hususunda tüketiciye yardımcı olduğu yeniden satış sözleşmeleri.

(5) Mesafeli satış yöntemiyle kurulan sözleşmeler hariç olmak üzere satıcı veya sağlayıcı, tüketicinin kendi el yazısıyla sözleşme tarihini yazmasını ve sözleşmeyi imzalamasını sağlamakla yükümlüdür. Yazılı veya mesafeli olarak kurulan bu sözleşmelerin bir nüshasının kâğıt üzerinde veya kalıcı veri saklayıcısı ile tüketiciye verilmesi zorunludur. Daha ağır şekil şartları öngören kanun hükümleri saklıdır.

(6) Tüketici, on dört gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin sözleşmeden cayma hakkına sahiptir. Cayma süresi dolmadan satıcı veya sağlayıcı, tüketiciden herhangi bir isim altında ödeme yapmasını veya tüketiciyi borç altına sokan herhangi bir belge vermesini isteyemez. Devre tatil, uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri ve bu sözleşmelerle birlikte düzenlenmiş olan yeniden satım, değişim ve ilgili diğer tüm sözleşmeler cayma hakkının kullanılması ile birlikte kendiliğinden sona erer.

(7) Tüketicinin ödeyeceği bedel, kısmen veya tamamen satıcı veya sağlayıcı ile kredi veren arasındaki anlaşmaya dayanılarak bir kredi veren tarafından karşılanıyorsa, tüketicinin sözleşmeden cayması ve buna ilişkin bildirimin cayma süresi içerisinde ayrıca kredi verene de yöneltilmesi halinde, bağlı kredi sözleşmesi de herhangi bir tazminat veya cezai şart ödeme yükümlülüğü olmaksızın sona erer.

(8) Bakanlıkça projedeki devre sayısı ya da projenin toplam bedeli kriterlerine göre belirlenecek büyüklüğün üzerindeki projeler için satıcı veya sağlayıcının ön ödemeli devre tatile konu taşınmazın satışına başlamadan önce, kapsamı, koşulları ve uygulama esasları Hazine Müsteşarlığınca belirlenen bina tamamlama sigortası yaptırması veya Bakanlıkça belirlenen diğer teminat veya şartları sağlaması zorunludur. Bina tamamlama sigortası kapsamında sağlanan tazminat, teminat ve benzeri güvenceler iflas veya tasfiye masasına dâhil edilemez, haczolunamaz, üzerlerine ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz konulamaz.

(9) Devre tatile konu taşınmazın ön ödemeli satılması durumunda, devir veya teslim tarihine kadar tüketicinin herhangi bir gerekçe göstermeden sözleşmeden dönme hakkı vardır. Sözleşmeden dönülmesi durumunda satıcı, sözleşme bedelinin yüzde ikisine kadar tazminat talep edebilir. Satıcı, yükümlülüklerini hiç ya da gereği gibi yerine getirmese tüketiciden herhangi bir bedel talep edemez. Sözleşmeden dönülmesi durumunda, tüketiciye iade edilmesi gereken tutar ve tüketiciyi borç altına sokan her türlü belge, dönme bildiriminin satıcıya ulaştığı tarihten itibaren en geç doksan gün içerisinde tüketiciye geri verilir. Satıcının aldığı bedeli ve tüketiciyi borç altına sokan her türlü belgeyi iade ettiği tarihten itibaren, tüketici on gün içerisinde edimlerini iade eder.

(10) Devre tatil amaçlı taşınmazın ön ödemeli satışında devir ve teslim süresi sözleşme tarihinden itibaren otuz altı ayı geçemez.

(11) Devre tatil, uzun süreli tatil hizmeti, yeniden satım, değişim sözleşmeleri ve ön bilgilendirmenin içeriği, tüketici ile satıcı ve sağlayıcının hak ve yükümlülükleri, cayma hakkı, ön ödemeli satışlar ile diğer uygulama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

BAŞKAN – Evet, söz talebi var mı?

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Bir cümle söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

TÜDEF GENEL BAŞKANI SITKI YILMAZ – Ürün için tüketicinin hem yüzde 2 faiz ödeyip hem de doksan gün geç para alması hakkaniyete uymaz. O zaman yüzde 2 kaldırılmalı. Doksan gün sonra zaten faizsiz geri ödemesini alıyor.

BAŞKAN – Hangi madde?

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Madde 50, (9)'uncu fıkra efendim.

BAŞKAN – “Satıcının aldığı bedeli ve tüketiciyi borç altına sokan her türlü belgeyi...”

HÜSEYİN ÜZÜLMEZ (Konya) – Olmaz Başkanım, çünkü adam konutu sattı, yüzde 2 cayma... Gel bugün para ver diyor, 100 tane konut, 1.000 kişi birden geldi ve para verdi mi ne yapar?

BAŞKAN – İflas eder.

HÜSEYİN ÜZÜLMEZ (Konya) – Doksan günde parayı...

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Doksan gün olsun... Ama yüzde 2 ceza...

BAŞKAN – Bu öbür maddede de, Sayın Gümüş'ün şeyinde de tartışılmıştı, Gümüş'ün şeyinden sonra o yüzde 2'yi bıraktık.

Evet, peki, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

51'inci maddeyi okutuyorum:

Paket Tur Sözleşmeleri

MADDE 51- (1) Paket tur sözleşmesi, paket tur düzenleyicileri veya aracıları tarafından aşağıdaki hizmetlerden en az ikisinin birlikte, her şeyin dâhil olduğu fiyatla satıldığı veya satın alınması vaat edildiği ve hizmetin yirmi dört saatten uzun bir süreyi kapsadığı veya gecelik konaklamayı içerdiği sözleşmelerdir:

- a) Ulaştırma.
- b) Konaklama.
- c) Ulaştırma ve konaklama hizmetlerine bağlı olmayan başka turizm hizmetleri.

(2) Turun ayrıntılarının, paket tur düzenleyicisi, aracısı veya tüketici tarafından belirlenmiş olması veya aynı paket tur içindeki hizmetlerin ayrı ayrı faturalandırılması hallerinde de bu madde hükümleri uygulanır.

(3) Paket tur düzenleyicisinin Türkiye'de temsilcisinin bulunmadığı hallerde paket tur aracısı paket tur düzenleyicisi gibi sorumlu olur.

(4) Paket tur sözleşmesinin kurulmasından önce tüketiciye ön bilgilendirme amaçlı broşür verilmesi zorunludur.

(5) Paket tur düzenleyicileri veya aracıları, yazılı veya mesafeli olarak kurulan paket tur sözleşmelerinin bir nüshasını kâğıt üzerinde veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla tüketiciye vermek zorundadır.

(6) Tüketici, kendisinden kaynaklanmayan nedenlerle paket tur sözleşmesinin esaslı unsurlarından birisinin değişmesi veya turun başlamadan önce iptal edilmesi hallerinde bu değişikliği veya paket tur düzenleyicisi tarafından sunulan alternatif bir turu kabul edebileceği gibi sözleşmeden dönme hakkına da sahiptir. Sözleşmeden dönülmesi halinde paket tur düzenleyicisi veya aracısının, dönme bildiriminin kendisine ulaştığı tarihten itibaren tüketicinin ödemiş olduğu tüm bedeli herhangi bir kesinti yapmaksızın derhal iade etmesi zorunludur.

(7) Tüketicinin, sözleşmenin ifası sürecinde ortaya çıkan her türlü eksiklik nedeniyle bedelin indirilmesini talep etme hakkı vardır. Paket tur düzenleyicisinin, tur başladıktan sonra önemli bir yükümlülüğünü yerine getiremediği veya getiremeyeceği tespit edildiğinde tüketici sözleşmeden dönebilir. Bu hallerde paket tur düzenleyicisi veya aracısının ücret talep etme hakkı sona erer. Yapılmış olan ödemelerin sözleşmeden dönüldüğü tarihten itibaren tüketiciye derhal iade edilmesi zorunludur. Ancak paket tur düzenleyicisi o ana kadar ifa etmiş olduğu edimler için tüketiciden hizmetten faydalandığı oranda uygun bir karşılık talep edebilir.

(8) 14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununun zorunlu sigorta ile ilgili hükümleri saklı olmak üzere, paket tur düzenleyicisi sözleşmenin hiç veya gereği gibi ifa edilmemesi nedeniyle tüketicinin uğradığı her türlü zarardan sorumludur. Tüketici boşa harcanan tatil zamanı için de uygun bir tazminat talep edebilir.

(9) Ticari veya mesleki faaliyetleri çerçevesinde paket tur hizmetinden faydalanan kişiler de tüketici olarak kabul edilir.

(10) Ön bilgilendirme, sözleşmenin içeriği, paket turun devri, sözleşmede değişiklik yapılmasının koşulları ve bu hallerde tüketicinin hakları, paket turun iptal edilmesinin sonuçları, paket tur düzenleyicisinin ve aracısının sorumlulukları, tüketicinin hangi hallerde tazminat talep edebileceği, sözleşmeden dönme ve sonuçları ile diğer uygulama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

BAŞKAN – Evet, Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bu maddenin (7)'nci fıkrasında en son paragrafa baktığımızda: “Ancak paket tur düzenleyicisi o ana kadar ifa etmiş olduğu edimler için tüketiciye hizmetten faydalandığı oranda uygun bir karşılık talep edebilir.”

Bu talebi yapıyor, ondan sonra bu talebe karşılık itiraz olduğu zaman başka bir organ mı devreye giriyor, Tüketici Hakem Heyeti mi giriyor? Bunu böyle yazsak...

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Faturalanmış hâliyle, en azından yapılan hizmetlerin faturalanmış...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yani, bu çok muğlakta kalmış bir ifade.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Sayın Başkanım, bu kanun kapsamındaki her türlü uyumsuzluklar, belirlediğimiz rakamlar, belirleyeceğimiz rakamlar dâhil Tüketici Hakem Heyetine götürülebilir. Çözüm mercisi orası.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Anladım da, işte, yani o ifade etme noktasında tüketici “Bu kadar hizmet aldım.” veya tur düzenleyici “Şu kadar hizmet verdim.” noktasındaki belgelendirme ve Tüketici Hakem heyetine gidişte bu anlamıyla bir karar verme süreci noktasında inşallah...

BAŞKAN – Zaten bu talebi şeyden alacak, yani, benim aram açılmışsa gelip benden talep etse ben vermem. Mecburen tüketiciye gidip şikâyet edecek.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ama turdan önce parayı alıyor senin.

BAŞKAN – Turdan önce paramı aldıysa o zaman ben gidip tüketiciye şikâyet edeceğim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – İşte sana düşüyor, tüketiciye düşüyor iş, oradan zorlaşıyor diyorum yani.

BAŞKAN – Evet, tabii. Yok, oraya gidip Hakem Heyeti ona karar verecek.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Hakem Heyeti hiç de kolay iş değil yani.

BAŞKAN – Nasıl, adama diyeceğiz ki ver... Yani...

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Şimdi, işin nasıl faturalandırdığı o haklı şeyleri bir somuta bağlamak lazım.

BAŞKAN – Kim bağlayacak onu? Hakem Heyeti vardı ya, arada bir...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN - Yani, her hâlükârda adam ödemez ya.

BAŞKAN – Hayır, adamı...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Hayır, her hâlükârda adam ödemez, ödemez yani.

BAŞKAN – Yani, bir ihtilaf söz konusu, o ihtilaf Hakem Heyetinde çözülecek. Hakem Heyetinde çözemediği bir şey adaletle gidecek mecburen.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Mecbur gidecek.

BAŞKAN – Evet, peki.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Belki gitmeden de anlaşabilirler yani de tüketicinin cayma hakkı yok efendim, hastalansa da, babası da ölse mutlaka o tura gidecek.

BAŞKAN – Ya, ayakkabı alırken cayma hakkını savunuyordun, burada sesini çıkarmadın.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Hayır, söylüyoruz burada yani.

BAŞKAN – Evet, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

52'nci maddeyi okutuyorum:

Abonelik Sözleşmeleri

MADDE 52- (1) Abonelik sözleşmesi, tüketicinin, belirli bir mal veya hizmeti sürekli veya düzenli aralıklarla edinmesini sağlayan sözleşmelerdir.

(2) Yazılı veya mesafeli olarak kurulan bu sözleşmelerin bir nüshasının kâğıt üzerinde veya kalıcı veri saklayıcısı ile tüketiciye verilmesi zorunludur.

(3) Belirli süreli abonelik sözleşmelerine sözleşmenin belirlenen süre kadar uzayacağına ilişkin hükümler konulamaz; ancak abonelik sözleşmesinin kurulmasından sonra, sözleşmenin sona ereceği tarihe kadar tüketicinin talepte bulunması veya onay vermesi halinde abonelik sözleşmesi uzatılabilir.

(4) Tüketici, belirsiz süreli veya süresi bir yıldan daha uzun olan belirli süreli abonelik sözleşmesini herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin istediği zaman feshetme hakkına sahiptir. Süresi bir yıldan az olan belirli süreli abonelik sözleşmesinde satıcı veya sağlayıcı tarafından sözleşme koşullarında değişiklik yapılması halinde de tüketici sözleşmeyi feshedebilir. Fesih bildiriminin kâğıt üzerinde veya kalıcı veri saklayıcısı ile satıcı veya sağlayıcıya yöneltilmiş olması yeterlidir. Satıcı veya sağlayıcı, abonelik sözleşmesinin feshi için sözleşmenin tesis edilmesini sağlayan yöntemden daha ağır koşullar içeren bir yöntem belirleyemez.

(5) Satıcı veya sağlayıcı, tüketicinin aboneliğe son verme isteğini yönetmelikle belirlenen süreler içinde yerine getirmekle yükümlüdür. Aboneliğin belirlenen süreler içerisinde sona erdirilmediği durumlarda, bu sürelerin bitiminden itibaren mal veya hizmetten yararlanılmış olsa dahi, tüketiciden herhangi bir bedel talep edilemez. Satıcı veya sağlayıcı, fesih bildirimini hüküm ifade etmesinden itibaren on beş gün içinde tüketici tarafından ödenmiş olan ücretin geri kalan kısmını kesinti yapmaksızın iade etmekle yükümlüdür.

(6) Satıcı veya sağlayıcı, abonelik sözleşmesinin feshedilmesi ile ilgili bildirim ve taleplere ilişkin işlemleri yerine getirmek üzere gerekli tedbirleri almak ve gerektiğinde uygun bir sistem kurup bu sistemi kesintisiz olarak açık tutmakla yükümlüdür.

(7) Sözleşmenin zorunlu içeriği, tüketici ile satıcı ve sağlayıcının hak ve yükümlülükleri ile diğer uygulama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

BAŞKAN – Evet, Alim Hocam, buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkan, bu maddede özellikle “Tüketicinin kullanmadığı veya tüketmediği mal ya da hizmetlerden herhangi bir bedel tahsil edilmez, edilemez.” şeklinde bir ibare koyabilirsek... Özellikle sabit telefon hatları için yıllarca ödenen ve Türk TELEKOM’u âdeta zengin eden kayıp kaçak bedeli, TRT payı ve benzeri gibi elektrik faturalarında tüketmediği hâlde, kullanmadığı hâlde ilave alınan bedellerin bu kanun kapsamına bir şekilde koyacağımız hükümle en azından tüketici lehine çevrilmesinde yarar vardır diyorum. Geç kaldığım için önerge hazırlığında bulunamadım ama bu konuya...

BAŞKAN – Hangi madde, hangi paragraf?

ALİM IŞIK (Kütahya) – Bu 52, Abonelik Sözleşmeleri.

Şimdi, sabit telefon abonesi, hiç kullanmıyor ama İnternet mecburiyeti için altyapı eksikliğinden dolayı İnternet ücretini ödüyor, ayrıca, bir de sabit hat ödüyor.

Yine, elektrik abonelerinde, abonelik sözleşmesine konu olan aktif elektrik ücretinin dışında, sayaç bedeli, okuma bedeli, kayıp kaçak bedeli, TRT payı ve benzeri gibi ilave 8-9 kalem ödemede bulunuyor, bunun önüne geçmemiz lazım eğer tüketiciyi koruyacaksak.

BAŞKAN – Evet, onları şeyde çok tartışmıştık.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Bu konuyu Komisyon üyelerimizin dikkatine sunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, bu yasanın önemli maddelerinden bir tanesi abonelik sözleşmeleri. Çünkü burada, abonelik sözleşmelerinde özellikle de tekel konumunda olan iletişim, elektronik, su, hava gazı benzeri firmalar abonelik sözleşmesiyle tüketiciler arasında kurulan ilişkilerde çok ciddi bir şekilde kendi kurumsal menfaatlerini ve ticari kazançlarını önde tutan bir anlayış içerisinde. Bu noktada, abonelik sözleşmesi yapmak zorundasınız zaten o firmalarla, tekel oldukları için onun dışında başkalarına da gitmek durumunda değilsiniz. Yapılan abonelik sözleşmeleri sonucunda öyle tarifeler geliyor ki, burada, Bakanlığın bu abonelik sözleşmeleri konusunu çok ciddi bir şekilde yönetmelikler çıkartırken üzerinde durması gereken konular var ve abonelik ile ilgili, az önce Sayın Işık’ın da söylediği gibi, kullanımdan daha çok sabit giderler konusunda tüketiciden müthiş bedeller alınıyor.

Bakınız, her abone olan insan, hiç kullanmasa da ciddi bir bedel ödüyor, hiç elektrik kullanmamış insanın ödediği aylık bedel 20 lira, hiç elektrik kullanmamış. Bazılarında mesela bunu almayanlar var. Örneğin, doğal gazda yeterli tüketim yoktur diye fatura gelmezken veya gelen faturada bedel talep edilmezken, elektrikte hiç kullanmasanız da size 20 liraya yakın bir bedel geliyor, telefon da aynı şekilde.

Şimdi, torba kanunda, bir de elektriğe yapılan yatırımları Devlet İhale Kanunu’nun kapsamı dışına çıkartılma hazırlıkları var eğer Meclisimizden geçerse. Bu yatırımların tümünü de tüketici yapıyor, abone olan insanlar yapıyor. Bu kurumlar, özelleştirme sonucu aldıkları yapıyı ıslah etme konusunda bir program sunuyorlar, sundukları program kurum tarafından kabul ediliyor, yaptıkları yatırımı her ay tüketicinin faturasına yansıtıyorlar. Eğer, bunu da İhale Kanunu’nun dışına çıkardığınız zaman, bu, aylık gelen yatırıma dair bedellerin de ciddi şekilde sorun yarattığı açıktır. Bunun denetlenmesi, ihalenin yapılıp yapılmadığı, hak edişlerle tüketicilerden toplanan paraların paralelliği ne durumdadır, bunları görmek çok zor. Onun için, bu abonelik sözleşmeleri konusu çok önemli bir noktada. Hele hele iletişim sektöründe yaşadığımız sıkıntıları biliyoruz.

Burada, demiş mesela “Aboneliğin belirlenen süreler içerisinde sona erdirilmediği durumlarda, bu sürelerin bitiminden itibaren mal veya hizmetten yararlanılmış olsa dahi, tüketiciden herhangi bir bedel talep edilemez. Satıcı veya sağlayıcı, fesih

bildiriminin hüküm ifade etmesinden itibaren on beş gün içinde tüketici tarafından ödenmiş olan ücretin geri kalan kısmını kesinti yapmaksızın iade etmekle yükümlüdür.” Tüm bunlar, teorik olarak güzel şeyler, bu yasaya konmasının çok olumlu yanları var ama öyle anlaşmalar yapıyorlar ki, kampanyalar içerisine soktukları tüketici kampanyaların bitim sürelerinde çok ciddi bedellerle karşı karşıya kalacak durumlara geliyor. Onun için, bu konu, abonelik sözleşmeleri yasal mevzuatta konulandan daha çok yönetmelik ve denetimlerle tüketicinin hakkının korunmasına yönelik ciddi bir çabayı içeren bir nokta. Çünkü tek firmanın bütün 76 milyon tüketici karşısında gücünü istediği gibi kullandığı bir konuma gelmelerini sağlıyor.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Öztürk.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar, bu maddede de ben yönetmeliklerle bunların düzenlenmesi gerektiği iki şeyi aktarmak istiyorum.

Bunlardan bir tanesi, firmalar, özellikle iletişim firmaları size bir tarife sunuyorlar, diyorlar ki, bu tarife paket olarak şunları kullanın ama paketi geçerse normal standart tarifesinin üzerinden ücretlendirme yapıyorlar. Bunun belki yönetmeliklerle düzenlenmesi gerekiyor.

BAŞKAN – Bu önemli.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Önemli bir hadise...

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, notlarınıza alırsanız, arkadaşlar not alsınlar yönetmelikte düzelecek çok şey var, biraz sonra ben de Sayın Susam’a katılarak bir iki şey söyleyeceğim.

Buyurun, bu kadar mı?

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Vallahi bir tane daha vardı ama aklımda yok şu anda, daha sonra...

BAŞKAN – Peki.

HALİL MAZICIOĞLU (Gaziantep) – Sözleşmeyi de bildirecek zaten.

BAŞKAN – Mesela, yaşadığımız bir olayı burada sizinle paylaşmak isterim.

2010 yılında bir GSM operatörü bizimle bir yıllık sözleşme yaptı, özellikle geçen sene vekillik yapan arkadaşlarımız... Bu arada onun çalışmasını başlattım ama burada söylemek zorundayım.

HALİL MAZICIOĞLU (Gaziantep) – Geçen dönem Başkanım.

BAŞKAN – Geçen dönem milletvekilliği yapan arkadaşlarımız... 2010’un 7’nci ayında GSM operatörüyle bir sözleşme yaptık. Bize, İnternet paketi dâhil bir sunum yaptı, bir paket anlaşma yaptık. Aynı telefon numarası, 2011’in 7’nci ayında süremiz bittiği için aynı şebekeyle, GSM operatörüyle yeni bir iki yıllık sözleşme yaptık ve o devam etmeye başladı. Fakat çok enteresan bir şey, 2010 yılında yapmış olduğumuz, 2011 yılının 7’nci ayından itibaren sanki birinci pakette biz abone olmuşuz gibi her ay bizden, bordromuzdan para kesildi, kesilmeye de devam ediyor. Bunu bir arkadaşımız tespit etti, firmayla görüştü, ileri-geri iş biraz büyüyünce onun parasını ödediler. Ben de merak ettim, birkaç arkadaş da dâhil olmak üzere bordroma baktım 2011’in 7’nci ayından itibaren her üç ay boyunca 150, 160, 170 lira para sürekli kesilmiş.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bunun izahını nasıl yapıyorlar?

BAŞKAN – İzah şu: Efendim, o paket bilmem BIS bedeli, siz buna dilekçe verip iptal etmemişsiniz. Ya ben ne diye iptal edeyim, sen zaten aynı şeyi bir paket getirmişsin, ikinci bir paketin sözleşmesini yapmışsın. Aynı telefon numarasına 2 tane paket nasıl kullanabilirim ben?

Dolayısıyla, işte, efendim bakalım, inceleyelim filan arkadaşımızın biri çözdü, aldı. Meclis Genel Sekreterliğine de şey yaptım, şimdi tamamını inceliyoruz, o konuda da bir şey alacağız. Bu tip sözleşmelerde, özellikle, paket program sunuyoruz, paket bilmem ne yapıyoruz sözleşmelerinde maalesef çok ciddi anlamda problemlerle karşılaşyoruz.

Buradaki bu abone sözleşmeleri -Alim Hoca’nın da söylediği şey ama- mutlaka yönetmelikte çok titiz olarak takip edilmelidir diye düşünüyorum.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Sayın Başkanım, ikinci ve üçüncü husus da şu...

BAŞKAN – Buyurun.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Mesela, yine, yirmi dakikalık bir paket sunuyor, örnek söylüyorum, diyor ki bunun bedeli 20 lira. Fakat yirmi dakikayı kullanmıyor, bir sonraki aya devretmede sıkıntılar var, sonuçta böyle bir paket alıyor ama burada da incelemeleri gerekiyor. BTK gerçi bunların bir kısmını inceliyor ama. Bir başka husus da, ilk konuşmaya başladığı, bağlantı kurulduğu

andan itibaren süreye göre ücretlendirme yapması lazım, “kontör” dediğimiz şey atıyor, bunda da, yine yönetmeliklerde bu hususa da dikkat ederlerse BTK’yla iş birliği içinde olurlarsa güzel bir şey olur diye düşünüyorum.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Notlarımızı aldık.

BAŞKAN – Evet, bu konularda ciddi anlamlarda şeyler var, kendi yaşadıklarımız ve şikâyetlerden aldığımız şeyler var.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Onların isimlerini de alalım, gereken soruşturmayı da yapabiliriz.

BAŞKAN – Şimdi vereceğim.

Alim Hocam, var mıydı söz talebiniz?

ALIM IŞIK (Kütahya) – Önergem var.

BAŞKAN – Önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/787 esas numaralı Tasarının 52. maddesine aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederim.

Alim Işık

Kütahya

“Tüketiciden kullanmadığı veya faydalanmadığı mal veya hizmet için herhangi bir isim altında ücret talep edilemez.”

BAŞKAN – Alim Hocam, buyurun.

ALIM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım, özellikle kayıtlara girmesi açısından biraz önce bahsettiğim konuyu bir önerge hâline getirip huzurunuzda arkadaşlarımla paylaşmak için söz aldım.

Bu fıkroda, tüketiciden kullanmadığı ya da faydalanmadığı herhangi bir mal veya hizmet için herhangi bir isim altında ek ücret ya da herhangi bir ücret talep edilemeyeceği konusunu bu kanun kapsamına zikretmemiz lazım. Bu iş yönetmeliğe bırakılacak bir iş değil.

BAŞKAN – O sizin söylediğiniz, evet.

ALIM IŞIK (Kütahya) – Yani, bunu bir şekilde buraya yerleştirmemizde yarar olduğunu düşünüyorum, takdir Komisyonun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Aslında çözer.

BAŞKAN – Hayır, şöyle bir şey. Bu geniş anlamda... Elektrik Piyasası Kanunu’nu tartışırken de bunu çok tartıştık.

ALIM IŞIK (Kütahya) – Bunu koymamız lazım.

BAŞKAN – TRT payını tartıştık, ondan sonra kayıp kaçak bedelleriyle alakalı ulusal tarifeyi tartıştık, bölgesel tarifeye neden geçemediğimizi tartıştık.

ALIM IŞIK (Kütahya) – Hizmet veriyorsa, bedelini alsın ama vermiyorsa...

BAŞKAN – Alim Hocamın orada da aynı şeyleri var, burada da dile getiriyor ama siyaseten şu konuda... Yani özelleştirmeler bitti, tekrar o konulara dönmek lazım ama bir, iki yıl içerisinde bu problemlerin çözüleceğini açıkçası düşünüyorum. İnşallah çözerler.

Buyurun Sayın Susam.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ben de önergeye katılıyorum. Özellikle, sizin de verdiğiniz örnekler benim de dikkat çekmek istediğim hususlarda, size verilen cevaplar gibi bize de aynı cevaplar verildi başka konularda.

BAŞKAN – Çok özür dilerim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Estağfurullah.

BAŞKAN – Bir de şu şeylere düzenleme lütfen, rica ediyorum.

Bir aboneliği iptal edeceğim. Telefon açıyorum, diyor ki... Bir kere, bir on dakika bir hoş geldiniz sefa gittiniz faslı var, ondan sonra diyor ki, filanca yapıyorsa, on madde okuyor, ulan hangisiydi hangisiydi, düğmeye basamıyorsun bir daha açıyorsun, 1’e basıyorsun, 1’den götürüyor 5’e, 5’ten götürüyor 7’ye, ya bir on dakikadan, yirmi dakikadan aşağı kurtulamıyorsun, en sonunda lanet olsun diyorsun, yani bir de bunlar da çok saçma sapan şeyler.

Sayın Susam’a ek yaptın, devam etsin Sayın Susam.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Tabii.

Yani, ben başımdan geçen örneği vereyim, burada boyuna söylüyorum ama muhatap hâlâ bulamıyorum, hâlâ devam ediyor, ne yapacağımı da bilmiyorum.

Bir iletişim şirketinin bir kampanyasına katılmışım. Kampanyaya katıldıktan sonra, kampanya bitmiş, “Kampanyaya devam edecek misiniz?” diyor, “Etmeyeceğiz” diyoruz telefonda. Ondan sonra gelen faturalara bakıyorum, faturalar astronomik. Faturalar astronomik gelince diyorum ki: “Ben bu İnternet paketini ve telefonu kapatacağım.” “Tamam” diyor, kapatacağım dediğim hâlde kapatmıyor, sonuçta araştırıyorum, diyor ki, “Siz niye dilekçe vermediniz, kendiniz gidip dilekçe vermelisiniz.”

Ya kampanyayı bitirirken sözlü ifadeyle kampanyayı bitirdim diyorsun, ondan sonra bana yüksek bedelle yazıyorsun. Yüksek bedeli anlıyorum, diyorum ki ben bunu kapatmak istiyorum, kapatın diyorum, tamam diyorlar, sonra anıyorum tekrar faturalar gelince diyor ki: “Siz gidip şuraya dilekçe verip kapatmamışsınız.”

Benim konuşma bandımı istiyorum, konuşma bandı için şikâyet ediyorum, vallahi altı ay uğraştım çözemedim, çözemiyorum da. Onun için, ben, Alim Işık'ın dediğine tamamen katılıyorum. Yani, belki, başkan da buna katılıyor ama çekincesi şurada...

BAŞKAN – Evet.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ya buna elektrik idaresinde, elektrikte sıkıntıya düştük, onunla çelişkiye düşer miyiz diye korkuyor ama şimdi şöyle söyleyeyim, bunu bir tüketici hakkı olarak kayda geçmemiz lazım. Tüketicinin, bu anlamıyla kullanmadığı, faydalanmadığı bir hizmetten dolayı bedel ödemesini hiçbir şekilde kabul edemeyiz, etmemeliyiz. Bu, insan hakkına da çağdaş sözleşmelere de aykırı bir olay ama bugün maalesef, bu her yerde var, bunu kaldırma konusunda bu öneriye destek veriyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Hanımefendi, kısa bir açıklama var herhâlde, buyurun.

TÜKODER GENEL BAŞKAN YARDIMCISI AYSEL CAN EKŞİ – Sayın Susam'ın ve Sayın Işık'ın önerisine aynen katılıyoruz, yani kullanılmayan...

Yalnız, bir ilavem daha var, özellikle, taciz niteliğinde olan, yolda, izde, hastanede vapurda abonelik için aramaların sonucunda, burada yazılmış çok güzel “Tüketicie verilmesi zorunludur, sözleşme şekline getirilerek.” diyor. Verilmemesi durumunda bir cezai madde konulmalı.

Önerim budur, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Hükümet, önergeye katılıyor musunuz efendim?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Katılmıyoruz. Ancak şunu ifade edeyim, bizim bu hükmü buraya koymamızdaki en büyük sebeplerden bir tanesi yüksek yargının bu konudaki sabit ücretlerin alınması gerektiği yönündeki karar içtihi idi. Ancak biz yine şu anda notumuza aldık, gündemimize aldık, inşallah Genel Kurul safhasına kadar bir çalışma yapar yine sizlerle paylaşırız, bunu da belirtmiş olayım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

53'üncü maddeyi okutuyorum:

Sürelî Yayın Kuruluşlarınca Düzenlenen Promosyon Uygulamaları

MADDE 53- (1) Sürelî yayın kuruluşlarınca düzenlenen ve her ne amaç ve şekilde olursa olsun, bilet, kupon, iştirak numarası, oyun, çekiliş ve benzeri yollarla sürelî yayın dışında ikinci bir mal veya hizmetin verilmesinin taahhüt edildiği veya verildiği promosyon uygulamalarında, yönetmelikle belirlenen sürelî yayıncılık amaçlarına uygun kültürel mal veya hizmetler dışında başka bir mal veya hizmet verilemez.

(2) Sürelî yayının birden fazla sayıda satın alınmasını gerektiren ve belirli bir zamana yayılan promosyon uygulamalarının süresi; günlük sürelî yayınlarda yetmiş beş günü, haftalık sürelî yayınlarda on sekiz haftayı, daha uzun sürelî yayınlarda ise on iki ayı geçemez.

(3) Sürelî yayın kuruluşu, promosyon uygulamasına ait reklamlarda uygulamaya konu olan mal veya hizmetin Türkiye genelinde teslim ve ifa tarihlerine ilişkin programını ilân etmek ve bu mal veya hizmetin teslim ve ifasını, promosyon uygulamasının bitiminden itibaren kırk beş gün içinde yerine getirmek zorundadır.

(4) Promosyon uygulaması süresince, sürelî yayının satış fiyatı, ikinci ürün olarak verilmesi taahhüt edilen mal veya hizmetin yol açtığı maliyet artışı nedeniyle artırılmaz. Promosyon uygulamasına konu olan mal veya hizmet bedelinin tamamının veya bir bölümünün tüketici tarafından karşılanması istenemez.

(5) Promosyon uygulamasına konu olan mal veya hizmet taahhüdü ve dağıtımı bölünerek yapılamaz ve bu mal veya hizmetin ayrılmaz ya da tamamlayıcı parçaları da ayrı bir promosyon konusu haline getirilemez. Bu Kanunun uygulanmasında ikinci ürün olarak verilmesi taahhüt edilen her bir mal veya hizmete ilişkin işlemler bağımsız bir promosyon uygulaması olarak kabul edilir.

(6) Süreli yayın kuruluşları tarafından düzenlenmeyen ancak süreli yayınlarda doğrudan veya dolaylı ilişkilendirilen promosyon uygulamaları da bu madde hükümlerine tabidir.

(7) Promosyon uygulamalarına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

BAŞKAN – Madde üzerinde önerge yok.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ –Sürelerde şu an uyguladığımız kanunda “bir hafta” derken yetmiş güne çıkıyor, bu süreler neden uzamış onu öğrenmek istiyorum?

BAŞKAN – Süreler neden uzadı?

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Sayın Başkanım, mevcut kanunda altmış gün olanı yetmiş beş güne çıkardık, çok uzatmadık, yani aşağı yukarı on beş günlük... Burada on yıllık bir uygulama var 2003’ten beri. Makuldür.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ederim.

Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Aslında, sürekli yayın kuruluşlarınca düzenlenen promosyon ve uygulamalarıyla ilgili olarak daha radikal bir kanun tasarısı hazırlanabilirdi ama ne yaparsınız ki bunlar hazırlanamıyor. Promosyon uygulamalarının bugün Türkiye’de en büyük sıkıntısı şudur, kalitesiz malla tüketiciyi yanıltan, aldatan ve bu anlamıyla piyasada haksız rekabeti ortaya süren en önemli şeylerden bir tanesidir.

Çin’de yaptırılan Çin ürünlerini ve Uzak Doğu ürünlerini bu ülkenin içerisinde sokan, “promosyon” adı altında tüketiciyi aldatan... Çünkü “promosyon” denen ürünü kampanya süresi sonunda alıyorsunuz ve aldığınız ürünün ne olduğunu sonra görüyorsunuz, ondan sonra da iş işten geçmiş oluyor. Bütün bunlar, bu anlamıyla çok ciddi sıkıntılar ama ne yaparsınız ki, medyanın istediği şeylere dur demek de zor oluyor gibi gözüküyor.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Madde 53’te söz talebi mi var? Buyurun.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Sayın Başkanım, şimdi malum Türkiye’de bu 1990 yıllarının sonlarında bir promosyon savaşları yaşandı 2003’te bunun önüne geçmek için 2 tane kriter getirdik. Bir tanesi, dedik ki: Gazeteler promosyon verebilmek için süreli yayıncılık amaçlarına uygun olmalı, artı kültürel ürünle sınırlı olmalı. Bunu biz bugün yine koruyoruz, yayıncılık amaçlarına uygun sadece kültürel ürünlerle sınırlı tutuyoruz. Yani eskisi gibi böyle piyasada dolaşan Çin mamulü ürünler artık yok.

BAŞKAN – Tencere, tabak dağıtmıyorlar yani.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Yok, onlar eskidendi, geçti, 2003’ten bu tarafa bu konuda son derece sıkı tedbirlerimiz var, çok da sıkı bir şekilde uyguluyoruz, aynı sıkılık bundan sonra da devam edecek.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

53’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

54’üncü maddeyi okutuyorum:

BEŞİNCİ KISIM

Tüketicinin Bilgilendirilmesi ve Menfaatlerinin Korunması

Fiyat Etiketleri

MADDE 54- (1) Perakende satışa arz edilen malların veya ambalajlarının yahut kaplarının üzerine kolaylıkla görülebilir ve okunabilir şekilde tüketicinin ödeyeceği tüm vergiler dâhil satış fiyatı ve birim fiyatını gösteren, üretim yeri ve ayıracı özelliklerini içeren etiket konulması; etiket konulması mümkün olmayan hallerde aynı bilgileri kapsayan listelerin görülebilecek şekilde uygun yerlere asılması zorunludur. Hizmetlerin tarife ve fiyatlarını gösteren listeler de bu madde hükmüne göre düzenlenerek asılır.

(2) Etiket, tarife ve fiyat listelerinde belirtilen fiyat ile kasa fiyatı arasında fark olması durumunda tüketici lehine olan fiyat uygulanır.

(3) İndirimli satışa konu edilen mal veya hizmetlerin indirimli satış fiyatı, indirimden önceki fiyatı, tarife ve fiyat listeleri ile etiketlerinde gösterilir. İndirimli satışa konu edilen mal veya hizmetlerin indirimden önceki fiyattan daha düşük fiyatla satışa sunulduğunun ispatı satıcı veya sağlayıcıya aittir.

(4) Bakanlık, belediyeler ve ilgili odalar, bu madde hükümlerinin uygulanması ve izlenmesine ilişkin işleri yürütmekle görevlidirler.

(5) Etiket, tarife ve fiyat listeleri, indirimli satışlara ilişkin süre ile diğer uygulama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

BAŞKAN – Madde üzerinde bir adet önerge vardır, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/787 sayılı Tasarının 54. maddesinin 4'üncü fıkrasında yer alan "ilgili odalar" ibaresinden önce gelmek üzere "ilgili kamu kurumu niteliğindeki meslek odaları" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ümit Özgümüş

Osman Aydın

Kemal Değirmendereli

Adana

Aydın

Edirne

Mehmet Ali Susam

İzmir

BAŞKAN - Önerge sahibi Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, önerge verişimizin temel nedenini dünkü bir tartışmayı da hatırlatarak başlayayım.

Dün, sağlıkla ilgili konuda Sayın Kacır'a hastanelerde, özel hastanelerle ilgili fiyat tarifeleri ve alınan ücretlerle ilgili olarak bir denetim eksikliği veyahut da tüketiciyi ciddi bir şekilde mağdur eden uygulamalar olduğu şeklinde bir eleştiri getirmiştım. Bunu, sağlık sektöründe insanlar canları yandıkları için şey yapıyorlar. Ben bu anlamıyla bu işin içine dâhil edilmesi gereken kesimlerin kamu kurumu niteliğindeki meslek odaları olduğuna inanıyorum, oradan da örnek vereceğim. Orada da aynı konuda, ilaçta reklamla ilgili Özgür Özel, Eczacılar Odası Başkanlığı yapmış birisi olarak da ilaçta neden reklam olmaması gerektiğini bir meslek odası başkanlığı yapmış birisi olarak açıkladı.

Dönün, piyasaya gelin, diğer meslek odalarıyla ilgili olarak da bu çok önemli bir konudur. Bu denetime, kamu kurumu niteliğinde bir sorumluluk taşıyan meslek odalarının dâhil olması piyasanın denetlenmesinde; buna ticaret odalarını, sanayi odalarını ve esnaf odalarını da katmak koşuluyla bu şekilde bir tanımlama yaparsak, yani "ilgili odalar" ibaresinden önce "ilgili kamu kurumu niteliğinde meslek odaları" dersek bu açılıma, bu şekilde çok ciddi bir denetim mekanizmasını bakanlıkla birlikte yapma fırsatını da bulmuş oluruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Buyurun Sayın Işık.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Ben de, önergeden önce düğmeye basmıştım, burada bir daralma olduğu düşüncesiyle önerge gelince ona destek mahiyetinde konuşmamı yapayım.

Belediyeler ve ilgili odalar, gerçi "kamu kurumu niteliğinde" diye Sayın Susam sundu ama "ilgili odalar" yerine "ilgili kuruluşlar" desek, yani meslek odası, ilgili dernek veya bununla ilgili yetkili olanlar olmaz mı, daha uygun olmaz mı?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – O, o kadar çok geniş bir tanımlama ki. İlgili kamu kurumu, devletin tanıyacağı, sorumluluk da vardır onlarda.

ALİM IŞIK (Kütahya) – O zaman "ilgili meslek odaları, kamu kurumu niteliğinde meslek odaları" diye sınırlandırmakta fayda var.

BAŞKAN – "Kamu kurumu niteliğinde meslek odaları..."

ALİM IŞIK (Kütahya) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN - Hükümet önergeye katılıyor mu efendim?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Efendim, katılmıyoruz.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Niye katılmıyorsunuz sorabilir miyim?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Çünkü zaten, odalar hepsini kapsıyor, belediye var, şey var, yani bunda bir şey yok.

BAŞKAN – Şimdi, “ilgili odalar”la “ilgili kamu kurumu niteliğindeki” ikisi de aynı gibi geldi bana da onun için sordum.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Yani netice itibarıyla, bütün odalar meslek örgütü olarak ticaret odası ve esnaf odasını kapsıyor, bizim bunda amacımız buydu zaten. Dolayısıyla, bir karışıklığa sebebiyet vereceğini düşünüyoruz, o nedenle de katılmıyoruz.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) –Peki, örneğin akademik odalar dâhil mi buna, onu da katıyor musunuz?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Ben net olarak söyleyeyim, bizim buradaki amacımız ticaret ve sanayi odaları, esnaf odaları.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ama işte, ben eksik olduğunu düşündüğüm için “ilgili kamu kurumu niteliğinde meslek odaları” dedim.

BAŞKAN – Onlar da kamu kurumu niteliğinde.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Onlar da kamu kurumu niteliğinde.

Şimdi, bakın, Bakanlığın buradaki denetim mekanizması bu üç kısımda. Mesela, sağlıkla ilgili eczacılar odası.

BAŞKAN – İyi de “ilgili oda” diyor zaten.

Şimdi, bir dakika, ilaçla ilgili bir şey olacaksa, herhâlde eczacılar odasını davet edecek, eczanelerle ilgili bir şey olursa eczaneyi davet edecek. Yani hastaneyle doktorun faaliyetleriyle ilgili bir hizmet şikâyeti varsa herhâlde tabipler odasını davet edecek, ilgili oda diyor ya.

Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

55’inci maddeyi okutuyorum:

“Tanıtma ve Kullanma Kılavuzu

MADDE 55- (1) Tüketicinin kullanımına sunulan malların tanıtım, kullanım, kurulum, bakım ve basit onarımına ilişkin Türkçe tanıtma ve kullanma kılavuzuyla, gerektiğinde uluslararası sembol ve işaretleri kapsayan etiketle satışa sunulması zorunludur.

(2) Malın güvenli kullanımına ilişkin hususların malın üzerinde yer alması halinde yazılı ve sesli ifadelerin Türkçe olması zorunludur.

(3) Malların ilgili teknik düzenlemesi uyarınca kişinin sağlığı ile çevreye zararlı veya tehlikeli olabilmesi durumunda, bu malın güvenli kullanılabilmesi için malın üzerine veya tanıtma ve kullanma kılavuzuna bu durumla ilgili açıklayıcı bilgi ve uyarılar açıkça görülecek ve okunacak şekilde konulur veya yazılır.

(4) Türkçe tanıtma ve kullanma kılavuzlarının hazırlanması sorumluluğu üretici ve ithalatçıya; tüketiciye verilmesi ve teslim edildiğinin ispat sorumluluğu ise satıcıya aittir.

(5) Hangi malların tanıtma ve kullanma kılavuzu ve etiket ile satılmak zorunda olduğu ve bunlarda bulunması gereken asgari unsurlar ile diğer uygulama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

BAŞKAN – 55’te bir açıklama vardı. Hanımefendi yapacak mısınız?

Buyurun efendim.

TÜKODER GENEL BAŞKAN YARDIMCISI AYSEL CAN EKŞİ – Burada bence hizmet bölümünün eksik olduğunu düşünüyorum. Mal ve hizmetlerle ilgili daha iyi olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Peki, 55’inci maddeyle alakalı önerge yok. Söz talebi yok.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

56’ncı maddeyi okutuyorum:

Garanti Belgesi

MADDE 56- (1) Üretici ve ithalatçılar, tüketiciye yönelik üretilen veya ithal edilen mallar için içeriği yönetmelikle belirlenen bir garanti belgesi düzenlemek zorundadır. Bu belgenin tekemmül ettirilerek tüketiciye verilmesi sorumluluğu satıcıya aittir.

(2) Garanti süresi malın teslim tarihinden itibaren başlamak üzere asgari iki yıldır. Ancak, özelliği nedeniyle bazı malların garanti şartları Bakanlıkça başka bir ölçü birimi ile belirlenebilir.

(3) Tüketici bu kanunun 11’inci maddesinde belirtilen seçimlik haklarından onarım hakkını kullanmışsa, malın garanti süresi içerisinde tekrar arızalanması veya tamiri için gereken azami sürenin aşılması veya tamirinin mümkün bulunmadığının anlaşılması

hâllerinde 11'inci maddede yer alan diğer seçmlik haklarını kullanabilir. Satıcı tüketicinin talebini reddedemez. Bu talebin yerine getirilmemesi durumunda satıcı, üretici ve ithalatçı müteselsilen sorumludur.

(4) Hangi malların garanti belgesi ile satılmak zorunda olduğu ile diğer uygulama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

BAŞKAN – 56'ncı maddede iki adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/787) esas numaralı Tasarı'nın 56'ncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümlelerin eklenmesini ve ikinci fıkrasında geçen "asgari iki" ibaresinin "asgari üç" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Alim Işık

Bahattin Şeker

Kütahya

Bilecik

İthalatçılara servis ağı, yedek parça ve distribütörlük anlaşmalarını yapmadan yetki belgesi verilmez.

BAŞKAN – Sayın Işık, buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım, bu konu, haksız rekabetin önüne geçilmesi ve ülkemiz içerisindeki yerli üreticilerin desteklenmesi adına bir düzenlemeye ihtiyaç duyulduğu soruna çözüm amacıyla gündeme getirilmektedir. Bugün aynı malı Çin'den, İsrail'den hatta başka ülkelere, o ülkenin malı olduğu hâlde, üzerine etiketi koyup daha ucuz fiyata ithal ettiği malı yurt içi üretmiş gibi pazarlayan veya ithal mal olarak daha ucuza pazarlayarak yerli imalatçıların önünü kesen bir sorunla karşı karşıyayız. Dolayısıyla, ithalatçılara en azından servis ağını, yedek parça anlaşmasını ve distribütörlük anlaşmasını belgelememesi hâlinde bu yetkinin verilmemesi ve böylece yerli imalatçıların ve bu amaçla yatırım yapmış olan üreticilerimizin desteklenmesinin daha doğru olacağını düşünüyorum. Tabii ki, uluslararası anlaşmalara da ters düşmemek kaydıyla bu zorunluluğu bu şekilde koyarsak bunun önüne geçeriz diye düşünüyorum.

Ayrıca, garanti belgesi süresinin iki yıldan üç yıla çıkarılmasının da malın kalitesini artıracığı için birçok fason imalatçılığın da piyasadan çekilmesine vesile olacaktır.

Yerinde bir önerge olduğunu düşünüyorum. Takdir Komisyonundur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Bir açıklama mı var efendim?

Buyurun.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Sayın Başkanım, Sayın Vekilimizin verdiği önergenin 1'inci maddesi, "asgari iki" ibaresi yerine "asgari üç" diyor. Şimdi, bizim zaten ayıplı mala karşı iki yıllık bir zaman aşımı süremiz var, yani bu on yedilik uygulama bu şekilde. Keza garanti belgesinin süresi de iki yıl. Yani bunu şimdi üç yıla çıkarmak çok stratejik bir karar olur. Yani şu an piyasa dengelerine bence iki yıllık süre oturdu. Avrupa Birliği uygulamalarında, dünya uygulamalarında bu böyle. Bu açıdan, Komisyonu bu konuda bilgilendirmek istedim.

Sayın Vekilimizin ikinci kısmı 58'inci maddeyle ilgili, satış sonrası hizmetleriyle ilgili, isterseniz o madde geldiği zaman...

BAŞKAN – 58'de çözüyor muyuz orayı?

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Yok. 58'le ilgili açıklama yapmak isteriz. 58'de zaten bizim şey şudur: Bir ithalatçı diyelim ki bir ürünü ithal etmek istediği zaman, mutlaka bizim Bakanlığımızın istediği sayıda onun servis ağını kurması lazım. Bize başvuruyor, bu servislerle mutlaka bir anlaşma yapıyor, Türkiye'nin 7 bölgesinde biz bütün bu ürünlerle ilgili kurmaları gereken servis sayılarını belirliyoruz, 20'dir, 30'dur, 40'dır, 50'dir, 60'dır; bunlarla anlaşma yapıyor ve aynı zamanda bu anlaşma yaptığı servisler TSE'nin yetki verdiği, yeterlilik verdiği servisler oluyor. Bunda...

BAŞKAN – Peki, 58'de daha geniş açıklama alalım.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Peki.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ben bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Bu aynı önergeyle ilgili mi?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Evet, önergeyle ilgili.

BAŞKAN – Peki.

Buyurun Sayın Susam.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ben Sayın Alim Işık'ın önergesinin genel çerçevesine gerçekten katılıyorum. Bizim bu kanunu çıkartırken, Tüketici Kanunu'nda aynı şekilde yerli üretimi teşvik eden bir anlayışı da teşvik etmeliyiz. Yani "Uluslararası standartlara gelmiş, iki yıl, bu yerleşti." noktasındaki anlayış, yerli üretimin yabancıyla mücadele etmesinde bizim üç yıl garanti süresi koymamız bir yanıyla bu haksız rekabette veya bu rekabette kendi ulusal firmalarımızı, yerli firmalarımızı koruma açısından bir avantaj olarak konmuştur. Birçok ülke bu tür avantajları kendi lehlerini kullanabiliyorlar. Biz bu anlamıyla, böyle kullanmalar yapmanın da yararlı olduğunu düşünüyoruz. Bunu bir kez daha bu gözle düşünmeniz gerektiğini düşünüyorum. Onun için, öneriye böyle bir destek vermek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Genel Müdürüm, buyurun.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Sayın Başkanım, şimdi, eğer ithalatçı için ithal edilen mallarla ilgili bu süreyi üç yıla çıkarırsak, yani bunu savunmamız mümkün değil, bu, aynı zamanda ticarete bir teknik engel olarak da görülebilir.

BAŞKAN – Onu zaten gümrük şeyleriyle ayarlıyorlar zaten.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Dolayısıyla, biz burada yerli üreticiye farklı, tüketiciye karşı ithalatçıya farklı bir ayırım yapamayız.

BAŞKAN – Başka türlü o korumaları zaten gümrük kendi uygulamaları içerisinde yapıyor, biliyorum.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Bir de zaten, 57'nci madde bizim ihtiyari garantiyi düzenliyor. Zaten orada istediği kadar garanti verebiliyor ve o şeyden de sorumlu.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Önergeye Hükûmet katılıyor mu efendim?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/787) sayılı Tasarı'nın 56'ncı maddesinin ikinci fıkrasından sonra aşağıdaki fıkra eklenmiş, diğer fıkralar buna göre teelsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ümit Özgümüş

Osman Aydın

Kemal Değirmendereli

Mehmet Ali Susam

Adana

Aydın

Edirne

İzmir

Durdu Özbolat

Hasan Ören

Kahramanmaraş

Manisa

"(3) İlgili firmanın yetkili servisi olmasalar dahi TSE tarafından verilen hizmet yeri yeterlilik belgesi sahibi işletmeler tarafından yapılacak bakım ve tamirat ihtiyari garantiyi bozmaz. Hizmet yeri yeterlilik belgesi sahibi firma tarafından gerçekleştirilen tamir ve bakımın mal üzerinde hasara neden olduğunun ispat edilmesi durumunda, her türlü masrafı hasara neden olan firmaya ait olacak biçimde yeniden tamirat yapılır ya da yaptırılır. Tüketicinin malda meydana gelen zarar ya da malı kullanamadığı süre nedeniyle oluşan zararını tazmin amacıyla dava açma hakkı saklıdır."

BAŞKAN – Sayın Susam...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bu konuda bunu vermemizin nedeni, yetkili servisler kendilerinde gerçekleşmeyen tamir ve bakım hizmetlerini garanti bozması koşulu kullanarak piyasada servisleri dışında bu araçların bakımına müsaade etmiyorlar. "Garanti süresi içerisinde bu malı ancak siz bizim ücretsiz olarak garantili yetkili servislerimize yaptırabilirsiniz." diyorlar ama oraya giden tüketici sadece garanti kapsamındaki işler değil bunun dışındaki işlerle de muhatap olabiliyor. Bu anlamıyla, biz burada yetkili servisin yapacağı her işi bu anlamıyla yapması dışında tercihine bırakıyoruz, bakımıyla ilgili şeyi ve piyasada yetkili servisler dışındaki aynı alanda çalışan insanlara Türk Standartları Enstitüsünün hizmet yeterlilik belgesi olması koşuluyla bir ön açılması gerektiğinin altını çizmek istiyoruz. Bu alışkanlık, garanti belgesi süresinden sonra da devam ediyor çünkü, garanti belgesi bitse de yetkili servisler anlayışı devam ediyor. Onun için, piyasada özellikle oto tamircilerinde, başka tamircilerde bu olay devam ediyor. Bir de yetkili servislerin çok az

olduğu yerlerde veya olmadığı yerlerde de sadece sözleşme imzalamış insanlara bu işi yaptırma noktasında bir durum söz konusu. Bu anlamıyla, hem tüketiciye hem de firmalara kolaylık sağlaması açısından bu önerimizi verdik.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Evet, bir kısa açıklama...

TÜKODER GENEL BAŞKAN YARDIMCISI AYSEL CAN EKŞİ – Sayın Susam’ın önerisine katılıyoruz. Şundan dolayı: İnsanlar İnternet aracılığıyla yetkili servis olarak aldıkları telefonlarla hizmetlerini alıyorlar ve yetkili servis olmadıklarını daha sonradan öğreniyorlar. Ya bu hizmetin verilmesi yasaklanmalı ya da yetkili olmadıkları belirtilmeli...

BAŞKAN – O, sahtekârlıktır, onun cezası ayrı. Zaten onun cezasını versinler.

TÜKODER GENEL BAŞKAN YARDIMCISI AYSEL CAN EKŞİ – Yani çok sorun yaşıyor, bu anlamda daha iyi olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Tamam, cezası verilsin.

Arkadaşlar, şimdi, biz ithal edilen şeylere veya herkese diyoruz ki: “Bak, servisini kurman lazım, servis ağını yapman lazım. Garanti sürenizde bu garanti şartlarını tecessüs ettirmeniz lazım.” Ve adam da tabii yani ben şimdi ürünün imalatçısı olsam bir servisi yetkilendirmem lazım, bir sürü yatırım yapmam lazım. Keşke öyle bir şey olsa bütün firmalar...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkan, size bir şey sorayım. Siz sıfır araba çok almışsınızdır. Sıfır arabanın garanti süresi içerisinde yetkili servise gönderdiğiniz araçlardan garanti kapsamı iş dışında para ödemediğiniz şey olmuş mudur servislerden?

BAŞKAN – Ben şöyle yapıyorum: Garanti kapsamı dışında hiçbir işlemi yaptırmıyorum, kendi tamircilerim ve servislerim var, oraya gidiyorum.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ya, o zaman da diyor ki: “Oraya müdahale etmişler...”

BAŞKAN – Hayır, garanti kapsamında. Benim zaten servisim de “Ağabey, bunun garantisi var, buna onlar baksın.” diyor, onu ayırıyoruz, o işi bedavaya getiriyoruz yani.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Niye onu yapıyorsun? Çünkü bedel.

BAŞKAN - Öbürü pahalı.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – İşte, biz de bunun altını çizmek istiyoruz.

BAŞKAN – Buyurun.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Sayın Başkanım, tabii, bu önergeyi Sayın Vekilimiz alt komisyonda da verdi. Bir defa, bu önerge 58’inci maddeyle ilgili.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – 58’inci maddeyle ilgili olabilir.

BAŞKAN – 58’e de getiriyoruz zaten. Oraya da geleceğiz.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – İkincisi, şimdi, efendim, biz burada ayıba karşı üreticilerin, firmaların, ithalatçıların sorumluluğunu mu tartışıyoruz yoksa özel servisleri mi? Bugün, TSE’nin yetki verdiği 30 bin tane servis var. Biz firmalara diyoruz ki: “Ayıba karşı iki yıl ürünün arkasında, otomotivin arkasında duracaksın.” Böyle bir zorunluluk getiriyoruz. Ayrıca, diyoruz ki: “40 tane servis kuracaksın Türkiye’nin 7 bölgesinde. Bu servisleri çok dikkatli seç, standartlarını çok yüksek belirle ve tüketiciyle...” Yani dolayısıyla, burada TSE’nin yetki vermiş olduğu bütün bu 30 bin tane özel serviste yapılan işlemlerin ayıbı bozmayacağı, garanti süresini bozmayacağı gibi bir hüküm getirmek bence olacak şey değil.

BAŞKAN – Servis kurmayacak adamın işine yarar o.

Teşekkür ederiz.

Hükûmet katılıyor mu efendim?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

56’da başka önerge yok.

56’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

57’nci maddeyi okutuyorum:

İhtiyari Garanti

MADDE 57- (1) İhtiyari garanti, tüketicinin yasal hakları saklı kalmak kaydıyla mal veya hizmetle ilgili; değişim, onarım, bakım, bedel iadesi ve benzeri hususlarda satıcı, sağlayıcı, üretici veya ithalatçı tarafından verilen ilave taahhüdü ifade eder.

(2) İhtiyari garanti taahhüdü süresince, taahhüt edilen hakların kullanılması nedeniyle tüketiciden masraf talep edilemez.

(3) Taahhütte bulunan, taahhüdünün yanı sıra ilgili reklam ve ilanlarında yer alan ifadelerle de bağlıdır. Bu taahhütte, tüketicinin yasal haklarının saklı olduğu, garantiden faydalanma koşulları, süresi, garanti verenin adı ile iletişim bilgileri yer almak zorundadır.

(4) İhtiyari garanti taahhüdünün tüketiciye yazılı olarak veya kalıcı veri saklayıcısı ile verilmesi zorunludur.

(5) İhtiyari garanti taahhüdü, bu maddede öngörülen özellikleri taşımasa bile taahhütte bulunanı bağlar.

BAŞKAN – Madde üzerinde önerge yok, söz talebi yok.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

58'inci maddeyi okutuyorum:

Satış Sonrası Hizmetler

MADDE 58- (1) Üretici veya ithalatçılar, ürettikleri veya ithal ettikleri mallar için Bakanlıkça belirlenen kullanım ömrü süresince, satış sonrası bakım ve onarım hizmetlerini sağlamak zorundadır.

(2) Üretici veya ithalatçılar, yönetmelikle belirlenen mallar için Bakanlıkça onaylı satış sonrası hizmet yeterlilik belgesi almak zorundadır.

(3) Bir malın yetkili servis istasyonlarındaki tamir süresi, yönetmelikle belirlenen azami süreyi geçemez.

(4) Üretici veya ithalatçılar, yetkili servis istasyonlarını kendileri kurabileceği gibi servis istasyonlarının verdiği hizmetlerden sorumlu olmak şartıyla kurulu bulunan servis istasyonlarından veya servis organizasyonlarından da faydalanabilir.

(5) Herhangi bir üretici veya ithalatçıya bağlı olmaksızın faaliyette bulunan servis istasyonları da verdikleri hizmetten dolayı tüketiciye karşı sorumludur.

(6) İthalatçının herhangi bir şekilde ticari faaliyetinin sona ermesi halinde bakım ve onarım hizmetlerinin sunulmasından garanti süresi boyunca satıcı, üretici ve yeni ithalatçı müteselsilen sorumludur. Garanti süresi geçtikten sonra ise kullanım ömrü süresince bakım ve onarım hizmetlerini üretici veya yeni ithalatçı sunmak zorundadır.

(7) Servis istasyonlarının kuruluşu, işleyişi, sayısı, özellikleri ile diğer uygulama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

BAŞKAN – Şimdi, bu tam da demin tartıştığımız konu.

Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ben şimdi, şeyi söyleyeyim: Bakanlık, bizim 56'da verdiğimiz önergeyle buradaki ilişkinin 58'de tartışılması gerektiğini söyledi. Bu çerçevede içerisinde bizi bir aydınlatırlarsa biz de bu çerçevede önergemizi bir kez daha değerlendiririz.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Sayın Işık...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Ben de 56'ncı maddedeki önergemizin bir bölümüyle ilgili sayın Bakanlık yetkililerinin ifadesine dayanarak, özellikle ithalatçı belgesi alırken şu anda hangi kriterler aranıyor? Örneğin, bizim önergemizde yer alan distribütörlük anlaşması, yedek parça anlaşması ve servis ağı kurmaya yönelik garanti belgesi ya da taahhütte ilgili nasıl bir uygulama var? Bunların dışında başka aranan şeyler var mı? O konuda bilgilendirirse biz de ona göre önergelerimizi çekebiliriz.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, deminki iki önergeyle birlikte, bu sorulan sorularla beraber, bize bir orta ölçekli bir açıklama...

Buyurun.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Sayın Başkanım, şu an bizim Bakanlığımızın belirlediği 9 bine yakın ürün var, sanayi ürünü. Bunların kullanım ömürlerini belirledik yeni yönetmelikle ve buna bağlı olarak, her ürün için –Türkiye'yi 7 bölge esas alarak- kurmaları gereken servis sayılarını belirledik. Şimdi, ithalatçılar tabii, ithalatçı belgesi... Yani ithalat yapmak bir ticari faaliyet. Bunu tabii, bu belgeyi aldıkları makam farklı, yani o Ekonomi Bakanlığından, Dış Ticaret Müsteşarlığından alıyorlar ancak şimdi bu bizim belirlediğimiz yaklaşık olarak 9 bin adet üründen herhangi

birini ithal eden bir ithalatçı, bugün için söylüyorum Sayın Başkanım, bu ürünü ithal etmeden önce bizim Bakanlığımıza başvuruyor, bir satış sonrası hizmet yeterlilik belgesi alıyor. Bizim burada...

BAŞKAN – Satış sonrası hizmet yeterlilik belgesi.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Evet.

Biz bunu ortalama bir buçuk gün içinde veriyoruz. Ne arıyoruz? Bizim yönetmelikte istediğimiz oranda... Az önce ütüden örnek verdim, ütü sanayi tipi ütüye ithal edilen, 1 servis; ev tipi ütüye 20 servis şartımız var. 20 servisi kurma şartı getiriyoruz. Bu, bize başvurduğu dilekçe ekinde bu servisleri belirliyor, bu servislerin her biriyle bu ithalatçı firma bir anlaşma yapıyor; ayrıca, biz bu servisleri TSE veri tabanına girerek gerçekten TSE'nin yetkilendirip yetkilendirmediğini araştırıyoruz. Ayrıca, gerek görürsek, bizim il müdürlüğümüzdeki denetmenlerimiz aracılığıyla bu servisler bazında da denetim yapıyoruz. Yani bunu bu kadar sıkı tutuyoruz. Bizden satış sonrası yeterlilik belgesi almayan bir ithalatçı hiçbir biçimde malını gümrükten çekemiyor. Bir de bugünkü şu anki meri kanuna göre Sayın Başkanım, aynı zamanda bunlar için de bir de garanti belgesi almak zorunda. Yani satış sonrası almadan biz garanti belgesini vermiyoruz, garanti belgesini almadan da gümrüklerden bu malı ithal edemiyor, çekemiyor ancak bu yeni kanunda garanti belgesi şartını zorunlu olmaktan çıkarıyoruz. Dolayısıyla, satış sonrası hizmet yeterlilik belgesini almadan –yeni kanuna göre söylüyorum- bu ithalatçı firmaların bu ürünleri içeriye çekmesi, içeride dağıtması mümkün değil. Ayrıca, bunların yedek parça bulundurma zorunluluğu var, gerekli miktarda stok bulundurma zorunluluğu var, bunları asma zorunluluğu var, gerekli personeli bulundurma zorunluluğu var. Bütün bunları biz yönetmelikle belirliyoruz. Şu ana kadar bizim en rasyonel işleyen müesseselerimizden bir tanesi bu.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, bir, (6)'ncı fıkrafta "İthalatçının herhangi bir şekilde ticari faaliyetinin sona ermesi hâlinde bakım ve onarım hizmetlerinin sunulmasından garanti süresi boyunca satıcı, üretici ve yeni ithalatçı müteselsilen sorumludur." diyor. Şimdi, diyelim ki, burada görünüşte madde yazılışında sorumlu çok; satıcı, üretici, ithalatçı. Diyelim ki, bir ithal edilmiş ürün, ithal eden firma kendini feshetti veya iflas etti, tüketici nereye gidecek? Yeni bir ithalatçı da yok.

BAŞKAN – Üreticiye.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Üretici dışarıda, yurt dışında. Çin'den aldım, ithalatçı getirdi, kalacak burada tek muhatap satıcı. İthalatçı firma çıktı devreden, iflas etti.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Şimdi, zaten burada müteselsilen sorumluluk iki yönlü işliyor. Eğer satıcı –yani ithalatçının var olduğunu varsayıyoruz- bu ayıba karşı bir yükümlülük üstlenmiyorsa ne yapıyor? İthalatçıya gidiyor. Bu zincirde ithalatçı kayboldu, ithalatçı artık halkada yok.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Satıcı üreticiye nasıl gidecek?

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Satıcı üreticiye gitmeyecek.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Satıcıya tüketici gelecek.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Sayın Vekilim, buradaki muhatap satıcıdır. Yani üretici yok, yani ithal edilen bir maldan bahsediyoruz, burada satıcıya gidecek, üreticiye değil.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – İthalat ürününde hassas olmanızı önerirken bu anlamıyla teorik olarak koyduğunuz şeylerin pratikte uygulamalarında çok ciddi şekilde sıkıntılar olduğunu söylemek istiyorum, bir.

Devam edeyim, ikincisi, bizim verdiğimiz önergeyi 5'inci madde içerisinde "Herhangi bir üretici veya ithalatçıya bağlı olmaksızın faaliyette bulunan servis istasyonları da verdikleri hizmetten dolayı tüketiciye karşı sorumludur." ifadesini genişleterek bu çerçevede verdiğimiz önerge içerisinde değerlendirmeyi bu geniş çerçevede yapma, bizim önergelerimizle bütünleştirme şansınız var mıdır?

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Şimdi, Sayın Başkanım, ilk iki yıl garanti süresi var. Bu iki yıldaki garantiye karşı üretici firmanın bu garanti yükümlülüğünü üstlenebilmesi için onun yetki verdiği, sözleşme imzaladığı servislerde o işlemin yapılması lazım ancak bir de bu "malın ekonomik ömrü, kullanım ömrü" dediğimiz süresi içinde yani o iki yıllık garanti süresi dışında, herhangi bir özel servisten işlem yaptırabilir, bu özel servis yapmış olduğu bu işlemde dolayı tüketiciye karşı sorumlu. Yani vurguladığımız konu bu.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Biz de aynı sorumluluğu yüklüyoruz zaten kendisine.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Ama “Garantiyi bozmaz.” dersek sistemi işletemeyiz. Yani burada her hâlükârda firmaların yetki verdiği servislerde bu işlemin yapılması lazım.

BAŞKAN – İki yıl garanti süresinde, doğru.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Aksi hâlde, servisin hatasını zaten otomatikman o servisle üretici ya da ithalatçı sözleşme imzaladığı için onun sorumluluğunu üstleniyor.

BAŞKAN – Dolayısıyla, demin okuduğumuz 55’inci madde ama 58’e irca ettiğimiz Sayın Susam’ın önergesine Sayın Bakanlık katılıyor mu efendim?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Hayır efendim, katılmıyoruz.

BAŞKAN – Sayın Bakanlığın katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

59’uncu maddeyi okutuyorum.

Tüketici bilgilendirilmesi

MADDE 59- (1) Tüketicinin bilgilendirilmesi konusunda örgün ve yaygın eğitim kurumlarının ders programlarına, Bakanlığın görüşü alınarak Millî Eğitim Bakanlığınca gerekli ilaveler yapılır.

(2) Ülke genelinde yayın yapan radyo ve televizyon kuruluşları 07.00-23.00 saatleri arasında, ayda on dakikadan az olmamak üzere tüketicinin bilgilendirilmesi amacıyla yayınlar yapmak zorundadır. Yapılan yayınların tarih, saat, süre ve içerik bilgileri liste halinde her ay düzenli olarak Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna bildirilir. Bu saatler dışında yapılan yayınlar, aylık on dakikalık süreye dâhil edilmez. Bu süreler, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından denetlenir ve sonuçları Bakanlığa bildirilir.

BAŞKAN – Evet, bu konuda bir önerge var, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/787 sayılı tasarının 59. Maddesinin (2)’nci fıkrasında bulunan "on dakikadan az olmamak üzere" ibaresinden sonra "Bakanlık tarafından hazırlanan" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Ümit Özgümüş

Osman Aydın

Kemal Değirmendereli

Mehmet Ali Susam

Adana

Aydın

Edirne

İzmir

BAŞKAN – Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, bu maddeyi de alt komisyonda epey tartıştık. Aslında bu madde en önemli maddelerden bir tanesi. Dersiniz ki: “Her madde önemli.” Ama eğer bilinçli bir tüketici yaratıyorsanız yasal düzenlemelerdeki tüm boşlukları veya eksiklikleri giderme şansına sahipsinizdir. Tüketicinin bilinçlenmesi ve tüketicinin kendi hakkına sahip çıkabilmesi ancak eğitimle olur. Eğitim, bana göre ilkokuldan başlayarak, hatta anaokulundan başlayarak çocuklara verilmesi gereken bir konudur. Burada Millî Eğitim Bakanlığının “Gerekli ilaveler yapılmalıdır.” noktasındaki bir temenni görüşü, bana göre daha ileri boyutlara götürülmelidir, bir.

Ben Türkiye’de şu iki şeyin eksik olduğunu biliyorum: Bir, tüketici bilincinin; iki, girişimcilik bilgisinin.

BAŞKAN – Üç, tasarruf bilincinin.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Evet, tasarruf bilincinin. Tasarrufun da ekonomik zorlukları var çünkü o bilincin ötesinde de bazı şeyleri var. Bu anlamıyla eksiklikleri olduğuna inanıyorum. Biz bugün milletvekiliyiz, hepinize iş arayan insanlar geliyordu; soruyorsunuz, ya “kamu kurumu” ya “belediye” diyor. Ya, bir iş kurmak için talep edip de “Bu işi kurmam için neler yapabilirim, bana ne türlü destek verirsiniz, girişimcilik kredilerinden nasıl yararlanabilirim?” diye soran yok. Herkes bir kamu kurumuna kapağı atmaya çalışıyor çünkü girişimcilik bilgisi verilmemiş, girişimci olma noktasında değil. Tüketici konusunda da birçok çıkan şeyi, firmaları dize getirme noktasında, tüketici bilgisi eksik olduğu için bugün ne tüketici kuruluşlarımız yeterli etkinlikte ve üye sayısında ne de tüketicinin haklarını o kurumlara gitmeden kendi bilgileri çerçevesinde arayabilme duygusunda. Bu anlamıyla bir eğitimle bunun artırılması lazım, bir. İki, televizyonların bu eğitimi tamamlayacak yayınlar yapmasında Bakanlığın devreye girmesi gerekiyor. Bakanlık burada topu sadece televizyonlara bırakmamak zorundadır. Televizyonlara bıraktığınızda, tüketici programları şöyle olur: Gelir, yerel televizyonlar veya ulusal televizyonlar bazı firmalarla bu on dakikanın pazarlığını yapar –resmî olmasa da yapar- der ki: “Tüketici programında ben

şöyle bir yayın yapacağım. Burada da senin de görüşlerini, düşüncelerin, firmayı tanıtacağım...” Tüketici adına bir şey... Bu iş tüketiciyi bilinçlendirme değil bazı firmaların “tüketiciyi bilinçlendirme” adı altında kendi reklamlarını yaptığı noktalara gider.

Burada; bir, süreyi Bakanlık tespit etmeli “on dakika” demişsiniz, bence yirmi dakikaya çıkarılmalı. İki, bunun içeriğinin Bakanlığın koyduğu bir standart çerçevesinde olmasına özen gösterilmeli. Bunun için bedel ödenmesi gerekiyorsa ödemeli çünkü siz artık cezalarla da çok para alıyorsunuz. Bu paraları hep hazineye göndermeyin, birazcık bu işi tüketicinin bilinçlenmesi ve bu piyasanın daha düzenli işlemesi için harcama yapın. Bu anlamıyla, bence bu konuda verdiğimiz önerge bunları içermektedir, desteğinizi bekliyorum Sayın Bakan Yardımcım ve tüm bürokrat arkadaşlardan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Işık...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben de bu konuda bir düşüncemi ifade etmek istiyorum, Sayın Susam’ın görüşlerine ek olarak. On dakika, bir gün boyu bu amaçla tüketicilerin bilinçlendirilmesine yetecek bir yayın süresi değildir ulusal yayın yapan bir televizyon veya radyo için. Bunun en az on beş dakikaya çıkartılmasını, ayrıca, eğer bu şekliyle kalırsa saat 23.00’ten sonraya büyük ölçüde bunları aktaracaklardır çünkü yattıktan sonra, o 23.00’ün de 22.00’ye çekilmesinin daha doğru olacağını düşünüyorum. Özellikle çocuklar yatmadan önce bu tür bilinçlendirmeye yönelik programları izleyebilmeli. Yani özetle, 23:00’ün 22.00’ye, on dakikanın da on beş dakikaya değiştirilmesinin uygun olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) –Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben 07.00-23.00 saatleriyle ilgili bir yorumda bulunmak istiyorum. 07.00 ile 08.30 saatleri arası veya 09.00’a kadar olan bölüm tamamen ölü bölümdür. O saatlerde tüketiciler yani eğer tüketiciler grubuna televizyondan ulaşmak istediğimiz tüketici eğer bir ev kadını ise, ev hanımı ise, evin annesi ise onun televizyon karşısında oturma saati saat dokuzdan sonradır. Diğer taraftan da Alim Hocamın söylediği gibi 23.00’ün 22.00’ye çekilmesi daha makul olur diye düşünüyorum ama 23.00 de olabilir. Ama ben sabah saatinin saat dokuza doğru ötelenmesinin doğru olacağını düşünüyorum.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – 09.00 ile 22.00 arası daha iyi olur.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Tamam, 09.00 ile 22.00 arası olsun

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Sayın Başkanım, biz gerçekten tüketicinin bilinçlendirilmesine çok önem veriyoruz. Bununla ilgili bu maddede birkaç tane tedbir geliştirdik, yani bizim Bakanlığımızın bir sloganı var, diyoruz ki biz: Bilinçli tüketici, basiretli tacir. Tüketici bilinci arttıkça, tüketici taleplerinin standardı yükseldikçe ekonomide de ona uygun üretim yapılacaktır. Burada gerçekten tüketicilerin bilinçlenmesine, hak aramalarına, mağduriyete uğramamalarına gerçekten önem veriyoruz. Bunun için Millî Eğitim Bakanlığına bir görev veriyoruz. Bakanlığın görüşü alınarak ta ilkokuldan başlamak üzere tüketicileri bilgilendirici, aydınlatıcı ders kitaplarında metinlere yer verecekler.

İkincisi, şimdi, televizyonlara... Sayın Başkanım, bugün yüzlerce kanal var, yerel kanallar var, ulusal kanallar var, bunların her birisine biz Bakanlık olarak paket program yapamayız. Bu, çok doğru da değil. Biz televizyonların kendilerini bu alanda tüketiciyi bilgilendirici program yapmaya teşvik ediyoruz, bir bakıma zorluyoruz. Eğer yapmazsa bunun 10 bin lira da cezası var. Amacımız, tüketici örgütleriyle, tüketici dernekleriyle, Bakanlığın uzmanlarıyla bu programları zenginleştiriyoruz. Zaten biz Bakanlık olarak, örneğin yarın TRT’de başlayacak bizim bir programımız var, saat 11.30-12.45 arası, “Pazarola” Bir saat on beş dakika sürecek. Bakanlık olarak tüketicileri bilgilendirici eğitim faaliyetleri, sektör toplantıları, broşürler, Dünya Tüketiciler Haftası sebebiyle düzenlediğimiz etkinlikler, çok sayıda yapıyoruz. Okullara gidiyoruz, televizyon programlarına, tartışmalara katılıyoruz. Geçen bizzat Denizli’ye gittim, bir bölge toplantısı yaptık, üç tane yerel televizyonda canlı yayına çıktık. Dolayısıyla, bu, hakikaten çok önem verdiğimiz bir konu. Sayın vekillerimizin hassasiyetine de iştirak ediyoruz. Bakanlık olarak yaptığımız spot çalışmalara ayrıca biz para ödüyüz, “Kamu Spotu” diye para ödüyüz. Bir örnek vereceğim: 2006’da “İlgilen Bilgilen” kampanyasını yaptık; bu, 2003’te kanun yeni şeklini

aldıktan sonra çok yankı yaptı, çok amacına ulaştı. Buna benzer bir programı bu kanalın çıktuktan hemen sonra yani bizzat parasını Bakanlık olarak vermek kaydıyla yapmak istiyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Yani burada, tabii, çıkardığımız kanunların detaylarını, uygulama biçimlerini tüketiciler dernekleri, federasyonları, onlar da tanıtım programlarını ve toplantılarını yapıyorlar, onların da güzel çalışmaları var, Bakanlığın da var.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bu filmleri sizin denetiminizden geçirmek makul olabilir mi?

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Şimdi, Sayın Vekilim, film yani kamu spotu dediğimiz zaman dediğiniz doğru, kamu spotu. Burada parasını vermemiz lazım ama bizim kastettiğimiz burada o değil. Diyoruz ki: Denizli Pamukkale TV ayda on dakikadan az olmamak üzere o limitler dâhilinde tüketiciyi aydınlatıcı, tüketiciyi bilgilendirici programlar yapsın yani bizim kastettiğimiz o. Yani televizyonların bizzat kendilerini zorluyoruz. Televizyonlar bizzat kendileri yapsın, İzmir’dekiler yapsın, Manisa’dakiler yapsın ama bizim her tarafla Bakanlık olarak uğraşmamız mümkün değil takdir edersiniz.

BAŞKAN – Yani her yerde de tüketici derneklerimiz de var.

Tanıtım çalışmalarıyla ilgili federasyonumuz da bir bilgi versin bize.

TÜKODER GENEL BAŞKAN YARDIMCISI AYSEL CAN EKŞİ – Özellikle bu gündem maddesinde kamu yararına çalışan tüketici örgütleriyle ortak bir çalışma yapılabileceğine ilişkin mutlaka yazılı olarak geçmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bu ana kadar Millî Eğitimle çok çalışmalar yaptık, eğitim çalışmalarına katıldık ve beğenilmemesini eksiklik olarak görüyoruz.

BAŞKAN – Daha sivil olmasında fayda var ama.

TÜKODER GENEL BAŞKAN YARDIMCISI AYSEL CAN EKŞİ – Bir de saatleri konusunda önerge veren milletvekillerimize katılıyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, Sayın Genel Müdür “Televizyonların kendisine bırakıyoruz.” diyor. Keşke ülkemizde televizyonculuk ayakları üstünde durabilen, kendi imkânlarıyla, kaynaklarıyla yayın yapabilen ve bu yayınlarını yaparken bağımsız, özgür yayıncılık yapabilen konumda olsalar gerçekten çok güzel. Bu ideal bir nokta. Ama bakın, öyle şeyler biliyoruz ki Türkiye’de hem ulusal yayın yapan hem yerel yayın yapan televizyon kanallarında öyle bir “Tüketiciyi koruyoruz.” adı altında program yapabilirsiniz ki bir firmayı batırabilirsiniz. Yapılmıştır, örnekleri vardır. Bu anlamıyla sıkıntılara neden olur. Şimdi, siz bıraktığınız zaman televizyonların veya yayın kuruluşlarının inisiyatifine bu anlamıyla bunlar mecburdur, sponsor bulmak zorundadır. Bu süresini sponsorsuz... Ya sponsor siz olun ya içeriğini denetleyin...

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ama efendim kasıtlı olmuşsa zaten bu mahkemelik bir meseledir yani cezai yaptırımları vardır.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bakın, siz iflas ettikten sonra mahkemeler sonucunda telafi etme şansınız olmayan şeyler oluyor.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

Sayın Hükümet önergeye katılıyor musunuz efendim?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Başkanım, saatlerle ilgili biraz önce bildirdiler...

ALİM İŞİK (Kütahya) – Sayın Başkanım, bizim, saat 09.00-22.00 ve on beş dakikadan az olmamak üzere.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – On beş dakika sıkıntı olur.

BAŞKAN – On dakika.

Sözlü olarak önergeyi tadil ediyoruz ve kabul ediyoruz, 09.00 ile 22.00 arası.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Sayın Başkanım 08.00 desek.

BAŞKAN – 08.00-22.00 arası. Peki, bu düzeltmeyle birlikte maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

60' ıncı maddeyi okutuyorum:

Tüketici Ödülleri

MADDE 60- (1) Tüketici ödülleri, tüketicinin korunması ve bilinçlendirilmesi ile yasal haklarını kullanmaları konusunda özendirilmesi amaçlarına yönelik olarak verilen ödüllerdir.

(2) Tüketici ödülü ve benzeri isimler altında verilen ödüllerin herhangi bir menfaat temin edilmeksizin verilmesi ve bu ödüllerin önceden ilân edilen objektif kriterlere dayanması esastır.

(3) Tüketici ödülü verilmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

BAŞKAN – Önerge yok.

Madde üzerinde söz talebi yok.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

61'inci maddeyi okutuyorum:

ALTINCI KISIM

Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulanmalar

Ticari Reklam

MADDE 61- (1) Ticari reklam, ticaret, iş, zanaat veya bir meslekle bağlantılı olarak; bir mal veya hizmetin satışını ya da kiralanmasını sağlamak, hedef kitleyi oluşturanları bilgilendirmek veya ikna etmek amacıyla reklam verenler tarafından herhangi bir mecra yazılı, görsel, işitsel ve benzeri yollarla gerçekleştirilen pazarlama iletişimi niteliğindeki duyurulardır.

(2) Ticari reklamların Reklam Kurulunca belirlenen ilkelere, genel ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına uygun, doğru ve dürüst olmaları esastır.

(3) Tüketicuyu aldatıcı veya onun tecrübe ve bilgi noksanlıklarını istismar edici, can ve mal güvenliğini tehlikeye düşürücü, şiddet hareketlerini ve suç işlemeyi özendirici, kamu sağlığını bozucu, hastaları, yaşlıları, çocukları ve engellileri istismar edici ticari reklam yapılamaz.

(4) Reklam olduğu açıkça belirtilmeksizin yazı, haber, yayın ve programlarda, mal veya hizmetlere ilişkin isim, marka, logo veya diğer ayırt edici şekil veya ifadelerle ticari unvan veya işletme adlarının reklam yapmak amacıyla yer alması ve tanıtıcı mahiyette sunulması örtülü reklam olarak kabul edilir. Her türlü iletişim aracında sesli, yazılı ve görsel olarak örtülü reklam yapılması yasaktır.

(5) Aynı ihtiyaçları karşılayan ya da aynı amaca yönelik rakip mal veya hizmetlerin karşılaştırmalı reklamı yapılabilir.

(6) Reklam verenler ticari reklamlarında yer alan iddiaların doğruluğunu ispatla yükümlüdür.

(7) Reklam verenler, reklam ajansları ve mecra kuruluşları bu madde hükümlerine uymakla yükümlüdür.

(8) Ticari reklamlara ilişkin getirilecek sınırlamalar ile bu reklamlarda uyulması gereken usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

BAŞKAN – Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Madde üzerinde önerge verecektim ama önerge vermekten daha çok konuşmak gerektiğinin bir kez daha altını çizmek istiyorum.

Bu reklamlarla ilgili olarak, reklamlar, güçlü bir kaynak, güçlü bir bütçe ve iyi bir çalışma gerektiren bir olay. Türkiye’de büyük firmalar piyasada reklam faaliyetleri için çok önemli bütçeler ayırıyorlar. Ayırdıkları bu bütçelerle de çok ciddi pazar elde etme şansına erişiyorlar. Bu noktada, reklama giremeyecek küçük işletmelerin bu arada ciddi bir şekilde mağduriyetini önledikleri gibi, aynı zamanda reklam bütçesi ayıramayan bu firmaların mağduriyetini oluşturdukları gibi, aynı zamanda kendi reklamlarını yaparken küçük işletmeleri gerçekten hakir gören reklamları yaşadık ve gördük. Bunları Sayın Genel Müdürle alt komisyonda da paylaştım. Çok ciddi şekilde böyle bir sıkıntıyı piyasada görüyoruz. Bu anlamıyla, bunun artık toplumda böyle bir büyük, dev reklam bütçelerinin kullanıldığı piyasada küçükler aleyhine bir piyasa düzenlemesi ve tüketiciyi yanıltma noktasında bir anlayışın önüne geçilmek için yapılan ticari reklamlarla ilgili düzenlemelerin yönetmeliklerle de ve denetimle de çok ciddi şekilde takip edilmesine ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN - Aynı şeyi paylaşıyoruz. Aynen katılıyoruz ve bundan da hiç şüphemiz olmasın, bu konuda çok hassasız.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 62'yi okutuyorum...

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Burada, Komisyonunda şeyin dışına çıkan bu 2'nci maddede kanunlara aykırı reklam yaratılabilirliği onaylamış olduk yani bu şeyde. Onun için buna itirazımız var.

BAŞKAN – Nerede kanunlara aykırı ya?

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Bakın, 2'nci maddede “Ticari reklamların Reklam Kurulunca belirlenen ilkelere...” diyor ya...

BAŞKAN – 2'nci madde de mi kardeş?

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – (2)'nci fıkrada.

BAŞKAN – “Ticari reklamların Reklam Kurulunca belirlenen ilkelere, genel ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına uygun, doğru ve dürüst olmaları esastır.”

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Ama kanun çıkarılmış orada. Şimdi, kanun çıkarılınca şöyle bir şey çıkacak: Kanunlara uygun olması lazım bir de reklamların, olmadığı takdirde...

BAŞKAN – Zaten Reklam Kanunu reklamlara uygundu. Bu Tüketici Yasası'yla alakalı kardeşim, o var zaten.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Hayır, hayır.

BAŞKAN – Reklam yayınları neye tabi?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN - Her sektörün ayrı şeyi var da ayrıntılı bilgi versin arkadaşlarımız.

BAŞKAN – Evet.

Bu bilgilerin hepsi tartışıldı, siz de oradaydınız.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Hayır, hayır.

BAŞKAN – Bir dakika, bir arkadaşımız açıklama yapsın.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Sayın Başkanım, şimdi, tabii, Reklam Kurulu Türkiye'deki bütün ticari reklamları denetime alıyor. Eğer aykırı bulursa, mevzuata aykırı bulursa, Reklam Kurulunun belirlemiş olduğu genel ilkelere aykırı bulursa...

BAŞKAN – Ha, Reklam Kurulu var değil mi?

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Tabii, Reklam Kurulunun ilkelerine aykırı bulursa, aldatıcı, yanıltıcı ise Sayın Başkanım, Reklam Kurulu zaten...

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Bakmayacak efendim onu anlatmak istiyorum. Sağlık kurulundaki reklamlara bakmayacak.

BAŞKAN – Lütfen ama lütfen, biriniz konuşun, birinizi dinleyelim. İkinci birden anlayamıyoruz yani.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Söz hakkı istiyorum efendim.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Yani eğer yasaklanmış reklamlar ise zaten Reklam Kurulu bunlarla ilgili, durdurmaz, para cezalarını veriyor. İhtiyati durdurma üç aya kadar veriyor, bütün bu tedbirleri alıyor; dolayısıyla burada bir sıkıntı yok.

BAŞKAN – Tamam, biz reklam kanununu düzenlemiyoruz, Tüketici Kanunu'nu düzenliyoruz.

Madde 62...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Peki, “kanun” diye ifadesi olsa sizi niye rahatsız ediyor?

BAŞKAN – Ya, rahatsız etmiyor da yani şimdi dönüp dönüp bir daha başlamayalım ya. Rahatsız eden bir şey yok.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Sağlık kuruluşları denetimden çıkmış oluyor.

BAŞKAN – 62'nci maddeyi okutuyorum:

Haksız Ticari Uygulamalar

MADDE 62- (1) Bir ticari uygulamanın; mesleki özenin gereklerine uymaması ve ulaştığı ortalama tüketicinin ya da yöneldiği grubun ortalama üyesinin mal veya hizmete ilişkin ekonomik davranış biçimini önemli ölçüde bozması veya önemli ölçüde bozma ihtimalinin olması durumunda haksız olduğu kabul edilir. Özellikle aldatıcı veya saldırgan nitelikte olan uygulamalar ile

yönetmelik ekinde yer alan uygulamalar haksız ticari uygulama olarak kabul edilir. Tüketicilere yönelik haksız ticari uygulamalar yasaktır.

(2) Ticari uygulamanın haksız olduğunun iddia edilmesi halinde, ticari uygulamada bulunan, bu uygulamasının haksız ticari uygulama olmadığını ispatla yükümlüdür.

(3) Haksız ticari uygulamanın reklam yoluyla gerçekleştirildiği hallerde bu Kanunun 61 inci maddesi hükümleri uygulanır.

(4) Haksız ticari uygulamaların tespit edilmesine ve bunların denetlenmesine ilişkin usul ve esaslar ile her halükarda haksız ticari uygulama olarak kabul edilecek uygulamalar yönetmelikle belirlenir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

63' üncü maddeyi okutuyorum:

Reklam Kurulu

MADDE 63- (1) Ticari reklamlarda uyulması gereken ilkeleri belirleme ve haksız ticari uygulamalara karşı tüketiciyi korumaya yönelik düzenlemeleri yapma, bu hususlar çerçevesinde inceleme ve gerektiğinde denetim yapma, inceleme ve denetim sonucuna göre durdurma veya aynı yöntemle düzeltme veya idari para cezası veya gerekli görülen hallerde de üç aya kadar tedbiren durdurma cezası verme hususlarında görevli bir Reklam Kurulu oluşturulur. Kurul tedbiren durdurma kararı verme yetkisini Reklam Kurulu başkanına devredebilir. Kurulun kararları Bakanlıkça uygulanır.

(2) Başkanlığı, Bakanın görevlendireceği ilgili Genel Müdür tarafından yürütülen Reklam Kurulu;

a) Bakanlığın ilgili Genel Müdür Yardımcıları arasından görevlendireceği bir üye,

b) Adalet Bakanlığının, bu Bakanlıkta idari görevlerde çalışan hâkim veya savcılar arasından görevlendireceği bir üye,

c) Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının görevlendireceği bir üye,

ç) Sağlık Bakanlığının görevlendireceği bir üye,

d) Yüksek Öğretim Kurulunun, reklamcılık, iletişim veya ticaret hukuku alanında uzman öğretim üyeleri arasından görevlendireceği bir üye,

e) Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin, Türkiye Medya ve İletişim Medisi üyeleri arasından görevlendireceği bir üye,

d) Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonunun görevlendireceği bir üye,

f) Tüketici Konseyinin konseye katılan tüketici örgütü temsilcileri arasından seçeceği bir üye,

ğ) Reklam verenler derneklerinin veya varsa üst kuruluşlarının seçeceği bir üye,

h) Reklamcılar derneklerinin veya varsa üst kuruluşlarının seçeceği bir üye, olmak üzere başkan dâhil on bir üyeden oluşur.

(3) Kurul üyelerinin görev süreleri üç yıldır. Süresi bitenler yeniden görevlendirilebilir veya seçilebilir. Üyelikler herhangi bir sebeple boşaldığı takdirde boşalan üyeliklere ikinci fıkraya esasları dâhilinde bir ay içerisinde görevlendirme veya seçim yapılır. Süresi dolan üyenin görevi, yeni üye görevine başlayıncaya kadar devam eder.

(4) Kurul ayda en az bir defa veya ihtiyaç duyulduğu her zaman Başkanın çağrısı üzerine toplanır.

(5) Kurul, Başkan dâhil en az yedi üyenin hazır bulunması ile toplanır ve toplantıya katılanların çoğunluğu ile karar verir. Oyların eşit olması halinde Başkanın oy kullandığı taraf çoğunluğu sağlar.

(6) Bakanlıkça, Kurulun karar vermesine yardımcı olmak üzere sektörel alanlarda ihtisas komisyonları kurulur. Komisyonlar, başkan dâhil en az üç kişiden oluşur.

(7) Kurul başkan ve üyeleri ile ihtisas komisyonu başkan ve üyelerine ödenecek huzur hakkı ve huzur ücreti ile buna ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir.

(8) Kurul, incelemesini ilgili belgelerin yer aldığı dosya üzerinden yapar. Kurulun sekretarya hizmetleri Genel Müdürlük tarafından yerine getirilir.

(9) Kurul, gerekli gördüğü takdirde özel uzmanlık gerektiren hususlarla ilgili olarak ihtisas sahibi üniversiteler, özel hukuk tüzel kişileri ile gerçek kişilerin görüşlerine başvurabilir.

(10) Kurul kararları, tüketicilerin bilgilendirilmesi, aydınlatılması ve ekonomik çıkarlarının korunması amacıyla Bakanlıkça açıklanır.

(11) Reklam Kurulunun ve ihtisas komisyonlarının kuruluşu, görevleri, çalışma usul ve esasları ile sekretarya hizmetleri ve diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.

BAŞKAN – Madde üzerinde bir adet önerge var, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/787 sayılı tasarının 63'üncü maddesinin (2)'nci fıkrasında bulunan (ç) fıkrasından sonra aşağıdaki fıkraların eklenmesini ve diğer fıkraların buna göre teselsül ettirilmesini ve fıkranın sonunda bulunan “on bir” ifadesinin “on yedi” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ümit Özgümüş	Osman Aydın	Kemal Değirmendereli	Mehmet Ali Susam
Adana	Aydın	Edirne	İzmir

(d) Türkiye Barolar Birliğinin görevlendireceği bir üye,

(e) Türkiye Ziraat Odaları Birliğinin görevlendireceği bir üye,

(f) Türk Tabipler Birliğinin görevlendireceği bir üye,

(g) Türk Mimar Mühendisler Odaları Birliğinin görevlendireceği bir üye,

(h) En fazla üyesi olan işçi sendikasının görevlendireceği bir üye,

(ı) En fazla üyesi olan memur sendikasının görevlendireceği bir üye.

BAŞKAN – Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Genel Müdürüm, yeni Reklam Kurulu Başkanlığınız hayırlı olsun, önce oradan başlayalım.

Reklam Kurulu başkanımız, Bakan görevlendireceği, ilgili genel müdürlük tarafından yürütülen Reklam Kurulu Başkanlığı. Başkanımıza verdiğimiz yetkilerin içerisinde reklamları yönetim kurulunun kararıyla anında durdurma yetkisi var. Eski hâliyle kurul, yeni hâline dönüştürüldüğünde çok ciddi bir şekilde bürokratik bir kurul hâline getirilmiştir; tek tek okuyalım arkadaşlar: Bakanın görevlendirdiği genel müdürümüz, 1 tane Bakanlığın genel müdür yardımcılarında bir arkadaşımız -ona da hayırlı olsun- 1 tane Adalet Bakanlığı, 1 tane Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, 1 tane Sağlık Bakanlığı -etti 5- Yükseköğretim Kurulundan, 6; Türkiye Odalar Borsalar Birliği, 7; Türkiye Esnaf Sanatkarlar Konfederasyonu, 8; Tüketici Konseyinden 1 kişi, 2 tane de reklamcılardan; 11 kişiden oluşuyor. Geçmiş kanuna baktığınızda 26 kişi ve çeşitli kuruluşlar vardı. Dediler ki: “26 kişi çok.” Ama bakınız, Reklam Kurulundan Barolar Birliği çıkarılır mı? Ziraat odaları çıkarılır mı? Tabipler Birliği çıkarılır mı sağlık konusunda? Türk Mimar Mühendis Odaları Birliği çıkarılır mı? İşçi sendikaları ve memur sendikaları çıkarılır mı? Nasıl sivil bir örgütlenme hâline dönüştüreceğiz burasını? Burası bakanlıkların yönettiği bir reklam kurulu olmuş. 2 tane de reklamcı var. Reklam durdurma yetkisinden reklamın tüm içeriğini denetlemeye yönelik, bu anlamıyla, bence, bu kuruluşlar Reklam Kurulunun içerisinde olmak zorundadır. Onun için, sadece bakanlıklarla, devlet bürokrasisiyle, atanmışlarla oluşan bir yapı değil; Barolar Birliğinin, Ziraat Odasının, tabiplerin, mimar, mühendislerin ve sendikaların olduğu bir kuruluş hâline dönüştürülürse ancak olur.

Bakin, ben size söyleyeyim: Burada bir tane itiraz eden çıkar size, belki Tüketiciler Birliği veya reklamcılardan bir tanesi. Diğerlerinin hiçbirisi itiraz etmez çünkü itiraz edecek gücü olmaz, kendileriyle ilgili olarak. Onun için, ben bunun 17'ye çıkarılmasının ve 17'de de bu ilave 6 kuruluşun olması gerektiğinin altını çizmek istiyorum. Bu, tüketici lehine bir sivil toplum olabilecek, bir inisiyatif kullanabilecek, reklamın Tüketici Yasası'ndaki gerçek işlevini yerine getirebilecek bir noktadır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Evet, Sayın Alim Işık...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de önergenin lehinde söz aldım.

Şimdi, prensip olarak bu kurul, sivil bir kurul; dolayısıyla, ilgili meslek odaları, sivil toplum kuruluşları ve ilgili sendikaların temsilcilerinden oluşan bir kurul olması esas alınmalı. Dolayısıyla, burada Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı gibi doğrudan devlet kurumlarının yer almasının hiçbir anlamı olmadığını, bunlarla ilgili meslek odalarının, örneğin Hâkimler Savcılar Yüksek Kurulu veya Barolar Birliği, Tabipler Odası veya Eczacılar Odası gibi, oralardan temsilcilerin alınarak gerçekten tüketiciyi koruyacak bir kurul olmasına katkı yapmak lazım.

Ben önergeye katılıyorum ve ayrıca, bu bakanlıkların kendilerinin yerine, muhatabı oldukları sivil toplum kuruluşu veya meslek odası temsilcileriyle temsil edilmesinin daha yerinde olacağını düşünüyorum.

Bu vesileyle Sayın Genel Müdüre de bu Kurul Başkanlığı hayırlı olsun diyorum ama tabii, makamlar gelip geçici, keşke Genel Müdüre bağlı bir makam olmasaydı; hayırlısı.

Dolayısıyla, katılıyorum önergeye, diğerleri de dâhil olmak üzere.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Öztürk, buyurun.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; alt komisyonda da bu konuyu çok tartıştık, görüşlerimizi ilettik. “Kurul” dediğiniz zaman, dünyada bunun örnekleri var, yani çok sayıdan oluşmayan, 9’la 11 arasında üyeden oluşan bir yapı var burada. Daha etkin, daha hızlı, daha dinamik karar alma süreçlerini ortaya çıkaracak bu. Kaldı ki yani bir tane isim koyduğunuz zaman, buna benzer birçok örgüt var, dernek var, vakıf var; bunların hepsini bu kurula almanız söz konusu değil. Reklamla ilgili tarafların burada kurula alındığını görüyorsunuz. Mevcut hâliyle bile 6’ya 5, özel sektör özel durumda. Ben Genel Müdürlüğün de Tüketici Genel Müdürlüğü olduğu için tüketicilerin lehinde karar verecek bir yapıda olduğunu düşünüyorum. Aslında 7’ye 4, daha sivil bir yapı var yani tamamen bürokratik bir yapı değil. Kaldı ki daha sonraki 6’ncı madde, baktığınız zaman, ihtisas komisyonlarında buna benzer bütün sektörle ilgili kuruluşların, kurumların, odaların, meslek örgütlerinin katılımlarıyla bir ön araştırma yapacak, sektörle ihtisas birimleri oluşturuluyor. Bunlar da buraya katkı yapacaklar. Ayrıca bir konsey var, konseyde de bütün taraflar değerlendirilecek. Dolayısıyla ben bu kurulun daha az sayıda, şu andaki kanun tasarısına geldiği şekilde, daha etkin, daha dinamik bir yapıya bürünmesinin doğru olduğunu düşünüyorum.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Tam sivil olsun Sayın Vekilim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Tersini söyleyebilmek için ne çektin be Mustafa!

BAŞKAN – Tüketicilerin bir notu var herhâlde, notunuzu hemen alayım.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Ben 2006-2009 yılında Reklam Kurulunda görev yaptım. Şu anda Reklam Kurulunun çiçeği burnunda üyesiyim.

BAŞKAN – Burada neye itiraz ediyorsunuz veya neye “evet” diyorsunuz onu söyleyin.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – İtirazım şu: Şimdi, burada korunmak isteyen tüketici. Bu Kurulla tüketicinin ticari reklam ve ilanlardan korunması mümkün değil. 29’dan 11’e indiriyorsunuz sonra da genel müdüre durdurma hakkı veriyorsunuz, devredebiliyorsunuz. Şimdi, 29’dan 7’ye indirdiğiniz zaman her an toplama imkânın var. Her an bir araya gelme, olağanüstü toplama imkânı varken yönetim kurul üyesi olarak yetkilerimi niye devredeyim? Bunun bir şeyi yok.

İkincisi: Şimdi, burada Tüketici Kanunu’nun başlangıç maddelerine aykırı bir durum söz konusu. Neden? Tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini engelliyorsunuz. Şimdi, burada ticari reklam ve ilanlardan etkilenen, geniş kamuoyunu temsil eden meslek odalarını, sendikaları, memur konfederasyonlarını buradan çıkardığınız zaman kim kimi koruyacak? Eğer devlet koruyacaksa zaten bize gerek yok. Ama tüketici kendini koruyacaksa bu bizi koruyamaz. Yani bu şekilde tüketici korunamaz.

BAŞKAN - Peki, anlaşıldı. Teşekkür ederiz.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Eğer aynen kabul edilmiyorsa mevcut önergeye katılıyorum.

BAŞKAN – Biz sizin böyle korunmaya muhtaç değil de kendi kendinizi koruyacağınıza zaten inanıyoruz ama elinizi güçlendirmek adına...

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Yok, burada kendi irademizi yansıtamıyoruz.

BAŞKAN – Ben anlıyorum.

Bakın, arkadaşlar, ben anlıyorum. Ben 56 yaşındayım, siyasetin içindeyim, 1980 öncesini de bilirim, 1980 sonrasını da bilirim. Bu dediklerinizin hepsini çok iyi anladım.

Konu üzerinde Alim Hocam, buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bir de (5)’inci fıkra ile ilgili bir görüş beyan etmek istiyorum. “Kurul, Başkan dâhil en az yedi üyenin hazır bulunmasıyla toplanır ve toplantıya katılanların çoğunluğu ile karar verir.” Salt çoğunluğuyla vermiyor.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – 4 kişiyle işte.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Hayır. “Oyların eşit olması hâlinde Başkanın oy kullandığı taraf çoğunluk sağlar.” Diyelim ki 3-3 çıktı veya 2-2 çıktı, diğerleri katılmadı. Burada başkanın 1 oyu 2 sayılınca 2 kişiyle karar alma yetkisi veriyoruz. Bunun kaldırılması lazım. Yani en az salt çoğunlukla, 4 olumlu oyla bunun karar alması lazım. Oyların eşit olması hâli falan olmaz yani 7 kişiyle toplanıyorsa bunun en azından 4’ü salt çoğunlukla karar alabilmeli. Yani bu çok tehlikeli bir olay. Kararı 4 kişiyle alabiliyor, 2-2 olduğu zaman... 2 kişiyle olur mu bu iş, kurulu kaldırın daha iyi yani.

BAŞKAN – “Başkan dâhil en az yedi üyenin hazır bulunması ile toplanır. “

ALİM IŞIK (Kütahya) – “...toplanır ve salt çoğunlukla karar alır.” Yani en az 4 olumlu oyla karar alması lazım, öyle olması lazım.

BAŞKAN – Bir dakika, okuyalım.

“Kurul, Başkan dâhil en az yedi üyenin hazır bulunması ile toplanır. “ Demek ki 7 kişiyle toplandı.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Kaç kişiyle karar alabilir?

BAŞKAN – Okuyorum.

“Toplantıya katılanların çoğunluğu ile karar verir. “ Toplantıya katılan çoğunluğu nedir? 7 kişiden 1 fazla.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – 4 kişi. Yarıdan 1 fazla, 4 kişi.

ALİM IŞIK (Kütahya) – 4 kişi, 4 kişi.

BAŞKAN – Bir dakika efendim.

7’ nin yarısı kaç?

ALİM IŞIK (Kütahya) – 3,5.

BAŞKAN – 3,5. 1 fazlası kaç? 4,5. En az 5 kişiyle karar alması lazım.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Hayır, hayır.

TÜDEF BAŞKANI SİTKİ YILMAZ – 3,5’tan 4 olması lazım.

BAŞKAN – 4 olmaz, 1 fazlası. Yarıdan bir fazlasıdır o. Bu konuyla alakalı bir şirketin şeyinde tam iki sene ticaret mahkemelerinde ve bakanlıkla şey yaptık, genel müdür de bilir.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yok, yorum öyledir, 5 kişi olur.

BAŞKAN – Evet, aynen 5 kişidir ve bu konuda Hollandalılara karşı davayı kazanmış bir kardeşinizim. Yani yerli bir şirketin yabancıların eline geçmesinin önünü kestim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Gene 5 kişi yeterli değil ama.

BAŞKAN – Yok 5 kişi... Yani yarıdan 1 fazla. 2 kişi değil 5 kişi.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ama 11 kişilik kurulun yarıdan azına karar verme yetkisi veriyorsunuz.

BAŞKAN – Hayır. Eğer toplantıya katılan 11 kişi ise o zaman toplantıya katılımı gerçekleştirecek yani bir şekilde de toplantı yapılacaktır. Burada bir problem olduğunu düşünmüyorum.

ALİM IŞIK (Kütahya) - Oyların eşit olma hâli nasıl olur Sayın Başkanım şu anda?

BAŞKAN - Başkanın her zaman şeyi avantajlı oydur.

ALİM IŞIK (Kütahya) - Hayır, ona katılıyorum da nasıl olur?

BAŞKAN – Zaten 5 kişi olunca mecburen şey olacak.

ALİM IŞIK (Kütahya) – 8 kişiyle katılırız toplanırsa veya 10 kişiyle toplanırsa o zaman mı olur?

BAŞKAN – Yarıdan bir fazla.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayıyı artıralım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın...

SAĞLIK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – Sağlık Bakanlığından...

BAŞKAN – Sağlık Bakanlığı mı?

SAĞLIK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – Açıklama yapabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun efendim.

Hayırdır, bismillah, gel bakalım.

SAĞLIK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – Sağlık Bakanlığının neden bulunması gerektiği konusunda...

BAŞKAN – Nerede bulunması? Ha, Kurulda.

Tamam, neden bulunması gerektiğini hiç söyleme.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Yani, Tabipler Odası sizi temsil etmez mi?

BAŞKAN – Tamam, ben Sağlık Bakanına söylerim, “Sizi savundu.” derim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Peki, mesleğiniz ne?

SAĞLIK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – Hukuk müşaviriyim efendim.

Bizim kendi teşkilat kanunumuz...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sizin kendi Bakanlığınızı savunmanız en doğal hakkınız. Bir de hukuk müşaviri olarak baroları da savunun inşallah.

BAŞKAN – Sayın Zeybekci...

SAĞLIK BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – Sayın vekilim bulunmaması gerektiğini söylemişti.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Hayır, ben sadece Sağlık Bakanlığı değil, tüm bakanlıklar bulunmayacaksa o da bulunmasın, Adalet Bakanlığı da dâhil.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir saniye, Sayın Zeybekci'ye söz verdim.

NİHAT ZEYBEKCİ (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Birinci paragrafta “Kurul tedbiren durdurma kararı verme yetkisini Reklam Kurulu başkanına devredebilir.” Orada şöyle bir şey söylenebilir. Yani, bu devamlı bir devir hâline gelebilir. Geçici durdurma yani “Geçici olarak durdurma yetkisi verilir ve en geç bir hafta içinde kurul toplanarak o kararı tartışır veya karara bağlar.” şeklinde dönüştürmek lazım bunu diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Kaçınıcı madde Sayın Vekilim?

NİHAT ZEYBEKCİ (Denizli) – 1’inci maddenin sonu. “Kurul tedbiren durdurma kararı verme yetkisini Reklam Kurulu başkanına devredebilir. Kurulun kararları Bakanlıkça uygulanır.” diye biten bir şey.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Yetkinin geçici olarak...

NİHAT ZEYBEKCİ (Denizli) – Yani, geçici olarak başkanın böyle bir yetkisi olsun, bir hafta süreyle durdurabilsin ve bu sürede Yönetim Kurulu toplanıp kararı onaylasın veyahut da bu kararı şey yapsın. Diğer taraftan...

BAŞKAN – Ama burada bir şey var. Özür dilerim, burayı bir netleştirelim de...

NİHAT ZEYBEKCİ (Denizli) – “Bu durumda...” dersek toplatır, toplar. Yani, acil vermesi gereken bir karar olabilir. Bu durumda bir hafta içinde toplar veya on beş günlük bir...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – İstedığı an toplama yetkisi var başkanın. Onun için “en kısa süre” deyin.

NİHAT ZEYBEKCİ (Denizli) – “En kısa süre” veya “bir süre” diyelim orada ama yani geçici verelim onu. Gene kurulun kendi kararında olsun, inhisarında olsun.

BAŞKAN – Kurulun kararında zaten, devreden alabilir de.

NİHAT ZEYBEKCİ (Denizli) – Ama alana kadar, verdiği zaman almak biraz zor olur.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bir yerde vardı galiba, o kurum en kısa zamanda...

NİHAT ZEYBEKCİ (Denizli) – Böyle bir yetki olsun ama bu yetkiyi başkan geçici süreyle kullanabilsin, söylemeye çalıştığım o.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Olaya bağlı olarak yani tek şey yapalım.

NİHAT ZEYBEKCİ (Denizli) – Tek bir konuda verecek zaten onu.

Diğer taraftan, tabii, Sayın Susam’ın söylediği, “Buradakilerin hiçbirisi itiraz etmez.” dendiğinde... Kendisi de eminim Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu, Tüketici Konseyi, Reklam Verenler ve Reklamcılar dernekleri gibi beş tane kuruluşa en azından bunların sivil toplum kuruluşları olduğu konusunda herhâlde tartışmayacaktır. Onlara biraz haksızlık olur diye düşünürüm.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Akil oldukları için mi?

ALİM IŞIK (Kütahya) – Onlar akil oldu artık.

BAŞKAN – Bunların alt komisyonda yeteri kadar tartışıldığını düşünüyorum ben de.

Bitti mi efendim?

NİHAT ZEYBEKCİ (Denizli) – Diğer taraftan da Türkiye’de gönül isterdi ki bu odalar ve şeylerimiz, TMMOB ve diğer odalarımız hiç kimsenin tereddüt etmeden buralara önerebileceği odalar hâline gelmiş olsun, buradaki herkes bunu öyle ister.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Bunların hepsi akil.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) - Demokratik hukuk sistemine uygun bir...

BAŞKAN – Allah akıllarını bol etsin herkesin.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Seçimle gelen herkese saygı duymak zorundayız.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Eyvallah. Ona bir şey söylemiyorum.

BAŞKAN - Arkadaşlar, bir saniye, Sayın Genel Müdüre söz verdim.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Ben, tabii, öncelikle şunu belirtmek isterim: İki vekilimiz, Sayın Mehmet Ali Susam ve Sayın Alim Işık Bey bana “Yeni Reklam Kurulu Başkanlığın hayırlı olsun.” dediler. Tabii, kanun çıktıktan sonra kimin Reklam Kurulu başkanı olacağını bilemeyiz ama...

ALİM IŞIK (Kütahya) – “Genel Müdür” diyor burada.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Ancak ben şu an Reklam Kurulu Başkanım. Otuz dokuz aydır da bu Reklam Kuruluna başkanlık ediyorum.

Şimdi, Sayın Başkanım, ben kısaca...

BAŞKAN – Yeni değil, otuz dokuz ay olmuş, eskimiş bile.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Yani, 39’uncu ayı yaptık. 17 Temmuzda 40’ incisini yapacağız eğer kısmet olursa.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – 40’ inci başkanlığınız hayırlı olsun.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Evet, 40’ inci ay, her ay.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) - 41 kere maşallah o zaman.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Bir de Başkanım, bizim Reklam Kurulu...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Yani, bizim iyi bir temennimiz Sayın Genel Müdür, başka bir yorum çıktıysa onu düzeltelim.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Teşekkür ederim.

Ben teşekkür ettim de bir de hani bu güne de bir vurgu yapmak istedim. Yani, bugün de Reklam Kurulu...

Şimdi, Başkanım, bugün Reklam Kurulumuz 29 kişiden oluşuyor. Bu 29 kişinin 17’si sivil toplum örgütlerini, meslek kuruluşlarını temsil ediyor. Kamu ağırlığı 12 yani yüzde 65’ lik bir sivil ayağı var. Yani, gerçekten çok demokratik bir kuruluş. Şimdi, 2003 ve 2005’ te bu sayı arttı, 29 kişiye çıktı. Şunu da belirtmek istiyorum Sayın Başkanım: Reklam Kurulu Başkanlığını kırk aydan beri yapıyorum yaklaşık, 25’ in altında katılım sağlanmadı; 25, 26, 27... Gelmeyen 2 ya da 3 kişiyi geçmiyor. Sıtkı Bey de bizim Reklam Kurulu üyemiz.

BAŞKAN – Sıtkı Bey öyle söylemiyor ama.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Öyle söyledim.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Şimdi, bir Reklam Kuruluna ne geliyor? Şimdi, Sayın Başkanım, Reklam Kuruluna tüketiciler şikâyet edebiliyor. 2012 yılındaki Reklam Kurulu başvurularının yüzde 59’ u tüketicilerden geliyor. Firmalar birbirini şikâyet edebiliyor. Ayrıca kamu kurumları şikâyet edebiliyor, Sağlık Bakanlığı şikâyet edebiliyor, Tarım Bakanlığı şikâyet edebiliyor. Ayrıca Reklam Kurulu olarak biz resen soruşturma açabiliyoruz.

Şimdi, Reklam Kurulunun görevi ne? Reklam Kurulunun görevi, tüketicilerin aldatıcı ve yanıltıcı reklamlar aracılığıyla ekonomik olarak mağduriyete uğramalarının önüne geçmek. Şimdi, bu açıdan 29 kişinin hızlı karar alması, etkin olması, verimli olması konusunda biraz sıkıntılar yaşanıyor. Şöyle bir baktığımız zaman mevcut kurullara -Sayın Başkanım, şöyle ben sizler isterseniz şey yapmak istiyorum- Bilgi Teknolojileri Kurulunda 5 üye var; BDDK, SPK, Rekabet Kurulu, TAPDK, Şeker Kurulu 7 üyeden; Kamu İhale, EPDK, RTÜK 9 üyeden oluşuyor; Reklam Kurulu ise bugün 29 üyeden oluşuyor. Şimdi, Reklam Kurulu, kurul ile konsey arasında bir yere oturuyor. Şimdi, 29 kişilik bir kurulu biz şahsen izah etmekte zorlanıyoruz. Konsey dediğimiz zaman, zaten Tüketici

Konseyimiz var. Bütün sivil toplum örgütleri Tüketici Konseyinde temsil ediliyor, yılda bir defa toplanıyoruz. Reklam Konseyi kuruyoruz. Bu Reklam Konseyinde bütün sivil toplum örgütleri temsil edilecek. Şimdi, Reklam Kurulu kamu adına bir kamu gücünü kullanıyor, kamu erkini kullanıyor. Eğer reklamı aykırı bulursa, yanıltıcı, aldatıcı bulursa durdurma cezası veriyor, üç aya kadar ihtiyati durdurma cezası verebiliyor, artı, durdurma ve para cezası verebiliyor. Bugün bir reklam eğer yerel bir mecrada yayınlanıyorsa 8.700 lira, eğer ulusal bir mecrada -İnternet dâhil- yayınlanıyorsa 87 bin lira cezası var. Fiil bir yıl içinde iki kere tekrarlanıyorsa ceza da ikiye katlanıyor. Dolayısıyla, biz 2011 yılında, Sayın Başkanım, 21 milyon TL, 2012’de de 19 milyon TL ceza kestik, para cezası bunlar. Şimdi, gelen başvurulara baktığımız zaman Sayın Başkanım, bunun yaklaşık 700 küsur tanesi gıda takviyeleriyle ilgili, fonksiyonel gıdalarla ilgili. Gıda takviyesi ancak sağlık beyanı gibi aldatıcı, kendisinde, içeriğinde olmayan beyanlarla satış yapılıyor. Keza, yine...

BAŞKAN – Toparlamamız lazım, hızlanalım.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Peki, Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Reklamcılıkta çok iyisiniz, anladım.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Yani, 29’ dan 11’ e kadar düşmesinin asıl sebebi ne? 15 niye değil?

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Şimdi, uygulamadaki birtakım sıkıntılara...

ALİM IŞIK (Kütahya) – En az 25 kişi toplanabiliyor...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Çok demokratik olduğunuz doğru.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Az önce, Sayın Vekilim, yani kurullardan bahsettim; 5, 7, en fazla 9. Şimdi, seri hareket etmesi...

ALİM IŞIK (Kütahya) – O zaman 9’ a indirelim madem.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Şimdi, burada eleştirilerden bir tanesi şuydu: Biz reklamları inceliyoruz, reklamlarla ilgili karar veriyoruz ancak reklamcılıkla ilgili, reklamlarla ilgili hiçbir temsilci yok, reklam sektörüyle ilgili temsilci yok. Şimdi, biz bu dağılımı yaparken reklam verenlerden 1 temsilci alıyoruz, reklam ajanslarından 1 temsilci alıyoruz, TOBB’ un 4 olan temsilcisini 1’ e düşürüyoruz. TOBB’ un temsilcisi medya ve iletişim sektöründen, dolayısıyla medya kuruluşlarını temsil ediyor. Barolar Birliği hukuk alanı oluşturuyordu. Adalet Bakanlığının bugün müsteşar yardımcısı düzeyinde katılımı var, hâkim kökenli. Sağlık Bakanlığı keza öyle. Tarım Bakanlığı müsteşar yardımcısı, genel müdür düzeyinde katılım sağlıyor ve dolayısıyla, daha insicamlı... YÖK’ ten bir temsilcimiz var, ticaret ve iletişim hukuku alanında uzman birisi. Bu itibarla, şu anki oluşturduğumuz kurulun daha rasyonel olduğunu düşünüyoruz.

Sayın Vekilim, Alim Bey...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Dinliyorum.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Sayı arttıkça tüketicilerin daha çok korunacağı anlayışına katılmıyoruz. Önemli olan, doğru karar, isabetli karar, zamanında karar.

BAŞKAN – Efendim, lütfen toparlayın.

Teşekkür ederiz.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Şimdi bir de Sayın Başkanım, reklamlar hemen giriyor.

BAŞKAN - Tamam.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Fakat, biz ancak bir ay sonra takibe başlayabiliyoruz. O açıdan, Reklam Kurulu Başkanına bir aya kadar geçici durdurma yetkisi veriyoruz. İlk yapılacak Reklam Kurulu...

BAŞKAN – Efendim, teşekkür ederiz.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sağ olun.

Şimdi, bu (5)’ inci fıkrada demin benim bir açıklamam oldu “O buçuğu 1’ e tamamlayalım.” diye. Orada hukukçu arkadaşlar uyardılar, “katılanların çoğunluğu” değil, “katılanların salt çoğunluğu” nu ben söylemişim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – “Salt çoğunluğu” dersin senin dediğin oluyor.

BAŞKAN – Evet, ben söylemişim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – “Çoğunluk” dediğinde 4 oluyor.

BAŞKAN – Dolayısıyla, arkadaşların dediği de doğru, benim dediğim de doğru ama oraya “salt çoğunluk” şeyini ilave etmemiz lazım. Bu konuyu Komisyon üyesi arkadaşlarımin takdirlerine sunuyorum, “salt çoğunluk”u ilave edelim.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Başkanın korunma yetkisiyle ilgili bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Şunun bir kararını alayım, ona geleceğim şimdi.

Evet, bunu bu şekilde “salt” diye ekliyoruz.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkan, bir de sivilleşme konusunda bir görüşünü alabilir miyiz? Yani, bakanlıklar yerine, bakanlıkların temsil edildiği...

BAŞKAN – “Yüzde 65 sivil, gerisi resmî.” diyor.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Tamamı sivil olsa ne kaybederiz?

BAŞKAN – Tamam, peki.

Sayın Mehmet Ali Susam Bey’in, Osman Bey’in, Kemal Bey’in verdiği önergeye katılıyor musunuz efendim?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bakanlığın uygun görüşüyle kabul ediyoruz.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN - Sözlü önergeye mi?

BAŞKAN – Hayır, efendim, hayır, hayır, bu şey...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Ömer Selvi Bey’in bir önergesi vardır, okutup işleme alacağım.

Okutuyorum:

TBMM Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/787 esas sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Tasarısının 63 üncü maddesinin 6 ncı fıkrasında yer alan "en az üç" ibaresinden sonra gelmek üzere "en fazla beş" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederim.

Ömer Selvi

Niğde

BAŞKAN – Buyurun Sayın Selvi.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bu önergeyi verirken amaçladığımız şey şu: Malumunuz, (7)’nci fıkrada bu toplanacak ihtisas komisyonlarına katılacak insanlara huzur hakkı ve huzur ücreti ödenmesi söz konusu. Böyle bir durum söz konusu olduğu takdirde keyfiyetin önüne geçmek adına bir üst limit koyulması gerektiğini düşündüm, ondan dolayı bu önergeyi verdim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Hükûmet?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükûmetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda...

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Sayın Başkanım, bu doğru.

BAŞKAN – Pardon, özür dilerim.

Şeyle alakalı, neydi o Sayın Zeybekçi?

“Reklam Kurulu başkanına devredebilir kararı verme yetkisini, kapatma.” Orada, Sayın Müsteşarım, nasıl bir düzeltme yapabiliriz?

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bunu geçici süreyle verelim dedik.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Yönetmelikte yapacağız onu.

BAŞKAN – “Reklam Kurulu başkanına devredebilir.”i yönetmelikte mi düzelteceksiniz?

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – – Evet.

BAŞKAN – Kayıtlara geçmesi açısından, “Yönetmelikte Reklam Kurulu başkanına yetki verebilir ama ilk toplantısında...”

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – “Geçici olarak yetki verebilir.” desek, onun geçici bir süresi ve şekli yönetmelikte düzenlense ne olur?

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Ben bir açıklama yapabilir miyim Başkanım?

BAŞKAN – Evet, buyurun.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Şimdi, Reklam Kurulu ayda en az bir defa toplanıyor, gerekirse iki defa toplanabilir. “İlk yapılacak toplantıya kadar” dediğimiz zaman yani bu on beş günlük süre de olabilir.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Biz süre koymuyoruz, “geçici olarak” diyoruz.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Çünkü, burada Sayın Başkanım, geçici durdurma yaptığımız zaman biz savunmasını alıyoruz bu süre içerisinde süratli bir şekilde. Yani, bu savunmanın da gelmesini dikkate alarak “ilk yapılacak toplantı” dememiz bence daha uygun olur. Bu, on beş gün de olabilir, bir ay da olabilir.

BAŞKAN – Buradaki rahatsızlık şu: Orada bir Yönetim Kurulu var, başkana tüm yetkiyi veriyor, çekip gidiyor. “Niye başkana yetkiyi versin kardeşim, bu kurulu niye kurduk?” diyor. Açıkçası bunu soruyor arkadaşlar.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Sayın Başkanım, yok, o değil.

Şimdi, bazı reklamlar diyelim ki akşam çıktı, bunun hemen durdurulması lazım.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Durdur.

BAŞKAN – Tamam, durdunuz.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Bunun örnekleri var. Bizim ertesi gün sabah durdurmamız lazım.

BAŞKAN – Tamam, size yetki verdik, durdunuz.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Ancak bunu ilk Yönetim Kurulu...

BAŞKAN – Savunmasını aldınız.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Aldık.

İlk Yönetim Kurulu toplantısında...

BAŞKAN – Getirdiniz, orada da karar almanız lazım.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Orada kurul kararına dönüşüyor.

BAŞKAN – Sistem böyle mi çalışıyor?

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Evet, aynen böyle.

BAŞKAN – Bu uygun mudur?

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Sayın Başkanım, söz verir misiniz?

Şimdi, benim söylemeye çalıştığım, çok daha rahat bir şey söylüyorum, “geçici süreyle” dediğim zaman daha rahat etmiş bir hâle geliyor. Siz bir süre gene koyuyorsunuz kendinize. “Geçici bir süreyle” dediği zaman, bunu topladığın zaman yaparsın veyahüt da bunu yönetmelikle düzenlersin ama geçici olduğunu kanuna yazmak gibi bir... Yani, kanuna saygı anlamında bunu söylüyorum. Yönetmelikte bunun süresine “ilk toplantı” dersin, “ikinci toplantı” dersin, başka bir şey... Rahatsızsınız yani orada bir sınırlama getirmiyoruz.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz.

Kayıtlara geçmiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ne şekliyle Başkanım?

BAŞKAN – Hangi şekliyle, tekrar edin burayı, bir okuyun.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – “Kurul tedbiren durdurma kararı verme yetkisini...” Burada “Kurul tedbiren başkana geçici durdurma yetkisini” diyelim.

BAŞKAN – Burada “geçici” demiyor ya.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Sayın Başkanım, zaten adı üzerinde, tedbiren durduruyoruz, bu zaten geçici. İlk Yönetim Kurulu toplantısına kadar süre. İlk Yönetim Kurulu toplantısında benim sunmam lazım onu.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Tedbiren almak zaten geçici.

BAŞKAN – Tedbiren, geçici demek.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Evet.

BAŞKAN – Peki, şimdi, maksat hasıl oldu.

Teşekkür ederiz.

Bu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

64’üncü maddeyi okutuyorum:

YEDİNCİ KISIM

Tüketici Kuruluşları

BİRİNCİ BÖLÜM

Tüketici Konseyi ve Reklam Konseyi

Tüketici Konseyi

MADDE 64- (1) Tüketici sorunlarının ve ihtiyaçlarının belirlenmesi ile çıkarlarının korunmasına ilişkin gerekli tedbirleri araştırmak ve bu Kanunun uygulanmasına yönelik tedbirlere dair görüşleri öncelikle ele alınmak üzere ilgili mercilere iletmek amacıyla yılda en az bir kez Bakanlığın koordinatörlüğünde Tüketici Konseyi toplanır.

(2) Tüketici Konseyine kamu kurum ve kuruluşlarından gelen temsilcilerin sayısı, hiçbir şekilde Konseyin toplam üye sayısının yüzde ellisinden fazla olamaz.

(3) Tüketici Konseyinin üyeleri, çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Var.

Şimdi, “Tüketici Konseyinin üyeleri, çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.” Kaç kişiden oluşacak ki Tüketici Konseyi?

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Şu an için 90.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Nerede yazılı?

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Şimdi, Sayın Başkanım, şu anki mevcut kanunda bu konsey üyelerinin tamamı isim hâlinde yer alıyordu. Biz biraz da zamanın dinamiğine uymak bakımından bunları yönetmelikle belirleyelim dedik. Niçin? Çünkü, Konsey istişari nitelikte bir karar alıyor, bir tartışma platformu. Zaman içinde kurumların isimleri değişebiliyor, yeni sivil toplum örgütleri kurulabiliyor. Şimdi, kanunda yer almadığı zaman bunları çağırıyoruz, bunlar birçok örnekleri. Bu açıdan yani kolaylık bakımından söylüyoruz.

BAŞKAN – Yönetmeliği değiştirme imkânımız var.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Var.

BAŞKAN – Peki.

Buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayıyı belirtme şansımız yok mu? “En fazla -atıyorum- 50 kişiden oluşur.” veya “En az 20 kişiden oluşur.”

BAŞKAN – 50 kişiyi alıyorsun, bir bakıyorsun, TÜSİAD dışarıda kalmış, onu da alıyorsun. Bir bakıyorsun, MÜSİAD “Beni niye almadı?” diyor, onu da alıyorsun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – O zaman alt ve üst sınırları verelim.

BAŞKAN – Bu zaten konsey gibi bir şey yani istediğini çağırırsın, otursun konuşsunlar.

Tamam.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ya, iktidara öyle bir namütenahi bir imkân sağlıyorsunuz ki burada...

BAŞKAN – Ya, sen de olursun bir gün iktidar, canını sıkma.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bir dakika, biz iktidar olacağız ama biz demokratik kurallar içerisinde sınırları belli yetkileri kullanmak üzere iktidar olacağız, istediğimizi yapmak üzere iktidar olmayacağız.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz.

Değerli arkadaşlar...

Sayın Susam, bitti mi efendim?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bitmedi efendim.

BAŞKAN – Efendim, devam edin.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bu anlamıyla ben bunun Anayasa’da da itirazlara neden olabilecek bir madde olduğunu... Ne sayı belli ne çalışma usul ve esaslarıyla ilgili olarak şey belli, hepsi yönetmeliğe bırakılıyor, hem Reklam Konseyi -onda konuşmayayım diye söylüyorum- hem şey.

Üçüncüsü, “Yılda en az bir kere toplanır.” Toplanmadı, toplamıyor; yaptırımı nedir? Örneğin, Ekonomik, Sosyal Konsey toplanmıyor kaç yıldır, yaptırımı ne?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Zaten idari karar alan mekanizmalar olmadığı için, tavsiye niteliğinde, istişari nitelikte kurullar oldukları için...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Toplanmasa da olabilir mi?

BAŞKAN – Yani, sayıları çok önemli değil.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Toplanmasa da olur değil, zaten toplanıyor, onda problem yok. Yani, yönetmelikle düzenlenme olayı için söylüyorum, o bakımdan ona cevap anlamında söylüyorum. Yani, toplanması, toplanmaması diye bir şey yok çünkü bunun kurulduğu günden bu yana toplanmadığı yıl yok ve çok da güzel tavsiye kararların çıktığı, çok güzel istişarelerin olduğu bir kurul.

BAŞKAN – İşleyen bir sistem.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Tabii.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

65’inci maddeyi okutuyorum:

Reklam Konseyi

MADDE 65- (1) Reklam politikalarının oluşturulması ve uygulanması ile ilgili olarak çağdaş iletişim uygulamalarını takip etmek, reklam sektörünün ve reklam denetim işlevinin geliştirilmesine yönelik araştırma ve çalışmalar yapmak, bu alanda görüş ve önerilerde bulunmak ve bu görüş ve önerileri ilgili mercilere iletmek amacıyla yılda en az bir kez Bakanlığın koordinatörlüğünde Reklam Konseyi toplanır.

(2) Reklam Konseyinin üyeleri, çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.

BAŞKAN – Sayın Işık, buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım, gerek Tüketici Konseyi gerekse Reklam Konseyinin en azından “Şu kadar sayıdan oluşur.” şeklinde bir ibareyle burada temsil edilmesinde, sınırlarının çizilmesinde büyük yarar var.

İki, Reklam Konseyinde, yukarıda hiç olmazsa Tüketici Konseyinde yer alan (2)’nci fıkraya benzer bir fıkrayla ne kadarı kamu ne kadarı sivil toplumlara ayrılıyor, bunu da belirlememiz lazım. Şimdi, Reklam Konseyi öyle olmuş ki yüzde 100’ü Sayın Başkanın emrindeki bürokratlardan oluşabilir. Yani, buna engel var mı? Yok.

BAŞKAN – Hiçbir manası da olmaz yani.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Hani, olmaz da...

BAŞKAN – Olsa da bir manası olmaz. Yüzde 100 sivil de olsa bir manası olmaz ama orada...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Ama yani bir dengeyi kurmak lazım.

BAŞKAN – Ama şey var orada. Zaten yani...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Sayın Işık versin önergeyi, kabul edelim.

BAŞKAN – Sözlü önerge olarak alalım, kabul.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sözlü önerge olarak söylüyorum o zaman: Yukarıdaki (2)'nci fıkrayı benzer şekilde buraya koyalım, tamam?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Kabul ediyorum, tamam.

BAŞKAN – Tamam efendim.

Tekrar edelim o zaman.

ALİM IŞIK (Kütahya) – “Reklam Konseyine kamu kurum ve kuruluşlarından gelen temsilcilerin sayısı, hiçbir şekilde Konseyin toplam üye sayısının yüzde ellisinden fazla olamaz.” Aynısını koyalım.

BAŞKAN – Evet, yukarıdaki (2)'nci fıkranın aynısını ilave ediyorsunuz “Reklam Konseyi” olarak.

Hükûmet katılıyor mu efendim bu sözlü önergeye?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Katılıyoruz.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Hükûmetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

66'ncı maddeyi okutuyorum...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bakanlık olarak önergemiz var, değil mi burada?

BAŞKAN – Bir dakika, bu 66...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ortak önerge verdim yani.

BAŞKAN – Tabii, tabii.

Var mı önerge? 66'da bir tane var.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Bir istişare süreci yaşanması gerekiyor, onu Genel Kurulda yapabilir miyiz?

ALİM IŞIK (Kütahya) – O zaman bir ara verelim on dakika.

BAŞKAN – Dur, dur, bu önemli, bunu bir şey yapalım. Bunu konuşmuştuk biz. Tabii yani bu önergeyi konuşmuştuk, Bakan Bey'le birlikte konuşmuştuk.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Bir ara verebilir miyiz? Bir ara verelim.

BAŞKAN – Peki efendim.

On beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.54

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.21

BAŞKAN: M. Mücahit FINDIKLI (Malatya)

BAŞKAN VEKİLİ: Hüseyin ÜZÜLMEZ (Konya)

SÖZCÜ: Halil MAZICIOĞLU (Gaziantep)

KÂTİP: Mustafa ÖZTÜRK (Bursa)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 66'ncı maddeyi okutuyorum:

İKİNCİ BÖLÜM

Tüketici Hakem Heyeti

Kuruluşu ve Görev Alanı

MADDE 66- (1) Bakanlık, tüketici işlemleri ile tüketiciye yönelik uygulamalardan doğabilecek uyuşmazlıklara çözüm bulmak amacıyla il merkezlerinde ve yönetmelikle belirlenen ilçe merkezlerinde en az bir tüketici hakem heyeti oluşturmakla görevlidir.

(2) Başkanlığı illerde ticaret il müdürü, ilçelerde ise kaymakam veya bunların görevlendireceği bir memur tarafından yürütülen tüketici hakem heyeti;

a) Belediye başkanının konunun uzmanı belediye personeli arasından görevlendireceği bir üye,

b) Baronun, mensupları arasından görevlendireceği bir üye,

c) Satıcının tacir olduğu uyuşmazlıklarda ticaret ve sanayi odasının ya da bunların ayrı ayrı örgütlendiği yerlerde ticaret odasının; satıcının esnaf ve sanatkâr olduğu uyuşmazlıklarda, illerde esnaf ve sanatkârlar odaları birliğinin, ilçelerde ise en fazla üyeye sahip esnaf ve sanatkârlar odasının görevlendireceği bir üye,

ç) Tüketici örgütlerinin kendi aralarından seçecekleri bir üye,

olmak üzere başkan dâhil beş üyeden oluşur. Başkan ve üyelerin bu fıkrada yer alan niteliklere sahip yedekleri de ayrıca belirlenir.

(3) Tüketici hakem heyetinin oluşumunun sağlanamadığı yerlerde noksan üyelikler, yönetmelikle belirlenen üyelik niteliklerine sahip Devlet memurları arasından illerde ticaret il müdürü, ilçelerde ise kaymakam tarafından tamamlanır.

BAŞKAN – Madde üzerinde iki adet önerge vardır, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/787) sayılı Tasarının 66'ncı maddesinin (2)'nci fıkrasının (c) bendi "illerde ticaret odasının görevlendireceği 1, esnaf odaları birliğinin görevlendireceği 1 üye, ilçelerde en fazla üyeye sahip esnaf ve sanatkârlar odasının görevlendireceği 1, varsa ticaret odasının görevlendireceği 1 üye" şeklinde (ç) bendinde bulunan "seçecekleri 1 üye ibaresi seçecekleri 1 üyeden oluşur" şeklinde değiştirilmiş fıkrasının devamında bulunan olmak üzere başkan dâhil 5 üyeden oluşur ibaresi madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ümit Özgütmüş

Osman Aydın

Kemal Değirmendereli

Adana

Aydın

Edirne

Mehmet Ali Susam

İzmir

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Gerekçe...

BAŞKAN – Gerekçe, buyurun.

Gerekçe:

Tüketici hakem heyetine ticaret odası ve esnaf odaları birliğinden daima birer üyenin alınması amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Hükûmet katılıyor mu?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/787) esas numaralı Tasarının 66'ncı maddesinin (1)'inci fıkrasında geçen "yönetmelikle belirlenir" ibaresinden önce gelmek üzere "yeterlilik şartları" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederim.

Alim Işık
Kütahya

BAŞKAN – Hocam gerekçe mi?

ALİM IŞIK (Kütahya) – Kısa bir açıklamada bulunayım.

BAŞKAN – Buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Burada bazı ilçelerdeki tüketici hakem heyetlerinin kapatılması öngörülüyor anladığım kadarıyla. Belli özelliklere sahip ilçelerin de yeniden yapılandırılması düşünülüyor. Bu, yönetmelikle belirlenecek ilçe merkezlerine deniyor ama ilçe merkezinin yönetmelikle belirlenmesine bir hüküm koymamız mümkün değil. Bunun şartlarını ancak yönetmelikle belirleyebilirsiniz. Dolayısıyla, buradaki belirsizliğin giderilmesi için yeterlilik şartları yönetmelikle belirlenecek ilçe merkezleri şeklindeki ibare değiştirilirse daha anlamlı olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Takdire bırakıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin takdire bıraktığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

67'nci maddeyi okutuyorum:

Raportör

MADDE 67- (1) Raportörler il ve ilçe merkezlerinde kurulu bulunan tüketici hakem heyetlerinde istihdam edilebilir. Raportör sayısının yeterli olmadığı illerde ticaret il müdürü tarafından ticaret il müdürlüğü personeli arasından, ilçelerde ise kaymakam tarafından ilçede görevli Devlet memurları arasından yeterli sayıda raportör görevlendirilir.

(2) Tüketici hakem heyeti raportörleri, heyetin çalışmalarına ve kararlarına esas olacak dosyaları hazırlamak ve uyumsuzluğu ilişkin raporu sunmakla görevlidir.

BAŞKAN – Önerge yok, söz talebi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

68'inci maddeyi okutuyorum:

Başvuru

MADDE 68- (1) Değeri iki bin Türk Lirasının altında bulunan uyumsuzluklarda ilçe tüketici hakem heyetlerine, üç bin Türk Lirasının altında bulunan uyumsuzluklarda il tüketici hakem heyetlerine, büyükşehir statüsünde bulunan illerde ise iki bin Türk Lirası ile üç bin Türk Lirası arasındaki uyumsuzluklarda il tüketici hakem heyetlerine başvuru zorunludur. Bu değerlerin üzerindeki uyumsuzluklar için tüketici hakem heyetlerine başvuru yapılamaz.

(2) Tüketici hakem heyetleri kendilerine yapılan başvuruları gereğini yapmak üzere kabul etmek zorundadır.

(3) Başvurular, tüketicinin yerleşim yerinin bulunduğu veya tüketici işleminin yapıldığı yerdeki tüketici hakem heyetine yapılabilir. Tüketici hakem heyetinin bulunmadığı yerlerde ise başvuruların nerelere yapılacağı ve bu başvuruların hangi tüketici hakem heyetince karara bağlanacağı yönetmelikle belirlenir.

(4) Bu maddede belirtilen parasal sınırlar her takvim yılı başından itibaren geçerli olmak üzere, o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır. Bu artışların hesabında on Türk Lirasının küsuru dikkate alınmaz.

(5) Bu madde tüketicilerin ilgili mevzuatına göre alternatif uyumsuzluk çözüm mercilerine başvurmasına engel değildir.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

69' uncu maddeyi okutuyorum:

İnceleme

MADDE 69- (1) Tüketici hakem heyetleri uyuşmazlık konusuna ilişkin her türlü bilgi ve belgeyi taraflardan, ilgili kurum veya kuruluşlardan isteyebilir.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 70'i okutuyorum:

Karar ve Karara İtiraz

MADDE 70- (1) İl ve ilçe tüketici hakem heyetinin verdiği kararlar tarafları bağlar.

(2) Tüketici hakem heyeti kararları 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre taraflara tebliğ edilir. Tüketici hakem heyetinin kararları, İcra ve İflâs Kanununun ilamların yerine getirilmesi hakkındaki hükümlerine göre yerine getirilir.

(3) Taraflar, tüketici hakem heyetinin kararlarına karşı tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde tüketici hakem heyetinin bulunduğu yerdeki tüketici mahkemesine itiraz edebilir. İtiraz, tüketici hakem heyeti kararının icrasını durdurmaz. Ancak talep edilmesi şartıyla hâkim, tüketici hakem heyeti kararının icrasını tedbir yoluyla durdurabilir.

(4) İtiraz olunan kararın, esas yönünden kanuna uygun olup da, kanunun olaya uygulanmasında hata edilmiş olmasından dolayı itirazın kabul edilmesi gerektiği veya kanuna uymayan husus hakkında yeniden yargılamayı gerektirmediği takdirde tüketici mahkemesi evrak üzerinde, kararı değiştirerek veya düzelterek onama kararı verebilir. Tarafların kimliklerine, ticari unvanlarına ait yanlışlıklarla, yazı, hesap veya diğer açık ifade yanlışlıkları hakkında da bu hüküm uygulanır. Karar, usule ve kanuna uygun olup da gösterilen gerekçe doğru bulunmazsa, gerekçe değiştirilerek veya düzeltilerek onanır.

(5) Tüketici hakem heyeti kararlarına karşı yapılan itiraz üzerine tüketici mahkemesinin vereceği karar kesindir.

(6) Tüketici hakem heyetlerinin tüketici lehine verdiği kararlara karşı açılan itiraz davalarında, kararın iptali durumunda tüketici aleyhine, avukatlık asgari ücret tarifesine göre nisbi tarife üzerinden vekâlet ücretine hükmedilir.

(7) Uyuşmazlıkla ilgili olarak tüketici hakem heyeti tarafından tüketici aleyhine verilen kararlarda tebligat ve bilirkişi ücretleri Bakanlıkça karşılanır. Uyuşmazlığın tüketicinin lehine sonuçlanması durumunda ise, tebligat ve bilirkişi ücretleri 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre karşı taraftan tahsil olunarak bütçeye gelir kaydedilir.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

71'inci maddeyi okutuyorum:

Huzur Hakkı ve Ücreti

MADDE 71- (1) Tüketici hakem heyeti başkan ve üyelerine, raportör olarak görevlendirilen diğer kamu personeline ödenecek huzur hakkı ve huzur ücreti ile bilirkişi ücreti ve bu ödemelere ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

72'nci maddeyi okutuyorum:

Diğer Hususlar

MADDE 72 - (1) Tüketici hakem heyetlerinin kurulması, çalışma usul ve esasları, raportörlerin nitelikleri ile bilirkişilik müessesesine ilişkin usul ve esaslar ile diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

73'üncü maddeyi okutuyorum:

SEKİZİNCİ KISIM

Yargılama, Denetim ve Cezaya İlişkin Hükümler

Tüketici Mahkemeleri

MADDE 73 - (1) Tüketici işlemleri ile tüketiciye yönelik uygulamalardan doğabilecek uyuşmazlıklara ilişkin davalarda tüketici mahkemeleri görevlidir.

(2) Tüketici mahkemeleri nezdinde Bakanlık, tüketiciler ve tüketici örgütleri tarafından açılan davalar 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununda düzenlenen harçlardan muafıdır.

(3) Tüketici örgütleri üst kuruluşlarınca açılacak davalarda bilirkişi ücreti ve davanın davacı aleyhine sonuçlanması durumunda, hükmedilen vekâlet ücreti Bakanlıkça karşılanır. Davanın, davalı aleyhine sonuçlanması durumunda, bilirkişi ücreti Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre davalıdan tahsil olunarak bütçeye gelir kaydedilir.

(4) Tüketici mahkemelerinde görülecek davalar 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun Altıncı Kısım hükümlerine göre yürütülür.

(5) Tüketici davaları, tüketicinin yerleşim yerinin bulunduğu yerdeki tüketici mahkemesinde de açılabilir.

(6) Tüketici örgütleri, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile Bakanlık; haksız ticari uygulamalar ve ticari reklamlara ilişkin hükümler dışında, genel olarak tüketicileri ilgilendiren ve bu Kanuna aykırı bir durumun doğma tehlikesi olan hallerde bunun önlenmesine veya durdurulmasına ilişkin ihtiyati tedbir kararı alınması veya hukuka aykırı durumun tespiti, önlenmesi veya durdurulması amacıyla tüketici mahkemelerinde dava açabilir.

(7) Genel olarak tüketicileri ilgilendiren davalarda davacı, verilen kararların yayınlanmasını talep edebilir. Talebin mahkemece kabul edilmesi halinde bu karar, masrafları davalıdan alınmak üzere ülke düzeyinde yayımlanan gazetelerden en az üçünde derhal ilân edilir.

(8) Tüketici mahkemelerince verilen kesinleşmiş kararlar, Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi üzerinden Bakanlığa iletilir. Tüketici hakem heyetleri kararlarına karşı yapılan itiraz sonucu verilen kararlar, kararı veren mahkeme tarafından ilgili tüketici hakem heyetine gönderilir.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 74'ü okutuyorum:

Üretimin veya Satışın Durdurulması ve Malın Toplatılması

MADDE 74 - (1) Satışa sunulan bir seri malın ayıplı olduğunun tespiti, üretiminin veya satışının durdurulması, ayıbın ortadan kaldırılması ve satış amacıyla elinde bulunduranlardan toplatılması için Bakanlık, tüketiciler veya tüketici örgütleri dava açabilir.

(2) Satışa sunulan seri malın ayıplı olduğunun mahkeme kararı ile tespit edilmesi halinde, mahkeme ayıbın niteliğine göre malın satışını geçici olarak durdurma veya ayıbı giderme kararları verebilir. Üretici veya ithalatçı mahkeme kararının tebliğ tarihinden itibaren en geç üç ay içinde malın ayıbını ortadan kaldırmakla yükümlüdür. Malın ayıbının ortadan kalkmasının imkânsız olması halinde mal, üretici veya ithalatçı tarafından toplanır veya toplattırılır. Toplatılan mallar taşıdıkları risklere göre kısmen veya tamamen imha edilir veya ettirilir. İmha edilen malla ilgili tüketicinin dava ve tazminat hakları saklıdır.

(3) Satışa sunulan bir seri malın, tüketicinin güvenliğini tehlikeye sokan bir ayıp taşıması durumunda Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun hükümleri saklıdır.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 75'i okutuyorum:

Denetim

MADDE 75 - (1) Bu Kanunun uygulanmasında, Bakanlık müfettişleri, gümrük ve ticaret denetmenleri ile Bakanlıkça görevlendirilecek personel mal veya hizmet sunulan her yerde denetleme, inceleme ve araştırma yapmaya yetkilidir.

(2) Bu Kanun kapsamına giren hususlarda, yetkili ve görevli kişi veya kuruluşlara her türlü bilgi ve belgenin doğru olarak gösterilmesi veya istenmesi halinde belgelerin aslının veya onaylı kopyalarının verilmesi zorunludur.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 76:

Tüketici Ürünü ve Hizmet Denetimi

MADDE 76 - (1) Tüketici ürünü; hizmet sektöründe kullanılanlar dâhil olmak üzere tüketicilerin kullanması için tasarlanan veya makul koşullarda tüketiciler tarafından kullanılması öngörülen, gerek ticari faaliyetler sonucunda gerekse başka yollarla tedarik edilen veya kullanılabilir hale getirilen yeni, kullanılmış veya ıslah edilmiş her türlü üründür.

(2) Üretici veya dağıtıcının, tüketiciye açıkça bilgi vermesi kaydıyla antika olan veya kullanılmadan önce tamir veya ıslah edilmesi gereken ikinci el ürünler birinci fıkra kapsamında değerlendirilmez.

(3) Tüketici ürünleri ile tüketiciye sunulan hizmetler; can ve mal güvenliğine ve çevreye zarar vermemeli, uygulanması zorunlu her türlü idari ve teknik düzenlemeye uygun olmalıdır.

(4) Bakanlık sorumlu olduğu tüketici ürünlerinin piyasa gözetimi ve denetimini Ürönlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun hükümlerine göre yerine getirmekle görevlidir.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 77'yi okutuyorum:

Ceza Hükümleri

MADDE 77 - (1) Bu Kanunun 4 üncü, 6 ncı, 7 nci, 18 inci, 19 uncu, 20 nci, 21 inci, 23 üncü, 26 ncı, 30 uncu, 33 üncü, 35 inci, 48 inci, 49 uncu, 51 inci, 52 nci, 54 üncü ve 57 nci maddelerinde belirtilen yükümlölöklere aykırı hareket edenler hakkında aykırılığı tespit edilen her bir işlem veya sözleşme için iki yüz Türk Lirası idari para cezası uygulanır.

(2) Bu Kanunun 5 inci maddesi uyarınca belirlenen haksız şartların tüketici sözleşmelerinde kullanılması durumunda, Bakanlıkça verilecek süre içerisinde bu haksız şartın sözleşme metninden çıkarılmaması halinde, aykırılığın tespit edildiğı her bir sözleşme için iki yüz Türk Lirası idari para cezası uygulanır.

(3) Bu Kanunun 24 üncü, 25 inci, 27 nci, 28 inci, 29 uncu, 34 üncü, 36 ncı, 37 nci, 38 inci, 39 uncu, 41 inci, 43 üncü, 45 inci, 46 ncı maddeleri ile 31 inci maddesinin birinci, ikinci ve dördüncü, 40 inci maddesinin ikinci, 47 nci maddesinin üçüncü, dördüncü, beşinci, yedinci ve 50 nci maddesinin dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci, dokuzuncu ve on birinci fıkralarında belirtilen yükümlölöklere aykırı hareket edenler hakkında aykırılığı tespit edilen her bir işlem veya sözleşme için bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır.

(4) Bu Kanunun 44 üncü maddesinde belirtilen yükümlölöklere aykırı hareket edenler hakkında teslim edilmeyen her konut için yirmi bin Türk Lirası, 50 nci maddesinin onuncu fıkrasına aykırı hareket edenler hakkında aykırılığı tespit edilen her bir işlem veya sözleşme için bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır.

(5) Bu Kanunun 40 inci maddesinin üçüncü fıkrası ile 47 nci ve 50 nci maddelerinin ikinci fıkralarında belirtilen yükümlölöklere aykırı hareket edenler hakkında yüz bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır.

(6) Bu Kanunun 55 inci ve 56 ncı maddelerinde belirtilen yükümlölöklere aykırı hareket eden üretici ve ithalatçı hakkında piyasaya arz edilen; satıcı hakkında tüketiciye satışı yapılan her bir mal için iki yüz Türk Lirası idari para cezası uygulanır.

(7) Bu Kanunun 60 inci maddesinde belirtilen hususlara aykırı olarak ödöl verenler hakkında yüz bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır.

(8) Bu Kanunun 31 inci maddesinin üçüncü fıkrasında, 42 nci maddesinde ve 50 inci maddesinin sekizinci fıkrasında belirtilen yükümlölöklere aykırı hareket edenlere bu aykırılığın giderilmesi için bir ay süre verilir. Bu süre sonunda aykırılığın giderilmemesi halinde 31 inci maddenin üçüncü fıkrasına aykırı hareket eden kart çıkaran kuruluşlara beş milyon Türk Lirası, 42 nci maddeye ve 50 inci maddenin sekizinci fıkrasına aykırı hareket edenler hakkında beş yüz bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır.

(9) Bu Kanunun 53 üncü maddesinde belirtilen yükümlölöklere aykırı hareket eden süreli yayın kuruluşları hakkında beş bin Türk Lirası; aykırılık öölke genelinde dağıtımı yapılan süreli yayın ile gerçekleştirilmiş ise yüz bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır. Süreli yayın kuruluşu, kampanyayı ve kampanyaya ilişkin her türlü reklam ve ilânı da durdurur. Aykırılığın devamı halinde, reklam ve ilânın durdurma zorunluluğunun doğduğı tarihten itibaren her sayı/gün için on bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır.

(10) Bu Kanunun 58 inci maddesine aykırı davranan üretici ve ithalatçılar hakkında, satış sonrası hizmet yeterlilik belgesinin alınmaması durumunda yüz bin Türk Lirası; kurulmayan her bir servis istasyonu için on bin Türk Lirası; servis istasyonlarında tespit edilen eksiklik ve aykırılıklarla ilgili olarak her bir servis istasyonu için bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır.

(11) Bu Kanunun 59 uncu maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen yükümlölöklere aykırı hareket eden radyo ve televizyonlar hakkında on bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır.

(12) Bu Kanunun 61 inci maddesinde belirtilen yükümlölöklere aykırı hareket eden reklam verenler, reklam ajansları ve mecra kuruluşları hakkında durdurma veya aynı yöntemle düzeltme veya idari para cezası ve gerekli görölün hallerde de üç aya kadar tedbiren durdurma cezası uygulanır. Reklam Kurulu, ihlâl niteliğine göre bu cezaları birlikte veya ayrı ayrı verebilir. Aykırılık;

- a) Yerel düzeyde yayın yapan televizyon kanalı aracılığı ile gerçekleşmiş ise on bin Türk Lirası,
- b) Öölke genelinde yayın yapan televizyon kanalı aracılığı ile gerçekleşmiş ise iki yüz bin Türk Lirası,
- c) Süreli yayınlar aracılığıyla gerçekleşmiş ise (a) ve (b) bentlerinde belirtilen cezaların yarısı,
- ç) Yerel düzeyde yayın yapan radyo kanalı aracılığı ile gerçekleşmiş ise beş bin Türk Lirası,
- d) Öölke genelinde yayın yapan radyo kanalı aracılığı ile gerçekleşmiş ise elli bin Türk Lirası,
- e) İnternet aracılığı ile gerçekleşmiş ise elli bin Türk Lirası,

f) Kısa mesaj aracılığı ile gerçekleşmiş ise yirmi beş bin Türk Lirası,

g) Diğer mecralar aracılığı ile gerçekleşmiş ise beş bin Türk Lirası,

idari para cezası verilir. Reklam Kurulu, idari işleme konu ihlâlin bir yıl içerisinde tekrar edilmesi halinde yukarıda belirtilen idari para cezalarını on katına kadar uygulayabilir.

(13) Bu Kanunun 62 nci maddesinde belirtilen yükümlülüklerle aykırı hareket edenler hakkında haksız ticari uygulamanın üç aya kadar tedbiren durdurulması veya durdurulması yaptırımı veya beş bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır. Kurul, ihlâlin niteliğine göre bu cezaları birlikte veya ayrı ayrı verebilir. İdari para cezası, aykırılık ülke genelinde gerçekleşmiş ise elli bin Türk Lirası olarak uygulanır. Aykırılığın reklam yoluyla gerçekleştirildiğinin tespiti halinde bu maddenin on ikinci fıkrâ hükümleri uygulanır.

(14) Bu Kanunun 74 üncü maddesinde belirtilen yükümlülüklerle aykırı hareket eden üretici veya ithalatçılar hakkında yüz bin Türk Lirası; 79 uncu maddesinin birinci fıkrasında belirtilen yükümlülüklerle aykırı hareket edenler hakkında beş bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır.

(15) Bu Kanun uyarınca Bakanlık müfettişleri, gümrük ve ticaret denetmenleri veya Bakanlıkça görevlendirilecek personel tarafından yapılan denetim ve gözetim görevlerinin yerine getirilmesini engelleyen kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu Kanunun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen yükümlülüklerle aykırı hareket edenler hakkında yedi gün içinde bilgi ve belgelerin doğru olarak verilmesi veya yerinde inceleme imkânının sağlanması ihtar edilir. İhtara rağmen aykırılığın devamı halinde bu kişiler üç aydan bir yıla kadar hapis ve bin beş yüz güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(16) Bu Kanunun 76 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen yükümlülüklerle aykırı hizmet sağlayan sağlayıcılar hakkında her bir işlem için iki yüz Türk Lirası idari para cezası uygulanır.

(17) Yukarıda belirtilenlerin dışında kalan ancak bu Kanunun getirdiği yükümlülükler ile Bakanlıkça yönetmelik veya tebliğle belirlenen tedbirlere uymayanlar hakkında bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.

(18) Bu maddenin sekizinci, dokuzuncu, on ikinci ve on üçüncü fıkralarındaki idari para cezaları hariç olmak üzere, aykırılığın tespit edildiği tarih itibarıyla bir takvim yılında uygulanan toplam idari para cezası tutarının yirmi beş bin Türk Lirasını aştığı durumlarda, bu miktardan az olmamak ve yüz milyon Türk Lirasını geçmemek üzere toplam idari para cezası tutarı;

a) Cezaya muhatap gerçek ya da tüzel kişinin, aykırılığın tespitinden bir önceki mali yıl sonunda oluşan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde beşini aşamaz. Bir önceki yıl gayri safi gelirinin oluşmaması halinde, tespit tarihi itibarıyla oluşan gayri safi geliri dikkate alınır. Gayri safi gelirlerinin bildirilmediği veya yanlış bildirildiği durumlarda bu bent hükmü uygulanmaz.

b) Bankalar, tüketici kredisi veren finansal kuruluşlar ve kart çıkaran kuruluşlar için, kamuya açıklanan en son finansal tablolarla yayınlanan öz kaynağının binde beşini aşamaz.

(19) Bu Kanuna göre idari yaptırım uygulanması, diğer kanunlar gereği yapılacak işlemleri engellemez. Bakanlık, bu maddenin uygulanmasında oluşacak tereddütleri gidermeye yetkilidir.

BAŞKAN – Madde üzerinde iki adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Önce bir söz istiyorum madde üzerinde.

BAŞKAN – Vereyim.

Buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, bu madde alt komisyonda konuşulurken ciddi bir önerimiz olmuştu, ciddi eleştirilerimizle birlikte. Çok ağır cezalar olduğunu, özellikle bu cezaların sektörün içerisinde bulunan kişiler tarafından değerlendirilerek üst komisyona getirilmesi ve önerilerinin bu Komisyonda tartışılmasına fırsat vermeleri... Çünkü bu maddeleri okuduğunuz zaman, benim bunları tahayyül etmem çok mümkün değil. Ben bakıyorum, şu maddenin şu noktasına, neyi içeriyor? Bu çok ciddi şekilde pratikte görülmesi gereken...

Öncelikle, sektörden bu konuda araştırma yapıp bize öneri getirmiş olanlar varsa önce onları dinleyelim, ondan sonra önerilerimizle ve şeyle ilgili değerlendirme yapalım.

İkincisi, hapis cezasını kaldıracaktık. Bakanlığın bu konuda...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Önergemiz var.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Önergesi varsa, onu söylemek istiyorum.

Diğer noktada da bir şeye daha dikkati çekmek istiyorum. “Cezaya muhatap gerçek ya da tüzel kişinin, aykırılığın tespitinden bir önceki mali yıl sonunda oluşan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde beşini aşamaz. Bir önceki yıl gayri safi gelirinin

oluşmaması halinde, tespit tarihi itibarıyla oluşan gayri safi geliri dikkate alınır. Gayri safi gelirlerinin bildirilmediği veya yanlış bildirildiği durumlarda bu bent hükmü uygulanmaz.” noktası çok muğlak ve bu cezalara ilişkin olarak da çok sıkıntılar çekecek.

Ben birçok otel dolayışyorum. Siz de gidiyorsunuzdur, bakın vergi levhalarına, “Matrah oluşmamıştır.” diye yazar çünkü yatırım yapmıştır, yatırımdan dolayı indirimler almıştır, çok ciddi bir şekilde...

BAŞKAN – Onda matrah oluşuyor da vergi tahakkuk etmiyor.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Gayrisafi gelir yani kâr değil, gayrisafi gelir yani geliri...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Geliri nereden tespit ediyorsunuz? Beyan ettiği bilanço...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Tabii, tabii.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yani, bu anlamıyla bu noktanın da bir açıklığa kavuşturulmasını istiyorum.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Hatta biraz insafsız yani gayrisafi gelir...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – O da çok ayrı bir olay tabii. Bunları değerlendirmek lazım.

BAŞKAN – Peki.

Alim Hocam, sizin söz talebiniz...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Kısa bir katkı olsun istiyorum. Tabii konu teknik olduğu için hukukçular herhâlde biliyorlar.

Birincisi, Bakanlığın, daha doğrusu Sayın Mustafa Öztürk ve Orhan Karasayar’ın verdiği, hapis cezalarının kaldırılmasıyla ilgili önergeye bir üçüncü arkadaşımızın imza atması uygundur. Alt komisyon üyesi veya başkan olduğu için, orada da muhalefet şerhleri bulunmadığından dolayı sıkıntılı bir önerge. Onu önergeye geçmeden önce uyarayım dedim.

BAŞKAN – Evet, ilave edelim.

ALİM IŞIK (Kütahya) – İkincisi de 17’nci fıkrada “Bakanlıkça yönetmelik veya tebliğle belirlenen” demiş, ona “ikincil mevzuatla” desek başkalarını da kapsayabilir. Yani, uygun görülürse öyle bir düzenlemeyi öneriyorum.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Ama Susam da alt komisyon üyesi.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Fark etmez, başka bir komisyon üyesi olabilir yani. Ben destekliyorum, o anlamda problem yok yani teknik olarak yarın bir sıkıntı olmasın, hukukçular var, incelediği zaman problem olabilir.

BAŞKAN – Olsun, tamamlarız. Tamam, onu tamamlıyoruz.

Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, buyurun.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Sondan başlayayım, “ikincil mevzuat” ifadesine sıcak bakıyoruz, olabilir, onu söyleyeyim. Yalnız, şu hususla sadece, Sayın Susam’ın belirttiği, kaygısını dile getirdiği hususla alakalı bilgi vereyim. Şimdi, zaten şu anda bir sınır yok. Bu sınır olmadığı için biz küçük işletmeleri korumak adına böyle bir sınır getirdik yani şu andaki mevcut uygulamamızda, mevcut kanunumuzda bu tip cezalar çok yıkıcı oluyor. Yıkıcı olmasın diye, küçük işletmeler açısından yıkıcı olmaması için biz bir sınır getirdik. Dolayısıyla, zaten küçük işletmenin küçük gayrisafi hasılası olur. O da, yüzde 5 de bu anlamda küçük işletmeyi sıkıntıya sokacak bir durum değildir. Bu aksine çok koruyucu bir maddedir, bir düzenlemedir.

Onun dışında kalan bölümü de teknik anlamda Genel Müdür Yardımcımız Avni Bey devam etsin.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AVNİ DİLBER – Burada şunu belirtmek gerekir: Yüzde 5, bir oran değildir; yüzde 5 bir üst sınırdır, yüzde 5 de ceza kesilecek değildir. Bu yüzde 0,5 olur, yüzde 1 olur. Bu, özellikle küçük işletmelerimiz bakımından “Aykırılık oldu, hemen ceza keselim.” şeklinde değil, bunlar müfettiş denetimi sonunda olacak şeylerdir. Kanunun içeriğine dikkat edersek sözleşmelerden oluşan bir kanun aslında. Gerek gayrisafi hasılanın tespit edilmesinde gerekse bu oranın belirlenmesinde giden müfettişler zaten firmanın yapısına bakıyorlar, oradaki bilançolar, sözleşmeler inceleniyor. Şunu da söyleyebilirim: Eğer uygulamalarında gerçekten, sırf maddi eksiklikler varsa bu anlamda da sırf o orana bağlı olarak yüksek ceza yerine, daha inisiyatifli, düşük cezalar kesiliyor. Özellikle bu, küçük işletmeler açısından çok yaygındır uygulamada.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Selvi, buyurun.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Aynı bentte, (18)'in (a) bendinde, son cümlesinde "Gayri safi gelirlerinin bildirilmediği veya yanlış bildirildiği durumlarda bu bent hükmü uygulanmaz." Peki, ne uygulanır?

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AVNİ DİLBER – Üst sınır olmayacak.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Ceza uygulanacak ama...

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AVNİ DİLBER – Hâlihazırdaki kanunumuzda şöyle: Yüzde 5'lik bir üst sınırlık yok yani toplam gayrisafi hasılası 100 milyar olan bir firmaya bir müfettişimiz denetim sonucu 200 milyar, 300 milyar ceza kesebiliyor kanun gereği. Bu sınırın çok büyük bir anlamı var bu kanunda. Bu belki ilk çıkışta yanlış anlaşıldı ama bu aslında kanuni cezalara ikili sınır koyup bunu vermezseniz bunu uygulamanız ekstra zarar verirsiniz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yalnız, burada müfettişlik sisteminin tayiniyle iş yapıyorsak vallahi işimiz zor. Yani, müfettişlik genel kurumuna bir şey demiyorum ama müfettişliğin genel işleşi artık ülkemizde bazen siyasi, bazen başka noktalara gelmiş durumdadır. Onun için müfettişin insafına bırakırsanız bu işler çok şey oluyor. Daha objektif kriterler koymak lazım diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Evet.

İdari yargı açık mı bunlara?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Aynı şeyi düşünüyoruz. Ben şunu ifade edeyim...

BAŞKAN – Bu müfettişlerin kararlarına idari yargı açık mı?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Tabii canım, açık.

Bir kere, aynı şeyi düşünüyoruz, onu ifade edeyim. Yıllar yılı teftiş kurumu, örnek vereyim, Teftiş Kurulu Başkanlığı diye biliyorsunuz, yazılıyordu. Şimdi, biz ne yaptık? Rehberlik ve Teftiş Kurulu Başkanlığı. Yani, bu ne demek? Şu: Biz -ki Türk kamusunda, otoritesinde gümrük ve ticaret müfettişi, müfettişliği çok ciddi bir müessesedir, bunu söyleyeyim- Rehberlik ve Teftiş Kurulu Başkanlığı diye yapılandırdık. Amacımız burada şu: Biz devamlı müfettişlerimizle yapmış olduğumuz hizmet içi eğitim toplantılarında özellikle söylüyoruz. "Her gittiğiniz yerde cezai bir işlem yapmadan evvel mümkün mertebe o gittiğiniz, incelediğiniz kuruluşla ilgili mevzuat açısından bir rehber görevi görün, öğretin." diye söylüyoruz ve şu andaki dönüşler de çok iyi yani bizim müfettişlerimiz de diyor ki "Ya, biz de çok memnun olduk." Sanayicimizden de müthiş bir dönüş var bu anlamda. Yani, biz dediğiniz anlamda ideal, olması gereken teftiş şeyini Allah'a çok şükür, şu anda uyguladığımız düşüncesindeyiz. Ha, bu zaman içerisinde daha da iyi oturacak ama şunu söyleyeyim: Netice itibarıyla, tabii, müfettişlik kavramı... Bu anlamda bir antipati doğmuş olabilir, denetimle verilen cezalar bunlar. İyi denetim iyi yönetimi getirir düşüncesindeyiz. Bu anlamda da denetim bizde çok kuvvetlidir ve bundan da tavizimiz yoktur ama şunu da ifade edeyim, hiçbir zaman yıkıcı bir anlayış değil, rehberlik üzerine kurulu bir denetim anlayışını da bu kamu denetim uygulamasına inşallah getirmiş olduk.

Tabii, bir de şu var: Bizim denetimimiz somut bilgi ve belgeye dayalı olarak yapılan, verilen cezalara ilişkindir. Dolayısıyla, bu konuda da rahat olunması hususunu da belirtmiş olayım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Geneli üzerinde görüşmeler tamamlandı. Sizin bir sözünüz var, hemen kısaca alayım.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sektörün temsilcileri bu konuda bir şey söyleyeceklerdi.

BAŞKAN – Verdim, başladım.

TÜKODER GENEL SEKRETERİ AYSEL CAN EKŞİ – Şimdi, fiili olarak denetimde olan tüketici örgütleri... Şikâyetler geldiği için ve biz bunu Bakanlığa yansıtarak bu cezaların bir anlamda kesilmesinde çok etkin görev almış oluyoruz. Bu yönetmelikle mi olur, nasıl olur bilemem ama önerim şudur: Bu cezalardan kamu yararına çalışan tüketici örgütlerine çok cüzi de olsa bir pay aktarılması talebimizdir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sektör adına...

Kendinizi, kurumunuzu tanıtır.

TÜRKİYE PERAKENDECİLER FEDERASYONU TEMSİLCİSİ EKREM UTKU – Ekrem Utku, Perakendeciler Federasyonu adına buradayım.

Bizim buradaki en önemli itirazımız, eleştirimiz hapis cezasına yönelikti ama zannedirim Bakanlık hapis cezasıyla ilgili bir düzenleme...

BAŞKAN – Hapis cezasıyla ilgili milletvekili arkadaşlarımızın bir önergesi var, onu ayrı şey yapalım.

TÜRKİYE PERAKENDECİLER FEDERASYONU TEMSİLCİSİ EKREM UTKU – Önergeyi görmediğim için... Ama konuşulandıran onunla ilgili bir değişiklik olacağını şey yapıyorum.

Örnek bazından, çok zaman almadan gideyim. Maddenin (1)'inci fıkrasında, kanunun 4'üncü maddesine atıf yapıyor. 4'üncü maddede de "Sözleşmelerle bilgilendirmeler en az 12 punto büyüklüğünde olmalıdır." diyor. Bilgilendirmeler tanımına etiketin girdiğini varsayarsak –çünkü denetçinin bilgilendirmeden ne anlayacağını, nasıl bunu değerlendireceğini bilemiyoruz- ve bir etikette 12 punto değil de 11 punto kullanılmışsa ve o ürün 9 lira 90 kuruşsa burada sadece o ürün için 200 lira ceza mı kesecek, o ürünün 100 bin adet satıldığını düşünürsek 100 bin adet mağazalarda sergileniyorsa 100 bin çarpı 200 mü olacak, burada bir belirsizlik var. O nedenle genelde rakamların ve belirlenen üst limitlerin çok yüksek olduğunu düşünüyoruz. Yani, önceki kanunda bir üst limit yoktu ama şimdi bir üst limit koyduk ve "Küçük ya da orta boy satıcıyı düşünüyoruz." diyor ama büyük satıcılar için, 300-400 mağazası olan markalar için bunun çok yıkıcı olmasından şüphe ediyoruz. Yani, cezaların orantılı ve hakkaniyete uygun olması gerektiği kanısındayız. Bu sadece bir örnekti. Bununla ilgili çok ayrıntılı bir rapor yok elimizde ama genelde bizim düşüncemiz, cezaların yüksek, rakamların yüksek ve belirsiz olduğu. Yani, sözleşmeye mi uygulanacak, olaya mı uygulanacak, tek bir mağazaya mı, markanın Türkiye'deki bütün mağazalarına mı ve üst limitin çok yüksek olması, cironun ya da gayrisafi satışın yüzde 5'i diyor. Düşünün, çok büyük bir marka için yüzde 5 inanılmaz bir rakam oluyor. Yıkıcı olmasındansa caydırıcı bir oranı tercih ediyoruz Başkanım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki.

Onun cevaplarını alalım. Soru şu: Diyor ki "Benim 600 tane mağazam var. Mağazamın bir tanesinde 10 liraya tişört sattım. Bundan dolayı da bir ceza yedim. Benim bu yediğim ceza bu ürünümün tüm satış rakamıyla mı ilgili, 400 tane mağazada sattığım rakamla mı ilgili, ciromun genelini mi alıp böleceksiniz yani bu rakamları neye göre belirleyeceksiniz?" diyorlar. Ben de merak ettim yani.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Sayın Başkanım, tabii, bu cezalarla ilgili birtakım yanlış anlaşılımlar var, bunları tekrar düzeltelim.

BAŞKAN – Var, evet.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Şimdi, bir yere gittiğimiz zaman, örneğin, garanti belgesi verme yükümlülüğü var. Sayın Başkanım, şu anki mevcut kanunda bir sınır yok. Biz bir GSM operatörüne gittiğimiz zaman...

BAŞKAN – Yani ne kadar kesiyorsunuz, sınır yok derken. Kafanıza göre "Anahtarını ver, git." diyebiliyor musunuz?

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Sayın Başkanım, şu an biz bir GSM operatörüne 69 milyon TL ceza kestik. 69 milyon TL gerektiğinde borsayı bile sallayabilecek bir rakam. Yani, tüketicilere yapmış olduğu bir sözleşmede, tüketicilerin bilgisi, onayı olmadan sözleşmeyi tek taraflı olarak değiştirdiği için sözleşme sayısı çarpı ceza miktarı...

Şimdi, bir üst sınır olmadığı için bunu biz bir yerde tutamadık. Şimdi, bu yüzde 5'i niye getirdik? Yüzde 5, olası toplam ceza, bir rakamı aştığı zaman, "Bu yüzde 5'i aşamaz." diyoruz, toplam ceza. Yani, yüzde 5 fiks ceza kesilecek anlamında değil.

BAŞKAN – Neyin yüzde 5'ini geçemez?

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – "Gayri safi gelirin yüzde 5'ini geçemez." diyoruz.

BAŞKAN – 600 mağazası olan bir satıcıya diyelim ki burada, Kızılay'daki mağazasında aldığı 10 liralık bir tişörtten dolayı ceza keseceksin, bunu nasıl keseceksin?

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Şimdi, onunla ilgili şu ceza olur: Onunla ilgili bir tek sözleşme yapılmıştır. Onun cezası 291 liradır, şu anki mevcut kanunda. 291 lira ödemesi

yeterlidir. Biz bunu yeni durumda da 271'e düşürüyoruz, biraz daha düşürüyoruz. Şimdi, bu 600 mağazası olan firmanın genel distribütörü ya da genel merkezinde bir denetim yapıldı. Gerçekten, bu 600 mağazada uygulanan fiks sözleşmelerde, standart sözleşmelerde, örneğin, cayma hakkıyla ilgili bilgi yer almadı ya da başka, 4'üncü maddede öngördüğümüz punto büyüklüklerine dikkat edilmedi. Bunların her biri birer ayrıklıktır. Toplam kaç bin tane sözleşme yaptı o 600 mağazası olan? Atıyorum, 100 bin tane sözleşme var.

BAŞKAN – “Sözleşme” derken satışı mı kastediyorsunuz?

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Tabii. Diyelim ki mesafeli satış. 600 tane mağazası var, mesafeli satış, ya da bin tane. Bin çarpı 271, 271 bin lira ceza tahakkuk ediyor. Burada, üzerine tekrar vurguluyorum, işlem başına, sözleşme başına kaç tanesi aykırıysa, aykırı olanları esas alıyoruz, aykırı olmayanları değil. Yani, o açıdan burada çok dikkatli davranıyoruz, çok tedbirli davranıyoruz. Amacımız firmaları bitirmek değil.

BAŞKAN – Peki, şöyle bir şey var, ona da cevap... Mesela, diyelim, etiket puntolarını bastırdık...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – O sözleşme şartlarında o 12 punto meselesi vardı ya Sayın Başkanım, orada bir yanlış anlaşılma var. Fiyat etiketi zaten ayrı düzenleniyor. O 12 punto meselesi sadece ve sadece sözleşmelere ilişkin düzenlemedir. Fiyat etiketinde...

BAŞKAN – Etiketleri kapsamıyor...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Abonelik sözleşmesidir, taksitle satış sözleşmesi vesaire yani fiyat etiketi hususu, malumunuz, ayrı bir şekilde düzenlendiği için o 12 punto meselesi fiyat etiketiyle alakalı bir husus değil.

TÜRKİYE PERAKENDECİLER FEDERASYONU TEMSİLCİSİ EKREM UTKU – Şöyle bir şey var Başkanım: Birçok şey bu maddede müfettişin anlayışına ve insafına bırakılmış gibi. Şimdi, müfettiş ürünün üzerindeki etiketi “Bu bilgilendirmedir, bilgilendirme kâğıdıdır. Bu da 12 punto olmalıdır.” diye düşünürse, Genel Müdürümün dediğinden de şu çıkıyor: “Her bir işlem için, her bir etiket için” diyor. 9.90'lık bir çorap 100 bin mağazada satılıyor, 100 bininde de 10 puntoysa ve müfettiş de bunun “Hayır, 12 punto olması gerekir.” anlayışındaysa orada sıkıntı oluyor. Yani, birtakım belirsizlikler var.

BAŞKAN – Sayın Bakanım “Bu etiket işi şeye dâhil değil.” diyor.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Değil. Şimdi, biz, örneğin tüketici kredileri için ne diyoruz? Makul bir süre önceden bilgilendirme formu vermek zorunda diyoruz. Bilgilendirme, adı üzerinde, bilgilendirme. Bu bazı sözleşmelerde, konut finansmanında var, mesafeli satışta var, önceden bir bilgilendiriyor vatandaş, tüketiciyi. Fiyat etiketi farklı, fiyat etiketinin cezası farklı. Bilgilendirme yapmadı, bilgilendirme yükümlülüğünü yerine getirmedi ancak bilgilendirme yapmadan 100 tane sözleşme imzalattı, diyelim ki bir paket turda. Bilgilendirme yapma yükümlülüğü var, buna uymadan 100 tane sözleşme düzenledi. 100 çarpı 271.

BAŞKAN – Peki, bu etiket 12 punto değil de 10 punto olursa sizin için bir şey ifade etmiyor mu yani bir problem değil mi o?

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Onu yönetmelikle düzenleyeceğiz Sayın Başkanım. Bu, etiketin okunabilir olması. Diyelim ki bir servise gittik.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Kanun, yönetmelikle olur mu bu? 12 punto olmasını zorunlu hâle getiriyor.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Serviste fiyat bilgilerini listelemesi lazım; servisin, bir yedek parça, hangi yedek parçanın... Bunlar yer almıyorsa, bu doğrudan etiket maddesine ayrıklıktan dolayı orada ceza keseceğiz, bu bilgilendirmeye girmiyor.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Şimdi, şöyle söyleyeyim: 12 punto kuralı sözleşmeler için geçerlidir. Fiyat etiketini soracak olursanız, fiyat etiketiyle ilgili düzenlemeyi de yönetmelikle belirleyeceğiz. Orada, takdir edersiniz ki hayatın olağan akışı gereği bir fiyat etiketinin de, fiyatın okunabilir olması lazım, fiyatın neye ilişkin olduğu, malın cinsi vesaire. Ha, bu nasıl olur, nasıl gider, yine hayatın olağan akışı gereği normal bir insanın, tüketicinin fiyat etiketinden ne istediye onu yönetmeliğe yazacağız. Dolayısıyla, burada 12 punto meselesini fiyat etiketiyle direkt birleştirmek yanlış bir anlaşılmalıdır. Dolayısıyla, bu 12 punto meselesi tamamıyla sözleşmeler...

BAŞKAN – Yönetmelikle düzeltiyorsunuz, kayıtlara o şekilde geçti.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Evet, fiyat etiketi hususu ise, fiyat etiketinde kalacak ki bu 54'üncü maddede düzenleniyor ve orada da 12 punto şartı yazmıyor zaten yani o fiyat etiketi maddesini de geçtik, orada “12 punto” diye bir şey yazmıyor. Dediğim gibi, fiyat etiketi meselesiyle alakalı her türlü ayrıntıyı yönetmelikle belirleyeceğiz.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz.

O diğer şeyle alakalı da zaten önerge var, okutacağım şimdi.

Evet, önergeleri okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/787 esas sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Tasarısının 77 nci maddesinin 15 inci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini ve anılan maddeye 17 nci fıkra olarak aşağıdaki fıkranın eklenmesini ve diğer fıkraların buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederim.

Mustafa Öztürk	Orhan Karasayar
Bursa	Hatay
Mehmet Erdoğan	Hüseyin Filiz
Gaziantep	Çankırı

(15) 75 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen yükümlülükler aykırı hareket edenler hakkında yedi gün içinde bilgi ve belgelerin doğru olarak verilmesi veya yerinde inceleme imkânının sağlanması ihtar edilir. İhtara rağmen aykırılığın devamı hâlinde 25.000 TL'den az olmamak üzere aykırılığın tespitinden bir önceki mali yıl sonunda oluşan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde birine kadar idari para cezası verilir. Aykırı fiilin bir yıl içinde tekrar edilmesi hâlinde idari para cezası iki misli olarak uygulanır.

(17) Bu Kanunun 80 inci maddesine aykırı olarak piramit satış sistemini başlatan, düzenleyen veya toplantı, elektronik posta veya diğer birçok kimsenin de katılımını sağlayan elverişli yöntemlerle yayan veya böyle bir sistemin diğer bir şekilde yayılmasını ticari amaçlarla destekleyenler hakkında 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

BAŞKAN – Söz talebi var önerge üzerinde.

Evet, buyurun.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Şimdi, bu ceza maddesini başından beri söylüyoruz, hatta Hükûmetten bazı arkadaşlarımız “Bu kalsın.” falan demişlerdi. Alt komisyonda da tartışıldı yani hapis cezasının kalkması doğru bir yaklaşım tarzıdır hem ticarete kolaylık sağlayacak hem piyasayı rahatlatacak bir hadise.

İkinci kısımda da -biliyorsunuz, sabah tartıştık- piramit sözleşmeleriyle ilgili yeni bir madde ihdas edeceğiz, onun da cezasının karşılıksız kalmaması için ek bir fıkra ilavesi var ve bu cezalarda, orada da 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu hükümleri uygulanacak. Önergemiz bununla ilgilidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Yalnız, bu piramit 80'e eklenmiş.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, böyle bir önerge olmaz. Bu önerge, bu Komisyonun çalışma şartlarına aykırı bir önerge. 80'inci maddede daha... Okuyayım 80'inci maddeyi. Var mı piramit sistemi 80'inci maddede? 80'inci madde oluşmamış, tekriri müzakere yaparsanız ancak bu iş olur, oluşmamış bir maddeye göre sen burada önerge veriyorsun, 78'inci maddede böyle bir şey yok. Bu önerge olmaz.

BAŞKAN – İki önergeyi de kendisi verdiği için...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Olmaz.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Tekriri müzakere yaparız.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Önce 80'i geçiririz, sonra yaparsın, bu maddeye bunu ekleriz.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Tekrar yaparız Sayın Susam, problem değil.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Bir de baştan 3'üncü maddeye, tanıma koymak lazım bazı şeyleri de. Eğer konulursa...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Tabii, sonra piramidi konuşalım, böyle olmaz yani. Bu önerge geçersiz bir önerge.

BAŞKAN – Geçersiz olmaz da tekriri müzakereyle dönelim arkadaşlar yani.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Peki, tekriri müzakereyle geri dönelim, önergeyi geçelim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ya, “geçersiz” dediğim o işte. Daha ne yani, geçersiz değil mi şimdi? Ne diyeyim, ne demem lazım?

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Düzeltmeye ihtiyaç var.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yanlış, eksik değil, yanlış.

BAŞKAN – Evet, Sayın Susam, uyarınız için teşekkür ediyoruz.

Arkadaşlar, doğru, eleştiri haklı bir eleştiri fakat her iki önergeyi de aynı arkadaşlarımız verdiği için, daha önce de “Bu idari para cezaları kalsın.” ve bu maddeler görüşüldüğü için arkadaşlarımız da ona göre bir metin hazırlamışlar. Ama usul açısından Sayın Susam’ın eleştirisi haklıdır. Dolayısıyla, bu maddeye, ileride tekriri müzakereyle 80’inci maddeyi tartıştıktan ve karara bağladıktan sonra geri dönebiliriz. Dolayısıyla, bu önergeyi tutuyoruz.

Diğer bir önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/787 sayılı tasarının 77. Maddesinin (18) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ümit Özgümüş

Osman Aydın

Adana

Aydın

Kemal Değirmendereli

Mehmet Ali Susam

Edirne

İzmir

“(18) Bu maddenin sekizinci, dokuzuncu, on ikinci ve on üçüncü fıkralarındaki idari para cezaları hariç olmak üzere, aykırılığın tespit edildiği tarih itibarıyla bir takvim yılında uygulanan toplam idari para cezası tutarının birinci sınıf defter tutan işletmelerde yirmi beş bin Türk Lirasını, bu miktardan az olmamak ve yüz milyon Türk Lirasını geçmemek üzere toplam idari para cezası tutarı; ikinci sınıf defter tutan işletmelerde toplam tutarın on bin Türk Lirasını aştığı durumlarda,”

BAŞKAN – Küçük esnafı koruyan bir teklif, ben öyle algıladım.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Aynen öyle.

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ben gerekçemde yazdığım ve sizin de açıkladığınız şekliyle bu, küçükleri koruma noktasında önemli bir değişikliktir. Defter hadlerini dikkate alarak küçüklerin bu anlamıyla bir korunmaya ihtiyacı vardır. Bunu böyle yaparsak, bu anlamıyla...

BAŞKAN – Yani, “Küçükleri biraz koruyalım.” diyor. Yani, oraya bir sınır koyalım...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Hayır, zaten mevcut hâliyle biz zaten koruyoruz, koruyucu şey...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Mevcut hâli hiç korumuyor.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Koruyor, koruyor.

BAŞKAN – Yok, yok, şöyle, diyor ki: Şimdi, “Müfettişin insafına ve inisiyatifine kalsın, bir sınırlama koyalım ikinci sınıf defterlerle alakalı.”

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Aynen öyle.

BAŞKAN – Bana göre de yani bu müfettişlerin iyi niyetini de güçlendirecek bir değişiklik gibi geliyor.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Takdire bırakın.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Efendim, biz katılmıyoruz.

BAŞKAN – Neden katılmıyorsunuz Sayın Bakanım?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Zaten mevcut düzenlemede küçük işletme ikinci sınıf defter tutan bir kişinin cirosunu bir söyler misiniz bana mesela?

BAŞKAN – Nedir?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Yani, küçük bir ikinci sınıf...

BAŞKAN – Üst sınırı nedir ikinci sınıf defter tutanın cirosu?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Yani, cirosu 500 bini... Ya, 500 milyarlık ikinci sınıf defter olur mu zaten yani.

BAŞKAN – İkinci sınıf defter... Maliyeden arkadaşımız var mı?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – 25 bin lira yapıyor zaten, 500 bin lira 25 bin lira yapıyor.

BAŞKAN – İkinci sınıf defter tutma limiti ne kadar?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Zaten yoktur yani.

BAŞKAN – Sorun, bir sorun, hemen bir hesap yapalım. Belki aynı yerde eşitlenebiliriz.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Hayır, esnafıktan çıkıyor zaten. Yıllık gayrisafi hasılası 500 bin lira olan bir adam esnaf değil tacirdir zaten yani.

BAŞKAN – Tamam, bir soralım.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Tacir ve esnafsa...

BAŞKAN – Veya tersten gidelim. Bir dakika, şey ne kadar demiş? “10 bini geçemez.”

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – “10 bini geçemez.” diyor.

BAŞKAN – 10 bin olunca, yüzde 5’i 10 bin eden...

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – 200 bin liralık ciro.

BAŞKAN – 200 bin liralık bir ciro yapması lazım ki... Dur bir soralım onu, onu bir öğrenelim, belki aynı yerde eşitleneceğiz.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ya, ille esnaf tanımının içerisinde bunu mütalaa etmeyin yani öyle bir sınır kapsamı içerisinde sokmayın, KOBİ düzeyindeki insan için de geçerli.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Hayır, ben şu anlamda mütalaa ediyorum...

BAŞKAN – Hayır, hayır, aynı şeyi söylüyoruz. Şimdi, bak...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Sayın Vekilim, ben şu anlamda yani diyorum ki: Burada zaten küçük işletmeyi, ikinci sınıf defter tutan bir kişiyi koruyacaksa zaten bizim koyduğumuz koruyor yani.

BAŞKAN – “Biz, yüzde 5’e kadar koruyalım diyoruz. Sizin söylediğiniz 10 bin belki bizimkinden daha yüksek olabilir.” diyor.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Hayır, ama defter haddi koyuyorum, orada onu da engelliyorum.

BAŞKAN – Evet, yani, şimdi, ikinci sınıf defter haddine bir bakalım.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Defter haddinden dolayı 10 binin altına düşüyor zaten.

BAŞKAN – Bir bakalım, o defter haddine bir bakalım. O zaman, daha net bir karar vereceğiz. Bu konuda defter haddiyle ilgili bir bilgi verecek...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yıllara göre değişiyor defter haddi çünkü.

BAŞKAN – Ya, şimdiki hâline bakınız.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Enflasyon... Evet, evet.

BAŞKAN – Maliyeci arkadaşlara soracak, bu şeye ona göre katılıp katılmayacağımıza karar vereceğiz.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Geçin, öbür varsa, başka öneri onu...

BAŞKAN – Yok, başka önerge yok.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Neden?

BAŞKAN – Öbür önergeyi biraz seyahate gönderdik.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Örnek vereyim -bu arada konuşalım da Başkanım- şimdi, bugün Türkiye’de ikinci sınıf defter tutan kişiler kimler?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Esnaf, sanatkarlar.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Evet, bir berberin yıllık 200 bin lira cirosu var mı?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yok.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Ee, yani, o zaman, zaten koruyor, onu demeye çalışıyoruz.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Tamam.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Hayır, geçmiyor zaten yani.

BAŞKAN – Hızlanalım, peki, o zaman, nasıl olsa...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – 200 bin lirayı geçmez adamın şeyi.

BAŞKAN – Şöyle bir şey: Sayın Susam'ın da nezaketine sığınarak onun bir onayını almak istiyorum.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Diğer maddelere geçelim, tekrar konuşuruz.

BAŞKAN – Nasıl olsa tekriri müzakereye döneceğiz.

Oylayıp tekriri müzakere yapacağız sonradan.

77'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

78'inci maddeyi okutuyorum:

Cezalarda Yetki ve İtiraz

MADDE 78 – (1) Bu Kanunun 77 nci maddesinin ikinci, yedinci, dokuzuncu ve on birinci fıkralarındaki idari yaptırımlar Bakanlık tarafından verilir; on ikinci ve on üçüncü fıkraları uyarınca Reklam Kurulu tarafından karar verilen idari yaptırımlar Bakanlık tarafından uygulanır. Diğer fıkralarındaki idari yaptırımlar ise yaptırım uygulananın merkezinin bulunduğu valilik tarafından verilir.

(2) Bu Kanun hükümlerine göre verilen idari yaptırım kararlarına karşı 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre idari yargı yoluna başvurulabilir. Ancak, idare mahkemesinde dava, işlemin tebliğini izleyen günden itibaren otuz gün içinde açılır. İdare mahkemesinde iptal davası açılmış olması, kararın yerine getirilmesini durdurmaz.

(3) Bu Kanuna göre verilen idari para cezalarının, tebliğinden itibaren bir ay içerisinde ödenmesi zorunludur.

BAŞKAN – “İkinci sınıftan birinci sınıfa geçiş

Bilanço usulüne tabi olacaklar

1) Satın aldıkları malları olduğu gibi veya işlettikten sonra satan ve yıllık alımlarının tutarı 150 bin lira”

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – 150 binin yüzde 5'i ne yapar? 7.500 lira yapar.

BAŞKAN – 7.500 lira eder. Bak, 10 bin liradan aşağı oldu.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Yani, bizim koyduğumuz kural yine 10 binin altında kalmış oluyor, onu demeye çalışıyorum. Yani, küçük esnafımızı ezmeyiz, esnafımızı ezmeyiz.

BAŞKAN – Tamam, evet, teşekkür ederiz.

Aynı noktada buluşturabildim sizi, ne güzel.

78'inci maddede bir önerge var, önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/787 esas sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Tasarısının 78 inci maddesinin 1 inci fıkrasında yer alan “yedinci” ibaresinden sonra gelmek üzere “sekizinci” ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederim.

Mustafa Öztürk

Orhan Karasayar

Bursa

Hatay

Hüseyin Filiz

Mehmet Erdoğan

Çankırı

Gaziantep

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Gerekçe...

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe :

Söz konusu fıkroda yer alan ve yüksek miktarda cezaları öngören hükme aykırı davranışlara ceza verilmesi yetkisinin Bakanlıkta olmasının daha uygun olacağı düşünülmektedir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

79'uncu maddeyi okutuyorum:

DOKUZUNCU KISIM

Çeşitli Hükümler

Yiyecek Taklidi Ürünler

MADDE 79 – (1) Gıda ürünü olmamalarına rağmen, sahip oldukları şekil, koku, renk, görünüm, ambalaj, etiket, hacim veya boyutları nedeniyle olduklarından farklı görünen ve bu sebeple tüketiciler, özellikle çocuklar tarafından, gıda ürünleriyle karıştırılarak

tüketicilerin sağlığını ve güvenliğini tehlikeye atan ürünlerin üretilmesi, pazarlanması, ithalatı ve ihracatı yasaktır. Gıda ürünü olmamalarına rağmen geleneksel el sanatı ürünü olarak gıda ürünü şeklinde üretilen ve sağlığa zarar vermeyen ürünler üzerinde uyarı işareti ve yazısı bulunması şartıyla bu hükmün dışındadır.

(2) Bakanlık, olduklarından farklı görünerek tüketicilerin sağlığını ve güvenliğini tehlikeye atan bu ürünlere karşı gerekli tedbirleri almaya ve düzenlemeleri yapmaya yetkilidir.

(3) Piyasaya arz edilmiş olan bu ürünlerin güvensizliğinin tespit edilmesi hâlinde alınacak önlemler ile bu önlemlerin Avrupa Komisyonuna bildirilmesi hususunda Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun hükümleri uygulanır.

(4) Bakanlık, bu kapsamdaki ürünlerin piyasa gözetimi ve denetimini yapmakla görevlidir.

(5) Yiyecek taklidi ürünleri satın alan tüketicilerin uğradıkları maddi ve manevi zararlar nedeniyle dava açma hakları saklıdır.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi? Yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yeni madde ihdasına...

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Söz talebi var, şimdi var müsaade ederseniz ama madde kabul edildi.

BAŞKAN – Evet, yani, madde kabul edildi ama seni dinleriz.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Değerli Başkanım, değerli arkadaşlar; bu konuyu alt komisyonda tartıştık. Burada şöyle bir tehlike vardı: Yani, Edirne’imizde dört yüz yıldan beri geleneksel olarak üretilmekte olan mis sabunlarının üretim dışında kalması tehlikesini taşıyordu. Bu sabunlar hem tarihî olarak bizim kültürümüzün önemli bir parçası hem de o bölge ekonomisine önemli katkıda bulunan bir parçaydı, bir üründü. Bu eksikliği giderdik. Bunun için, hem alt komisyondaki arkadaşlara hem burada maddeye onay veren Komisyon üyesi arkadaşlara teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz de teşekkür ediyoruz duyarlılığınızdan dolayı. Gerçekten, Trakya’da elma şeklinde, armut şeklinde meyveleri taklit eden çok güzel kokulu sabunlar yapılıyor ve pazar yerlerinde küçük KOBİ’ler aile ekonomisi olarak devam ediyor, onları korumuş olduk. Çok teşekkür ediyoruz uyarınız için.

Yeni bir madde ihdasına ilişkin bir adet önerge vardır, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/787 esas sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Tasarısının 79 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederim.

Mustafa Öztürk

Orhan Karasayar

Bursa

Hatay

Hüseyin Filiz

Mehmet Erdoğan

Çankırı

Gaziantep

Piramit satış sistemleri

MADDE 80 – (1) Piramit satış, katılımcılarına, bir miktar para veya malvarlığı ortaya koymak karşılığında, sisteme aynı şartlar altında başka katılımcılar bulma koşuluyla bir para veya malvarlığı kazancı olanağı ümidi veren ve malvarlığı kazancının elde edilmesini tamamen veya kısmen diğer katılımcıların da koşullara uygun davranmasına bağlı kılan; gerçekçi olmayan veya gerçekleşmesi çok güç olan kazanç beklentisi sistemidir.

(2) Piramit satış sisteminin kurulması, yayılması veya tavsiye edilmesi yasaktır.

(3) Bakanlık piramit satış sistemleri ile ilgili gerekli incelemeleri yapmaya ve var ise elektronik sistemin ülkemizde durdurulması dâhil ilgili kamu kurum veya kuruluşlarıyla işbirliği içinde gerekli önlemleri almaya yetkilidir.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şu önergeyi bir elimize verseniz de baksak.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Eksik imzalı olarak orada.

BAŞKAN – Sayın Vekilim, inşallah, pazartesi günü...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Var, var, eksik imzalı olarak orada var.

BAŞKAN – Evet, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bu kanun teklifinde neyi kastettiğinizi tam anlamış değilim. Okuyalım mı bir daha?

“Piramit satış, katılımcılarına, bir miktar para veya malvarlığı ortaya koymak karşılığında, sisteme aynı şartlar altında başka katılımcılar bulma koşuluyla bir para veya malvarlığı kazancı olanağı ümidi veren ve malvarlığı kazancının elde edilmesini tamamen veya kısmen diğer katılımcıların da koşullara uygun davranmasına bağlı kılan; gerçekçi olmayan veya gerçekleşmesi çok güç olan kazanç beklentisi sistemidir.”

Böyle bir tanım yani böyle bir şey var mı?

BAŞKAN – Yani, uzunca bir şey...

MEHMET ERDOĞAN (Gaziantep) – İzmir’de başlamıştı bir zamanlar, milleti dolandırdılar, şu kadar para yaptılar.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ağabey, tamam da bu bir kanun olarak tanımlanmaz ki, bu kanun dışı bir sistemdir.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Sahtekârlık mı?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sahtekârlıktır bu yani bunu, buraya kanun maddesi olarak...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Sayın Vekilim...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – ...piramit satış sistemini tanımlamaya kalkmak, yasa dışı bir şeyi tanımla bir şeyin içine koymak... Ben bunu anlamakta zorlanıyorum yani.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Tabii, yani, size şöyle ifade edeyim...

BAŞKAN – Evet, buyurun.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Bu maddeyle alakalı bize çok şikâyet geldi, talep geldi. Bunlardan bir tanesi de Milletvekilimiz Bülent Kuşoğlu’nun talebidir. Yani, Sayın Bülent Kuşoğlu bu konuyu çok iyi biliyor, çok güzel anlattı bize, hatta bize faks çekti, gönderdi Milletvekilimiz, anlattığı da bize gelen diğer şikâyetlere benzer bir durum. Burada, tabii, firma ismi vermeyelim de dünyada bunun uygulamaları var ve dünyadaki tanımı da yani dünyada tanımlanan şekilde biz buraya aldık. Birçok ülkede yasak. Dolayısıyla, gelen şikâyetler çoğalınca ve en son Sayın Milletvekilimiz Bülent Kuşoğlu’nun da gönderdiği fakstaki ifadeleri de bu metnin içine girmiştir, onu ben belirteyim. Ekstra bir soru varsa cevaplayayım.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Bülent Kuşoğlu’nun bu konuda görüşleri varsa gelip burada söylemesinde yarar vardı, gelip söylesin. Ama, ben kanun yapma tekniğine ve yasa dışı olan bir sistemi tanımlayarak kanunun içine sokulmasını hiç kabul edilebilir bir şey olarak görmüyorum. Ya, bu yasa dışı bir şey zaten, yanlış bir şey. Yanlış bir şeyi biz tanım yapıyoruz; yanlış bir şeyin tanımı da olmaz yani yasa dışı bir şeyin tanımı da olmaz. Yani, bu suç.

BAŞKAN – Ya, bir suçun tarifini...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Şimdi, şöyle: Siz eğer suçu...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ben bunu anlamakta zorlanıyorum.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Sayın Vekilim, şimdi, suçu tanımlamazsanız, neyin suç olduğunu ortaya koymazsanız, yargı buna karar vermiyor.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ağabey, bu yetmez ama buna.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Dolayısıyla, bu konuda yapılan araştırmalarda ve görüşmelerde, müzakerelerde, yargıdan da bize gelen tavsiye budur. Bu şekilde ortaya konmasının, bu şekilde düzenlenmesini sebebi budur.

BAŞKAN – Ama birçok mağduriyeti önleyecek tabii yani.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Tabii.

BAŞKAN – Yargılanmasını kolaylaştıracak.

ORHAN KARASAYAR (Hatay) – Tabii, yani, bu, o satışlardaki sıkıntıların, sorunların çözüm...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Kanuna şunu deyin: “Piramit sistem yasaktır.”

BAŞKAN – İşte, piramit sistemin tarifini...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sadece bunu söyleyin, tarif etmeyin.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Ama yani, kanun bu sefer diyor ki...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Tarifiniz yeterli değil, bana göre tarifiniz doğru da değil.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Sayın Vekilim, savcı diyor ki...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Tarif değil bu çünkü, bilimsel bir tarif değil.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Savcı diyor ki: “Ya, piramit sistem yasaktır diyeceksin ama nedir bu piramit sistem, bunu tanımlaman lazım.”

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yönetmelikte açarsın.

BAŞKAN – Yönetmelikle olmaz, kanunla yapmak zorundayız.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Ceza yönetmelikle verilmez ki Sayın Vekilim.

BAŞKAN – Olmaz.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ama buradaki yaptığın tanım...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Dolayısıyla, kanuna bunu ayrıntılı bir şekilde yazmak lazım.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Anladım. Yani, yasa dışı bir şeyin tanımlaması ne kadar sağlıklı olabilir ya?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Ya, zaten yasa dışı olması için onu tanımlaman lazım.

ORHAN KARASAYAR (Hatay) – Tüketicinin faydasına olan bir karar, bu konuda emin olabilirsiniz yani.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Hiç daha tamam...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Yani, neyin yasa dışı olduğunu ifade etmek lazım burada. Neyin yasa dışı olduğunu söylemezseniz o nasıl olacak yani onu sonra nasıl somutlaştıracaksınız? Yani, yargı, önüne gelen konuyu neye göre cezalandıracak, neye göre çözecek? Dolayısıyla, bunu tanımlamak gerekiyordu, hiçbir şekilde kanun yapma tekniğine aykırı bir durum değildir. Ha, varsa böyle bir durum, buna rağmen sizin söylediğinizi Sayın Vekilim, sizin bu söylediğinizi yine dikkate alıyoruz.

BAŞKAN – Eksikleri de yönetmelikle tamamlayın.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Eğer bu anlamda bir yanlışlık varsa bunu Genel Kurulda düzeltiriz ama yani, bu tamamıyla yargıyla beraber yürüttüğümüz müzakere sonucu ortaya çıkan bir metindir, bunun bilinmesini istiyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Peki, burada, piramit satışın bu şekilde tanımının dışında başka düzgün ticari kural içerisinde piramit satış var mıdır?

BAŞKAN – Yok, o suç...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bir dakika...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Zaten bu bildiğimiz klasik satış...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Piramit satış...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Bir de şunu söyleyeyim: Bu, zaten bildiğimiz bir klasik satış türü değil. Yani, bildiğimiz klasik satış türü nedir? Bir şeyi sergilersiniz veya sunarsınız, buna göre sergilediğiniz veya sunduğunuz mal ve hizmeti satarsınız. Burada öyle bir şey yok. Burada, kişi bir sistem kuruyor. Tüketici malı almakla iş bitmiyor yani o sistem içerisinde dâhil oluyor. Dolayısıyla, bu normal bir mal satışı dışında bir para toplama yöntemi hâline geliyor, mevzu budur. Yani, o sistem içerisinde para toplanıyor. Peki, bu para nereye gidiyor? İşte, sıkıntı orada. Gelen şikâyetlere baktığınızda, o sistem içerisinde, atıyorum, 100 kişi varsa, bundan nemalanan...

BAŞKAN – Tepedeki 6 kişi.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – ...2 kişi, 7 kişi, 5 kişi; 95 kişi kullanılmış oluyor yani bu şekilde.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ben de size diyorum ki...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Arzu ederseniz, bir tane örnekle anlatsın Genel Müdür Yardımcımız.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ya, ben piramit sistemdeki yanlışlıkları biliyorum ama bakın, piramit sistemin aynı sistemiyle yani burada söylediğiniz şekilde olmayan, piramit sistem şeklinde çalışan satış yöntemleri var bugün Türkiye’de. Niye bunun ayrılmasını istediler?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Onlar piramit satış değil, işte onu anlatmaya çalışıyorum ben. Bir şeyin pazarlama şekli ile satış ayrı şeyler. Sizin söylediğiniz, biraz önce doğrudan satış mevzusunda olduğu gibi...

BAŞKAN – Askeriyenin üst komutandan alt komutana kadar yayılması bir piramit yapısı oluşturuyor ama o manayı ifade etmiyor.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Hayır, hayır, pazarlama tekniği var şimdi Sayın Başkanım.

Şimdi, Sayın Vekilimin dediğini ben anladım. Doğrudan satışlarda ve özellikle -mesela örnek vereyim- bu son dönemde devre mülk satışlarındaki pazarlama teknikleri var. Adam bir şey yapıyor, genel müdür bir bölge temsilcisi, satıcısı tayin ediyor, onun altına “koordinatör” diyor, onun altına “müdür” diyor, onun altına “müdür yardımcısı” diyor, onun altına “uzman” diyor yani değişik şekillerde satış türleri var; Sayın Vekilimin kastettiği o. Buradaki, pazarlama dışında bir para toplama yöntemi olan satıştan bahsediyoruz yani ortada bir malı var ama...

BAŞKAN – Mal yok, para çok.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Hah, yani atıyorum, şu elimdeki telefon 100 liraysa...

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Toplu dolandırıcılık organizasyonu.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – ...bu malı -bakınız- legal olması için diyor ki “Sana sattım.” Çünkü suç olmaması, dolandırıcılığa girmemesi için, ispat için bir bedel koyuyor. Ancak, bedeli bu 100 liraysa piyasada buna 1.000 lira diyor. Peki, normal bir vatandaş 100 liralık bir telefonu gider 1.000 liraya alır mı? Almaz. Peki, neden alıyor?

BAŞKAN – Malı para toplamaya kalkan yapıyor.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Çünkü, diyor ki: “Ayda sen bu sayede 4.000 lira, 5.000 lira para kazanacaksın.” O vaatte bulunuyor. Dolayısıyla, vatandaşımız da bir şekilde ikna oluyor, 100 liralık malı 1.000 liraya alıyor, sisteme dâhil oluyor, bu şekilde satışlar yaptırarak 4.000 lira, 5.000 lira kazanacağını umuyor ama kazanamıyor çünkü sistem içerisinde altta kalıyor.

BAŞKAN – Altta kalınca canı çıkıyor, üste de çıkamıyor.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Bir de zaten onun bir sürü tekniği var, adam bir sürü şekilde ikna ediyor. Dolayısıyla, burada bir ikinci ürün yok, onu da belirtmiş olayım. O nedenle, bu tanımlamayı yapmak zorundasınız ki bu faaliyette bulunanların cezalandırılması noktasında da bir tanımlama yapmanız gerekiyor.

BAŞKAN – Peki, efendim, mevzu anlaşılmıştır.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Birilerinin piramit sistemle yapmış olduğu satış piramit sistemin dışına çıkıp... Doğru, belki bir suç işlemiyor ama sistemi piramit sistem.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Yani, ismini değiştiremiyoruz.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – İsmi değiştir. Bu, aslında piramit sistem değil; bu, sahtekârlık.

BAŞKAN – Ya, piramit her şeye uyar kardeşim. İlaçta da var, ilacın pazarlamasında da...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Bizim daire başkanımız var, denetim...

BAŞKAN – Peki, bir de sizi dinleyelim teknik olarak. Nedir, neden ihtiyaç hissettiniz böyle bir maddeye? Hangi sıkıntılarla karşılaşıyorsunuz? Örnekleme de yaparsanız...

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EĞİTİM DAİRE BAŞKANI YAKUP GÜZEL – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Yakup Güzel, daire başkanayım. Daha önce de hem denetim elemanlığı hem de Denetim Birim Başkanlığı yaptım.

Yaklaşık iki yıl önce gelen şikâyetler üzerine, “Dolandırıldık, paramızı kaptırdık...” ve benzeri şikâyetler nedeniyle bu sektörde bir denetime başladık. Önce piramit satışlarla ilgili başladık fakat sizin de, anladığım kadarıyla, piramit satışlarla çok katmanlı satışlar yani doğrudan satışlar birbirine karıştırılıyor. Biz de bunu başlangıçta ayırt etmekte zorlandık fakat belli başlı karakteristik özellikleri var yani piramit satışla doğrudan satış birbirini ayıran. Birincisi, yüksek katılım ücreti var. Doğrudan satışlarda 50 lira, 60 lirayla katılabilirken, bunlarda en az 500 dolar, 600 dolar gibi yüksek astronomik ücretler...

İkincisi, yüksek kazanç vaat ediyorlar, işte “Yeni üye buldukça kazanacaksınız.” Aynı sistem doğrudan satışta da var, yeni üye aldıkça onun satışından siz de kazanacaksınız.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – O az para alıyor birincide, bu çok alıyor. Öbürkü aynı şekilde “sattığın kadar” diyor, bu da müşteri katarsan...

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EĞİTİM DAİRE BAŞKANI YAKUP GÜZEL – Evet, yani benzerlikleri var, farklı yönleri de var.

İkincisi, doğrudan satışta gerçek ürünler var; temizlik, kozmetik ve benzeri fakat piramit satışlarında işte...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Gerçek ürünler olduğu gibi...

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EĞİTİM DAİRE BAŞKANI YAKUP GÜZEL – ...göstermelik, koleksiyoner ürünler, sağlık ürünleri, antika, “biyodisk” diyor, “denge bileziği” diyor, buna benzer yani maddi değeri kuşku...

BAŞKAN – Uyduruk şeyler.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EĞİTİM DAİRE BAŞKANI YAKUP GÜZEL – Gümrük belgelerini incelediğimiz zaman, 5 dolara ithal ettiği ürünü 570 dolara vatandaşa sattığını görüyoruz yani dolayısıyla, çok farklı rakamlarla karşılaşılıyor.

İkincisi: Bu sistemler dışarıya açık değil, piramit sistemler. Doğrudan satışta çevrenize, komşunuza vesaireye üye olmadan da satış yapabilirsiniz ama piramit sistemde böyle bir uygulama yok. Yeni üye getireceksiniz, o üyeden prim kazanmak gibi bir sistem var. Daha sonra iade sorunları yaşanıyor piramitte, paranızı iade alamayabiliyorsunuz, yurt dışı kökenli firmalar genelde; doğrudan satışta biraz daha şeffaf ve bu piramit sistemler şeffaf değil, yani size “Üye getirdikçe para kazanacaksınız.” diyor ama sizin altınızdakilerin kaç üye yaptığı, kaç katman olduğu, ne kadar prim kazandığı ve benzeri, hiçbir belli değil, tamamen firmanın inisiyatifine kalmış. Vergi yok, paranın tamamı yurt dışına çıkıyor ama ortak yönü, dediğim gibi, ikisi de mesafeli yolla veya kapıdan yapılıyor, ikisinde de yeni üye kazanma ve prim sistemi var. Yasal boşluk var; biz bu firmaları savcılığa gönderdik dolandırıcılık nedeniyle fakat savcılıklar ticari uyumsuzluk olduğu veya tanımı olmadığı gerekçesiyle takipsizlik kararı verdi. Bu bir ihtiyaçtan doğdu, piramit satışın taslağa konulması. Burada tanımlanırsa denetim yapan arkadaşlarımız daha rahat bunun takibini yapabilecekler. Gereksiz, uygun olmayan firmaları sistem dışına atabilecekler.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Yeterli açıklama oldu.

Aynı konuda, çok kısa hanımefendi.

TÜKODER GENEL BAŞKAN YARDIMCISI AYSEL CAN EKŞİ – Bunun yasaklanması tüketici yararına.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

80’inci maddeye geçiyorum:

Test, Muayene ve Analizler

MADDE 80- (1) Bakanlık bu Kanunun uygulaması için resmi veya özel kuruluşların laboratuvarlarından yararlanabilir. Test ve muayene ücretleri Bakanlık bütçesinden karşılanır.

(2) Test ve muayene sonuçlarının ilgili idari ve teknik düzenlemesine aykırı çıkması halinde buna ilişkin tüm giderler üretici veya ithalatçıdan Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur. Tahsil olunan test ve muayene ücretleri bütçeye gelir kaydedilir.

BAŞKAN - Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

81’inci maddeyi okutuyorum:

Ödenek

MADDE 81- (1) Reklam Kurulu, Reklam Konseyi, Tüketici Konseyi ve tüketici hakem heyetlerinin faaliyetlerine ilişkin masraflar, Bakanlığın tüketicinin korunması amacına yönelik masrafları ve sair harcamalar Bakanlık bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.

BAŞKAN - Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

82’inci maddeyi okutuyorum:

Diğer Hükümler

MADDE 82- (1) Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde genel hükümler uygulanır.

(2) Tarafardan birini tüketicinin oluşturduğu işlemler ile ilgili diğer kanunlarda düzenleme olması, bu işlemin tüketici işlemini sayılmasını ve bu Kanunun görev ve yetkiye ilişkin hükümlerinin uygulanmasını engellemez.

BAŞKAN - Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

83'üncü maddeyi okutuyorum:

Yönetmelikler ve Diğer Düzenleyici İşlemler

MADDE 83- (1) Bakanlık, bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili olarak mevzuat çerçevesinde gerekli tedbirleri almaya ve düzenlemeleri yapmaya yetkilidir.

(2) Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde Bakanlık tarafından çıkarılır.

(3) Bakanlıkça çıkarılacak ikincil düzenlemelerde ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sivil toplum kuruluşlarının ve meslek örgütlerinin görüşleri alınır.

BAŞKAN - Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

84'üncü maddeyi okutuyorum:

Kadro İhdası

MADDE 84- (1) Ekli listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Gümrük ve Ticaret Bakanlığına ait bölümüne eklenmiştir.

BAŞKAN - Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

85'üncü maddeyi okutuyorum:

Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

MADDE 85- (1) 23/2/1995 tarihli ve 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmıştır. Diğer mevzuatta Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna yapılan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır.

BAŞKAN - Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici Madde 1'i maddeyi okutuyorum:

Geçiş Hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış olan davalar açıldıkları mahkemelerde görülmeye devam eder.

(2) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki tüketici işlemlerine, bunların hukuken bağlayıcı olup olmadıklarına ve sonuçlarına bu işlemler hangi kanun yürürlükte iken gerçekleşmiş ise kural olarak o kanun hükümleri uygulanır. Ancak:

a) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulan ve halen geçerli sözleşmelerin bu Kanuna aykırı hükümleri yürürlük tarihinden itibaren uygulanmaz.

b) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce işlemeye başlamış hak düşürücü süreler ile zamanaşımı süreleri dolmamış ise bu Kanunda öngörülen sürenin geçmesiyle hak düşürücü süre veya zamanaşımı süresi dolmuş olur.

(3) Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna dayanılarak çıkarılan yönetmelik ve diğer mevzuatın, bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

BAŞKAN - Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Orada bir temenni söylemek istiyorum: Bu yönetmeliklerin çıkartılmasını bu şekilde eski yönetmeliklere bırakarak yönetmelikleri de hazırlamada kendilerine namütenahi süre alınca, yönetmelikler çok geç kalıyor.

ÖMER SELVİ (Niğde) – 6 ay süre veriliyor yalnız bu kanunda.

BAŞKAN – “Bu kanun yayımı tarihinden itibaren altı ay sonra yürürlüğe girer.” diyor. “Bu kanunda öngörülen yönetmelikler kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde çıkarılır.”

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Tamam, mesele yok.

BAŞKAN - 86'ncı maddeyi okutuyorum:

Yürürlük

MADDE 86- (1) Bu Kanun yayımı tarihinden itibaren altı ay sonra yürürlüğe girer.

BAŞKAN - Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

87'nci maddeyi okutuyorum:

Yürütme

MADDE 87- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN - Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tekriri müzakere talebi var. 77'nci maddenin tekriri müzakeresi ve iki tane önergesi var.

Tekriri müzakereyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bu maddeyi okutmadan önce buyurun.

TÜKODER GENEL BAŞKAN YARDIMCISI AYSEL CAN EKŞİ – Ben özellikle Sayın Ramazan Ersoy'a bundan önce yaptığımız çalışmalarındaki demokratik tutum ve davranışlarından dolayı teşekkür etmek istiyorum. Hızlı geçerken eski 80 olan ve yeni 81 olan "Test, muayene ve analizler" bölümünde kamu sağlığını ilgilendiren konularda Tüketiciyi Koruma Derneğinin yaptırmak istediği testlerin Bakanlıkça karşılanması talebimiz vardı. O hızlı geçişte ben bu bölümü kaçırdım, bunu dikkate alırsanız çok memnun oluruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Kayıtlara geçti.

Maliye Bakanlığında bir açıklama istemiştik, tam da yeri, geri döndük.

Buyurun.

MALİYE BAKANLIĞI MALİYE UZMANI CENGİZ DEMİRBAĞ – 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 177'nci maddesi birinci sınıf tüccarları, 178'inci maddesi de ikinci sınıf tüccarları düzenlemiştir. 177'nci maddede (1)'inci bentte: Satın aldıkları malları olduğu gibi veya işledikten sonra satan veya yıllık alımlarının tutarı 150 bin ve 200 bini geçenler birinci sınıf tüccar; sonra (2)'de: (1)'inci bentte yazılı olanların dışındaki işlerle uğraşp da bir yıl içinde elde ettikleri gayrisafi iş hasılatı 80 bin TL'yi aşanlar yine birinci sınıf tüccar sayılıyor. Buralarda parasal rakamlar var, ayrıca her türlü ticari şirketler yine birinci sınıf tüccar sayılıyor. Kurumlar vergisine tabi olan diğer tüzel kişilerde...

BAŞKAN – İkinci sınıf 155 bin lira.

MALİYE BAKANLIĞI MALİYE UZMANI CENGİZ DEMİRBAĞ – 178'de parasal rakam olarak o açıdan söyledim. "Aşağıda yazılı tüccarlar ikinci sınıfa dâhildir." deniliyor ve 177'nci maddede "yazılı olanların dışında kalanlar" yani parasal bir rakam yok burada. Ayrıca kurumlar vergisi mükelleflerinden işletme hesabı esasına göre defter tutmalarına Maliye Bakanlığınca müsaade edilenler, son olarak da yeniden işe başlayan tüccarlar yıllık iş hacimlerine göre sınıflandırılınca kadar ikinci sınıf tüccarlar gibi hareket edebilirler şeklinde.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

77'nci madde üzerinde iki tane önerge var, tekriri müzakereyle bu önermeleri gündeme alıyorum ve okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/787 esas sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Tasarısının 77'nci maddesinin 15'inci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini ve anılan maddeye 17'nci fıkra olarak aşağıdaki fıkranın eklenmesini ve diğer fıkraların buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederim.

Mustafa Öztürk

Orhan Karasayar

Hüseyin Filiz

Bursa

Hatay

Çankırı

Mehmet Erdoğan

Gaziantep

(15) Bu kanunun 75'inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen yükümlülükler aykırı hareket edenler hakkında yedi gün içinde bilgi ve belgelerin doğru olarak verilmesi veya yerinde inceleme imkânının sağlanması ihtar edilir. İhtara rağmen aykırılığın devamı halinde 25.000 TL'den az olmamak üzere aykırılığın tespitinden bir önceki mali yıl sonunda oluşan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde birine kadar idarî para cezası verilir. Aykırı fiilin bir yıl içinde tekrar edilmesi halinde idari para cezası iki misli olarak uygulanır.

(17) Bu Kanunun 80'inci maddesine aykırı olarak piramit satış sistemini başlatan, düzenleyen veya toplantı, elektronik posta veya diğer birçok kimsenin de katılımını sağlamaya elverişli yöntemlerle yayan veya böyle bir sistemin diğer bir şekilde yayılmasını ticari amaçlarla destekleyenler hakkında 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

BAŞKAN – Gerekçe...

Gerekçe:

15 inci fıkrada yapılan değişlik ile adli para cezası ve hapis cezası yerine ekonomik bir ceza verilmesi amaçlanmıştır.

17 nci fıkrada yapılan dzenleme ile Tasarıya eklenen piramit satışlara ilişkin maddeye aykırı davrananlara verilecek cezalar belirlenmiştir.

BAşKAN – Hükümet katılıyor mu?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Katılıyoruz Sayın Başkanım.

BAşKAN – Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Susam, siz önergenizi çektiniz.

Kabul edilen önerge doğrultusunda tasarının tamamını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarı Komisyondan geçmiştir. Hayırlı uğurlu olsun.

Redaksiyon hakkının verilmesini istiyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Redaksiyon hakkını da aldık.

İki de sözcü seğeceğiz: Sayın Mehmet Erdoğan, bir de Sayın Orhan Karasayar.

İki kardeşimizi özel sözcü olarak oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

şimdi, sırasıyla Alt Komisyonda emeği geçen arkadaşlarımızdan başlamak üzere söz veriyorum.

Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ben bu kanunun çalışmaları sırasında Alt Komisyonda Sayın Başkan ve diğer emek veren tüm üye arkadaşlara, Üst Komisyonda bugün çalışmalara katılan tüm sivil toplum örgütleri ve milletvekillerine, kanun tasarısını hazırlayıp bu noktaya getiren Bakanlık ve Tüketici Genel Müdürlüğüne ve tüm çalışanlarına teşekkür ediyorum.

Her ne kadar büyük oranda taleplerimiz reddedilse de tüketici lehine olan birçok şeyi bu anlamıyla derli toplu bir kanun şekline dönüştürmede hep beraber bir gayret sarf ettik. Dileğim ve temennim o dur ki herkes birazcık daha bu kanun Meclise indiğinde düzeltilmesi gereken ve tüketici lehine olması gereken noktalarda gerekli katkıları koyacak ve güzel bir kanunu Türkiye'ye armağan edeceğiz.

Herkese teşekkür ediyorum.

BAşKAN – Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Sayın Işık, buyurun.

ALİM IşIK (Kütahya) – Ben de kanunun bu noktaya gelmesinde emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Genel Kurul aşamasında da aynı ilginin ve düzeltilmesi gereken diğer konuların inanıyorum ki gösterileceği ve tüm arkadaşlarımız tarafından değerlendirileceği düşünceyim.

Teşekkür ediyorum.

BAşKAN – Alt Komisyon Başkanımız Sayın Karasayar'ın kendisine çok teşekkür ediyoruz.

Söz veriyorum.

ORHAN KARASAYAR (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben de öncelikle Alt Komisyon üyesi milletvekili arkadaşlarım, Komisyon üyesi milletvekili arkadaşlarımız, siz Değerli Başkanımız, gerçekten 76 milyonu ilgilendiren bu kadar önemli bir yasada çok yoğun emek, gayret sarf ettiniz. Tabii ki bu sivil toplum örgütlerimiz bu konuda bizlere çok önemli bilgiler verdi. Halkımızın, vatandaşımızın yaşamış olduğu sorunları, sıkıntıları bire bir Komisyonumuza ulaştırdı. Başta Sayın Bakanımız, Bakan Yardımcımız ve Hükümet yetkililerimizle birlikte bu konuları Komisyonda en ince ayrıntılarına kadar iştışare ettik. Uygulanabilir olan önergelerle alakalı diğer muhalefet milletvekili arkadaşlarımızla da mutabık olduğumuz noktalar oldu. Burada hem keyifli bir çalışmamız oldu hem de ülkemiz adına önemli bir yasaı hayata geçirdiğimizi düşünüyorum, inşallah Genel Kurulda da onaylandıktan sonra.

Ben de emeği geçen tüm arkadaşlarıma teşekkür ediyorum, sağ olsunlar.

BAşKAN – Teşekkür ederiz. Ellerinize sağlık.

Sayın Öztürk...

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; ben de bu kanun tasarısının hazırlanmasında emeği geçen Bakanlıktaki tüm arkadaşlara tek tek teşekkür ediyorum. Yine, sektör temsilcilerine, tüketici derneklerine –görüşlerini açıkladılar, fikirlerini paylaştılar, katılım sağladılar- onlara da teşekkür ediyorum. Alt ve Üst Komisyonunda -iktidar-muhalefet- bu kanun tasarısının tüketiciler lehine ve taraflar lehine daha güzel olması için katkı sağlayan milletvekili arkadaşlara teşekkür ediyorum. Özellikle size ve Alt Komisyon Başkanımıza yönetimde gösterdiğiniz sabır ve katılımcı anlayışınızdan dolayı teşekkür ediyor, başta tüketiciler olmak üzere taraflara hayırlı olsun diyorum.

BAŞKAN – Sayın Zeybekci...

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Sayın Başkanım, ben de çok teşekkür ediyorum.

Benim bu Komisyona katıldığımdan beri bu beşinci kanun, eğer yanlış hatırlamıyorsam ve bugüne kadarki gördüğüm en derli toplu, hakikaten hazırlanış itibarıyla da içerik itibarıyla da konunun hâkimiyeti itibarıyla da en iyi kanun tasarısı. Ben özellikle Bakanlığa çok teşekkür ediyorum, tebrik ediyorum ve buradaki çalışma ortamından da... Önceden de Alt Komisyonunda bulunmuştuk Halil Bey'le beraber. Eminim Alt Komisyonunda aynı güzelliğe geçmiştir ama Komisyonun ben şu özelliğinin altını çizmek istiyorum: Dilerim bu Komisyonun bu çalışma hâli Genel Kurula da yansır.

Ben tekrar emeği geçen herkese çok teşekkür ediyorum ve tebrik ediyorum. Hayırlı olsun diyorum.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bu konuda aynı yönetim anlayışını Sayın Başkanım, veya Alt Komisyon Başkanlarımızın yönetim anlayışını aşağıda yaparsınız. Tek başınıza yönetmekten vazgeçip beraber yönetirsek...

BAŞKAN – Bir söz sivil toplumdan...

SİVİL TOPLUM ÖRGÜTÜ TEMSİLCİSİ – Başta Gümrük ve Ticaret Bakanımız Hayati Yazıcı olmak üzere kanun tasarısını hazırlayan Bakanlık yetkililerine, Mecliste şahsınıza Komisyon başkanı olarak, Alt Komisyon Başkanı olarak arkadaşımıza, iktidar ve muhalefet milletvekillerine, sivil toplum olarak tüketici kuruluşları dışında katılan diğer katılımcılara çok teşekkür ediyorum. Tüketicinin korunması konusunda yeni bir aşamayı başlatacağınız inşallah.

Ülkemiz için, insanlarımız için, mazlumlarmız için hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Efendim, ben de bir iki söz söylemek istiyorum. Bildiğiniz gibi bir yasama dönemini bitiriyoruz. Pazartesi'den itibaren Meclis belki tatile girecek, Eylül veya Ekim gibi tekrar toplanacak. İki yıl boyunca Komisyon üyesi arkadaşlarım, sivil toplum örgütünden arkadaşlarımızın Komisyonumuza vermiş olduğu destekten, şahsıma vermiş olduğu destekten dolayı çok teşekkür ediyorum.

Bizlerin görev süreleri Komisyon üyeleri de dâhil olmak üzere iki yılla sınırlıdır. İki yılın sonunda Ekim ayında yine Meclis tarafından komisyonlar belirlenir ve başkanları seçilir. Dolayısıyla, bu da benim yaptığım son toplantı oldu bütün komisyonlar açısından. Katkı sağlayan ve parlamenter hayatımın yani yedi, sekiz yılının en keyifli iki yılını burada yaşadım.

Bütün Hükûmet adına katılan, sivil toplum örgütleri, muhalefetteki arkadaşlarımız buranın yönetiminde ve buradaki o uzlaşma kültürünün oluşmasında çok büyük katkılar sağladılar. Ben tek tek bütün arkadaşlarıma teşekkür ediyorum katkılarından dolayı. Dostluğumuz baki kalacak. İnşallah Ekimden sonra da daha farklı görevlerde arkadaşlarımızla kalan süremizi tamamlamayı Rabb'im hepimize nasip etsin.

Ramazan ayı yaklaşıyor, hepinizin ramazan ayını ve peşinden gelecek Ramazan Bayramı'nı da kutluyorum. Son sözü Sayın Bakan Yardımcımıza veriyorum.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Bu kadar güzel temennilerden ve sözlerden sonra da tabii konuşmak zor.

Öncelikle şunu söyleyeyim: Dün saat 3'te Genel Kurul bitti. Saat 10.30'daki Komisyon toplantımızda da bütün milletvekillerimiz vardı. Dolayısıyla, bu özverili, gayretli emeklerinden dolayı, çalışmadan dolayı size şahsınızda, bütün Komisyon üyesi milletvekillerimize şahsım adına Saygıdeğer Bakanımız Hayati Yazıcı Bey ve Bakanlığımız adına çok teşekkür ediyorum, şükranlarımı arz ediyorum.

Hepimizi, 76 milyon vatandaşımızı ilgilendiren önemli bir kanunla bugün Komisyon çalışmalarını bitirmiş olduk. Ben tekrar bu emeklerinizden dolayı hem Alt Komisyonunda görev alan milletvekillerimizin hem üst Komisyonunda görev alan milletvekillerimizin çok önemli katkılarda bulunduğu şahit oldum ve gerçekten iki yılı aşkın bir süredir süren birçok toplantı yaptık ve bu toplantılara böyle final yakışır diyorum. Çünkü gerçekten bir aylık bir süreçte hem Alt Komisyon süreci hem Üst Komisyon süreci tamamlanmış oldu ve gerçekten büyük zevk aldığımız, katkı veren çok önemli bir çalışma oldu. Bundan dolayı tekrar tekrar şükranlarımızı arz ediyorum.

Yine, tabii, sivil toplum işi gönül işi. Bu anlamda da bu süreç boyunca hep katkılarını veren bütün sivil toplum kuruluşu temsilcilerimize de yine çok teşekkür ediyorum ve yine, iki yıldır geceğini gündüzüne katarak bu kanunu bu şekilde sizlerin huzuruna arz eden Bakanlık çalışanı mesai arkadaşlarımıza, Müsteşar Yardımcım başta olmak üzere hukuk müşavirliğimize, Tüketici Koruması ve Piyasa gözetimi Genel Müdürümüz, Genel Müdür Yardımcımız, daire başkanlarımız, uzmanlarımız ve bütün çalışanlara, velhasıl bu kanunu bugün şu saat, dakika itibarıyla Komisyonda onaylanmasını sağlamakta emeği geçen bütün herkese Saygıdeğer Bakanımız Sayın Hayati Yazıcı adına, şahsım adına ve Bakanlığımız adına şükranlarımı arz ediyor, bu kanunun ülkemize, milletimize hayırlara vesile olmasını temenni ediyor, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Bir şey daha ilave edeyim.

Bu iki yıl boyunca gerek Süleyman Bey Komisyonumuzda yardımcı oldu, Hülya Hanım'ın çok gayretli yardımları oldu. Özellikle Beyhan Hanım, Komisyonumuzun uzmanı, hukukçu arkadaşımız bütün nezaketiyle ve sabrıyla büyük katkılar sağladı. Hepimizin şeyine katlandı. O, en gerilimli ortamlarda bile en sakin hâliyle bu bütün Komisyonun yükünü çekti. Kendisine ve diğer çalışma arkadaşlarımıza huzurlarınızda teşekkür ediyorum.

Hayırlı olsun efendim.

Kapanma Saati: 18.51